



15484

HC* 8303

**Rethorica Diuina de Oratio-
ne domini Guilermi Parisien.**

Cum suadere doces et psuadere misellos
Quo pacto valeant fundere verba deo:
Tu facis ut sceleri fiat Guilerme creator
Aditior atque reis te duce det veniam.
Hos non dicendi das Quintiliane colores:
Non hos eloquii gloria Aharce dabas.
Hos non ille dedit quem mirabantur Athene:
Sed perit eloquio rhetor uterque suo.
Perdita vana fuit fallax sapientia vestra:
Iudicis humani corda mouere docens.
Nostra quidem precibus iustam mollirier iram
Ars veneranda docet iudicis atque dei.
Ah quanto melius verbis placare potentem
Eternusque patrem: quam dare verba iuris.
Nec modo supplicibus culpam penamque remittit:
Insup et donat premia larga deus.
Clive igitur felix per secula longa magister
Tam bona quam nobis dogmata scripta dabas.
Cum precibus magnisque deis: requiesce sub umbra:
Eternusque Vale: vir venerande Vale:

Tabula

Tabula admodū utilis/qua continet iuxta alphabeti serie/ totius opis materia.

Dominatio

a

peccatorum qualiter sit: et quāta sufficiat in penitente. ca. xxiii. A. et ca. xi. L.

Afflictio corporalis adiuuat orationem. ca. xxviii. D. et p.

Afflictio est pars iustificationis. g. multū utilis. et. Ibidem D.

Afflictione animalū et puulorū affliguntur et parētes aut possessores rerū. Ibidem D.

Allegatio clemētie dei a peccatore. ca. vii. F.

Altare aureū in Apocalipsi qd significat. et de incensis sup illo positis. et. ca. xii. G.

Amor debet pncipaliter dec. ca. i. Y.

Amor dei quō accēdat ex cognitiōe bñficioz suozū tā in generali qm in spāli. ca. xlix. F. G.

Amor dei p qd incitat in hoīb. ca. i. Abz Ac.

Amor si esset venalis p qd posset emi melius deo. ca. i. Z.

Amor nullus pōt denegari deo siue sit venalis liberalis gratuit. aut violent. ca. i. Z.

Angelus q stetit iuxta altare templi et significat christum. ca. xii. Z.

Angeli seruiūt nobis et quō. ca. i. Ik.

Angeli gaudiū habēt de cōuersiōe pctōris/ et etia spūale et celeste cōuiuiū. ca. xii. E.

Anima: mors aie p pccm deterior ē morte corporis: et g magis lugenda. ca. xxvi. Z.

Aie in celo/ in purgatorio/ et in inferno: sunt inimici nri ppter pctā. ca. xxxviii. R.

Antinab. ptra nos clamantib. debemus subuenire et. ca. xxxviii. Z.

Aie in celo fuit nob deū interpellādo p nobis. cl. L.

Anime peccatricis canticum qui i sit et quomodo fiat. ca. xxxix. A.

Anime affectiones et passionēs faciunt psalteriū decachordū cū cithara et. ca. xxxix. E.

Animalia qualiter seruiūt nobis. ca. i. D.

Aqua quō seruit nobis. ca. i. D.

Arcus tensus et paratus a deo contra peccatores. et. ca. li. A.

Arc. dei qualiter sup. et frangit. ca. liii. E.

Arma dei cōtra pctōres. ca. xii. A.

Armatura dei ptra pctōres qualiter qdāmō annihilatur. ca. liii. A.

Affiduitas adiuuat orationem et quomodo

assidue et semper oratur. ca. xxx. U. Et precipue ibidem. Z.

Ellum contra

b

peccata est iustissimum. ca. xii. D.

Bellandum et pugnādum ē cōtra

peccata tanq. ptra hostes hoīs. ca. viii. D.

Beneficia collata a deo recognoscere/ et orāt. necessariū. et que sint illa. ca. iiii. P.

Bñficia que de. contulit/ sunt ei narrāda in oratione. ca. vi. B.

Gratiāctiōes debem. dīpis referre. ca. iiii. P.

Bñficioz eozū dē ingritudo et abussio. ibid. D.

Beneficia pmeditata inflāmant ad amorem dei. ca. iiii. R.

Beneficia dei gratuita qualiter accendunt amorem dei. ca. xlix. H. et J.

Bñficia dei generalia pmeditata accendunt amorē eius. ca. xlix. F. et G.

Defect. cognitiōis hmoi bñficioz vnde euenit et quid mali faciat Ibidem. H.

Beneficioz dei et ecogitatio per modū cantic. ca. xxxix. D.

Bñficiū incarnationis christi ac sacri eucharistie cū gtrudie ē pmeditādū. ca. iiii. Z.

Bñficia dei spālia/ p creatas exhibita. cl. Ik.

Bñficia dei spūalia. ca. i. Z.

Bñficia toti. mūdi. Ibidem. U.

Benignitas siue beniuolētia intelligitur per Galbanum. ca. xlii. L.

Benignitas ē fuāda i oīoe. ibid. L. ppe finē

Bona pñtis vite quō sunt fugitiua. vana et fallacia. ca. vi. D.

Antus diuini

c

abusio. ca. iiii. D. circa finem.

Cāticū peccatricis aie qd sit et

quomodo fiat. ca. xxxix. A.

Qui sunt ibi soni Ibidem. D.

Cithara spūalis. peccatricis aie qd sit et qualiter resonat. ca. xxxix. E. et F.

Amor adiuuat orōnē. ca. xxxvii. S.

Clamare d. hō ptra ptradictōes suos et alios iuocare q. p eo clamēt et q. sūt isti. ca. xxxvii. X.

Cler. p. qd sit pstitut. in ecclesia. ca. xxx. Y.

Clerici debent discere et scire et debite implere officium suū p. p. orandi. ca. liii. J.

Clerici sūt ppugnatores p p. dei. ca. liii. H.

Clerici aliq. rudis et ianis canunt p. et alia. ca. xxxix. J. Et ca. xl. R. et S.

Logitatioēs iutiles assimilant. muscis et tpe

Tabula

ofonis debet expelli a corde. ca. xxv. T.
 Cogitationes vane sunt fugade/ qz expellunt
 spiritum sanctum. et bone sunt suscipiende qz faciunt chris-
 tum esse partem. ca. xxv. F. per totum.
 Concupiscentia bilis sunt gladii igniti. ca. li. Bc.
 Confessio peccatorum impetrat a deo misericordiam
 et veniam. c. vij. B.
 Contritio cordis quomodo fiat. c. xli. Cl.
 Conpunctio cordis pro peccatis quomodo cause-
 tur. c. xlii. E. et F.
 Conpunctionis gratia quod operatur in homine. c. xlii. J.
 Coniunctio celestis. spirituale. nuptiale et triumphale
 fit in conversione penitentiali peccatoris. c. xlii. E.
 Conversio peccatoris infra peccatum et ius-
 tificatio.
 Cor humanum rapitur tempore orationis pro
 inutiles cogitationes. c. xxv. T.
 Cor humanum qualiter debet calefieri ex be-
 neficiis dei. c. l. Cl.
 Cordis contritio quomodo fiat. supra Con-
 tritio nota bene.
 Corporis dispositio siue situs adiuuat oratio-
 nem et qualis. c. xxv. S.
 Creature simul et omnes ordinate sunt a deo
 ut nobis seruiant. c. l. S.
 Creature quomodo possint inflammarum cor hu-
 manum. ibidem. Cl. et F.
 Creaturarum obsequia considerata accendunt
 hominem ad amorem dei. c. lii. S. et c. l. Ik.
 Creaturarum obsequia non cognoscere et ex
 inde in amorem dei non accedere/ est magna
 ingratitude. ibidem. S.
 Creatura pugnabit aduersus peccatores. c.
 li. D.

Summa proue-

nientia de peccatis. c. xlvij. B.
 Datus est nobis christus ad vtili-
 tatem nostre salutis/ et ad multiplices effe-
 ctus salutare. c. xix. Cl.
 Dedit se nobis deus. quomodo et ad quid.
 c. xlix. J.
 Data sunt ei incensa multa quomodo intelli-
 gitur. c. xlii. B.
 Debitum humani generis soluit christus et
 pro eo satisfecit. c. xv. E.
 Delectari in domino adiuuat orationem. c.
 xxxvi. D.
 Demones sunt contradictores nostri. c. xxx
 viij. T.
 Demones sunt derisores nostri/ propter pec-

cata nostra. ca. xlvij. B. et L.
 Demonibus assimilatur et associatur pecca-
 tor. c. xxvi. L.
 Derelictio peccatorum. c. xlii. D.
 Deus expectat peccatores/ et eos miris mo-
 dis reuocat. c. lii. R.
 Deus quomodo tam misericorditer se tenet
 ad nos. c. lii. Cl.
 Deus quomodo sustinet peccatores. c. vi. B.
 Deus rogandus est pro iusticia perfecta et pe-
 nitentia iustificatione peccatoris. c. vii. Ab.
 Deus debet misereri peccatori penitenti/ et
 seipsum iudicanti. nec debet ei obistere ius-
 ticia eius. c. vii. A.
 Deus multum glorificatur ex vera conversione
 et iustificatione peccatoris. c. ix. R.
 Deus vult saluari multos quandoque nolens
 res rebelles ac incredulos. ergo multo plus
 peccatores ad ipsos pueros. ca. xlii. J. et Ik.
 Deus preueniens peccatores sua misericor-
 dia/ merito debet eos assumere. ca. xlii. L.
 Deus vult peccatoris reversionem siue con-
 versionem et penitentialem satisfactionem.
 c. xlii. F. et T.
 Deus vult omnes homines saluos fieri/ quod
 ostendit in multis. ca. xlii. A.
 Deus accepit propter nos officium medica-
 tionis sanctificationis et sanationis. ca. ibi-
 dem. Ac.
 Deum decet sanare peccatores infirmos. c.
 xv. B.
 Quomodo sanauit peccatores. ibidem. B.
 Deus non debet tardare ad sanandum pec-
 catorem. ibidem. L. et D.
 Deus debet misereri peccatoribus/ ad ipsos
 se conuertentibus/ propter multas causas.
 c. xxi. B.
 Deus iure multiplici possidet hominem. c.
 xlii. Cl.
 Dei filius scilicet christus satisfecit pro pecca-
 tis humani generis/ et sic eius debita soluit
 c. xv. E.
 Deus non solum satisfecit pro peccato origi-
 nali/ sed etiam pro peccatis nostris actuali-
 bus et recidiuis/ et homini. c. xv. F.
 Deus honoratur in sanctis. c. xvi. A.
 Deus dat omnia liberaliter et propter hoc cre-
 auit rationales creaturas ut eis seipsum da-
 ret. ca. xxx. B.
 Deus quomodo sit accusator noster. c. xxxviij. Cl.
 Deus dedit se nobis/ et quomodo/ et ad quid.

Tabula

c. xlii. J.
 Dei beneficia supra beneficium.
 Dei amor. s. amor. r. j. Ignis diuini amoris.
 Deus omnes creaturas ordinauit vt nobis ser-
 uiant. c. l. Ik. r. p. p. p. S. ibi nō similitudinem.
 Deus dedit nobis quedam beneficia spiritu-
 alia que possunt accendere cor nostrum in
 eius amorem rē. c. l. L.
 Deum diligere / monet vniuersus mundus /
 r. ipsius dei beneficia r. dona rē. c. l. Et r. y.
 Deum nō diligere aliquo amore. nullo mo-
 do potest homo excusari. Ibidem. L.
 Deus per suum amorem / incitauit nos ad di-
 ligendum ipsum. Ibidem. Ab.
 Deus beneficio sue incarnationis. passionis
 r. mortis / maxime incitat ad suam dilectio-
 nem si rememoretur. Ibidem. Ac.
 Deus quomodo r. propter quid discedit ab
 homine rē. c. li. f.
 Deus quādoq. deserit aliquos / propter hoc
 q. dona ipsis data / sibi appropriant. c. li. J.
 Quā malū sit q. deus sic deserit hominē. Ibi-
 dem. Ik. per totum.
 Deus vincitur in oratione quasi per luctam.
 c. lii. D.
 Deo omnino confidere debemus r. non meri-
 tis nostris rē. Ibidem. Et r. y.
 Deo debet ascribi victoria / que videtur obti-
 neri in oratione. c. lii. L.
 Deus in orōne vincit / capit / r. ligat / et quo-
 modo. c. lii. A.
 Dei ira quō frangatur. Ibidem. A r. B.
 Dei iusticia qualiter vincit rē. Ibidem. B.
 Dei iudicium quomodo vincitur per iudiciū
 quod homo facit sibi ipsi. Ibidem. L.
 Dei equitas r. arcus ei / quō vincit. ibidē. D.
 Dei arcus r. pharetra qualiter frangit et su-
 peratur. Ibidem. E.
 Dei adiutorium petitur in inceptionsibus ho-
 rarum siue officiorum diuinorum / et quare.
 c. lii. B.
 Deus in adiutorium meū intende quare di-
 catur in inceptionsibus horarum canonicar-
 um. Ibidem. B.
 Deus quomodo ligatur vinculis charitatis.
 rē. c. lii. Ik.
 Deus agnit⁹ nō potest amari. ibidē. Ik. i. fine
 Deus ligatus quō debet teneri. ibidē. L.
 Qualiter fortius constringi. ibidē. AB.
 Deus non debet recusare / hominem ligare
 vinculis charitatis r. penitentie / qui se ei of-

fert voluntarie. c. lii. B.
 Deuotio requirit ad orōnē. c. xlii. B.
 Dilectionis r. charitatis vinculis ligatur de⁹
 c. lii. B.
 Diuitie sunt fallaces. c. vi. D.
 Dolor penitētiā petēdus ē a deo. c. xxi. Ik.
 Dolor pro peccatis / per quid possit causari.
 c. xxi. D r. E.
 Dolor talis sanat animā. r. qualis dolor suffi-
 ciat penitenti. ibidē. Ik. Et. c. xi. L.
 Donum homini datum a deo debet cōmuni-
 cari alijs r. nō appropriari. c. li. B.
 Dona sapientie q. q. subtrahuntur r. quare.
 Ibidem. J.

Lemosyna va

c. let ad multa. c. xxi. L.
 Et. c. xli. AB. p. p. finem.
 Euilat⁹ r. clamor adiuuat orōnē. c. xxxv. S.
 Erubescencia q. j. verecundia.
 Eucharistia. j. Sacm altaris. r. j. Iesus.
 Execratio p. r. de peccatis. c. xxi. p.
 Exordium orōnis. a quo debet incipi. c. lii. B.
 Exordium potest incipia gratiarum actione
 c. lii. D.

Fides adiuuat

f orationem. cuius fidei articuli ali-
 qui in oratione rememorādi sunt
 c. xxx. D.
 Fides assimilāt chorde in cithara siue in can-
 tico anime peccatricis. c. xxx. D.
 Fides quā virtutem habeat sociam r. conue-
 ram in cithara spiritali. c. xxx. B.
 Fides in oratione / spargit bonum odorem.
 r. insurgit aduersus scientias que sunt con-
 tra deum rē. c. xli. L r. A.
 Fides multum deseruit in sacramento alta-
 ris contradicendo sensibus exteriorib⁹. rē.
 c. xli. A.
 Fortitudo orationis multe sunt. c. xl. AB.
 Fortitudo p. r. tediū prolixitatis. ibidē. AB.
 Fortitudo contra dilationem doni quod pe-
 titur. Ibidem. A.
 Fortitudo contra iram r. impatientiā. ibidē. D.
 Fortitudo grauitatis contra leuitatem quā-
 dam cordis. Ibidem. p.

Albanus quid

g mystice designet. c. xli. L. Et ibi-
 dem. AB.

Tabula

Semitus adiuuat orationem. c. xxxvij. F.
 Gloria magna fit deo ex vera conuersione et
 iustificatione peccatoris. c. ix. R.
 Gladius spūalis quo debet anima penetrari
 in oratione vel meditatione. c. li. A.
 Gladius ille qualiter fugat mortem spiritua-
 lem anime. c. Ibidem. AB.
 Gladius dei vibratus/debet terrere peccato-
 rem inducendo ad penitentiam/et sic fugiē-
 do mortem spūalem. c. li. A.
 Gladius dei contra peccatores. aufertur ei
 p gladium pnie et discipline. c. liij. F.
 Gratiarū actio de beneficijs acceptis est agē-
 da. c. liij. D et P.

Eretici dicun-

b tur animalia venenata. c. xlij. AB
 Homo faciat quod in se est/ hmo
 dicum possit. c. xlij. R.
 Homo est ipseus dei/ multiplici iure. c. xlij. T.
 Homines damnati ad aliquod supplicium sus-
 tinendum/ docent peccatores petere a deo
 veniam et gratiā lachrymar. c. xxvi. F et G.
 Homines per quid et quomodo debent accē-
 di ad amorem dei. c. xlij. et l. p. totum.
 Homo non potest effugere qn aliquo amore
 debeat deum diligere. c. l. Z.
 Homo aliquo modo coartatur ad amandum
 deum. ibidem Z.
 Hō incitat ad amandū deū. ibidē. Ab et Ac.
 Hō mortificat seipsum spūaliter. c. li. A et B.
 Hōis mors spiritualis. c. Infra ABors aie.
 Homo per quid decipiatur vt cadat in mor-
 tem spiritualement. c. li. B.
 Homo donum sibi a deo datum non debet ap-
 propriare sed etiā alijs cōicare. c. li. B.
 Homo debet petere a deo vt eum captiuē et
 vinculet. c. liij. A.
 Homo qnqz derelinquit a deo et qre. c. li. J.
 Homini/ est valde nociua talis derelictio. ibi-
 dem R.
 Humilitas in oratione placet deo et eū indu-
 cit ad exaudiendum. c. c. xxxi. L.
 Humilitas seruanda in oratione intelligitur
 per speciem aromaticam onica. c. xlij. R.
 Humilitate vincitur deus in oratione et fit obe-
 diens nobis. c. liij. S.

Ieiunium adiu-

i uat orationem. c. xxvij. R.
 Ieiunium est magne efficacie et

virtutis. c. xxxix. S.
 Ignis infernalis a penitente bene premedi-
 tatus/ per dei gratiam multa facit miracu-
 la in eo. c. xxvj. B.
 Ignis inferni est timendus. c. li. D. ppe pnc-
 cipium et etiam finem.
 Ignis spiritualis. si ire pro peccatis/ debet of-
 ferri in oratione. c. c. xlvij. Z AB et L.
 Ignem diuini amoris accendit quidā amor
 preparatorius/ qui etiam a deo petend⁹ est
 c. xlvij. D.
 Ignem diuini amoris accendit sacra scriptu-
 ra/ et quomodo aliqui nō accēdunt ab ea. c.
 c. xlvij. E.
 Ignis diuini amoris accendit beneficijs dei
 pmeditatis et cognitis. c. xlix. F et G.
 Iesus quomodo sit placad⁹. c. c. xxxvij. Ac.
 Iesus rogandus est in missa pro multis nob⁹
 necessarijs. c. xxxij. B et L.
 Iesus est salutandus in missa cū magna gra-
 tiarū actione. c. xxxij. F.
 Iesus quattuor officia perficit et implet i mis-
 sa. c. xxxij. E.
 Iesus. misericōdia et pietas ei⁹ excellit misericōdiam
 omnium sanctorum/ quod ostendit in eius
 passione. c. xix. T.
 Incarnationis chasti beneficium cum grati-
 tudine est premeditandum. c. iij. Z.
 Indignatio de et pro peccatis. et quāta suffici-
 at penitēti. c. xxij. D. et c. xi. L.
 Infirmitas peccatoris quomodo curata est
 per christum. c. xv. B.
 Ira pro pccō/ liberat a iudicio dei. c. xxi. R.
 Irasci debemus pro peccatis tanqz inimicis
 nostris pessimis. c. c. xlvij. Z AB et L.
 Ira dei quō vincit et mitiga. c. liij. A. Et G.
 eodem c. De ira penitentis. c. xi. L.
 Ire dei quō resistit. ibidem. B. in medio.
 Iudicium extremū ē timēdū. c. c. li. D et P.
 Iudicium dei quō vincitur per iudicium qd
 homo facit sibi ipsi. c. liij. L.
 Iure debitor et mltiplici sum⁹ ipi⁹ dei. c. xxiij. T.
 Iusticia duplex scz pfecta et impfecta/ que est
 quedam dispositio ad iusticiam. c. viij. J.
 Iusticia pfecta petenda est a deo. c. viij. AB.
 Iusticia dei/ nō est separata ab eius misericōdia et
 ga peccatores. c. viij. F.
 Iusticia dei non debet esse contra misericor-
 diam eius/ quo ad peccatorem se conuertē-
 tem et penitētem. c. c. viij. A. Et. c. ix. D. et F.
 Iusticia dei nō debet petere vindictam ptra

Tabula

peccatorem seipsum vindicantem et iustifi-
cantem. c. ix. Q. et U.

Iusticia dei non debet multa et magna exigere
a peccatore quia modicum habet. infirmus
est et pauper. c. xii. I. et S.

Iusticie dei magis debent placere pene peni-
tentiales quam infernales. c. xii. L.

Iusticia dei quanto superat. c. xii. B.

Iustificatio iustificat seipsum peccator. quan-
do se coram deo accusat. reum confitetur. et iu-
dicando condemnat. c. vii. I. B.

Iustificatio penalis et a peccatis perfecta libe-
ratio est petenda a deo. c. vii. AB.

Iustificatio multa bona facit in vere peniten-
te et deo magnam affert gloriam. c. ix. R.

Iustificare impium magis est quam creare celum
et terram. c. I. B. et T.

Iustificatio qualis facit victoriam et optima mira-
bilia. c. I. B. et T.

De iustificatione impij fit deo magna gratia et
rumactio. I. B. et T.

Lachryme pe-

I. tendunt a deo. precipue in orati-
one. c. xxvi. Y.

Lachryme unde sunt nominate et unde pro-
uocantur et quid efficiant in anima. c. xxvi. L.

Lachrymas deus potest educere de corde ho-
minis exemplo moysi et hoc est petendum
a deo. c. xxvi. D.

Lachrymarum petitio propter earum utili-
tatem. I. B. et T.

Lachrymarum petitio ratione cuiusdam si-
militudinis. I. B. et T.

Lachrymarum petitio a deo propter eius p-
missiones. c. I. B. et T.

Lachrymarum gratia potest impetrari inter
cessoribus quorundam sanctorum. c. xxvi. AB.

Lachrymarum fons est tanquam lauacrum in
claustro: ergo propter eius necessitatem de-
bet postulari a deo. c. xxvi. A.

LECTIO adiuuat orationem et conuersio. c. xxx. Y.

Ligna qualiter nobis seruiunt. c. I. R.

Mercedem debe-

m. mus inuocare ut pro nobis inter-
cedat ad filium suum. c. c. xviij. D.

Maria nunquam denegauit alicui suam miseri-
cordiam in patrocinando. I. B. et T.

Maria ex sua misericordia debet nos iuuare
contra peccata nostra. c. xviij. R.

Maria debet assimilari filio suo in misericor-
dia et per eam nos iuuare ibidem S.

Maria tenetur nos adiuuare ut reconcilie-
mur filio suo. I. B. et T.

Marie est gaudium et filio eius gloria subue-
nire miseris. I. B. et T.

Maria debet reconciliare peccatorem filio suo
quia ipsa est mediatrix inter deum et homi-
nem. I. B. et T.

Mariam blasphemantes non erunt impuni-
ti. c. xxxviij. S.

Mariam honorantes honorabuntur et eam
inhonorantes punientur. c. xxxviij. S. i. fine

Mariam habere propitiam et non aduersa-
riam est nobis multum necessarium. c. xxxviij. Ab.

Mirra quid operetur et quid mystice designat.
c. xliij. J.

Missam non debet nimis plangere sacerdo-
tibus. c. xliij. D. et P.

Quid iesus in missa perficiat. quomodo sit salutandus
et rogandus. quare supra Iesus.

Misericordia dei et eius iusticia simul sunt er-
ga peccatorem. c. vii. S.

Contra misericordiam dei non debet esse ei-
us iusticia quo ad peccatorem penitentem et
se punientem. c. vii. R.

Misericordia dei ita potens est ad miseren-
dum sicut iusticia eius auida ad puniendum.
c. xij. B.

Misericordie dei opera erga peccatores. c.
c. xij. AB.

Misericordia dei in quos et quomodo abund-
dauit. c. xij. D.

Misericordia dei qualiter manifestatur et p-
cipue penitentibus seipsum iudicantibus.
c. xij. P.

Misericordia dei respondebit et stabit pro nobis
peccatoribus. c. xv. B.

Misereri vult deus peccatoribus eius mise-
ricordiam desiderantibus. c. xx. A.

Misereri debet deus peccatoribus ad ipsum
se conuertentibus. c. xxi. B. et L.

Mors spiritualis anime que sit et quam mala. et
quomodo homo eam sibi infert. c. li. A. et B.

Mors anime deterior est morte corporis. er-
go magis lugenda. c. xxvi. Z.

Mors anime fugat per verbum dei et incipit vi-
ta per oculum cordis. c. li. L.

Mors anime unde quandoque proueniat. c.
li. E. et B.

Mors anime quam nocua et amara. I. B. et T.

Mors anime quam nocua et amara. I. B. et T.

Tabula

Ahoris anime quomodo fugatur. Ibidem AB.
per totum.

Ahorituros corporales solemus lugere: ergo
magis spirituales/scilicet nos ipsos in peccatis.
c. xxvj. A.

Amundus vniuersus quomodo seruit nobis
et per hoc nos accendit ad amorem dei. c. l. El

Oratio in re

n thorica diuina. c. vi. A.

Narrare debet homo in oratio-
ne culpas suas et humiliter confiteri et non
abscondere. ibidem.

Narranda sunt etiam beneficia a deo accepta
et bonitas ipsius dei peccatoribus ostensa.
ibidem scilicet c. vi. B.

Negocia per orationem expedienda que et q̃
lia sunt. c. xxxvij. D.

Nuncius fidelis ad deum missus est oratio.
c. xxxvij. A.

Nuncius agilis et non piger debet esse oratio
ibidem. B.

Nuncius spoliatus vel occisus dicitur oratio
in qua non fit attentio etc. ibidem. D.

Nuncio vagabundo assimilatur oratio. Ibidem
dem Ik.

Nuncio qui moritur in via/oratio equipara-
tur. Ibidem L.

Nuncio excommunicato etiam assimilatur ora-
tio. ibidem. AB.

Nuncio stulto assimilatur et quis sit. ibidem A.
Nuncio rauco et muto assimilatur et quomo-
do. c. xxxvij. Af.

Oratio peccati

O qualiter oritur et quantum sufficiat
in penitente. c. xxij. L.

Orationis recommendatio dignitas et prece-
lentia necessitas et fructuositas. c. j. A.

Oratio quid sit et quomodo sit petitio que-
dam. c. j. F.

Oratio principaliter dirigitur ad deum.
c. j. F. et lh.

Orationis genus est rogatio. c. j. J.

Orationis descriptiones ab ipsis sanctis do-
ctoribus quomodo sunt intelligende et q̃
sint laudes et declarationes ipsius orationis.
c. j. Ik.

Orationis perfectiones et pres. c. ij. L.

Oratio spiritualis et secularis quomodo dif-
ferunt. ibidem AB.

Oratio est subiectum rethorice diuine. c. j. E.

Oratio est donum dei et gratie eius. c. j. D.

Oratio adiuuat predicatorum iudices et ali-
os multos etc. c. j. B.

Orationis mirificentia. c. vltimo.

Oratio ars et doctrina vtiliter traditur. c. j. L.

Oratio fit etiam pro temporalibus. c. j. E.

Orationis exordium. c. ij. A.

Orans debet narrare culpas suas/eas agno-
scendo et confitendo etc. et non occultando.
c. vi. A.

Orationes magis approbate et laudate et effi-
caces que sint et in quibus libris continean-
tur. c. xvj. lh.

Orationes lucidissime comprehendentes om-
nia que sunt necessaria peti et desiderari a
deo. c. xvj. J.

Orationes peccatorum etiam valent apud
deum. c. xvj. Ik.

Orationes sanctorum in celo existentium p
nobis sunt multum efficaces. c. xvj. L. AB et A.

Oratio sanctorum quandoque impeditur ne
a deo exaudiat. c. xvj. A.

Orationem adiuuant multa. c. xxv. S.

Orationem adiuuat corporis dispositio et q̃-
lis. c. xxv. S.

Oratio est vnguentum valens cordi humano
ad multa. c. xxv. El.

Orationis tempore excludende sunt cogita-
tiones vane et inutiles assimilatae muscis etc.
c. xxv. L et El.

Orationem adiuuant lachryme profuse. c.
xxvj. F.

Orationem adiuuant afflictio corporalis et
tribulatio pro qua clamatur ad deum. c. xx-
vij. D.

Orationem adiuuat ieiunium etc. Ibidem R.

Oratio debet habere duas alas. etc. ibidem R.

Orationis vox est desiderium impetrandi.
Ibidem S.

Oratio adiuuatur assiduitate. c. xxx. El.

Oratio quomodo sit assidua et continua. ibi-
dem. Et L.

Orare semper quomodo fiat et fieri possit. ibi-
dem. F.

Oratio et lectio se mutuo adiuuant. ibidem F.

Orandi importunitas quid sit et quomodo
adiuuet orationem. c. xxxj. A.

Orandi importunitas/quare fuit laudata a
christo. Et q̃ in ipso non habet locum talis
importunitas. c. xxxv. P.

Tabula

Orationis exauditionem inducit humilitas
 2c. c. xxxi. L.
 Orationem adiuuat fides / cuius articuli alii
 qui rememorandi sunt. c. xxxij. D.
 Oratio omni tempore et hora potest fieri ad
 deum. c. xxxv. P.
 Orationem adiuuant delectari in domino /
 et ei esse subditum. c. xxxvi. Q.
 Orationem adiuuant septē alia. c. xxxvij. S.
 Oratio assimilatur nuncio fidei qui mittitur
 ad deum. c. xxxviii. A.
 Orantes parum vel modicum / assimilantur
 nuncio pigro. Ibidem. B.
 Orantes modicum / possunt assuescere pau-
 latim ut multum orent Ibidem. B.
 Orandi tarditas et pigritia unde proueniat
 Ibidem. L.
 Oratio ubi non fit attentio / dicitur nuncius
 spoliatus vel occisus. c. xxxviii. D.
 Orationis negocia per ipsam expedienda q̄
 et qualia sunt. Ibidem. D.
 Oratio quasi nuncius personaliter apparet
 in consistorio dei / defendens ibi eum qui mi-
 sit cum adiutorio filij dei contra accusatores
 c. xxxviii. E.
 Oratio quomodo adiuuatur a patre miseri-
 cordiarum. Ibidem. F.
 Oratio ex quo est donum dei debet ab ipso
 postulari. Ibidem. F.
 Oratio quomodo debeat sollicitare assisten-
 tes pro negocio sibi commisso / et quales sint
 tales assistentes. c. xxxviii. G.
 Orationi assistentes / et eam adiuuantes in cu-
 ria celesti / ut valeat exaudiri. Ibidem. H.
 Oratio negligens inuocare et sollicitare assi-
 stentes. Ibidem. J.
 Ecclesia docet nos inuocare tales assistentes
 scz sanctos. Ibidem. J.
 Oratio debet esse sollicita pro negocio 2c. ibi-
 dem. K.
 Oratio aliqua assimilatur nuncio vagabun-
 do 2c. Ibidem. K.
 Oratio assimilatur nuncio qui moritur in via.
 Ibidem. L.
 Orans debet petere orationem suam dirigi
 in via et in conspectu dei. Ibidem. L.
 Oratio assimilatur nuncio excommunicato.
 2c. c. xxxviii. AB.
 Item nuncio stulto. s. qui petit non petenda
 Ibidem. A et D.
 Oratio debet volare in celum. id est. petere

celestia et spiritualia. Ibidem. P.
 Oratio habet multos contradictores et ad-
 uersarios. Ibidem. Q.
 Oratio quomodo debet contradicere cōtra-
 dictoribz et aduersarijs suis / et quomodo eos
 mortificet et quantum debet clamare 2c. c. xxx
 viij. T.
 Orationem non aduertentes fatue agunt.
 Ibidem. Ad.
 Oratio nō intellecta nec attenta non est con-
 temnenda. Ibidem. Ad.
 Orationi attendere conueniens est 2c. Ibi-
 dem. Ad.
 Orationem non attendere quādoq; ridicu-
 losum est. Ibidem. Ad.
 Oratio muta siue rauca que sit / et quomodo
 noceat. c. xxxviii. Af.
 Oratio quomodo sit canticum 2c. c. xxxix. A.
 Oratio dicitur vitulus labiorum et quomo-
 do. c. xl. L.
 Ad quid orandus est deus. Ibidem. L.
 Orationi intendendum est. Ibidem. L.
 Orationis fortitudines multe quibus suste-
 natur. c. xl. AB.
 Ab oratione quidam leuiter et facilliter desi-
 stunt / in quo stulte agunt. Ibidem. P et Q.
 Orationem facilliter relinquētes / in multis
 laborant stulticijs. c. xl. P et Q.
 Orant multi in deuote et negligenter et preci-
 pue clerici non attente pfallentes. Ibidem
 R et S.
 Oratio assimilatur thuri. virgule. fumi. aro-
 matibus pulueri pigmentarij / et similibus.
 c. xli. T.
 In oratione sentiuntur virtutes / vitia / sacra
 eloquia 2c. c. xli. Y.
 Oratio deuota est odoramentum suauitatis
 et procedit ex operatione et presentia sancti
 spiritus. Ibidem. Y.
 Oratio sanctorum / magni est odoris suaui-
 tatis et flagrantie 2c. c. xliij. Q et R.
 Oratio deuota qualiter placeat deo et sanctis
 suis tanq̄ odor suauissimus 2c. xli. L. Et ibi-
 dem. F.
 Oratio est deo patri grata per christum me-
 diatorem. c. xli. G et H.
 Oratio erit impetratoria per christum. Ibi-
 dem. H.
 Oratione honoratur tota trinitas et christus
 Ibidem. H.

Tabula

Oratio aromatizans intelligitur per thimeam
ma. rē. Ibidem J.
Ad orationem requiritur deuotio. c. xliij. R.
Oratio debet esse breuis. quomodo et quare
c. xliij. S.
Oratione mens humana coniungitur deo.
rē. Ibidem. P.
Oratio est vnguentum spirituale/ sanans et
sanctificans animas rē. c. xliij. Q. et R.
Oratio decorat animam et alia mira facit. ibi
dem R.
Orationis meritum duplex est. c. xliij. Z.
In oratione quandoque viri sancti minorem
gratiam deuotionis habent quam peccatores
rē. c. xlv. U.
Oratio in qua non actualiter cogitur de deo
quā sit meritoria. c. xlvj. F.
Oratio est sacrificium et oblatio deo accepta
sanctificans etiam ipsum offerentem rē. c.
xlvij. Y.
Orationis sacrificium offerre volens/ debet
habere ignem et gladium. Ibidem. Z.
Quis sit ille ignis et qualiter incendatur. ibi
dem Z.
Oratio est lucta cum deo rē. c. li. Q.
Oratio requirit quietem et solitudinem. ibi
dem Q.
In oratione colligende sunt vires rē. Ibidem
Q.
Orando aliqui statim deficiunt/ et quare hoc
c. li. R.
Orationis prima luctatio qua vincitur deus
est humiliatio. Ibidem S.
Orationis alie due lucte siue astutie. Ibidem
T. et U.
Oratio continuata quodāmodo vincit deum
Ibidem U.
Oratione deus vincitur capitur ligatur et ira
eius frangitur. c. li. A.
Orans volens cum deo pugnare in oratione
debet ab eo adiutorium petere/ sicut fit in di
uinis officiis. c. liij. B.
Orationis mirificentia siue effectus mirabi
lis et precipue in sacramentis. rē. c. liij. siue
ultimo. S.

Nulli cōuersio

p c. xx. A.
Pax non est habenda cum pec
catis. c. xlvij. A.
Pectoris tursio vnde proueniat/ et quid ef

ficiat. c. xxxvij. Z.
Peccatū multa mala infert peccatori. c. vi. E.
Peccatorum feditas et immundicia/ debet co
gnosci ab oratore. c. liij. R.
Peccatorum confessio impetrat a deo veni
am. c. viij. B.
Peccata sunt inimici dei et hominis. ergo cō
tra illa debet homo cū adiutorio dei pugna
re. c. viij. S.
Peccatorum compunctionem et penitenti
am possunt facere multa in isto libro posita.
c. xxij. D. et E.
Peccatorum recogitatio facit compunctio
nem cordis et fugat sic illa peccata. c. xxij. F. et G.
Peccata fugantur per eorundem recogita
tionem. ibidem. F.
Peccata quomodo sanantur. Ibidem G. et H.
Peccata quia non bene videntur placent ama
toribus suis/ que si bene recogitarentur di
splicerent. Ibidem J.
Peccatorum feditas quam abominabilis est. ibi
dem J.
Peccata ut sanentur quid sit faciendum rē.
Ibidem. K.
Que sint sanantia peccatum. Ibidem. K.
Peccatum quomodo absconditur et detegi
tur. c. xxiiij. AB.
Peccatorum odium verecundia abomina
tio. rē. c. xxiiij. L. et c. xj. L.
Peccata sanantur fugantur et expelluntur p
quasdam dispositiones nominatas aroma
ta. c. xxiiij. R. per totum.
Peccata aduersantur orationibus nostris.
c. xxxvij. Q.
Propter peccata multos habemus aduersa
rios. ibidem. R.
Peccatorum contritio et pulueris eorum asper
sio. c. xli. U. et F.
Peccatis debemus irasci quia sunt inimici no
stri seuissimi rē. c. xlvij. Z. AB. et L.
Peccata nutriuntur rē. ibidem A. ppe fine.
Peccata amantes/ odiunt ea persequentes
Ibidem B. in principio.
Peccata debemus odire propter damna ab
eis illata. ibidem B.
Peccatores exaudiuntur quando pro seip
sis orant. c. li. AB.
Peccatores deus expectat et miris modis re
uocat. c. liij. R.
Ad peccatores se deus misericorditer tenet.
c. liij. U.

Tabula

Peccatores deus benigne sustinet. c. vi. B.
 Peccatores peccant / non solum contra deū
 sed etiā contra totā curiā celestem. c. vi. L.
 Peccatores decipiunt et excecantur per bo-
 na temporalia. c. vi. D et E.
 Peccatoris decepti per peccata et bona tem-
 poralia querela. ibidem E.
 Peccator debet se accusare et peccata confite-
 ri / ut veniam consequatur. c. vii. G.
 Peccator confitendo / et se accusando / et con-
 demnando coram deo / iustificat seipsum. c.
 vii. H.
 Arma contra peccatores. c. xij. A.
 Peccator quia infirmus est / modicū potest /
 quod tñ deus despiciere nō debet. c. xij. R.
 Peccatoris accusatio / q nō multa debeat iu-
 sticie dei / propter infirmitatem et pauperta-
 tem. ibidem S.
 Peccator est dei multiplici iure. c. xij. Tl.
 Peccatoris conuersionem et penitentialem sa-
 tisfactionem vult deus. c. xij. F.
 Peccator quibus bona a deo sibi cōmissa dissi-
 pauit / tamen potest pro hoc satisfacere p pe-
 nitentialem conuersionem. c. xij. F.
 Peccator non nisi cum auxilio dei potest re-
 uerti et conuerti ad ipsum deum / quia p pec-
 catum se indignum fecit. c. xij. F.
 Peccatorem vult deus reuerti ad se. ibidem Z.
 Peccator quomodo sanatus est per deum.
 c. xv. B.
 Peccatorum orationes etiam valent apud
 deum / et quare deus debeat eas acceptare.
 c. xv. Ik.
 Peccator se ad deum cōuertenti debet ipse
 deus esse misericors et propitius propter mul-
 ta. c. xv. B et L.
 Peccator per multa verba huius libri potest
 deuenire ad veram penitentia et cordis cō-
 punctionem. c. xv. D et E.
 Peccator non debet desperare propter ma-
 gnitudinē peccatorum: quia si vult pōt faci-
 liter sanari. c. xv. H.
 Peccator debet premeditari supplicia infer-
 ni et petere a deo ut possit ea videre et cogno-
 scere. c. xv. G et I.
 Peccator debet petere a deo cognitionē ma-
 lorum / que sibi prouenerūt ex et de peccatis
 c. xv. L.
 Peccator quomodo assimilatur et associatur
 demonibus. ibidem L.
 Peccator debet se plangere tanq̃ mortuum

c. xv. Tl.
 Peccator quō debeat clamare in orationib⁹
 et confessionibus. Et qui clamare debent p
 eo. c. xv. F.
 Peccator quomodo debeat cantare lamētā-
 do p peccatis et se humiliādo. c. xv. B.
 Peccator dat deo iusticiam. ibidem L.
 Peccatores quādoq̃ habent maiorem gra-
 tiam deuotionis in orationibus / q̃ viri san-
 cti et quare hoc. c. xlv. Tl.
 Peccatores debēt irasci pccis suis. c. xlv. Z.
 Non debent ea fouere nutrire nec pacem ha-
 bere cum eis. c. xlv. A.
 Peccatores debent odire peccata propter dā-
 na eorum. ibidem B.
 Peccator debet timere gladium dei super eum
 vibratum et per hoc inducitur ad compun-
 ctionem. c. li. A.
 Peccator debet timere penas inferni et iudic-
 ium extremum. ibidem D et P.
 Peccatoris percussio. c. xxxv. Z. in fine.
 Pena infernalis non est satisfactoria pro pec-
 catis nec p se placet deo sed diabolo / tñ iuste
 infligitur damnatis. c. xi. B.
 Penes infernalib⁹ apparet dei iusticia. ibidem.
 A penes infernalibus nō ē liberatio. c. xij. H.
 Pene penitenciales sunt meliores et deo ma-
 gis placite q̃ pene infernales. c. xij. F.
 Pene penitenciales et non infernales debēt
 placere iusticie dei quia per eas satis fit ei.
 c. xij. Z.
 Penitentia peccatoris vera multa bona fa-
 cit. c. ix. Ik.
 In conflictu penitentie. petenda est victoria
 a deo et ab eius iusticia. c. ix. P.
 Penitentie opera placent deo et multa bona
 faciunt. c. xij. D.
 In penitentiali cōuersione fit celeste et spūa-
 le cōuiuiū incogitabilē gaudiosum. c. xij. E.
 Penitentie dolor petēd⁹ est a deo. c. xv. Ik.
 Pnē iusticia vincit iusticiā dei. c. liij. B.
 Penitere ē duplex. s. pfectū et ipsectū. c. viij. J.
 Penitēs vere. iustificat seipm / et satisfecit di-
 uine iusticie / et euadat iudiciū dei. c. viij. L.
 Penitens vere. quid faciat. c. ix. F.
 Penitens non debet tantum puniri quātum
 demeruit. c. x. Z.
 A penitente deus non requirit tantam pe-
 nam quātā demeruit scz infernalem et per-
 petuam. c. xi. A et B.
 Penitēs. quātum debet habere dolorem. ti-

Tabula

morem et erubescenciam. iram et abominati-
onem de peccato. c. xj. L. Et. c. xxij. Ik.
Penitens per dispositiones aliquas / que no-
minantur aromata / potest ad hoc induci ut
recedat a peccatis. c. c. xxij. Ik.
In penitente / vita gratie / potest perfici auxi-
lio dei. c. xxvj. B.
Penitens debet diligenter premeditari sup-
plicia inferni / per hoc enim de^o per sua gra-
tiam faciet mirabilia in eo. c. xxvj. B.
Penitens debet dolorem petere a deo. Ibidem. Ik.
Petitio est facienda. qualiter et quomodo. et
quid ad eam requiratur. in quibus oratio-
nibus contineatur. c. xvj. lb.
Petitionis confirmatio. c. xvij. Ik.
Quedam non sunt petenda a deo in oratio-
ne. c. xxxvij. A.
Pietas quomodo valeat ad omnia. et quod per
eam quandoque cultus diuini⁹ noceatur. c. xxix.
T. Item. c. xliij. AB.
Placatus adiuuat orationem et quomodo
peccator se tanquam mortuum plangere debet
c. xxxvij. U.
Prelatus non debet petere a deo prelato-
nem nec desiderare eam. c. xxxvij. D.
Prelatus debet peti a deo. Ibidem. D.
Prelati permittuntur a deo preesse in penam
ipsorum. c. Ibidem. D.
Prelatorum oratio debet esse brevis. c. xliij. p.
Psalmodia / quomodo est oratio. et qualiter
fieri debeat. c. xxx. y.
Psalmodia diligenter cantata vel audita / de-
bet in homine incitare motus spirituales.
c. xxxix. lb.
Psalmodia aliquos parum mouet ad spiritu-
alem armoniam / quia non intelligunt vel
ruditer canunt. c. Ibidem. J.
Psalmodie preciositas / et quare in ecclesia
cantando et legendo frequetur. c. Ibidem. Ik.
Pudor de peccatis. c. xxij. AB.
Puluis pigmentarius quid sit. c. xli. U. et F.
Puluis peccatorum qualiter sit spargendus
Ibidem. F.
Querela miserabilis peccatoris decepti per
peccata et bona temporalia. c. vj. E.

Eligiosi debent

insistere dei laudibus / orationi-

bus / et sacrificijs. c. xxx. y.
Rethorica diuina et spiritualis / est necessaria
c. j. B.
Subiectum eius est oratio. c. j. E.
Abulta verbalia ista rethorica posita / possunt
hominem inducere ad gratiam deuotionis
gratitudinis. copunctionis. c. c. xxij. D. et E.
Rugitus quid sit / et quomodo adiuuat ora-
tionem. c. xxxvij. T.

Sacramentum

altaris. In eo inestimabiliter dei
beneficia in nos perfunditur.

c. c. xxij. D.
In sacramento altaris. in missa scilicet perficit
christus quattuor officia ineffabilis pieta-
tis. Ibidem. E.
Qualiter salutandus et rogandus est iesus
in isto sacramento tempore missarum. ca.
xxxij. F.
Qualiter iesus est in isto sacramento apud nos
et qualiter in celo apud angelos illos ibi et
nos hic reficiens. c. xxxij. J.
Quid iesus est in isto sacramento / et quid nobis
facere debeat. c. xxxij. Ik.
Sacramenti altaris suauitatem quare non
gustando percipimus. c. c. xxxij. L.
Qualiter vitia hoc impediunt. c. Ibidem. AB.
Sacramentum altaris quous ibi sit sub specie
panis et vini tanquam signis / non minus tamen
reficit spiritualiter animas nostras. Ibidem. A.
Sacramenti altaris aliqua miracula boni no-
tanda. c. xxxij. D.
Ad sacramentum altaris multum deseruit fi-
des. c. xli. A.
Sancti quomodo seruiunt nobis. c. l. L.
Sanctorum in celo existentium / oratio pro
nobis multum est efficax. c. xvij. L. AB. et H.
Sanctorum oratio quandoque impeditur ne ex-
audiatur a deo. et quare hoc. Ibidem. A.
Sanctorum veneratio cedit ad laudem et ho-
nozem dei. Ibidem. A.
Sacra sunt veneranda. c. xxix. T. in fine.
Sancti in celo quomodo et propter quid sunt
aduersarii et inimici nostri. c. xxxvij. S.
Sancti inuocandi sunt ut clament pro nobis
intercedendo. c. c. xxxvij. y.
Sancti contra nos clamantes / quous sint pla-
candi. Ibidem. Z.

Tabula

Sanctis est oratio deuota / odor suauis *tc. c. xli. L. Et ibidem f.*
 Sanctorum oratio est odorifera *tc. c. xliij. S.*
 Sancti viri / quandoq; minorem gratiam deuotionis habent in oratione q̃ peccatores. *tc. c. xlv. U.*
 Sapientia quandoq; subtrahitur a sapientibus / quia eam non communicant alijs. *tc. c. li. J.*
 Scriptura sacra potest accendere ignem diuini amoris q̃uis tamen aliqui non sic accendantur p̃ eam *tc. c. xlvij. E.*
 Seruitutem vitiorum vilissimam / debemus abijcere / et futuri dei nobilissime nos subiungere *tc. c. xxxvj. R.*
 Singultus quid sit / et q̃ adiuuet orationem *c. xxxvj. Z.*
 Sol et stelle qualiter nobis seruiunt. *c. l. AB.*
 Struicie multe hominum desistentium facilliter ab orationibus suis. *c. xl. P. Q.*
 Subditum esse domino adiuuat orationem. *c. xxxvj. R.*
 Superbia est mors spiritualis a deo sepans ergo detestanda. *c. li. H.*
 Suspirium quid sit / et quomodo adiuuat orationem. *c. xxxvj. Y.*

Erra qualiter

t seruiat nobis multipliciter per ea que ex illa proueniunt. *c. l. P.*
 Timor gehennalis supplicij faciet recedere a peccato *tc. c. xxij. R.*
 Timere debet peccator ignem inferni / et iudicium extremū. *c. li. S. in principio et fine.*
 Timere debet homo penas inferni et extremum iudicium. *Ibidem. P.*
 De timore penitentis. *c. xj. L.*
 Tribulatio et eius clamor adiuuat orationē. *c. xxvij. S.*
 Tribulatis subuenit deus *Ibidem P. et Q.*

Enti qualiter

v seruiunt nobis. *c. l. R.*
 Elerecūdia de peccatis. *c. xxijij*
AB. et c. xj. L.
 Vitia aduersantur nobis in orationibus. *c. xxxvij. Q.*
 Elegeranda sunt sacra. *c. xxix. Z. in fine.*
 Propter vitia multos habemus inimicos. *Ibidem. R.*
 Vitia aliqua / qualiter dicuntur nociua et ve-

nenata. *c. xliij. L.*
 Virijs irasci debemus / quia sunt inimici nostri. *c. xlvij. Z. AB. et L.*
 Vitiatorum seruitutem abijcere *tc. supra Seruitus.*
 Victoria in conflictu penitentie est petenda a deo. *c. ix. P.*
 Victoria que obtinetur in oratione contra deum debet ascribi ipsi deo et non homini. *c. liij. Z.*
 Vinculum charitatis quomodo liget et teneat deum / et artius eum possit constringere. *c. liij. R. L. et AB.*
 Vinculari a deo debet hō petere. *ibidē. R.*
 Virtutes sentiuntur et operantur in oratione. *c. xli. Y. et Z. Itē ibidem. B.*
 Vngento assimilatur oratio. *c. xliij. Q. et R.*
 Virtutes connectuntur binatim ad inuicem in cithara spiritali anime. *c. xxxix. F.*
 Vita gratie est aliquantulum in penitente / et potest adiutorio dei perfici. *c. xxvj. B.*
 Vita gratie quomodo amittit et extinguitur. *c. li. A. et B.*
 Et precipue adulatoria laudantia et alia vitia. *Ibidem. D.*
 Vita talis quomodo recuperatur per verbū dei et per oculum cordis. *Ibidem. L.*
 Virulis labiorum assimilatur oratio. *c. xl. L.*
 Que sunt ossa carnes pellis *tc. istius vituli. Ibidem. R.*
 Voluptas ducit hominem in mortē spiritua-
 lem. *c. li. G.*

Christus. supra

c *Iesus.*
 Christus datus est nobis propter multiplices effectus salutare. *c. xix. U.*
 Christus quia aduocatus noster est debet allegare pro causa nostra patri scilicet recōciliando. *Ibidem. X.*
 Christus interpellare debet pro peccatis nostris. *Ibidem. X.*
 Christus suscepit pro nobis officium interpellandi patrem contra peccata nostra quod officium debemus petere ut pro nobis exerceat. *tc. Ibidem. Y.*
 Christus mortuus pro peccatis nostris ostendit q̃tum odit peccata nostra. *Ibidem. Z.*
 Christus pro crucifixoribus suis rogauit. ergo et pro nobis debet rogare patrem. *tc. Ibidem. Z.*

Tabula

¶ **X**p̄i pro nobis interpellatio efficax est ad nos
spiritualiter viuificandum propter suā pas-
sionem. c. ix. Z.

¶ **X**p̄us rogandus est vt pro nobis alleget et of-
ficium interpellandi exerceat. c. ix. X.

¶ **X**p̄us vult misereri iniustis et peccatoribus
eius misericordiam desiderantibus. c. xx. A.

¶ **X**p̄us debet peccatoribus se ad ipsum cōuer-
tentib⁹ misereri propter mīa. c. xxi. B et L.

¶ **X**p̄us dicitur angelus magni consilij qui ste-
tit iuxta altare habēs thuribulum in manu
sua / qui etiam dicitur templum et pontifex.
c. c. xli. D.

¶ **X**p̄us existens pontifex efficaciter pro nobis
interpellat apud patrem misericordiarum
impetrando nobis necessaria. Ibidem. E.

¶ Per christum omnia sunt patri grata et pla-
cita. c. c. xli. G.

¶ Per christum tanq̄ mediator omnia im-
petrantur a patre et spiritu sancto et a seip-
so Ibidem. lh.

¶ **X**p̄us cum tota trinitate honoratur per ora-
tionem. Ibidem. lh.

Prologus

Comendatio prestantissimi et incomparabilis doctoris magistri Guilelmi parisiensis actoris sequentis libri qui Rethorica diuina pretitulatur.

Prologus

Guilelmus epi

Guilelmus parisiensis natione aluer-nus doctor profundus et vinctus ex cuius schola velut ex vberissimo fonte sapientie innumerabiles clarissimi viri emerere preter eximios laborum suorum fructus / bibliotece ecclesiastice plurimos et preciosos librorum thesauros adiecit. Exposuit nempe luculenter et singulari more psalterium. Proverbia Salomonis. Ecclesiasten. Cantica canticorum. et Bartholum euangelistam. Edidit opus magnum et isigne de vniuerso cuius sex presunt. Quartum tres prime de vniuerso corporeo relique vero de vniuerso incorporeo seu spiritu ali latissime tractant. Composuit et Rethoricam diuinam opus singulariter deuotum in cuius conscriptione calamus in corde tinxit cuius lectioni sedule se quilibet ecclesiasticus / cuius peculiare officium orare est dare deberet. Quis enim mechanicus sue vocationis et artis / industriam non concupiscit habere. Tractatum etiam de primo principio quod deus est. Tractatum de trinitate et notionibus ac personarum in diuinis. Tractatum cur deus homo. Librum de sacramentis magni cui non est similis alter. Tractatum de animabus humanis commendatissimum. Tractatum de bono et malo. Librum de fide et legibus. Summam de virtutibus et moribus de vitis et peccatis ac meritis et retributionibus. Tractatum de opibus ac mirabilibus virtutibus. Tractatum de laudibus patientie. Tractatum de dono scientie. Tractatum

de xxx. remedijs temptationum. Tractatum de vocatione ad beneficia ecclesiastica et de pluralitate beneficiorum in vnitatem persone in quo diuini honoris zelotissimum se fuisse declarat. Tractatum de claustro anime opus multa breui sinu continens. Declamatorios sermones exhortationum popularium et alios libros et tractatus copulans qui totales ac tanti sunt ut sanctos doctores Thomam et Bonauenturam in sapientie eminentia a plerisque doctissimis viris vel equare vel antecellere iudicentur. Dum hic vir eleuate intelligentie et profunde speculationis / sanctimonia morum singulariter conspicuus ante pontificatum parisiensem theologiam fructu multo publice legeret et amicus suus magnus ab episcopo quodam accepisset mandatum litteris expressum ut prebendam in ecclesia eius vacantem conferret alicui viro bono sibi eam obtulit. Cui statim respondit. Non habes o amice potestatem conferendi prebendam nisi viro bono nec fines ipsius mandati excedere potes non igitur mihi eam dare vales qui non sum vir bonus et hac via se euasisse magnopere gloriabatur. Virum singularem et ipso fenice rariorem magnis utique preconijis extollendum. Illo etiam tempore diuini verbi predicatione abunde fructificatus plures communes mulierculas a peccatis retraxit quibus parisiensis nouam domum filiarum dei inchoauit. Anno domini. M. cc. xxv. et huius exemplo cepit hic ordo in alijs etiam ciuitatibus dilatari. Demum biennio elapso anno videlicet domini. M. cc. xxvij. mortuo episcopo Bertholomeo parisiensi ecclesie cathedre pontificali dignissime prefectus est cui multo fructu deuotissimi doctoris officium adimplens.

Incipiunt capitula libri sequētis videlicet
Rethorice diuine: de oratione peculiariter
tractantis.

Orationis recōmādatio. Et qđ sit orō. ca. i.
De pfectionibus orationis diuine. ca. ii.
De exordio orationis diuine. ca. iij.
De exordiū pōt incipia grātiū actiōe. ca. iij.
Conclusio precedentium. ca. v.
De narratione in oratione diuina. ca. vi.
Allegatio clementie dei. ca. vii.
De iusticia perfecta et imperfecta. ca. viij.
Petitio victorie in cōflictu penitētie. ca. ix.
Excusatio penitentis q non debet tñ puniri qđtū meruit. ca. x.
Obiectio contra predicta. ca. xi.
Qđ deo placeant opera penitentie. ca. xij.
Qđ faciat homo quod in se ē. licet modicum possit. ca. xij.
Qđ deus vult ad eum reuersionem et penitētialem satisfactionem. ca. xiiij.
Qđ deus sanat perfecte egrotum vel miseretur peccatori. ca. xv.
De forma petitionis in oratione. ca. xvj.
Confirmatio petitionis. ca. xvij.
Petitio incessiōis brē marie xgis. ca. xvij.
Conuertat se iterum peccator ad patrociniū iesu christi supplicās vt alleget pipo. ca. xix.
Conclusio petitionis et cōfirmatiōis. ca. xx.
Excusatio proprie infirmitatis. ca. xxi.
Ad quid valeant predicta. ca. xxi.
Quid faciat recognitio peccatorū. ca. xxiij.
De pudore et erubescētia ex pctō. ca. xxiij.
De indignatione a peccatis. ca. xxiij.
Quedam dispositiōes corporis iuuātes orare volentem. ca. xxv.
Petitio lachrymarum ex peccatorum recōrdatione vel spiritualis mentis. ca. xxvj.

Requirende sunt intercessionēs sanctorum ad impetrationem lachrymarū. ca. xxvij.
Qđ afflictio corporalis valet ad impetrationem lachrymarum. ca. xxvij.
Quare ieiunio tāta efficacia tribuat. ca. xxix.
Assiduitas orōnū adiuuat nobiliter. ca. xxx.
De importunitate orandi. ca. xxxi.
Qđ fides adiuuat orationem. ca. xxxij.
Cum qđta gratiarū actione est salutand⁹ dominus iesus in missa. ca. xxxij.
Quedā p̄tinentia ad predicta. ca. xxxij.
Quare deus laudauit importunitatem orantis in euangelio luce. ca. xxxv.
Qđ in deo delectari et ei esse subditum adiuuat orationem. ca. xxxvj.
De alijs septē adiutorijs orōis. ca. xxxvij.
Qđ orō sit qđsi nūci⁹ ad deū missus. ca. xxxvij.
De cantico peccatricis anime. ca. xxxix.
Quid intelligat per vitulos labiorū. ca. xl.
Quare p fumū thuris signat oratio et qđ per puluerem pigmentarij. ca. xli.
Quid signat per altare aureū. ca. xli.
De deuotione que requirit in orōne. ca. xliij.
De breuitate orationis. ca. xliij.
Quare viri sancti difficile habent gratiā deuotionis. ca. xlv.
De merito illius orōis in qua actu nō cogitat quis de deo. ca. xlvj.
De igne et gladio qđ de eī sacficō orōis. ca. xlvij.
De igne sacrificij orationis. ca. xlvij.
Que valeant ad accendendum vel nutriendum ignem orationis p̄dictum. ca. xlix.
De memoria b̄sificiorū diuinorum. ca. l.
De gladio spirituali quo debet mactari anima in oratione vel meditatione. ca. li.
De luctu anime in oratione. ca. li.
Quō deus p luctū orationis vincit. ca. liij.
De mirificētia et virtutib⁹ orationis. ca. liij.

Ex libris Hlmi Principij Epi Labacensis eiusq
Capitulum *I Bibliotheca Aberb.*

Rethorica diuina siue ars oratoria eloque
tie diuine edita per venerandum patrem ma
gistrum Guilermum parisiensem.

De oratione Capitulum I

A

In sacris ac sa

crificatiuis exercitatiōibus: que r
quāta sit dignitas et pcellentia po
tius oratiōis: multū liquide appa
rere pōt volentibus videre atq; valentibus.
Et primū eo qd omnis sacrificatio/ omnis bñdi
ctio/ et omne sacramētū/ et omniū qdqd in cultu
diuino honorifice agit: aut oratio est: aut ora
tione pagit/ siue pficit. Deinde qd omnis eccle
sia sanctorū: celesti ac diuino magisterio eru
dita ac instituta: tam mltiplici celebritate fre
quentat orationē: vt ei die noctuq; insitat/ et
inuigilet: et eidē vite p̄sentis tempa/ tanq; illi
cōsecrata et debita: p̄tatur. Cui rei nulla alia
causa vel ratio existimari vel cogitari potest:
nisi oratiōis tanta necessitas: tantaq; fructu
ositas: que tantā frequentationis et instantie
continuitatē exigat et requirat. Qd si dixerit
quis: auctoritas ap̄lica: p̄cepto suo quod dictū
est: Sine intermissione orate. ad hoc artat/ et
cogit nō solū ecclesia: s; etiam ipsa lex euāgeli
ca: in qua expresse legi mandātū de oratiōe:
ipso ore veritatis editū: quo dictum est: quia
oportet semp orare/ et nūq; deficere. Rñdeo
in hoc quia in ipsa cause sunt et rōnes rōnabi
lissime atq; iustissime: propter quas mādāta
hmoi et omnia alia que de oratione data sunt
merito data fuerunt. Tertio ex x̄tuo sitate ip
sius orationis/ mirificentijs/ et numerositate
mirabili/ atq; p̄stantia vtilitatū: quas te scire
faciā in sequētibz. Ex his ergo tribus ma
nifestū esse tibi debet: et necessariā esse/ et om
nino debere esse celestem ac diuinā rethori
cam: siue spūalem ac saluberrimā oratoriam.
que in causis animarū atq; negotijs: allega
re doceat eos qui cause hmoi patrociniū su
sceperunt. Et spūales oratores p̄stituti sunt:
vt in dei dulcissimi consistorio: causas allegēt
hmoi: p̄pter qd stipendia bñficiozū ecclesia
sticorum: eis constituta sunt ex magna parte
hoc aut dico p̄pter officia docendi et p̄dican
di: in quib; consistit residuū milicie clericalis.
de quibus nullaten; tibi dubitādū est: qd nec
recte nec laudabiliter exerceri p̄t: nisi docto
res/ predicatores/ atq; iudices ecclesiasticos
x̄tus oratiōis adiunget/ et dirigat incessanter.

B

Qd si tāta volumina: studio et labore retho
rum: de oratione rethorica scripta sunt: q̄to
fortius de ista sacra et sacratissima oratiōe: di
gnū et iustū est vt scribat ars et doctrina.
Ihec aut ratiocinatio a p̄portioabilitate cau
sarum et orationū: x̄tutē habet atq; vigorem.
si tū nō est comparatio orationis ad orationē in
fructu vel vtilitate: nō erit comparatio debiti et
laboris pro arte et doctrina istius: ad debitū
studiū vel laborē illius. Quid dicā de oratiōe
litteraria cui tota grāmatica inuigilat? Quid
de oratione logica: cui tam studiose/ tāq; per
fecte Aristotelis ingeniositas insudauit: et de
oratione vtiq; logica: que omnis vel p̄positio/
vel syllogism; est: omnes libros logicales ti
tulauit. Et de syllogismo librū priorū vel ana
leticorū: de demonstratione/ librū posteriorū.
Et de Elencis librū elencorū. Et de syllogis
mo dialerico librū topicorū. De interpretatiōe
x̄o siue p̄positione/ librum perihormonias.
Qualiter aut possibile erit istā sacrā ac sa
crificatiuā/ et modis om̄ibus om̄i generi aliaz
orationū incompatibiliter p̄cellentē orationē:
esse om̄i arte et doctrina et artificio destitutā?
Quia igit nec imensitati diuine congruit h;
neq; p̄fectioni: quā nō solū decet s; etiā neces
se est eē in ecclesia dei altissimi: que schola ip
sius est: et cui; sola doctrina/ in ea discit et doce
tur/ assidue esse artem atq; artificium orandi
necesse esse. Amplius qd op; cuiuscūq; vti
litaris inueniri pōt: qd arte et doctrina ac arti
ficio careat: et doctores atq; artifices sui non
habeat. Que ergo causa reddi pōt vt op; tā
nobile/ tāq; p̄clare vtilitatis: hucusq; negle
ctum atq; desertū sit: nisi quia vel ei; vtilitas
ignorata: vel ipsi sacri doctores desides/ aut
alijs occupati: orōne p̄terierūt. Credendū
ergo est multos de ea multa scripsisse: et cū ex
emplaria orationum scripserūt: hoc sufficere
oratoribus reputasse. Vel forsan quia poti;
orando: qd philosophādo orare discimus: nō
artem vel artificium orandi eos: s; orōnes scri
ptas autenticas oratoribus tradidisse. sicut
euidenter apparet in libro psalmorum qui ex
quisitissimis orōnib; refertissim; est. Si qd
aut dixerit qd oratio donū dñi dei est: et p̄pter
h nō ab arte vel doctrina: s; magis a datore q
renda sit: verū vtiq; dicit. Si quis x̄o dixerit
qd hmoi oratio nō solum potissimū sui: s; etiaz
plurimū habet diuini muneris et gratie: et p̄
pter hoc nihil ad eā de arte et doctrina hoīuz.
Rñdeo: quia iusticia que x̄tus est veri nois:

C

D

Librū mouz.

Capitulum

nō solū p̄cipuū sui/ aut p̄līmū: s̄ etiā totū qd̄ ē
vel habet diuini muneris ē z gr̄e. Nihilomin⁹
tū p̄tia iuris (que scia legū z canonū ē) s̄līter
z cognitiōe diuersarū p̄suetudinū: atq; exer-
citatione cāz z negotiorū: illustrat/ atq; diri-
git. Sic se habet z de orōne. Arte nāq; et do-
ctrina. quā hic scribere intendo: plurimum z
multipliciter adiuuat. ¶ Nec obsistit mihi in
hoc p̄mo Aristotelē. quo dixit in p̄mo ethicorū
quia scire vel parū vel nihil opat̄ ad v̄tutem.
qd̄ nō de om̄i scire vel falso intelligere potuit
cū ipsemet dicat in libro eodem. quia v̄tus est
om̄i arte certior z melior. Tibi v̄o declaratu⁹
est p̄ me z in tractatu d̄ actibus humanis. Et
in tractatu de v̄tutibus z moribus. quasdam
scias v̄tutes esse. sicut prudētia. z quasdā ali-
as. In sup̄ z om̄nē v̄tutē sapiam eē. qd̄ est dice-
re sapidū siue saporis sciam. z tanq; intimam
ac p̄fundatā cognitionē. Sciam v̄o iuxta cō-
munem intentionē quasi cōem intentionem
sc̄z exteriorē. res em̄ om̄es nō solū lucēt vir-
tuti intellectuē/ ad illuminandū eā lumie sci-
entie. sed etiā sapiunt ad faciendā vel inficiē-
dā v̄tutē motiuā. z quasi imp̄mendā eam sa-
poribus sapie. De quib⁹ ibi satis feci tibi. De
ip̄a sapiētia quoq; tibi certissimū est. q̄ ip̄a est
donū dei altissimi. z ab ip̄o studiosissime expe-
renda z sperāda. nō tū p̄pter hoc scholastice
doctrinē z disputatiōes: aut librorū sacrorū
expositiōes inutiles v̄l sup̄uacue habēde sūt.
Et si de singulis creatoris donis z de singulis
v̄tutibus aut gratijs cōsiderationē in h̄ fece-
ris. inuenies indubitanter. Unūq; eorū
doctrinis adiuuari multipliciter. Licet enim
gressus qui p̄ pedes ē: ex v̄tute gressibilis sit. vi-
su tū z tactu adiuuat z regit. interdū z audi-
tu. strepitū nāq; pedū dephendit gradiens z
equitans v̄trū sup̄ lignū vel lapides gradiat̄.
Ex hoc etiā p̄pendit discrimina vel ambulati-
onis vel equitatiōis sue. His itaq; determi-
natis incipiam ip̄o actore duce z luce: q̄ om̄
salutariū sibi q; acceptaz orōnū: z inspirator
z exauditor est. Et dicā q̄ hui⁹ sacre z diuina-
lis rethorice/ siue oratorie scie: subiectū ē orō
qm̄ de ip̄a in illa agit. eiusq; p̄fectiōes/ disse-
rentie/ z p̄tes/ necnō mirifice v̄tutes/ z inesti-
mabiles fructus/ siue v̄tilitates/ adiuuēt q;
atq; impedimēta/ quib⁹ v̄l adiuuat vel impe-
ditur ex auditio illi⁹: docent in eadē z declarā-
tur. Cōueniēs aut̄ z om̄ino necessariū ē: ad
istā sciam accedētib⁹: vt in primis eis deter-
minet. qd̄ est qd̄ dicit̄ orō de qua hic intendit̄

vt p̄dixi. de quo certissimū est q̄ orō/ nō ē nisi
petitio in genere. qd̄ dico/ quia nō om̄is peti-
tio ē orō. sed ea sola que dirigit̄ ad deū. v̄l ad
p̄sonā aliquā/ seu p̄sonas p̄pter ipsum. Ora-
re nāq; ip̄os scōs siue angelos tum dicimur/
cū p̄ces ad eos dirigim⁹. Alie aut̄ petitiōes q̄
ad hoīes dirigunt̄: orōnes minime habende
sunt siue dicende. Nec em̄ ad regē aliquē dici-
mus orō te dñe. s̄ neq; ad familiares ip̄orum
regū dicere cōsueuimus: orate p̄ nobis regē
vel pontificē. Quapropter manifestū est/ q̄
orōnes p̄prie z habent̄ z dicunt̄. q̄ ad deū v̄l
ad scōs eius. p̄pter ip̄m dirigunt̄. Et inde est
q̄ apud sedē aplicā vel curiā romanā: nō dicit̄
qd̄ orōnes deferre vel offerre: s̄ petitiōes po-
tius. Nec ip̄e etiā summ⁹ pontifex dicere con-
suevit petitiōarijs: offerre orōnes v̄ras. Ab-
nifestū ē ex his q̄ orō oīs petitiō ē: z nō ecō-
uerso. z quia petitiō tanq; genus ad orōnem
se habet. orō v̄o tanq; sp̄s ad ip̄am. ¶ Si di-
xerit qd̄/ quia orō p̄ bonis solis sp̄ualib⁹ aut
eternis obrinendis ē/ z offert̄ deo. non recte
dicit. quia etiā tp̄alia bona ab ip̄o sanctissime
atq; iustissime petuntur. S̄līter z liberatio a
malis tp̄alibus. Et manifestū est multis exē-
plis veteris legis seu testamenti: tp̄alia bona
petita sepe fuisse a patrib⁹: z orōnib⁹ obtēta.
S̄līter z liberatiōes a malis tp̄alibus: tanq;
a gladio inimicorū z pestib⁹. Quis em̄ igno-
rat sc̄m Moysen: multotiens vt cessaret pla-
ge ab egypto: suis orōnib⁹ obtinuisse a deo al-
tissimo. S̄līter z de plagis quas de⁹ mittebat
p̄plo hebreorū: vt plaga ignis: z plaga serpen-
tum ignitorū. De q̄bus notissimū est q̄ orati-
onibus eiusdē p̄phete cessauit v̄traq;. Notis-
simū etiā ē q̄ p̄phete alteri⁹ orōnibus: multi-
plicatū est oleū vidue cuidā in lechito: z fari-
na in idria: pluuiā data sup̄ terrā est. data fer-
tilitas. s̄līter orōnib⁹ p̄phete illius/ de q̄ duo
bona mere tp̄alia eē nemo ignorare pōt. In
nouo v̄o testamēto quot sanitates corporum
facte sunt p̄cibus scōrū ap̄lorū z martyrū. z p̄
vnū ex ap̄lis ex virgis aurū factū est. z ex lapi-
dibus gēme. z ita de alijs bonis tp̄alibus: que
orationibus sanctorū impetrata sunt z obrē-
ta. z iugiter impetrant̄ orōnib⁹ sanctorū in
nouo testamēto: q̄bus enarrādis z enumerā-
dis: vix vita hoīs vnus sufficeret. Quia igit̄
ex ip̄is auditionibus z petitorū impetratiōi-
bus manifestū est scōs talia siue p̄ talib⁹ non
inspic̄ter orasse vel orare. Nō relinquit̄ ex il-
la dubitatione: qn̄ sancti deoq; acceptabilis

orare possint homines per bonis temporalibus obtinen-
 dis: et malis temporalibus remouendis. **H**ic dixerit
 quod ratio in ista ad hoc nos inducit: ut oratio
 etiam ad homines dirigat: cum in bonis temporalibus pre-
 standis: malisque sibi remouendis: preterea ha-
 beant homines: sic dixit pylatus. Rescis: quia preterea
 habeo crucifigere te: et preterea habeo dimit-
 tere te. Cui et rudit ipsa veritas: non haberes inquit
 ens preterea in me villam: nisi datum esset tibi desuper.
 Ideo ergo in hoc: quia oratio addit super petitionem
 aliquid venerationis: per quod oratio petit bonum: si-
 ue mali liberatio ab aliquo tanquam ab actore: et
 principalitatem preteritis in eo quod petit habente: quod
 principalitas tanquam ad creatorem deo solum pertinet
 sicut creatio per se. proprie fieri non potest nisi ad ip-
 sum. Et propter causam hanc ecclesia parisiensis: orat
 ut fructus terre dare et seruare digneris: te
 rogamus audi nos. Diuitibus autem ministeriis
 ut inde in bonis temporalibus datum vel potius commis-
 sum est: non autem principalitas preteritis. **E**rgo oratio
 per se diuini cultus et honorificetie: cum preter venerationem
 ad deum recte ac proprie dirigi non possit.
 Attestat enim huic rei consuetudo ecclesiastica:
 quod ad nullum sanctorum dicitur roga pro nobis: sed ora tuum. In-
 telligentes euidenter orationes ad deum solum posse fieri
 et debere proprie. **Q**uam autem ecclesia ad ipsum
 deum loquens crebro dicit: te rogamus audi
 nos: conuenienter et proprie dicit hoc: quia rogatio quasi
 genitricis est ad orationem: sicut et petitio. Et est petitio
 oratio vel locutio: non ut quibusdam videtur operatiua
 sed aliquid inclinatiua. Non enim quod operatur et deside-
 rat aliquid ab ipso petit. Illud tamen multi operantur
 siue desiderant: quod omnino habere nolunt: sicut
 viri et sapientes: quod multa concupiscunt et desiderant
 a quibus tamen se abstinere viriliter et auertunt. Qui
 autem petit indubitanter ostendit se velle obtinere
 quod petit: sicut ergo hoc verbum opto siue optandi: signum
 intelligentiam siue affectionem: quod vocatur operati-
 uus modus: et per quem fit siue deus oratio siue locutio
 operatiua. Sic verbum peto siue petendi inclinatio-
 nem siue affectionem significat: per quam et fit et deus
 locutio petitio siue petitiua. **S**ollemter autem
 considerandi tibi sunt et attendendi sermones sa-
 crorum doctorum: quod non recte intelligentibus: vide-
 tur esse diffinitiones orationis de qua habet agere: sic est
 iste sermo Augustini. Oratio est pius affectus animi ad
 deum aliquid ab eo obtinere intendens. Cum
 enim pius desiderium per affectum sit animi: non tamen
 oratio est. Similiter et Iohannis damasceni quo dixit
 quod oratio est ascensus intellectus ad deum: non diffi-
 nitio orationis est: sed laus aliqua ipsius. Reuera
 tamen quod orat intellectu: id est intellectualiter siue spi-

ritualiter ascendit in deum: et applicat se illi: atque
 coniungit applicatione familiarissima: dum omnia in-
 firma sua: omnes defectus et omnem paupertatem
 suam eidem reuelat. Iuxta sermonem prophete qui di-
 xit. Effunde cor tuum sicut aqua in conspectu do-
 mini. Et alius iterum propheta. Effundo in con-
 spectu eius orationem meam et tribulationem meam ad
 ipsum pronuncio. Eodem modo sentiendum est tibi
 de sermone beati Iheronimi: quo dixit: quia veraci-
 ter orare: est amarus in concupitione gemitus: non
 verba composita resonare. Manifestum est enim ora-
 tionem non esse gemitus vel resonantiam gemituum
 sed reuera adiumenta magna: et pulcherrima or-
 namenta sunt orationis hominum: gemitus et amari-
 tudo eorum. Et hoc euidenter in sequentibus videbimus.
 Hec autem de sermonibus sanctorum et sapientium: quibus in-
 sapientes et indocti credunt diffinisse orationem
 quam de his in scholis theologicis rarissime cor-
 rixant vel potius cornicant tibi propositum. **E**rgo
 ergo dixit sanctus iste et sapiens: quia veraciter orare
 est circa virtutem vel veritatem orationis: intimitatem seu
 affectuositatem ipsius intellexit: quia propter eam in-
 tentio fuit: quia veraciter orare est: quod est dice-
 re intime siue affectuose: siue ex cordis com-
 punctione et amare atque gemituose orare est.
Que ergo ad notificationem siue cognitio-
 nem orationis dixerunt viri sancti et sapientes: lau-
 des orationis sunt et particulares quedam declarati-
 ones ipsius: potius quam veri nominis diffinitiones.
 Obsecratio vero non est aliud quam oratio vel petitio: sed
 inde deus petitio ista obsecratio: quod adiuratio ei
 adiuncta est: quia propter obsecratio non est nisi ad
 iuratiua petitio: quemadmodum dicitur. Obsecro
 te per misericordiam dei: vel per effusionem sanguinis
 redemptoris. Inter orationem autem et deprecationem
 distinguunt interdum sacri doctores: dicentes
 quia oratio est pro obtinendis bonis: deprecatio
 vero pro malis remouendis siue arcendis.

De perfectionibus orationis diuine. **Ca. II**

Is autem itaque

Hic positus: aggrediar declarare et nu-
 merare perfectiones orationis et diffe-
 rentias. Deinde mirificentias virtutum ipsius: de
 inde querelas et confabulationes sanctorum cum
 animabus suis. Consequenter disputationes
 ipsorum cum ipso deo altissimo: propter quas di-
 ctum est a propheta: suavis erit ei disputatio
 mea. Nouissime vero curabo aggregare ver-
 ba potentia ad deprecandum composita. De quibus
 ab ipso domino deo dictum est in penultima: Job. Non propter

behemoth verbis potētibus et ad deprecandū
cōpositis. ¶ Scito igit q̄ oꝛo de q̄ hic intēdo
septē habet pfectiones seu differētiās. Et q̄a
prima ē velut oꝛo rethorica et intentio: habēs
similitudinē oꝛonis rethorice secularis. et ad
similitudinē et pportionē illi⁹ / ptes: videlicet
exordii / narrationē / petitionē / pfirmationē /
et informationē. Nouissimo xō conclusionem
Differt autē ista oꝛo spūalis ab illa intentione
Orator em̄ secularis intendit sua oꝛone mo-
uere iudicē et inclinare in ptem suam. videlicet
vt p pte sua iudicet aut sentētiē. Orator xō
spūalis: oꝛonē quā corā deo altissimo fundit.
nō intendit ipm mouere: quēscit indubitan⁹
in vltimate stabilitatis imobilissimū. s̄ potius
semetipm vcl a malo in quo est / in bonū. vcl a
bono / in meli⁹. qd̄ ē dicere / quia intēdit semet
ipsum facere idoneū p oꝛonē: vt ei concedat
qd̄ impetrare intēdit. quia si oꝛo eius ē pro re
medijs a malis tūc intentio ei⁹ necesse habet
se facere vcl exhibere adeo miserabilē: vt paf
miscōiarū / miscōiam quā petit. ei vel nō velit
vel nō valeat denegare. Et intelligo hoc. si p
seipso oꝛet. Si autē p alijs. auferre debet in p-
mis ea a semetipso q̄ irā dei iustissimā puocāt
ne dū inimic⁹ dei exis: et placare sibi ipsi illum
negligit aut cōtemnit. magis eū ad irā puo-
cet q̄ leniat. Iuxta significationē beati Gre-
gorij dicētis. Si is q̄ displicet ad interpellan-
dum mittit. irati iudicis anim⁹ ad deteriora
puocat. ppter qd̄ memoriter tenere debent
q̄ p alijs impetrare diuina bñficia volūt. x̄bū
qd̄ legit Job. ix. Peccatores deus non exau-
dit. in quo subintelligendū ē p alijs. p se enī
ipsis nō est dubiū qn̄ eos sepissime exaudiat /
et etiā iustificet. Sicut euidenter apparuit in be-
atissima illa peccatrice maria scz magdalena
sicut legit Luc. vii. Similiter et publicanū eius-
dem. xviij. Ip̄a etiā tota ecclesia clamat ad euz
pctōres te rogam⁹ audi nos. ¶ Amplius qui
sunt q̄ dicūt ad eū ex ipi⁹ magisterio et pcepto
Et dimitte nobis debita nra: sic et nos dimitti-
mus debitoribus nris: nisi q̄ debitores se esse
cōfiteant. Qui autē sunt debitores nisi pctōres
Similiter Matth. xvi. Serue nequā omne de-
bitū dimisi tibi qm̄ rogasti me. Et q̄ nō ē ne-
cesse vt sup hoc pbariōes ampliores adducā
peodē: psequar oꝛonē iuxta pmissam similitudi-
nem et ei⁹ ptes. In primis ipm exordium.

De exordio. Capitulum III

Exordium siqui

dem rethoricū ad hoc in oꝛone re-
thorica semp pponit: vt p ipm ca-
p̄tē beniuolentia iudicis: et fauor astantium
sive audientū. ¶ Propter qd̄ oratores illi ex-
ordijs suis pmittere solēt samā et iusticiā iudi-
cis et exempla de eodem. de q̄bus eos lauda-
ri asserūt. et alia que actores et doctores artis
illius studiosissime ac disertissime docuerunt
Abibi autē videt q̄ nulla via fauorabilis. aut i
cōspectu dei altissimi gratiosus: ordiri possit
orator spūalis / oꝛonē suā: q̄ si a stupore / cōfu-
sione / timore et dolore iniusticie sue / sive in-
pietie sue incipiat / aut dicat sic. De⁹ glorie et
pater miscōiarū: audeo ne apparere in conspe-
ctu sancte ac venerāde tremēdeq̄ semp ma-
iestatis tue. Aut pnt ferre oculi sancti tui hor-
rificas abominatiōes / et monstrificas fedita-
tes meas: abyssos imūdicarū mearū. Et qd̄
est deteri⁹ imensitatē / ingratitudinū mearū
dāmnabilissimā / et imensitatē iniquitatū et in-
iusticiarū mearū nequissimā: Speciosa nāq̄
est babylon illa: terrifica compatiōe mōstruo-
sitas mee. pulcherrim⁹ infernus: compatio
ne deformatiōis / pueris et inordinatiōis
mee. Abūditissima ē cloaca ois: compatiōe fe-
tulentie mee. sordidūq̄ vitioꝝ ac pctōꝝ. q̄bus
dimerfus ac sepultus sum. si tñ despiciere de-
dignaris: qd̄ faciā: q̄ fugiā: cū pter te nō sit re-
fugiū pctōrib⁹. qualis audiar: q̄ etiā audiri in-
dignissim⁹ sum. Cui⁹ aspectū omnes sancti ac
mūdi oculi phorrescūt. cui⁹ fetorē et sordes:
omnes pure et incorrupte nares refugiant. seq̄
ab eis cū abominatiōe et indignatiōe auertūt.
Sed et si dignaris: q̄ fronte: q̄ audacia: qua te
meritate: psumā aliqd̄ petere a te: cui⁹ iram
imēsis et innumerabilib⁹ malis meis / toties et
tādū horribiliter: tāq̄ multipliciter puocare
nō expauit. Nosti dñe (quia nihil ignoras. quē
nihil latere pōt) q̄ nec cogitare / neq̄ loq̄ qd̄
q̄ tibi placere debeat / corā te valeo: nisi p
ueneris me in bñdictionibus dulcedinis tue.
Da dñe misericōdie mihi miserrimo pctōri vilissi-
mo: mihi omni bono indignissimo: omni dānat-
ione et morte dignissimo: oꝛonis tibi accepte
exordii. Da et ceteras ptes. q̄ nosti nec oꝛo-
nem. nec pte ipsi⁹ nobeē / posse. nisi de multi-
tudine miscōdie tue. Et ne differas dare: do-
ne illud dignis supplicationibus meruerim.
alioqn qm̄ me in pte ista respiceres. qm̄ donū
istud tā necessariū mihi donares. De⁹ glieet

dñe miscōie q̄ in h̄ ip̄o: q̄ h̄ in cōspectu tuo cogito: q̄ donū istud desidero: q̄ ip̄m licet aride fr̄igide tenebrose: et tam exiliter peto: puenies me in b̄ndictiōib⁹ dulcedinis tue. Anteq̄ em̄ rogarē te h̄ mihi p̄donasti: arrā sc̄z exordij pie deuote et tibi placite ofonis. Qui nō soluz m̄asuetorū et humiliū semp placuit dep̄catio: s̄ etiā p̄ctōres p̄ seip̄is supplicātes multitudie miscōie nō solū nō expellis: s̄ etiā reuocas: et anteq̄ ab ip̄is inuoceris: p̄donas vt te iuocēt

Exordij p̄ticipia gr̄atiactiōe. Ca. III

Mod si exordi

Pri volueris ofonētū a gr̄atiarū actionib⁹ et laudib⁹ (q̄d indubitanter cōuenientissimū ē) nō solū p̄pter q̄d scriptum ē: laudās inuocabo dñm. s̄ etiā q̄ oīno indign⁹ ē alia bona vel dona recipe a deo vel obtinere: q̄ tam decollatis atq̄ receptis gr̄as agere nō curat. Hoc em̄ ē tanq̄ speciale fuitum: et q̄dā census siue censī caput: q̄ in cognitiōe dominij refuat a dñis et retinet. Quēdam modū igit in feudis si feudatari⁹ abscondit et nō reuelat atq̄ recognoscat dñio feudi totum feudū. Iure et cōsuetudine etiā illud amittit: siue p̄tem illi: illā viz quā dñio recogitare noluit s̄ abscondit atq̄ celauit. Sic de⁹ et dñs oīm seculorū in oīmib⁹ donis ac datis suis hanc recognitionē sibi retinuit. Alioq̄n de rectitudie iusticie sue merito auferre p̄t oīmib⁹ illis / q̄ ei bona sua nō cōfiteant: Iuxta quā materiā hic nō solū aliqua denegare p̄t: s̄ etiā auferre iā data. Imōi q̄ p̄fessiōis seu recognitiōis hicerit mod⁹: q̄tū mihi dat⁹ et occurrit ad p̄sens. De⁹ glorie et dñe miscōie: vnus / sol⁹ / et verus de⁹ / et dñs oīm seculorū tua sunt: et tibi soli debent oīa honor et gloria: oīm collaudatio et magnificatio: oīs actio et b̄ndictio: quia opus tuū / donū tuū / b̄nficiū tuū / et oē bonum q̄d cūq̄ / q̄tūcūq̄ / et qualecūq̄ ip̄m sit: et nos dñe nō sum⁹ nisi fabricatiōis tue / facture mirabiles: a te vnico creatore / actore / et fabricatore / ex solis donis / b̄nficijs et opib⁹ tuis a te vno solo deo vero et vno mirabiliter cōdite et p̄structe. A te accepi de⁹ gl̄ie et dñe mīc q̄ sum q̄ viuō: q̄ sentio: q̄ intelligo. A te accepi aīaz et corp⁹: et oīa bona que in aīa mea sunt. A te accepi pietatē tue dona: singularit̄ corp̄is mei mēbra: singulorū mēbroz p̄tes: quarū tu solus et numerū et cōpositiōes et colligatiōes: vires: q̄ oīm nosti. Sic et vires ipsi⁹ aīe mee natura

les: et nec vllus pilus ē in toto corpe meo: cui⁹ tu sol⁹ nō sis fabricator et dator et actor. Accepi et gr̄am qua xp̄ianū me eē voluisti atq̄ fecisti. Accepi et sanctificationē baptismalē cum tota numerositate x̄turū et donorū tuorū que necesse sunt vnicuiq̄ ad recte viuendū tibi placite tenendū et ad p̄merendū eterne felicitatis gloriā: p̄pter quā et ad quā nos creasti et bona hec oīa nobis tribuisti. Scio te dñe illuminante atq̄ reuelāte q̄ magna sunt bona tp̄alia que a te accepi. Et q̄ nō de meritis meis sed de plarga bonitate tua illa accepi. Scio incompabiliter p̄stantiora esse bona gr̄e q̄ de sup̄abundantissima mīa tua mihi sup̄b̄ apposta sunt. Scio bona glorie ad quā me creasti: et donis tuis naturalib⁹ sic instituisti. Et deinde donis tuis gratuitis / q̄ sunt x̄tutes et gr̄e / quibus in sacramēto baptismi me informasti: et ad illa p̄parasti: etiā incogitabiliter nobiliora atq̄ sublimiora eē alijs q̄busq̄. p̄pro his oīb⁹ vt possum: et vt p̄mittunt tenebrositas / ariditas et frigiditas / oīmmodaq̄ paup̄tas cordis mei: q̄tū tu das et q̄s das de multitudine misericordie tue / gr̄as ago tibi: b̄ndico te: collaudo: magnifico atq̄ glorifico. Licet longe imperiter ab imēsa largitate b̄nficiorū tuorum: et longe incompabiliter a debita deuotiōe: oēm em̄ estimationē meā: oēm admirationē: oēm q̄ cogitatū meū incogitabiliter excedit imēsitās largitatis et beneficētie tue in me: et in alios infatigabili continuatione: semp p̄fusissima. Cōfiteor et abyssum ingratitudinū mearum erga te damnandā: p̄ q̄bus nec debitas gr̄atiactiōes p̄ tanta imēsitate b̄nficiorum tuorū tibi vnq̄ retuli: s̄ neq̄ etiā illa vnq̄ tibi nō solū. Deuota recognitione p̄fessus sum: s̄ etiā neq̄ arida et nuda rememoratiōe illa recogitauī. Cōfiteor dñe mīe: q̄ tot et in tantis i gratitudinibus meis / intor̄siōes nefarias / et abusiones execrabiles / donorū et b̄nficiorum tuorū: q̄ oīa cū i honorē et gloriā tuā obsequaq̄ tibi placita p̄tere debuissē: in mortē meā: in iniuriā et cōtumeliā tuā: et in arma etiā impugnationis tue cōuertere nō expaui: et i mortē q̄dē meā dū bona data tua q̄ mihi vita eē debuerāt: et cū q̄bus erat vita spūs mei: vitijs meis et p̄ctis in memetiōe gratuita tua extinxi. Naturalia x̄o dona tua quīr lesi et vulneraui: et in iniuriā tuā et cōtumeliā: dū quecūq̄ illorū vel tibi nō attribui: vt mihi met falsissime atq̄ vanissime arrogauī: in q̄ furtū et rapinā in gehēnali suspēdio dignissimā me cōmisisse

Capitulum

cōfiteor. Sed pluries donis tuis ac datis i superbiam intumescēs: et in elationē eleuatus: odibile atq; abominabile me tibi et hoib⁹ effecti. In arma dō impugnationis tue multa ex donis et datis tuis multoties intorsi. Pulchritudinē nāq; corpalem quā dedisti mihi gladiuz flāmeū ad exurēdas animas p amorē turpitudinis illā cōuertere: et ea diabolū armaui. Dans eā in manu id est in volūtate et pte illi. vt in quoscūq; pmitteret transfigeret et exureret. Adieci etiā vt gladiū istū exq̄stis ornatibus elimarē et eracuerē. vt in ipso pugnās adūsuz me diabol⁹: maiorē tuarū stragē faceret aīaz Ingeniū qd dedisti nō solū in vanis et inutilibus atq; supuacuis: imo etiā innoxys et pntiosis: illud tota studiofirate exercui. Dñe mie q̄tā pte studiozū meozū si vendicauerūt sciētie vanissime curiositatis: et scie falsi nois/ q̄nta vigilantia studebā interdūz vel mala mea vel mala aliozū pcurare. Quoties totū ingeniū meū tñ sibi vendicauerūt et occupauerūt ea: q̄ tibi displicere et displicuisse: nūc te illuminante cognosco. Eloquētiā quā dedisti mihi: quā totā expendisse in laudib⁹ tuis et magnificationib⁹ debuerā: impugnāde vitati et iusticie/ adornāde falsitati/ et defendēde iniquitati vlpoti⁹ armāde totā dedi. Quis enarret vel enūciet vicia et pctā labiozū meozū. Quis cogitare sufficiat adulationes detractiones et mēdacia et vaniloquia: qbus labia mea tu solus vides eē polluta. Sed in ipā sacra p̄dicatione in qua oīa hmōi emēdare debuerā: quis nouit vel noscere pōt pter te q̄ oīa ad nudum et liquidū intueris quotiens et q̄t modis peccauerim in ea/ vel irreuerēter/ vel negligent vel quocūq; alio modo nō recte tractauerim verbū vitatis tue. Si dedisti canēdi vlcantā: di grām aliquā mihi cōtulisti. tu scis qñ tibi vlp mihi cantauerim: qñ ad laudē et gloriā tuam/ qñ aut ad laudē et gloriā meā. qd aliis peccatū q̄ scelus idolatrie cōmittebā. qñ sacras cantiones honori et glorie tue cōsecratas. in meā gloriā intorquebā. et ppter hoc cultū tuū qui creator solus es: mihi creature tue scelestissime impendebā. Quis scrutari sufficiat abyssos delictozū et pctōzū meozū/ pter te/ q̄ solus intueris abyssos/ non sufficeret totū tps vite mee ad cōfessionē vel enarrationē singulozū malozū meozū. Nec superit mihi memoria omnīū illozū: sed nec recogitare valeo innumerabilem numerositatē ipsozū. Cum alijs aut oīibus donis et datis tuis: quis cogitare sufficiat diuitias patientie et longanimitatis

tue: quib⁹ tam ingratū et malū/ in tot et tantis malis tādiu tābenigne/ tā misericorditer/ tāz dulciter sustines et expectas. Sz et modos et vias miras et ineffabiles tibi soli notissimas tribuis qbus imēstas bonitatis tue ad misericordiā tuā me reuocare et reducere non cessat. Lōtinuis em allocutiōibus tuis exterioribus p scripturas tuas: vel p̄dicatores et doctores tuos. siliter et interioribus occultis inspirationib⁹ et rememorationib⁹ tuis me reuocare ad misericordiā tuā et gratiā nō desistis. Lōminationib⁹ tuis ab inuijs vitiōzū et pctōzū me incessanter auocas et auertis. Magnifici pmissiōibus tuis me ad spem misericordie tue erigis et cōfortas. Lōtinuis bñficijs tuis ad amorem tuū me puocas: q̄tū in te et inflammas. Quid em aliud sunt bñficia: de fonte bonitatis tue incessanter redundancia. et de fornace sanctissimi amoris tui abiq; vlla interpellatione semp erūpentia: nisi ignes et flāme qbus me obruis et ex omni pte circūdas et obsides ad hoc vt amore tuo rectissimo totus ardeā et cōflagrer. Quid vero aliud sunt creature tue nobis tā officiose/ sedulo/ incessanterq; nobis ex imperissimo bñplacito tuo seruientes: qd in q̄ sunt nisi innumerabilis multitudo ministrorum: obseqa sua tam multa/ tam magna. tam varia/ tam salubria/ tā necessaria/ tā iucunda nō solū vltro nobis offerentiū: sed etiā ipoztune ingerentiū et plerūq; violenter offerentiū. Quid aliud sunt creaturarū tuarū tot et tanta obseqa: nisi ingentia p̄ciosissimaq; dona que de indeficiētibus thesauris p̄large bonitatis tue nobis offerunt et p̄sentant ex parte tua. Et ppter h̄ indubitanter non sunt nisi flāme et ignes qbus nos ex omni pte circūdas et obruis ad hoc vt amore tuo sanctissimo atq; viuifico ardeam. Et quēadmodū dicit sacratissima scriptura tua. qz in his oib⁹ insensatū ē cor meū. Ita verissime dici pōt. in oīib⁹ his flāmis et ignibus cōgelatū est miserrimū cor meū. et hoc horificoq; miraculo. Et qd est in compabiliter magis stupendū cū ego ipe nō sum nisi cōgeries et acervus ingentiū magnificozūq; bñficiozū tuozū frigid⁹ et gelid⁹ a calore mirifico amoris tui sanctissimi. Quid enī sum ego nisi cōgeries aggregata ex oīibus mēbris meis corpālib⁹ et virib⁹ ex aīaz et corpore et oib⁹ vtutib⁹ vtriusq; oībusq; donis tuis qbus vtrūq; p̄fecisti et ornasti. hinc igitur manifestū incompabiliter me esse fornacem maiorē: babylonīa illa fornace: cui⁹ flāma decem cubitis sup illā ascēdebat. hāc fornacem

me scz miserrimū z tu conspicias / z ego sentio
 frigidissimā z gelidissimā eē. Quis ad h̄ dia /
 bolicū terrificūq; miraculū non obstupescat.
 q̄s vel audiuit. vel cogitauit ignes v̄ flāmas
 frigidās esse vel ignē gelasse aut congelatū
 eē. Ecce dñe mie ex imēitate bñficiozū tuoz
 apparet euidenter imēstas ingitūdinū meaz
 dānāda. Quis etiā amirari vel cogitare suffi-
 ciat magnitudinē z multitudinē donozū exē-
 plozū tuoz: q̄ p officiosissima creaturazū tua-
 rū ministeria nob tanq; p nūcios fidelissimos
 incessant trāsmittis atq; largiri. Et p̄p̄ h̄ cō-
 tinue deberet eē ad te deuotissime regniciari
 ones nre. Tu aut vides misator z misericors
 dñe q̄ recte z plerūq; nulle sunt. Q̄ si infduz
 aliq; sūt. adeo exigue. exiles. adeo aride. adeo
 q̄ tenebrose sunt z fere penitus indeuote: vt
 nec grāuatiōes debeāt cōputari. Ad vlti-
 mū aut in p̄spectu dominatissime maiestatis
 tue tanq; cumulū incogitabilis largitaris z be-
 nificētie tue cōmemoro illud a seculis inaudi-
 tum. om̄iq; cogitatu carissimū ac bñdicti vni-
 geniti tui dei ac dñi nri iesu xpi. incarnatiōis ac
 passiōis bñficiū: cui nulle laudes. nulle grāz
 actiōes cōdigne excogitari p̄t. Adde quod
 nec min⁹ reputo q̄tidianū. vicz ac iuge sacra-
 tissimū altaris tui om̄i honore z veneratione
 dignissimū mysteriū. Nō sunt mihi enumera-
 biles / nō sunt mihi v̄bis vllis explicabiles. nō
 sunt mihi etiā cogitatu cōprehensibiles ingi-
 tudines mee: q̄b̄ ineffabilis illi bñficiū incar-
 nationis vicz z passionis carissimū ac bñdicti
 vnigeniti tui: q̄ redēpti q̄ tibi recōciliati sum⁹
 repati. acad grām tuā reformati. ad nobilita-
 tem grē adoptiōis z filiatiōis tue i alte z eter-
 ne felicitatis regno hereditari. Dñe mie q̄s ad
 tāta magnalia pietatis z dulcedinis tue / ne di-
 cam cōdignis vel saltē p̄gruentib⁹ grāuatiōi-
 onib⁹ r̄ndere sufficiat. Quis eoz indānabi-
 lissimas ingitūdines atq; indeuotiōes circa
 venerādisimū altaris tui sacrissimū mysteriū
 nec enarrare / nec enūciare / nec deslere / nec
 dolē nec formidare sufficio q̄b̄ me tibi abomi-
 nabile / execrabile z oi xture z grā tā sacri my-
 sterij indignissimum me fecisti. Et hoc siue of-
 ferēdo illd siue suscipiēdo siue p̄trahendo
 siue celebratiōi illi⁹ indeuote ineffendo / siue
 q̄n sacrariū ipi⁹ existēdo / vel trāseūdo / siue ip-
 sum circūferri ad infirmos videndo. hec oīa
 mala mea in p̄spectu clemētie tue cōmemoro
 z exagero. licz arido frigido tenebroso corde
 pauprimoq; p̄oia: vt attendere z intendere
 miseris nris tibi oībusq; astātib⁹ p̄clare ma-

lestati tue militiaz exercitib⁹ libeat. Qui mi-
 sericordia nō solū miseris nris nūq; se dene-
 gat. q̄n poti⁹ i bñdictiōib⁹ dulcedis tue nos p̄-
 uenit illuminās nos vt mala nra videā. z p̄
 inspirās vt nob displiceāt. p̄donāsq; vt ad tri-
 bunal clemētie tue cū fiducia veniamus. Et
 ad imēse pietatis tue vnicū turissimūq; oīm
 nrozū refugij cū spe indubitata susceptiōis /
 liberatiōis z p̄tectiōis tue fugiam⁹. Nō em̄
 ē q̄ fugiam⁹ a te nisi ad teipm. Ab ira tua. s. ad
 misericordiam tuā. Q̄n tu dñe refugij fact⁹ es nob
 q̄ fugiētes ad te semp suscipis Tu sol⁹ in q̄ tu-
 ti eē possum⁹. nō solūmodo a malis nris s. eti-
 am ab vniūsis hostibus nris z etiā a teipso. q̄s
 em̄ alius saluare vel liberare tueri z p̄tegere
 nos p̄t ab hostib⁹ nris: z a nobipis q̄ pestilē-
 tiores sumus hostes nob oīb⁹ alijs. Et a teip-
 so cui⁹ ire nemo resistere p̄t nisi tu sol⁹ cuius
 mie sin⁹ patentissim⁹ ē. Qui mie supabundā-
 tissime diuitie sunt oīb⁹ adeūtib⁹ atq; perēti-
 bus expositissime.

Conclusio precedentium. Ca. V

His igitur et

lib⁹ v̄bis: puenietissimū vt mihi
 videf assumē potes exordiū. Nul-
 la em̄ ex pte reozū z p̄ctozū inueniri p̄t mate-
 ria q̄ magi artētos / beniuolos p̄pitiōsq; z sa-
 uorabiles effice valeat auditores q̄s miseriaz
 hūilis deuota accusatrix p̄fessio. z q̄rulosa ex-
 ageratio. Ca aut i h̄ ē imēstas mie clemētissi-
 mi iudicis dei. s. filii z pietas senat⁹ illi⁹ / totiusq;
 curie celestis: quā p̄stat oī fideli z erudito: i oēs
 miseros / q̄ ad deū p̄iti z reūti desiderāt / z vt
 eis deū enirunt: p̄fussimā eē z affluētissimā.
 Quāmodū em̄ gaudiū ē iusto facē iudiciū.
 sic legit p̄rou. x. sic z mltō āpli⁹ gaudiū ē mi-
 sericordi misereri seu facere misericordiam.

De narratione Ca. VI

Boniaz vero

q̄ iux artē z doctrinā rethoricā: d̄ ip-
 sa narratiōe assumēda ē sp̄p̄firma-
 tio ptis / ipi⁹ q̄ narrat / z p̄firmatio ptis adūsa-
 riū / erit de eisdē materijs textēda narratio: ex
 q̄b̄ audiuiti sumēdū eē exordiū. Ex factonā
 q̄ q̄ narrat oīz ius: z inde sumēdi sūt oēs lo-
 gici suasionū z argumētationū rethoricarū.
 Q̄z igit de p̄catiua ē p̄stitutō cause oīs orōnis
 h̄at ē / sic i libr⁹ art⁹ illi⁹ didicisse debes: i q̄ re-
 culpam suam agnoscit z confitetur. nihilq; de
 fensionis affert: s. sibi solūmō postulat ignosci
 p̄phariseus enim ille euangelicus qui iustici-

Capitulum

as suas allegabat coram deo / postpositus est publicano pctā sua humiliter p̄fiteri. sic legitur Luc. xviij. Descēdit iustificat publican⁹ ab illo. Et Dan. ix. Nō em̄ in iustificatiōib⁹ n̄ris p̄sternim⁹ p̄ces aī facie tuā: s̄ in miserationib⁹ tuis multis. Causa aut̄ in h̄c qm̄ oīs orās rite et recte et vere donari sibi petit qd̄ orat. et p̄p̄ hoc cōfitef̄ sibi nō eē debitū illud. alioqn̄ non orans ē: s̄ magis cōtendēs: et allegās iusticiāz cause sue. et parat⁹ vel appellare a deo tāq̄ ab iniusto iudice: si eēt ei supior. vel p̄dicare l̄p̄m iniustū. Nō lōge aut̄ ē hō h̄mōi ab hoīe q̄ vult armis et virib⁹ cōtra deū cōtendere: et iniuriā qd̄ posset modis oīb⁹ p̄pullare. Sillis ē etiāz hō h̄mōi mēdico et elemosynas petēti: q̄ nō in opiam suā et paup̄tatē oīdit et p̄tendit: s̄ poti⁹ diuitias si q̄s habet. q̄ p̄pter nō mēdicum aut egenū se gerit: s̄ ostentatorē diuitiarū suarū. Que aut̄ stulticia maior et intolerabilior cogitari pōt. q̄ mendicantē elemosynasq̄ petēte. paup̄tatē et inopiā suā abscondere: diuitias ostentare. Nō minor aut̄ nec dissilis infania ē morbidū et vulneratū: morbos suos et vulnera mēbraq̄ sua morbida ac vulnera: medico mederi volenti abscondere. sanitatē p̄tendere sana mēbra et loca nihil lesionis habētia ostentare. Cuiusmodi infania: phariseū aī dictum nō ē dubiū laborasse. Qua p̄pter manifestū ē misericōdiam petētib⁹ saluberrimū ac necessariū esse miseras suas: nō solū oīdere: s̄ etiā clamare in aures miseratoris largissimī dei. et exagere eas atq̄ aggrauare. q̄tū x̄itas et cōsciētia p̄mittit et patit. Narrāda etiā sunt bñficia ipsi⁹ que iā cōtulit: tanq̄ arras quasdam et signa certissima / ac pignora securissima bñficiozū maiorū q̄ sperare vult hoīes pea q̄ iā acceperūt. Nec p̄tereūdū ē q̄p̄diu / q̄ benigne q̄ misericorditer / q̄ dulciter / in tot et in tātis malis sustinet pctōres. qd̄ vtiq̄ facit vt det eis locū et spaciū p̄nie. Et h̄ ip̄m eidē dicendū ē in orōne x̄bis h̄mōi. Tu dñator x̄tutis cum trāquillitate iudicas: et iudicās das locū p̄nie in pctis / sic legitur Sapient. xij. Diligis em̄ oīa q̄ sunt / et nihil odisti eozū q̄ fecisti: et misereris oīm q̄ oīa potes: dissimilans pctā hoīuz p̄pter p̄niā: sic legitur in eisdē. xj. Et iterum Ezech. xviij. tuipe dixisti. Nunquid voluntatis mee mors ē impij: et nō vt cōuertat a vitijs suis et viuat. Et iterū. Reuertimini et viuite. Nō in vanū igit̄ nob̄ indulget spaciū vite ad penitendū et reuertendū ad te. Ne ḡ dñe mie vanum mihi sit tps qd̄ indulget ad penitētiā ne

careat in me fructu tam necessario. tāq̄ salutaris fructu vicz p̄nie. Dñe miscōdie tot et tanti sunt sublati de medio: et rapti ad eterna supplia: qd̄ penitēdi spaciū non dedisti. Tot sunt morte subitanea p̄occupati: tot sensibus suis alienati: tot acerbissimis egritudinū doloribus excruciat: et eousq̄ vexati: vt neq̄ de penitētiā sua / et reuersiōe ad te saltē cogitare p̄tuerūt. Abibi aut̄ dñe cōtraria adiuuēta tribuisti: et impedimēta ista a me penit⁹ auertisti. Dans mihi statū tranquillū sanitatis et incolumitatis: sensus sanos et integros. nisi q̄tuz vicia mea et pctā eos aut obscurauef̄t aut turbauerūt. Dans etiam tps p̄nie spaciolum atq̄ sufficiens. et grā tua me ad h̄ adiuuit. imo qd̄ nō min⁹ verū ē. si gr̄e tue miser ip̄e nō defuero: nō vane hec tāta tā salubria / tātaq̄ necessaria bñficia tribuisti mihi miserator et misericors dñe. Ex ignauia igit̄ mea ē / q̄ tpe isto nō vtor ad p̄niā. q̄ illud totū nō expendo in p̄curanda et exq̄reda reuersiōe mea ad te. Et grā recōciliatiōis qua tibi reconcilior: et tu p̄pitieris mihi dñe miscōdie: nō solum grauitert multipliciter sup̄ oēm estimationē et ammirationem meā: atq̄ sup̄ oēm cogitatum peccauī in te / seu cōtra te: sed etiā cōtra curiā tuā celestē totā. Et cōtra oīa dona gr̄arū tuarū oēs q̄ x̄tutes et singulas oīiaq̄ bona opa quecūq̄ te actore et inspiratore ab hoīb⁹ fuit. Cōtra totā inq̄ curiā tuā: cui⁹ p̄declarā societate nō bilissimūq̄ ac beatissimū cōfortiū: nō solū nō amaui / nō desiderauī / nō exquisiui. s̄ etiā nō curauī. imo potius contempsi dñe miscōdie p̄ quibus et quātis aut qualibus dimisi bona illa: quibus fruūtur / quibus incogitabilis gaudent dilecti et electi tui / tam angeli q̄ homines in ciuitate illa tua / de qua gloriola dicta sunt. que nec oculis vidit / nec auris audiuit / que preparasti o de glorie diligētibus te. Que autem hic amaui amore peruerfissimo atq̄ insipientissimo. et quod est verius insanissimo. etiam si vera bona essent: fugatiua tamē sunt eousq̄ vt tanta velocitate fugiant: vt etiam ab his qui ea apprehēdere et retinere totis studijs inuigilant: totis virium suarum conatibus enituntur: nō tā fugiunt q̄ etiam euanescent. Nec min⁹ ip̄i cursu rapidissimo p̄sentis mortalitatis ab ipsis fugiant. quozū si neutrum esset: ipsa tamen mors illa ab amatoribus suis violenter caperet. sicut incessanter facit. Cum his autem oībus: gaudia ista somniantū sunt. et risus isti risus sunt freneticorū

et labores atque dolores specialibus laborantium moribus sic verissime dicitur: tu doctor egregius Aug⁹. Quid amplius de hominibus loquar: fatas mata sunt somniantium et illusiones mentis alienatorum. Claustrales sunt: dum nec cōferunt plenitudinem prout nec fulcimentum inuiti: nec fructum laborati in eis. Ad daciū sunt: dum quod promittit non soluit. Promittit enim satietatem et copiam: et maiorem suam: esuriē atque sitim amatoribus suis habita et obtenta ingerit. Quia enim si cur tu vitas: ore sacratissimo dixisti. Qui biberit ex hac aqua sitiet iterum: et potuisses xisti me dixisse: sitiet amplius et ardēt. Tu ore tuo benedicto/vocasti fallaces diuitias: sciebas enim quod miserabiliter fallat credentes eis: et perfidentes in ipsis. Sciebas quod errore amatorum suorum diuitiē noient: cum non solum diuites non faciant: quin potius pauperes et egenos/eos qui possessores earum se credunt/efficiunt. Sic ait quidam ex phis latinorum: quod diuitie cogunt esurire: et poeta. In opem me copia fecit. Et iterum. Crescit amor nūmi quātū ipsa pecunia crescit. Infelix quod insipiens/imo quod insanus negotiator fui: qui tam pernicioso tamque dispendioso commercio: vera illa solidissima et eterna/preciosissima/iucundissima: quod per tam vilibus/tam falsis/tam vanis/tamque fugacibus: medicā bonis et potius bonorum fantasmatis: deserui. Quanta fuit cecitas mea: quanta tenebrositas oculorum cordis mei: qui me vidē tam execrabiles illusiones: tam dānabiles deceptiones/non sinebat. Quanta tamque dolēda semper lugenda mihi detrimenta mea abscondēbat. Quanta ceca nox. Quod opaca quod densa nubes vitorum et peccatorum meorum: eoulsque opuerat oculos cordis mei: ut nec memetipsum/nec tantā vicinā/imo adherentiā mihi mala aliquatenus agnoscerem. Dñe mie quātum obsorduerat anima mea qui tonitrua sermonum tuorum: et tubas tuas sanctos videlicet predicatorum et doctores tuos: audire me non sinebat. Quod profunda erat lethargia spiritualis mea: qui me voce tua/qui vox tube est: et vox tonitruum magni: excitare me et euigilare prohibebat. Quanta erat et quod dura iniquitas et impietas mea: qui cor meum circūdederat et opuerat: qui potius armauerat eoulsque ut gladio ancipiti penetrabilior/penetrare non poterat. Quā longe erat a te dñe deus meus et in quod profunda abyssus malorum meorum: qui tenebrosus chaos in te et me firmatus: qui lumen charitatis tue saluberrimorum et calorem viuificū bonitatis tue: vlsque ad me peruenire non mittebat. Clere nesciebat/tibi eram mihi ipsi abscondit/imo perditus erat. Ne in regi-

one ymbre mortis habitabam. Ne sedebam in tenebris et in ymbra mortis/in cōclusiōe horrida vitiorum et peccatorum meorum vinculis et miserabili captiuitate strictus. Fuit tenebrosissima/ac turpissima depressus: et quod est summa omnium malorum meorum placebat mihi tanta miseria mea: imo tanta mihi miseriarum mearum abyssus horreda. Placebat mihi habitatio ista teterrima: et nobilitate a te tam indigna/et sub sentibus istis deliciis cōputabam. Frigebam/vrebar concupiscētiarum mearum ardoribus. Perforabar vndeque doloribus. Lacerabam et dilaniabam sollicitudinum et passionum aliarum distractibus. Et miserrimus atque insanissimus ego/tot et tanta tormenta a te me/et gaudia somniabam et pacē appellabam tot et tanta mala mea/in inferno isto erā in tenebris et in ymbra mortis sepultus putrescebam imo sordēbam. Isti vermes erant epimentum meum: et ista tinea assiduorum corrosionum erat culcitra mea siue stramentum meum. Iuxta sermonem tuum quod per prophetā tuum locutus es. Dñe deus meus non sufficio recogitare immensitatem malorum meorum. Et quod ad hoc sufficere posset. Tu enim scis quod multo numero annorum peccare non cessauit: vel mala committēdo/vel bona omittēdo. Vel in vtrisque scilicet omissionibus et commissionibus vel pertinaciter vel desidiōse cōmorādo. Et cōuerti siue reuerti ad te tardādo. Dñe deus meus quod est malum cuius ego reus non sum/vel perpetrādo illud ope: vel volēdo illud perpetrare. Et hoc in memetipso: vel per memetipsum: vel in alio volēdo scilicet et sentiendo: ut illud ipse committeret: vel laudādo ipsum malum/vel adulādo ipsum/qui illud commississet. Vel non arguēdo illum cum hoc ad me ex officio pertineret vel non compatiendo ipsi peccanti: vel quod deterius est gaudendo de peccato alterius: quod erat mors spiritualis ipsius/vel omnino non curando: quod erat infidelitas erga te grauissima. Non enim licere mihi poterat videre vnam ex ouibus tuis pereuntem: et a lupis infernalibus deuorari: et non eripere eam de faucibus eorum. Vel saltem quā potuissem deuoratio nem hominē non resistere. In simili quoque damnatione me esse cognosco de bonis omnibus: quod enim est bonum quod in me non extinxit: vel in alio non persecutus sum/impediendo ne fieret: vel detrahendo iam facto/vel odiendo ipsum permittēdo extingui/vel gaudendo etiam si peribat: hoc est si extinguebatur in ipso. Domine misericordie quot bona perierunt/vel me procurante ut non essent: vel me non iuuante ut essent/vel non nutriente ea: aut

abstrahente eis auxiliū meū. **E**t peccauit etiam p̄tra ea dñe de' me' vel nō p̄gaudēdo eis vel tibi. quo actore fiebat/ gr̄as nō agendo p̄ eis. Et vt vnū dicā. delicta mea q̄s intelligit. nisi tu cui' oculis solis oīa nuda et apta sunt. **L**orā quo/ null' ē infern'. et nullū ē opimentū pditiōi. Nō em̄ sunt tenebre neq̄ ymbra mortis vbi se abscondāt q̄ opant iniquitatē. Abscondāt inq̄ ab aspectu lucidissimo oculorū tuorū. A me si q̄d abscondita sunt mala mea p̄pter imensitatē et innumerositatē suā q̄ cor meū obcecauerunt et me ipsum mihi absconderūt. vt p̄dixi. **O**pt' em̄ erā i pietate et iūq̄tate mea. et p̄p' h' ignor' sum et abiect' mihi p̄p'.

Allegatio clementie dei. Ca. VII

f

Is ita proposi

h tis et narratis. et ordinata sic atq̄ completa tanq̄ narratiōe facti. qm̄ reuera narratio est factorū. qualia facta. p̄ctā et vitia/ vel esse vel dici p̄nt. Allegabo causam meā aū tribunal misericordissimi iudicis. et q̄ liter allegāda sit et iustificanda iuxta mādātū ipsi' qd p̄ **E**saia edidit dicens. Narrasi qd habes vt iustificer'. **E**t si q̄s dixerit. q̄ reo cōfesso de maleficio vel maleficijs. null' ē vltra locus eidem aliqd dicēdi. ad iustificationem cause sue. imo sola sn̄ia cōdemnatiōis ei expectanda est. vt id iura testant'. **R**ūdeo in h' q̄ etiā in iudicijs secularib'. reis cōfessis locus est clemētie. p̄ quā leniunt pene. et etiā venie siue miscōie p̄ quā interdū oīno ignoscit'. Nō em̄ possibile ē verā eē miscōiam q̄ iusticiā oīni mode euacuat. Nec verā iusticiā. q̄ miscōiam totaliter excludit. **A**bscōie nāq̄ x̄tus ē iusticia. et iusticie lumē miscōia. sic dic' **A**ug'. Quā p̄pter infirma ē miscōia quā iusticie x̄tus nō firmauerat. Et tenebrosa miscōia/ quā iusticia nō illustrauerat. **P**ropter h' dic' p̄p' **L**orā ripiet me iust' in miscōia/ qm̄ et iuste miserendum ē. et misericorditer iudicandū. Sic enim culpabile ē iuste misereri. sic et dānabile imisericorditer iudicare. p̄sertim cū ip̄a x̄itas i euāgelio dicat. **E**stote misericordes sic pater v̄r celestis misericors ē. Et nunq̄ p̄rineat in ira sua miscōias suas. sic in ps̄. sc̄ptū ē. **B**erūs aut' **G**reg'. illud lucidi' affirmat dicēs. q̄ zel' sci di strictio d' miscōie x̄tute nō ē vt ardeat ac clarescat. sic prestat' ē **C**ōstantin' ille romanorū impator. indēns. Qm̄ romani imperij dignitas de fonte nascit' pietat'. p̄p' qd et reges in-

ungunt cū in regni honore et officiū sublimāt vt sciāt eē sibi regale officiū ipositū/ ex diuine bonitatis miseriatiōe. p̄p' defendēdos iuste oppressos. miscōieq̄ eē mistros et etiā debitores.

Sciēdū aut' tibi ē q̄ p̄fessio reatuū in secularibus iudicijs reis obēe p̄suevit ad penā. Ante tribunal x̄o dei miseratoris oīm. nō solū nō obest ad penā. imo etiā p̄dest ad veniā. **D**icaf' igit' p̄sident corā iudice x̄o/ siue p̄re miscōiaz siue ip̄i deo ac dñō n̄ro iesu. q̄ fact' ē nob' a deo miā et iusticia. q̄ p̄fessio oīm malorū meorū oīm q̄ feci et facio/ facit mihi ius obtinēdi miām apud te dñe mīe. **H**ec em̄ ē lex et statutū curie tue quā pmulgasti p̄ os Salomonis dicens. Qui abscondit scelera sua nō diriget'. q̄ x̄o reliquit et p̄fessus ea fuerit miām consequet'. **P**er hāc legē obtinuit in p̄sistorio tuo rex dauid misericordiā. imo qd p̄l' ē et lōge mai'. p̄ solū p̄fessiois p̄positū. sic ip̄emct testat' dicēs. **D**ixi cōfitebor aduersus me iusticiā meā dñō. et tunc remisi i pietatē p̄cti mei. Si igit' h' potuit apd miām tuā p̄positū p̄fessiois. vt remissionē p̄traret tāto p̄ctōri. q̄to forti' h' efficiat mihi ipsa p̄fessio. quā corā te aduersum meip̄m facio.

Amplius qd aliud p̄fiteō et me accusando corā te facio. q̄ ius tuū et p̄tra meip̄m. p̄sequor et iniusticiā meā exequor. **A**ccusatio em̄ et testificatio. p̄tes iudicij sunt due. et tertia ē p̄denatio. quā et ego p̄tra meip̄m non p̄tereo. dñi me metip̄m reū mortis et ne corā te p̄nūcio. Et h' oīa idubitant iuste facio. i h' ḡ iust' suz. **Q**uā p̄p' cū ita p̄fiteor. iudiciū iustū facio de meip̄so. et iusticiā tuā p̄tra me metip̄m exequor. **I**ust' igit' efficio. et p̄p' h' iustificor sic corā te. **I**usto aut' nō p̄denatio h' absolutio pot'. et remuneratio debet' i p̄sistorio tuo. **S**niām ḡ absolutiois a te iustissimo/ misericordissimoq̄ iudice. nō imerito mihi deberi dico. **A**mpli'. nōne ista tua ē quā ore ap̄lico pmulgasti. q̄ si nos metip̄os diiudicarem'. nō vtiq̄ iudicaremur. **T**u aut' vides. q̄ me metip̄m diiudico. nō igitur a te diiudicabor. id ē p̄denabor. **A**mpli'. q̄lit' ver' erit fmo ille p̄phetic'. **J**udiciū et iusticia correctio sedis tue. nisi h' intellexer' de iusticia hac et iudicio qd p̄tra me exequor. et qd de meip̄o corā te facio/ accusando meip̄m. testificando p̄tra me crimina mea/ pronūciādo p̄tra me metip̄m. capitali sn̄ia me eē dignissimum. **A**mpli'. si aliq̄s ali' p̄tra me sic procederet. et h' intentiōe pia. nūquid nō iuste ageret. nūquid nō illū iustū iudicares in p̄re ista. q̄to igit' fortius me iustū iudicare debes. q̄ p̄tra meip̄-

sum tanto iustius ago. tantoq; maiori zelo iusticie mala mea in meipsum psequor: q̄to et natura et cōsuetudo humane miserie est etiā in malis sibi p̄piciā esse: sibiq; ignoscere/ quēadmodū dixit poeta Reuius. *Abibi inq; ignosco. Reuius. siquidē p̄ctā et vitia q̄bus ip̄e met laborabat: in alijs p̄sequebat: nō autē in seipso. Interrogāsq; quā ob cām in seipso mala h̄mōi nō persequēbat: r̄ndit. mihi ignosco. Hec est humane miserie consuetudo. quia in pre ista nō solū in alios iusti: s; etiam seueri sumus. In nosip̄os aut iuxta modū quē dixi p̄pitij et misericordes. Lū ecōtrario nos habere debeam.* Proprijs enī p̄ctis nemo p̄cere debet. s; potius absq; vlla miseratione illa p̄sequi: et exterminare a se. Aliena vō cū miscōia nō qua misereat p̄ctis. s; peccātibus. Hoc autem est quā requirit infirmitas p̄ quā et ipsa reū correctio adiuuat. nō que peccātū ampli⁹ prebeat incentiuū. tātō igit laudabilior ē iusticia qua q̄s p̄p̄ia mala in semetip̄o p̄sequit. ea iusticia qua illa in altero impugnat/ q̄to difficilior est amari/ et pugnare cōtra seipsum q̄s cōtra alium. quantoq; v̄tiosius ē p̄secutionem sustinere in seipso: q̄s alij irrogare. Multo ergo maioris iusticie habēdus sum: multoq; acceptioris tibi dñe miscōie: meipsum sic iustificans et p̄sequēs corā te: q̄s si aliū iusto modo p̄sequeretur. Amplius qd̄ petebat sapientissimus ille corā te cū dicebat. In tua iusticia libera me. An nō ē iusticia tua illa in qua se petebat liberari/ illa quā ego facio in memetip̄so. Illa nāq; indubitanter donū tuū ē. et illam tu oparis in me. vt enī eousq; iniusticia mea mihi displiceat: vt eā eousq; oderim. vt eā t̄z studiose p̄sequar: q̄s ignorat donū esse misericordie tue. In hac igit iusticia tua libera me ab iniusticijs meis: faciens eā inualescere: q̄s usq; iniusticie mee q̄s p̄ ip̄am pugno/ et p̄ quā illas p̄sequor: stare nō valeāt an illā: s; fugiāt a facie ip̄si. Ampli⁹ p̄ ip̄az iusticiā tuā pugno cōtra om̄es iniusticias meas: et p̄ eā p̄sequor illas sicut tu ip̄se cōspicis et ego ip̄se te illuminate video. Cōtraria ē ḡ om̄ibus iniusticijs meis. Nō p̄nt igit in me simul eē cū illa: p̄fert si te cōfortate et fortificante illa vt debet et decet inualuerit. Cōfident igit a miscōia tua peto: vt oēs iniusticias meas p̄stā a me remoueas et extermines. Ad h̄ enī illā cōtulisti mihi: vt p̄ eā cōtra eas pugnē et illas expugnem. Quod si adhuc eousq; puula ē et virib⁹ inualida vt ad exterminiu eaz nō sufficiat. tuū dñe est

adiungere illā et cōfortare. Nō enī min⁹ placeat tibi p̄ficere qd̄ inchoasti: q̄s qd̄ placuit icho are. qn̄ pot⁹ tātō ampli⁹ placeat tibi p̄ficere qd̄ incepisti: q̄to melior est ip̄a p̄fectio operū tuorū: q̄s inchoatio eorū dē. Ampli⁹ nunq̄d nō ip̄a iusticia cōtraria ē oib⁹ iniusticijs meis. Hoc est vitij et p̄ctis. alioq̄n quō aduerfēt illis: qualiter pugnare p̄ illā p̄tra eas nisi ip̄a repugnaret eis dē. Lū igit p̄traria simul in eodē eē nō p̄nt. hec aut manifeste in me est. Itā igit abierūt te exterminare atq; delēte vicia mea et p̄ctā a me. Itā igit iustificat⁹ sum p̄ miscōiam tuā: dono iusticie ip̄si. Jure igit et merito petere possū a te dñe miscōie sn̄iam absolutiōis.

De iusticia p̄fecta et imp̄fecta. Ca. VIII

Quod si dixerit

q̄s quia reuera bona qd̄a dispositio ē ex q̄ memetip̄m ita diiudicas atq; p̄sequis. s; nō ē iusticia nec iusticie noīe digna. Uideat ip̄e qualiter hoc dicat. cū manifestū sit: ex ip̄a dispositione esse vel p̄cedere iudiciū illud: vel iudiciū p̄ modū q̄ ē iudiciū non posse eē v̄l p̄cedē nisi a veri nominis iusticia. Ampli⁹ cū p̄ se atq; directe repugnet adūfēt oī iniusticie atq; p̄ctō. quō nō erit iusticia x̄e rōnis et noīs. Ampli⁹ odiū oīs iniusticie. nūq̄d nō iusticia qd̄a ē. s; lū et amor. v̄tutū oīm: nūq̄d nō x̄t aliq̄ ē. Uerū quicq; p̄ter rem atq; p̄positū ē disputare de his. nullaten⁹ dubitādū ē h̄mōi dispositionē: quā dā iusticiā eē. Sic penitētia p̄ modū q̄ p̄nā nō ē dubitādū eē qd̄a iusticiā. S; lū et penitēte oēm manifestū ē eē iustificatē seip̄m. et ip̄z penitēte nō igrat: qn̄ sit qd̄ dam iustificare se. S; reuera differt penitētia a penitere. et dicunt s; magis et min⁹. Inueniuntq; penitere inchoatū diminutū. Inueniuntq; p̄fectū penitere atq; cōpletū. Tūc aut ē p̄fectū atq; cōpletū ip̄m penitē: cū ex toto aut ita hoīem a vitij et p̄ctis. et ex toto p̄rit ip̄m ad correctionē. qd̄ ē dicē ad declinādū ad ip̄az satisfaciendū p̄ illis iux arbitriū eccl̄ie: cui deus dedit libratē autoritatē et prātē iudiciū p̄nialis. In qd̄ aut videb aliq̄s aliq̄tulū dolere de suis vitij et p̄ctis: et ea int̄dū ip̄is displicē. verū tū nō q̄usq; et vsq; q̄q; q̄ illa deserāt. et t̄q; incitanti mortē et ex̄minū eoz ad expugnō p̄tra ea arma p̄niet discipline orōnis/ et alioz p̄sidiōz qd̄ p̄tra illa pugnat assumāt. De p̄orib⁹ vero et imp̄fecte penitentibus: atq; ad grām v̄ndecūq; conātib⁹: intelligēdus videt s; mo

Capitulum

beati Gregorij quo dic. Interim fac quicquid boni potes: ut deus illustret cor tuum ad penitentiam. Manifestum enim indubitanter est omnem illum qui penitere desiderat: et querit la chrymis/orationibus vel alienis suffragiis/aut quibuscunque alijs modis quod aliquatenus possit dici dolere atque penitere de vitis suis aut peccatis. verum non vera atque perfecta penitentia est. quemadmodum qui dicebat. Occupavit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Proculdubio desiderabat iustificationes dei: cum desideraret desiderare eas. Cur enim desideraret desiderare eas: nisi propter ipsas. Et propter hoc multo magis desiderabat ipsas quam desiderium suum desiderare earum. verum non erat ei desiderium earum. quantum et quale concupiscebatur illud habere. Ita est de quibusdam penitentibus. quia penitentia eorum non est nisi conatus quidam vel preparatio ad veram perfectam penitentiam. Et est indubitanter inquisitio vere penitentiae atque complete status ille eorum. Et propter hoc cum perfecta penitentia. perfecta sit iusticia siue iustificatio: quia de penitentes semetipsum iustificat: ut diuine iusticie distractione siue distractione vltionem effugiat et euadat. Seu quod est deo acceptius: ut iusticie diuine satisfiat: et per hoc placeat deo vera perfecta penitentia. vere perfectaque iustificat nihil diuino iudicio vel vindictae in penitente relinquens. Non enim deus iudicat bis in idipsum. sicut dicit propheta. Neque retractat unquam penitiale iudicium: cum verum atque perfectum completum fuerit. Et hoc insinuauit Apostolus in sermone suo quo dixit: quod si nosmetipsos diiudicarem: non vtrique diiudicaremur. Facit ad hoc ipse sermo quem audiui in precedentibus. videlicet iusticia et iudicium correctio sedis tue. propter hoc iudicium dixit ille sanctus et sapiens Job. Nunquid quod non amat iudicium sanari potest: quod absque dubio de iudicio isto penitenti rectissime intelligitur. Cor rectus enim vere perfecte iudicatus: ab alio iudicio indubitanter tutus est. nec aliud iudicium oportet ut timeat. praesertim cum diuine misericordie iudicium penitiale placeat. Sic ipsemet per Ezechiel testificatus est dicens. Nolo mortem peccatoris sed magis ut conuertatur et viuat. Quia igitur quod bene correxit: est perfecte iustificatus. Et propter hoc iam iuste et plene liberatus ab iniusticijs suis omnibus: et absolutus a vinculis eorum: et debitis penarum infernalium. si hoc ei innotuerit: non habet necessarium petere aliquid horum: cum iam omnia illa receperit. si potest gratias agere largitori istorum bonorum. Sile autem reus istus est

in eo qui plene dealbatus et perfecte albus effectus est. Non enim superest ei inquirere albedinem vel prem aliquam albedinis. Augmentum vtrique et observationem atque confirmationem incessanter petere debet: propter imensitatem periculorum quibus interius et exterius. et ut ad unum dicas ex omni parte patet iusticia. Sed ne ipsa iusticia in ipso vacet a perfectu et incremento: cum otiositas et infructuositas omni gratie et virtuti inimica sit. sicut docet beatus Gregorius dicens. quia dilectio vera otiosa esse non potest. et Christus semper aut deficit aut perficit. Quia igitur veritas et perfectio iusticie sue: vix innotescit alicui. nulli expedit cessare ab omnibus hominum vicibus: quibus et mundatio ab iniusticijs et liberatio petatur. Tulerum quoniam de imperfectioe penitentiae sue plene constat: et liquet plerumque unicuique nostrum. Manifestum est in eo statu neminem nisi deficere debere ab omnibus adiunctis. In eo enim statu indubitanter esurimus et sitimus iusticiam: licet et esurie et siti debilibus et imperfectis. tum quia promittit nobis satietas contraria ipso ore sacratissime veritatis. Petenda est incessanter ista satietas instantia ac deuotione qua possumus. quod vix nobis datur ut eam petamus. Dicendum ergo est miserationi largissimo adiuua conatus nostros domine misericordie: quibus conamur ad te quod scis eos nihil esse sine te: sicut confitebatur tibi Sapiens et sanctus tuus Augustinus dicens. Scio domine quia sine te nihil sunt omnes conatus mei. operi manuum tuarum porrigere dexteram tuam: qua me trahas ad te: et extrahas de abyssu miseriarum mearum. Conuertere me domine. id est ex toto verte ad te. Faciens enim in lecto tot egritudinum et languorum. verte me ex toto. sine toto non possumus ad te. Misere mei domine quoniam infirmus sum: si miserandi sunt infirmi corpe: quanto magis miserandi sunt infirmi mente. Domine misericordie: quod obstitit mihi vel aduersat quo minus miseraris mihi. Scio domine te illuminante: quia non obstitit mihi ad hoc misericordia tua. Non enim obstitere potest vel contraria esse sibi ipsi. hoc autem indubitanter esset. si operatione sua que est miserationis tua impediret. Absit autem haec misericordia tua quod nec villo genere rerum inueniri potest videlicet ut res aliqua sibi ipsi aduersetur: et operatione suam naturalem atque debitam impediatur. Aut obstitit igitur mihi in hac iusticia tua: aut vitia mea siue peccata: vel forte vtrique. Quia si iusticia tua obstitit: et mihi et misericordie tue in preiudicium: quomodo igitur non potest obstitit quod minus daret mihi donum perfectionis istius? Non enim est ei ad aucta Christus in preiudicium

cōtra me ex cōfessione ista: qñ potius multo-
minus iuris habet contra me pillam. Quāto
em̄ magis meipse corā te iustifico: tāto min⁹
iuris iuste p̄tatis reliquit iusticie tue/ad vin-
dicandū in me. Si em̄ ex toto atq; p̄fecte me-
ipse iustificarē. nulle essent p̄tes iusticie tue:
ad iustificandū me vel ad obsistendū mibi q̄-
cūq; modo. Ex ista igit cōfessione min⁹ pōt
vt ita dicā: / et cōtra me et cōtra misericordiam tuam
iusticia tua. **A**mpli⁹ qualiter obsistit mibi iu-
sticia tua / cū ego ipsam adiuvem p̄ istam con-
fessionem meā: imo pot⁹ manifestū ē (quia ip-
sa parat etiā p̄paratis in me misericordie tue viam
dū me dignū et idoneum aliquatenus efficiet
miseratio misericordie tue. **A**mplius nec decet
nec possibile est misericordiam tuam ociosam esse:
qua p̄pter necesse ē eam opari opatiōes suas
et maxime in eos q̄ ad eam se p̄parant: qui ad
eam fugiunt. q̄ illam quasi qd̄ a teipsis datum
est querūt. Et nōne ego dñe misericordie vnus ex
illis sum: qd̄ em̄ intendo: vel quero p̄ omnes
istas accusatiōes / testificatiōes / et p̄fessiones
contra me / nisi vt miserearis mibi: quid intē-
do reuelatione atq; ostensioe vulnerū. nisi vt
medearis illis p̄ misericordiam tuā. Similit̄ p̄ ostē-
sionem paupertatū mearū atq; defectuū: quid
intendo vel quero: nisi miserationū tuarum
subuentiones et bñficiā. **A**mplius. qd̄ pōt
intendere contra me iusticia tua nisi vindictā
iustissimā. **P**erditiōem em̄ et destructionē ope-
ris tui / qd̄ ego sum: nullo modorum intendit
iusticia tua. Alioqñ cōtra teipm̄ intenderet et
pugnaret. Nō intendit igit destruere in me:
quod tu fecisti i me. **H**oc em̄ tu adhuc diligis
i me: q̄ nūllū eorū odisti q̄ fecisti. Qd̄ tu at̄ diligis
in me / iusticia tua odire nō potest. qua p̄pter
nec psequi. nec destructionē illius intendere
vllō modo pōt. **D**icit igit solum illd̄ in me qd̄
et tu odis in me: videlicet feditates / deformi-
tates deprauationes / ac turpitudines: qb⁹
ego deprauavi et deturpavi quod tu bonum et
pulchrū fecisti in me dñe misericordie. **H**ec ip̄met
odi / et psequor in me: et pugno cōtra ea q̄stum
tu das et adiuuas. **N**ōdū siquidē p̄fecto odio
odi illa. **N**ec vt fortis et implacabilis inimicus
toris viribus et studijs pugno contra illa. qm̄
nō eousq; fortis sum adhuc: vt possim hoc. et
cōtra ipsa pugno / licet debiliter et adhuc infir-
miter cū iusticia tua / et nō contra eā. **I**n iuste
igit me cū agit si p̄tra me ē mibiq; obsistit. **I**m-
possibile est aut̄ iusticiā tuam inique agere vt
iniuste. quia impossibile est vt in statu isto in

q̄ me posuit ḡra tua: cōtra me sit iusticia tua:
neq; igit iusticia tua / nec misericordia tua p̄tra me
est. **S**ola igit vitia mea et p̄ctā cōtra me sunt.
Quia igit contra teipsum sunt. illa em̄ inimi-
ci tui sunt: quos i placabiliter semp̄ odis. **A**d-
iuua ergo me / cōtra me pugnante. et ante tri-
bunal misericordie tue contra ipsa litigante. **B**el-
lum em̄ istud et litigiū / cōtra inimicos tuos ē:
Addo etiā quia p̄pter te est. **P**ropter h̄ pu-
gno contra ea et litigo: quia tu odisti ea. et qd̄
bñplacitū tuū ē impugnatio. **S**ed et p̄pter h̄
dñe misericordie ea in me psequor. qm̄ illa sola pro-
hibent et impediunt ne tibi placeā: et p̄pter h̄
exterminare illa a meipso enitor: vt vides. q̄-
bus adhuc possim conatibus vt exterminem
a meipso: quecūq; tibi displicent in me: vt ip-
sis prorsus abrasis / et extirpatis a me: tibi pla-
citus efficiar / et acceptus. et sic me recuperes
et possideas sol⁹ totaliter: cui⁹ me eē recogno-
sco iure plenissimo: iureq; singulari. **B**ellū
ergo istud tuū est. qm̄ victoria tua ē. q̄ scis me
nō nisi x̄tute tua victorē esse posse illorū. **L**ā
ista tua est: qm̄ de iure tuo. et de illo / vicz vt il-
lud obtineas in iudicio isto / contendit. **S**cis
em̄ dñe p̄iniquissimā vsurpationē / et p̄ncipio-
sam voluntatem meā: vitia mea / et peccatum
intrare possessionem meam: ipsius q̄ tuū ius
sum totaliter abiq; p̄cipe vllō / et cōsorte. **N**e
sustineas vltēr⁹ istos tam odibiles mibi et ti-
bi inimicos possidere ius tuū: quod ego ipse
sum. **S**cio dñe quia iustissima ē ista pena mea
dure videlicet seruitutis: et crudelissime tirā-
nidis: quib⁹ me incessanter premunt et affli-
gunt dñi isti. vicz vitia mea / et peccata qb⁹ me
turpissime et insanissime subdi. **E**t si placere ti-
bi merito pōt ista tanta pena mea: quia iustis-
sima. **D**isplicere tibi tñ debet iniuria et contu-
melia tua: quā tibi faciunt in me: tam nequē
abutentes me dñi isti. **E**t p̄ istos: etiam demo-
nes ipsi qui p̄ ipsos in om̄em iniuriam et cōtu-
meliam tuam abutunt me. **A**n tibi debet pla-
cere plus ista tanta pena mea iustissima: q̄ ti-
bi displicere iniustissima dñatio dñorū vtrorū
q̄ istorū: q̄ nulla iniustior. nulla nequior. nul-
la bonitati tue intolerabilior.

Petitio victorie in conflictu p̄nie. **L**a. IX

X omnib⁹ istis

igitur colligo aggregata ratioci-
natione: quia nec misericordia tua
contra me est: nec iusticia tua in isto bello vel

Capitulum

iudicio. Peccata vero mea que proculdubio contra me sunt. et etiā contra te nō debent p̄ualere. ne dicam cōtra te: sed etiam nec p̄tra me. in isto iudicio vel p̄lio: de quo euidenter ostendi p̄or: q̄ vtrūq; vnū est videlicet tam p̄lium q̄ iudiciū. Tūce igit in isto iudicio pariter et p̄lio: qui vides victoriā hic. puenire non posse nisi x̄rute tua. Ne patiaris me succūbere et vinci: ppter infirmitatem et defectū virtutis p̄prie. sed da virtutē poti⁹ ad vincēdos tam odibiles inimicos tuos: qui das lasso x̄rute. et his q̄ nō habent fortitudinem et robur multiplicas. An denegasti vnq; x̄rute et fortitudinem certantibus p̄ te: siue in iudicijs siue alias vbicūq;. Ne incipias igit a me siue in me. qd nulli vnq; hominum te fecisse: nemo si delis ignorat. Amplius r̄idere mihi o iusticia creatoris si eousq; tibi placeat vindicta d̄ me. adeoq; auida es cruciatuū et tormentorū meorū. Dic obferro ppter quid placeat tibi ista vindicta. Scio quia nō poteris r̄idere: vel assignare nisi alteram ex istis duab⁹ causis: videlicet iusticiā vindicte et gloriā creatoris. Quia igit vbi maior vtraq; istarū causarum euidenter est. ibi debet tibi maior eē iste amor et auiditas vindicte: et cruciatuū meorū. Necesse ē vt magis sibi placeat vindicta: quā ego ip̄e creatori facere parat⁹ sum. Jam autē dixi: quia iustificatio qua vere ac p̄fecte penitens semetip̄m iustificat. maioris ē ei gl̄ie: ea que iustificat alium. Adieci etiam quia laudabilior: et ip̄i creatori acceptior. Abagis igitur placet tibi p̄nialis vindicta: quā de me ip̄so facere cupio. q̄ illa que p̄ tortores demones. vlt p̄ quecūq; tormēta inferri posset. Ad hāc igit necesse habes intendere et nō alijs me tortoribus tradere. Amplius nōne maioris ē glorie creatori: vt ip̄e faciat sibi ministros deuotissimos: q̄s habuit hostes et aduersarios: totum autē ei h̄ p̄p̄iam effici: qui em̄ p̄ peccata et vicia inimici dei sunt. cōuersi p̄p̄iam eiusdem deuotissimi serui efficiunt. Et qd ē mirabilius: sui p̄porū hostes et aduersarij: ppter ip̄sum sunt. simul etiā vindices et tortores. dūmodo in semetip̄so q̄cūq; contra creatorē egerunt: districte vindicant: et seuerē puniūt. Illos etiam diabolus sentit conuersos: hostes atrocissimos. eiq; rebellantissimos et ad omnem voluntatē dei p̄ viribus promptissimos quos prius dū essent in vitijs et peccatis habuit subditissimos. Et hec est mutatio dextre excelsi: qua diabolus nō sine graui confusiōe:

auersos a se sentit et conspicit. et contra se rebellantissimos amore creatoris. In quo magis tanto glorificat deus q̄to magis et mirabilius bonū est iustificare impium: q̄ torquere et suscitare mortuū in vitijs et peccatis. sanctumq; ac deuotissimū dei seruū efficere: q̄nto melior est ip̄a sanctitatis gr̄a: q̄ p̄torū vindicta. Nūquid nō ex te dixit sanctus et sapiēs. Aug⁹: quia maius fuit paulū suscitare mēte: q̄ lazari corpe. Quis autē dubitat. q̄tū glorificatus fuerat ex co ope: q̄ lazari corpe suscitauit. Q̄to igit magis glorificatus fuerit ex suscitatiōe pauli: que eū de morte vitiōrum et peccatorū suscitauit. Tanto nāq; ex mirabili orib⁹ opibus suis. est ei maior honor et maior gloria: q̄ ex minoribus. q̄nto illa et mirificet et magnitudine precellit minorib⁹. Amplius nōne et illud s̄iliter dicit idem sanctus et sapiēs Aug⁹. quia maius est deo iustificare impium: q̄ creare celum et terrā. Ab maior em̄ est ei gloria ex iustificatiōe vnus impij: q̄ ex creatione celi et terre. Et hoc indubitanter. apud intelligentes et cognoscentes mirificetias magnalium ipsius. In iustificatione autē vnus impij: est nobilissima victoria. Tūc autē diabolus vincit et peccator sui p̄p̄ius. a semet ip̄so: tam bello q̄ iudicio vt p̄dixi. Tāta q̄ tā q̄ magnifica largitio venie est: gr̄e vt humanus intellectus eas nō sufficiat admirari. fit ibi innouatio et reformatio imaginis et similitudinis creatoris in anima humana. Nec minus mirifica: q̄ si de trūco arido et putrefacto oliua speciosa et vernans subito efficeret. vel de porco spurcissimo aut buffone: speciosissimus aspectusq; desiderabilissimus iuuenis efficeret. Tūc ibi et ira tua: cui resistere nemo p̄or: ab ipsa misericōdia tua. Et si magnificētia remissionū tuarum et largitio munerum. gratiarū tuarū. vt de alijs taceā ip̄a hereditas felicitatis eterne: maior est q̄ celum et terra. Tot igit et tāta tāq; magnifica opa tua cōcurrūt simul. in vna vnus contriti peccatoris iustificatiōe: vt minora merito reputent celū et terra: q̄ illa sint. Quis autē cogitare sufficiat gr̄arū actiōes que tibi p̄ illa reddant. et colaudationes que tibi placere. que et sup̄ omnem admirationem nostram sunt: pulcherri marum sublimiumq; miliciarum tuarum exercituum videlicet omnium angelicorum: festinantq; tibi i celis: inde agitur gaudiū. Tu em̄ dixisti: et facta sunt celum et terra. tu mandasti et creata sunt. Nihil verbo tuo omnipos-

renti. nihil mandato beneplaciti tui se opposuit: et contradixit. nihil ibi quicquam difficultatis adhibuit. Et ipsa etiam celum et terra: si quid difficultatis et resistentie opponere potuissent creationi et formationi sue: nullatenus hec fecissent. quoniam potius siquid iuaminis ad hoc adhibere potuissent: toto gaudio et iudicium illud ad hoc adhibuissent. Non habes igitur o pulcher rima/ o semper omnino laudanda dei iusticia: propter quod te vel mihi opponas/ vel mihi aliquatenus aduersaris siue in vindictam de me sumendam siue in gloria creatoris intendens. An non ego et per pugnator tuus sum in prelio isto et aduocat in iudicio isto. Quid enim aliud intendit deus nisi ut totum me recuperes: totumque possideas. Non enim pugno vel litigo: nisi contra capita les inimicos tuos: vicem iniusticias meas: et non potest non esse tuum: adiuua igitur per pugnator tuum: et aduocatum in bello tuo iustissimo atque iudicio. Alioquin non solum mihi: sed etiam tibi ipsi deesse merito reputandus es. Loquor amplius unum verbum tibi de misericordia: et dicam: quia oportet te misereri mihi: salua per omnia iusticia tua: similiter et iuste agere mecum salua per omnia misericordia tua. Non enim est possibile ut alterum istorum permittat bonitas tua: videlicet vel ledi iusticiam tuam: vel ledi misericordiam tuam. Utraqque enim bonitas est: neque enim contraria sunt villo modorum: nec altera alteri vllatenus aduersatur. imo si phas est dicere: mutuo se per omnia adiuuant. Absit enim ut sic vindicta iusticia expectat: ut misericordiam omnino euacuet. Absit similiter ut misericordia tua sic ignoscere intendat: ut iusticiam tuam proorsus excludat. Tu igitur per largus miserator es: et nihilominus in miserando seruas iusticiam. Et si militer seuerus vindicator: in vindicando tamen illesam per omnia seruas misericordiam. Quia igitur si me per penitentiam iustificas: et salua est per omnia iusticia tua: et salua per omnia misericordia tua. Confidenter dico: quod necesse habes/ non necessitate coactionis/ sed superabundantia liberrime bonitatis tue: iustificare. In omni enim vere et perfecte penitente salua est per omnia iusticia tua: dum nihil in eo impunitum relinquitur. Omnis enim vere ac perfecte penitens pro omnibus commissis et omissis seipsum punit per omnibus namque dolet et erubescit: et sibi ipsi irascitur: et sicut tu ipse ad nudum conspicias: etiam cogitationes malas/ in seipso punire non negligit. Quis enim vere penitens est qui non dolet pro eo: quod quicquam quod tibi displiceret cogi-

tauit. Et intendo de misericordia quod saltem in vniuersali pro omnibus quibus te offendit/ debet saltem dolere vniuersaliter: qui nullam ex offensis tuis excipit vel preterit. De singulis enim singulariter dolere vel penitere: interdum forsitan non est possibile alicui: sicut neque singulariter recolere aut memoriter tenere. Delicta enim quis intelligit.

Excusatio penitentis quod non debet tamen puniri quantum meruit. Ca. X

Modus si dixerit

quis: quia quemadmodum in singulis commissis et omissis singulariter peccat/ quicquam peccat: sic et singulariter emendare singula/ et pro singulis satisfacere singulariter debet. Rursus de homini homini: quia hoc non solum iusticie tue non est: sed etiam ne humane. Quotcumque namque latrocinia quod commiserit: non tot ei suspendia vel mortes alie irrogantur quam potius hec vno suspensio humana iusticia reputat: in eo omnia vindicata: et hoc quantum ad ipsam humanam iusticiam pertinet: que post unam mortem corporis: non habet amplius quid faciat in peccantem. Aliter autem se habet in verissima potiusque spiritus laudanda iusticia tua: quod vna morte veteris hominis/ omnia vitia et peccata in anima humana mortificat et extinguit: vnicuique in infusione iusticie seu gratie tue: deus fordes spirituales emundat et abluit: quemadmodum in infusione fortissime medicine: omnem infirmitatem curas: et quemadmodum vnicuique in infusione thyrice virtuosissime/ venena omnium peccatorum et vitiorum exterminas proorsus et diffugas.

Obiectio contra predicta. Ca. XI

Modus si dixeris

Deus misericordie/ quia non quantum iusticia requirit seipsum punit/ etiam penitens quantumcumque vere ac perfecte: quam pene eterne siue gehennales debent vnicuique peccati mortaliter. Pene vero penales quantumcumque sint: nulle sunt compatione illarum: quia propter nullum ex vere et perfecte penitentibus/ punit se tantis penis penialiter: quantum dignum est de dei iudicio et iusticia. Rursus tibi in hoc deus misericordie: quod iusticia tua non requirit habere peccatoribus: vicem tantis ac talibus penis seipsum puniant. Infernales namque pene: quos tenent non emendant aut corrigunt. Non est enim in inferno qui confiteatur tibi.

Capitulum

B Amplius pene ille nō sunt cōtrarie vitij et peccatis: cum ea nec exterminēt nec minuat: nec eis vllatenus aduersent seu repugnēt eisdem: qñ potius ppetuo consortio coherēt eisdem. **A**mplius pene hmoi nihil aliud possunt in eis in quibus sunt: nisi q̄ eos torquēt et excruciant. Hoc autē bonitati tue nunq̄ per se placet dñe miscōie. Nō em̄ delectaris in p̄ditione viuētiū. Diabolice nāq̄ malignitatis est illud p̄prium: amare penas et tormēta hoīm. Scio nāq̄ te docente: quia pene malorum tā angelorū q̄ hoīm placent tibi: non q̄ pene illorū sunt: sed quia iuste. et ideo bone. Et quia a te ipso sunt: Diligis igit in hmoi penis ordinē et pulchritudinē iusticie. Diligis in eis et gloriā tuā. Nō em̄ parū te glorificat pena malorū iustissima: que eis te actore simul et iudice irrogat. Claret etiā inuictissima om̄i potentia tua: qua punis p̄ncipes tenebrarū: ceterosq̄ reprobos: qui bonitate tua et p̄clara beneficentia tua in iniuriā tuā et cōtumeliā abutunt. tuis ip̄sis b̄nificijs contra te se superbiam eleuātes. dū p̄ eam subiiciunt et artant supplicijs/ adeo impotētes effecti: vt nihil vltius possunt nisi dolere. q̄ in rebus pessimis exultauerūt: nihil amplius q̄ cōfundi obprobrio sempiterno: et ignominia que finem non habēt. qui tam male gloriabant in seculo isto nihil aliud p̄t q̄ egere/ et p̄mi eternalit̄ paupertate artissima: que est om̄iū bonorum irreleuabilis inopia qua diuicias sp̄iales sapientie vicz et v̄tutū/ vel reiecerūt vel contempserunt. et fallaces corporales seu tempales diuitias inordinatissime eripuerunt v̄l administrauerunt. Dico etiam q̄ pene ille eternales perpetuo auertunt a te dñe miscōie. Nō em̄ tradunt in illis nisi quos in eternū piecisti a facie tua. et sine vlla spe miserationis et liberatiōis dereliquisti. Quia p̄pter ap̄penitentibus iusticia tua penas hmoi nō requirit. alioqñ cōtraria esset et miscōie tue/ et sibi ip̄si. Abiscōie siq̄dem: dū nō soluz miseros pctōres in miserijs vitiorū suorū et pctōrū nō desereret. sed eisde etiā miseras incompatibiliter adaugeret. redireq̄ eos ad tuā miscōiam phiberet. Si vero ipsi aduersaret: qñ peccatorū iustificatiōez p̄culdubio impediret: constituens eos in eo statu in quo iustificati sumus. redire ad iusticiā nō ē eis possibile v̄llo modo. Penas igitur illas solas iusticia tua requirit a pctōribus: que ad illā reducant eosdem. et ab iniusticijs vitiorū et peccatorū illos liberent et emundēt.

Hec autē sunt sole p̄niales. Dico igit corā te dñe misericordie: q̄ ille dolor iusticie tue sufficit in pctōribus: qui eos faciat et querere medicinā misericordie tue: et subijcere se eos cure medicinali tue. Similiter et iste timor iusticie tue sufficit in eisdem peccatoribus: q̄ eos faciat fugere ad misericordiam tuā que sola est refugium vnicū miserosum. Sic et erubescētia illa et confusio: que eos faciat abscōdere: et turpitudines et seditates vitiorū suorū et peccatorum a facie tua: et ab aspectu sanctorum oculorum tuorum. que faciat eos velare siue opire om̄ia alia pudenda. Opimentū autē istud et velamen vnicū est: ipsa eorū dez reuelatio: et hoc nō est nisi sincera confessio illorum. sicut mos est confessionem fieri in ecclesia tua: vbi confessionē hmoi non solum sacra: sed etiā sacramentūz mire ac virtuose sanctificationis fecisti. Sic dico ex eruditōe tua et magisterio/ quia satis est iusticie tue tāta ira contra vitia sua et peccata in peccatoribus: que eos faciat armari et accingere se ad expugnanda ea: et in mortem exterminii eorum eos accendat: quousq̄ viuere de cetero patiant. Et hec vtiq̄ p̄posito et voluntate. Et est p̄pria intentio sancte ire istius: vt in vindictā tuā et suā: hoc faciant. In vindictāz quidē tuarū iniuriarū: et cōtumeliarū tuarū q̄s in seipsis tibi dñe deo irrogauerant. In suā vero vindictā: hoc est p̄prie mortis vltionem: quā p̄ vitia sua et peccata sibi ip̄sis intulerunt. Sic dñe misericordie dico de indignatione. quia sufficit tue iusticie vt tanta sit in peccatoribus: que eos eousq̄ erigat et eleuat: vt eis de cetero subesse vel seruire dedignetur. Ea q̄ a seipsis tāq̄ vilissima excutere oīnosq̄ conculcare: despiciereq̄ illa pponat. Sic dico et de odio: quia sufficit iusticie tue vt impacabiliter pponant peccatores p̄liari ac decertare contra vitia et peccata: vt neq̄ fed' nec amicitiam de cetero cum eis habere proponant. neq̄ fines suos intrare aut inter fines suos illa habitare v̄llo pacto pmittant. sed tā q̄ gladio et igne illa profugare atq̄ exterminare/ vbiq̄q̄ et v̄ndecūq̄ poterint: studiose ac viriliter intendāt. De abominatione quoq̄ quid aliud mihi dicendum est coram te: nisi quia iusticie satis est: vt in peccatoribus tāta sit vitiorum et peccatorum suorum abominatio: vt nauseam eis prouocet et vomitum eorum. Abominatio nāq̄ v̄sualiter dicit. quasi nauseam vel vomitum aspiciētibz/ aut alijs.

illud sentientibus faciat. Et intendo vomitum spiritalem: qui est sincera et integra confessio peccatorum: qua tanquam humores noxi et festulentie seu spurcitie intolerabiles ore confessionem eijciunt seu vomunt. De alijs autem hominibus affectibus ad penitentiam iustificationem pertinentibus. mitto te ad tractatum de penitentia inquit qui legis hoc. qui tractatus est per librum de sacramentis.

Deo placeant opera penitentie. La. XII

Hinc autem re-

uertat ad loquendum iuxta quod incepit deus deo nostro qui est deus

miscorie. et repetat ei: quam acerbitas et vehementia passionum in penis penitentibus deus meus merito tibi placet. ex eisdem causis quibus et in penis infernalibus. Multa autem habent alia bona videlicet illa magnifica opera tua que predicti: videlicet resurrectione a morte spirituali. reformationem a deformitate monstrifica. quia vitia et peccata deturpant animas humanas. Deinde victoriam mirificam et triumphum nobilissimum: qua potestates infernales vincunt et diffugant a peccatoribus. Ereptioque prede de faucibus et dentibus leonum infernalium. Adhuc reedificationis templi dei in manibus peccatorum: cuius speciositas atque structura ex lapidibus preciosis seu gemis donorum. virtutum. et gratiarum: verbis humanis explicari non potest. habent et reparationem imaginis et similitudinis tue in animabus humanis: cuius pulchritudinem cogitatus humanus non attingit. habent et resurrectionem possessionis tue: qua et tu recuperas peccatores et ipsi te. qua largitate magnificentie tue que potest esse preciarior: dum et veniam imensorum tormentorum: et dona inestimabilia virtutum et gratiarum: et ius in hereditate celesti que est eterna felicitas: et teipsum redonas penitentibus.

Deus miscorie quod admirari sufficiat. vel etiam cogitare studeat aut valeat illud celeste et spirituale conuiuium: quod instauras in vniuersis peccatoris penitentia conuersione. in quo omnis exercitus pulcherrimarum sublimiumque militiarum tuarum: non solum splendidissime sed etiam beatissime conuiuant. gaudiosque incogitabili iucundant atque reficiunt. sicut tu ipse ore tuo sacratissimo in euangelio veritatis tue dixisti quia gaudium est angelis dei super uno peccatore penitentiam agente. Deus miscorie illud est

indubitate nuptiale ac triumphale conuiuium. Nuptiale quia animam peccatricem que cum diabolo meretricata fuerat. virginitati spirituali restituis et reformas. Et cum nuptiali benedictione et sanctificatione denuo recuperas. propter quod dixi festiui conuiuium illud nuptiale. Triumphale vero propter victoriam gloriosam et triumphum nobilem antedictum. Quare manifestum est ex omnibus istis. penas penitentiales esse incomparabiliter meliores: et incomparabiliter magis tibi placitas et acceptas: quam infernales siue gehennales. sed et maioris esse veriorisque iusticie: quam illas. cum iste iustificet penitentes. ille vere iniusticias nec tollant nec minuant: nec villo modo leuant. Certum enim est eas animas que hinc ad infernalium supplicia transeunt: supplicij illis nullatenus meliorari. Alioquin processu temporis in inferno et innocentes et bone fierent si supplicia illa iniusticias vitiorum et peccatorum minuerent. Nemo autem ad modicum intelligens ignorat: veram iusticiam veris iniusticijs adeo contrariam esse. ac repugnantem: ut cum illis in eodem subiecto nullatenus esse possit. Confidenter igitur peto a te deus miscorie quod dignum et iustum est: vicem ut pene penitentiales plus tibi placeant in me quam infernales. Ite enim et totum tollent quod tibi displicet in me. et me tibi faciant placitum et acceptum. Ite placabunt iustam iram tuam: qua scilicet iustissime irasceris peccatoribus penitere non curantibus. et satisficient iusticie: et restituent tibi ius tuum integre et plene. Ius autem illud ego ipse sum et omne seruitium. omnisque seruitus quibus dominationi tue seruire debeo. In inferno vero tu scis: quia nemo tibi fuit.

Dicam et amplius deus miscorie si tam auida est iusticia tua penarum mearum: quid igitur faciet mihi misericordia tua? Numquid eque potens est et larga atque propensa ad miserendum: ut iusticia tua seruens ad puniendum? Et hoc est dicere ad tollendam vel ad leuandam miseriam: ut illa vicem iusticia ad ipsam infligendam vel ad augendam. aut sufficiat miscorie tue in eis qui conantur ad te. quicquid querunt et adiunas reuerti cupiunt et enituntur ad te: pretem meritatum penarum eiusdem remittere. et tamen de penis eis reseruare: ne perpetuo incogitabiliter crucientur. Deus miscorie hoc ipsum facis contumacibus et rebellibus. Ipseque iusticiam tuam non timentibus. dulcissimam miscordiam tuam nec querentibus. nec etiam curantibus. An dignum et iustum est ante te: ut non melioris conditionis sint quam querunt tu adiunas enituntur redire ad te. et places

Capitulum

re tibi. q̄ illi qui omnino se auerterunt a te. et eo-
usq; contemnant: te ut nec querat nec curet
te. Abulto magis igit̄ et absq; vlla compatiōe
ppensiozem decet esse. q̄n potius oportet bo-
nitatem tuā in illos q̄ in istos. in quo aut erit
ppensioz nisi ip̄os ex toto saluos trahas ad te
atq; recupes. **A**mplius dulcissime misera-
tor: nūquid nō infernus locus damnatiōis ē/
atq; pditionis eterne. **A**manifestū est igit̄ om-
nibus illis: quos flāmis ceterisq; tormētis in-
fernalibus tradis: nihil esse salutis aut libera-
tionis: sicut nec demonibus. **N**isi forte q̄s di-
cat: quia meritorū ac debitorū suppliciorum:
alijs plus/alijs minus detrahīt atq; remittit.
Sed hoc q̄ parū est ad imensitatē miscōie: et
q̄ longe distans ab illo. **H**oc est etiam dñe p q̄
nemo vnq̄ inuocauit te: et q̄ nemo vnq̄ a pre-
larga miscōia tua petisse credit. **Q**uis em̄ vn-
q̄ cogitauit orare te: ut prem dñatiōis eter-
ne eidem remitteres: et dimidiā ei salutem da-
res: vel etiā q̄cūq; salutis. **A**n nō verū dicit
ille sanctus et sapiens veritatis tue p̄co Amb-
dicens. **N**ephas esse a te qui sūme misericors
es: dimidiā sperare veniā. **A**bulto fortius et
dimidiā petere gloriā. **Q**uod etiā inde mani-
festum ē: quia om̄es quicūq; ab initio mundi
miscōiam tuam exorauerunt: tanq̄ nefariam
h̄mōi petitionē declinauerunt. **A**mpli⁹ dñe
miscōie te docente ac reuelante iam nouim⁹:
et innumerabiles saluare/ qui saluari oīno nō
volunt nec curant. **S**icut manifestum est de
puulis quos sacro v̄l yiuifico fonte baptisma-
tis regeneras. **N**ōnullos etiam incredulos et
rebelles in ipsa rebellionē et incredulitate vi-
sitas et suscitās de tanto p̄fundo mortis et te-
nebrarum. **S**icut ip̄m sanctissimū aplm tuuz
paulum: qui totis studijs et viribus pugnauit
contra te: tantaq; malignitate p̄sequebat̄ te:
sicut tu ore tuo sacratissimo ad eū locutus es
dicens. **O** saule saule quid me persequeris.
Quō igit̄ maiori largitate dignū ē ac decētis-
simum miscōiam tuā in eos effundi qui p̄ce-
tuam qui veniā qui gratiam tuaz ut p̄sit et tu
adiuuas atq; das a te obtinere nitunt̄. **N**on
dico dñe miscōie quia meritis eorū debeatur
veniā et gratia tua de suorū iusticia v̄l iure me-
ritorū. **S**ed dico hoc decere imēsitatē miscōie
tue: ut te inuocantes qualiter possunt et a p̄-
ueniente eos gratia tua recipiūt. non cōsum-
dant̄. sicut docuisti eos p̄ p̄phetā tuū loquē-
tem ad te dicēte. **N**ō cōfundar qm̄ inuocauit
te. **E**t per aliū dixisti. q̄s inuocauit dñm et de-

sperit eū. **C**ōfundant̄ aut̄ p̄culdubio qui q̄s
petūt non obtinēt: et dep̄ficiūt. quorū p̄ces
nō audiunt/ dñe miscōie. **I**sti f̄mōes quos lo-
quor corā te: nō ex me vel mei sunt: sed ex te
et tui sunt. si non placent tibi/ quia mei sunt: s̄
dono tuo placere tibi debēt. quia et dona tua
et tui sunt. **Q**uō em̄ f̄mōes h̄mōi loqrer: nisi
tu ponēs in ore meo: nisi tu dares eos/ et digi-
to tuo id ē sp̄scō scriberes eos i corde meo.
p̄pter hoc igit̄ debent tibi esse placiti et acce-
pti: q̄ ut dixi tui sunt. ex dono tuo sunt. **N**ec
em̄ mercuri⁹ ille: qui nō tā falsissime q̄ etiā im-
p̄ssime deus eloquentie apud p̄ditissimos et
deceptissimos homines/ et dictus et habit⁹ est
om̄i artificio rethorico hos sermones cogita-
re potuisset. **D**ico confidenter dñe miscōie/
q̄ sicut dignū et iustū est: nec vacuā nec ocio-
sam esse iusticiā tuā. q̄n potius necesse est ut
exeat in largissimas ac p̄fundissimas misera-
tiones: p̄fertim in eos quos p̄uenit ipsa tā ma-
gnis tāq; salutaribus donis: ut iam cupiant et
ut possunt querant. **N**ec em̄ ut p̄dixi possibi-
le est: sic dimidiare miserationes tuas: aut ini-
micari in eos potissimum qui nō p̄tes misera-
tionum querūt aut petunt a te: sed plenā p̄fe-
ctāq; veniā et gratiā tuā: ut sepe dixi q̄tū das
et adiuuas a te petūt. **I**llud aut̄ denegare nul-
lus p̄t: vnā (saltē salua iusticia tua p̄ oīa sal-
uos iure tuo in om̄ibus) ut p̄stes p̄fectam ple-
namq; gratiā et veniā. que sunt in vita ista
miserationis tue plenitudo. **E**t quidem in do-
mibus religiosis te actore constitutū et ordia-
tum ut qui inde abierunt velexeunt recipian-
tur. vel saltē vsq; ad te salua tñ ordinis di-
sciplina. **Q**uia igit̄ miscōie tue nec numerus
nec mensuracū ab ordine sanctissimo tuo: et
regula sanctissima christianitatis totiens ab-
errauerim: et exiuerim p̄t denegari mihi: q̄n
ad illā reuersus recipiar: saluo tñ ordinis ch̄i-
stiana disciplina. **H**oc aut̄ est nisi p̄nia tua q̄ i
ecclesia tua et in iugis et agi cōsueuit. **A**mpli⁹ q̄
nō deseruisti me deuū et aberrantē: quō non
assumes reuertentē atq; correptū. **N**on de-
seruisti inq; quē nec reuocare cessasti. nec ad-
huc cessas. **U**nde em̄ mihi sunt desideria ista
quibus te reconciliari desidero: q̄bus ad pacē
et gratiā redire cupio. **U**nde iste accusatiōes
quibus contra memetip̄m p̄pter iniusticias
meas litigo/ nisi a te/ qui donis istis tanq̄ b̄n-
dictionibus dulcedinis tue p̄uenis me. nec
in aliquo lesa est iusticia tua: per h̄ac tam p̄iā
tāq; indebitā p̄uentionē miscōie tue. **A**m̄ er-

go fortius nō ledet: nisi ista dona mihi cōple-
ueris atq; pfereris. **A**magis enī indignus erā
ista puentiōe miscōdie tue: anteq̃ ea me preue-
nires. nūc si insit preuent^o pfectione iustifica-
tionis et sanctificatiōis tue. Et longe minus
indignus nūc sum: vt ista tua dona mihi com-
pleas atq; pficias: q̃ eraz donis istis anq̃ illis
me puenires. aliquatenus enī me pparāt ad
iustificationis et gratie tue plenitudinē. neq;
dubitādū ē yllō modorū quin multo longius
sint a miscōdia tua qui eā nec querāt nec curāt
q̃ qui eā cupiunt atq; desiderāt licet exiliter
Aminus q̃ deberēt hoc faciāt. Amplius que
sūt opa magnificēcie miscōdie tue pprie ac pcla-
ra. Certū est mihi dñe quia lenire miseriam.
tollere eā/ignoscere/ liberare/ saluare et pre-
uenire. etiam nō valentis venire ad te/ in be-
nedictionib⁹ dulcedinis tue q̃bus aliq̃tenus
cognoscāt te/ et beneficia tua q̃ receperūt a te
deinde mala suaz que reddiderūt beneficēcie
tue/ et mala in quib⁹ sunt. atq; ea q̃ meruerūt:
et a quibus non est ei/ refugiu. vel liberatio
siue saluatio nisi per penitentia tuam. Et cu.3
his pdonas eis etiā vt displiceāt sibi metipsis
in omnibus. sempq; displicent tibi. cupiātq;
desiderant et enitantur licet infirmiter exire
de malis suis et redire ad te qui es sal⁹ et vita
eorū. Sic dico et de timore tuo qui est et initū
sapientie et expellit pctm̃. qm̃ qui sine timore
ē. nō potest iustificari. qm̃ de pclaris et ppijs
operibus miscōdie et pferunt in peccatorib⁹ q̃
illos puenis: et fugere facis q̃si a facie colubri
pctā. fugere inq̃ ad te: qui sic fugientes beni-
gnissime semp suscipis: et etiam cū gaudio et
congratulatione iucūdisima et applausu. Si
ergo nō obsistit iusticia tua: qm̃ ista operetur
miscōdia tua in pctōrib⁹: non obsistit eo inq̃
tempore q̃ vt ita dicatur fortior ē et magis ar-
mata contra peccatores. **Q**uo minus igitur
Aobsistet postq̃ arma sua fortiora: et allegatio-
nes suas validiores ptra eos amiserit. Arma
siq̃ de fortissima iusticie tue: et allegatiōes va-
lidissime/ contra peccatores sunt/ supbia eo-
rum. contumacia/ duritia/ iniuria salutis eo-
rum. et impugnatio ipius gratie: qualis erat
in paulo apostolo cum christum dominū per-
sequebatur. Qualis est et in illis qui etiā ver-
bum dei repellunt a se. et auertunt aures su-
as ne legem tuam audiant: ppter quod eorū
oratio execrabilis est coram te. Arma ista om-
nia amisit/ iā iusticia cōtra me. Nihil enī horū
est in me. imo te actore et datore contraria.

q̃bus si phas est dicere fortior est effecta. et tā
q̃ armata misericordia tua: ad pugnandum
pro me. et ad resistendū ire tue cui⁹ sola opi-
tulatione illi resistitur. sicut dixit sapientissi-
mus et sanctissimus et a teipso in hoc edoct⁹
Gregorius dicens. Ire dei tunc resistitur. cū
ipse qui irascitur opitulatur. te ergo per istaz
preuentiōē misericordie tue sic opitulante
mihi. ire tue adeo fortiter resisto: vt supabū-
dantia miscōdie tue vel auferre vel minuere
vt retardare. de cetero mihi nō debeat. **A**m-
plius quis laudat aut superabū dare dicat mi-
sericordiam tuam in eos: quos eterne mortis
et damnationis supplicij perpetuo deputas.

Amplius propheta a te solo edoctus: et ec-
clesia tua tota magisterio tuo solo instituta et
erudita: a te petit incessanter. auerte iram tu-
am ab eis. tu solus es huius potestatis. Non
est igitur ab eis hoc requirendum: rerum enī
natura impossibilia nulla est obligatio: apd
eos quibus impossibiles sunt. Abunda igitur
tuipe misericordia eousq; quo auertis
iram tuam: sicut te docente et dictante dixit
propheta tuus David dicens. Et abundauit
vt auerteret iram suam. Abundauit vtq;
misericordia qua prouidit toti generi huma-
no: sacrificium irrecuperabilis placationis:
ipsum videlicet deum ac dominum nostrum
iesum christum: qui est propitiatio pro totius
mūdi pctis sufficiens. Sic et abundātia in me eo-
usq; ē tāta largitate tue miscōdie: vt dares cor-
pctū mihi: qd nunq; despiciet et spm̃ tribulatē
q̃ ē tibi sacrificium sufficientis/ et gratissime
placationis. Abundauit itaq; misericordia
pater misericordiarum: dum ipe sibi preuidit
charissimum ac benedictum vnigenitum su-
um victimam holocausti. Cuius obligatiōis
placare mundo placaretur. abundauit et ip-
se vnigenitus eius benedicta misericordia.
qui de seipso hoc fecit scilicet victimam holo-
causti. offerens seipsum tanq̃ agnum imma-
culatum in odorem suauitatis/ in ara crucis
quo sacrificio et placatus est pater misericor-
diarum mundo: et mundus ei reconciliatus ē:
sic apls scripsit illū q̃ nō nouerat pctm̃ p nob
fecerat pctm̃ qd ē dicere hostiā p pctis. Et ite-
rū. de⁹ erat in xpo mundū sibi recōciliās. De
vtroq; igit: pfe miscōdiarū. vicz/ et bñdicto vni-
genito ei⁹/ rectissime itelligo qd ē dcm̃ p pphaz
Abundauit vt auerteret irā suā. Abū dare igit
te decz mīa sup iusticiā: qz mīa tua sup exaltet
iudiciū. an decz p largā bonitatē tuā vt ira tua

Capitulum

supabundet misericordie tue: si enim hoc est ira tua contineres misericordias tuas. Amplius nonne omnipotentia tua pendo maxime et miserando manifestas? Quid autem est manifestatio omnipotentie et bonitatis tue: nisi glorificatio tua: maxime igitur glorificaris pendo et miserando hoc autem te decet maxime misereri et parcere. Maxime autem digni sunt quibus pascas et miseraris scilicet qui propter te sibi nec pccunt nec misereantur: sed potius se uere seipsum iudicant. Illis ergo nullo modo deneganda est misericordia tua: homines quidem quid aliud agunt dum in semetipsos iusticiam pccant exerceant: nisi quia iusticie sue agunt: et executores eisdem se gerunt: tanquam quidam tortores et satellites tui. Si igitur cum illis pacem non habet iusticia: qui ministri eiusdem sunt ociosissimi atque fidelissimi: sed in illos condemnationem et mortem intedit iusticia tua: quis sibi sperare potest pax ab illa. Amplius bellum quod contra iniusticias meas suscepi: bellum commune est mihi et iusticie tue et bellum utique iustissimum. Impossibile igitur est ut iusticia tua contra me sit in bello isto. Alioquin cum inimicis meis erit: et hoc in bello iniustissimo. Bello enim iusto nunquam pugnat iniusticia. Iustissimum siquidem bellum meum contra iniusticias meas. Ipsarum vero contra me non potest esse bellum nisi iniustum. Quoadmodum bellum spiritus aduersus carnem: ipsum iustissimum esse necesse est. Bellum vero carnis aduersus spiritum: nunquam possibile est esse nisi iniustissimum. Manifestum autem est bellum illud contra iniusticias meas: bellum esse spiritus aduersus carnem: et aduersus omnes alias iniusticias: quia iustissimum esse illud necesse est. Et propter hoc iusticie bellum non potes ergo opponere te. Quod de iusticia mihi in hoc bello: alioquin stares per iniusticias meas: et contra te: quod manifestum est esse non posse.

Faciat homo quod in se est licet modicum possit. La. XIII

Mod si dixeris

mihi: quia infirmum pugnare per me et inualide sit allegas per me. Rursum tibi in hoc: quia non est mirum si infirmus infirmum seruium tibi: nec si inualidus allego pro te inualide. Ab infirmo autem seruiente quis: ingratum habeat vel molestum infirmum seruitium. Similiter et se habet de filio egrotante: quia patris non est minus gratum infirmantis filij seruitium

um: et interdum magis gratum quanto ipsi filio propter infirmitatem magis onerosum et laboriosum praesertim cum dixerit Ambr. veritatis tue doctor et propterea quia deus non respicit vel attendit quantum sed ex quanto: quid mirum si modicum est quod impedit tibi: ex tam modico quod adhuc habeo. Gratum igitur tibi esse illud modicum infirmum et inualidum debet quod ex eo modico me infirmum et inualidum tibi impendo. Praesertim cum per qualitatem vel quantitatem donorum reddenda sunt beneficia pro eis: et merito proportionalia sunt dona et seruicia que per eis debentur. Quis enim ex modico feudo: magnam vellet habere seruiciam. Non debes igitur ex istis modicis que adhuc sola habeo: a me exigere magna: quia propter contenta debes esse ex modicis istis: que ex modicis donis tibi offero vel impendo. Modicum enim lumen adhuc in me salutaris scientie: modicum timor dei: modicus amor: modicus morbozum et vulnerum meorum dolor: et ita de alijs donis dei. Ex modicis autem non est tuum o iusticia: ut magna requiras a me. Contenta igitur debes esse de modicis istis. Si dixeris mihi: quia culpa mea est: quod tam modica sunt mihi donata: et propter hoc modicitas eorum non debet mihi procurare nec excusare ius quo minus magna debeam. Respondeo tibi in hoc: quod si quis debitor alieni census: ad omnimodam paupertatem aduenit: ita videlicet ut soluere illum non possit. Nemo requirit ab eo ut tempore tante paupertatis debitum homini soluat: neminem namque requirit quod ei impossibile esse scitur. Praesertim si impossibilitas eiusdem voluntaria non sit et placita. Tu autem vides quia mihi non placeat ista modicitas vel paupertas: que me non sinit tanta acta facere in pre ista que merito essent placita tibi et accepta. Ad hoc enim intendo ut possim enitor: ut augeat mihi miserator largissimus deus: dona sua quibus ad ipsum redeas: ei quod placeam. Si quis etiam in egritudine vel infirmitate licet propria culpa incidit in illam: Nemo tamen ab eo requirit ut agat fortia: et per rat dura. Nemo requirit ab eo actus pugilum vel agonistarum. Non debes igitur exigere a me tam magna et fortia tempore infirmitatis et fortitudinis. Si tanta a me iudicas requirenda quatorum debitor essem tempore sanitatis. Non debes igitur impedire vel obfistere mihi: quo minus saner vel fortificer. Nemo enim qui solutionem creditoris querit: et habere vult: impedit debitorem suum quo minus soluendo

soluendo efficiat. nisi forte qui magis vult pe-
nam debitoris q̄ solutionē debitorū suorum.
hoc autē est malignitas diabolica que procul-
dubio nō vult peccatores diuites fieri: ne sol-
uant debita peccatorū suorū: quorum solutio
pnialis satisfactio vel emendatio est. Et simi-
liter nequitia hec est in quibusdam taberna-
rijs vel potius cauponibus: qui malunt p̄ ma-
lignitate voluntatis sue verberare ribaldos:
q̄ solui sibi cōpotū suum. Nō debes igit̄ mihi
obstistere quo minus diues efficiar: ad soluen-
da debita in quibus teneor tibi. Hec autē sunt
pniales emende. Ista tū obstistentia in p̄iudici-
um tuū est et detrimentū. Amplius p̄ hāc
viam impedis: ne ego iustus efficiar. Iustus
autē est solus ille q̄ plena possidet iusticia. Im-
pedis ergo temetipsum p̄ hanc viā. et obstitis
quo minus tu meipsa recupes atq̄ possides:
Et quod videt deterius tueris et conseruas
inimicos tuos capitales: in possessione iuris
tui: qd̄ ego ipse sum. Amplius rīde mihi ob-
secro o pulcherrima dei iusticia: aut placet ti-
bi sole pene infernales et p̄petue: aut placet ti-
bi alie. Quasi ille sole placent tibi: non placet
igit̄ tibi de p̄ctoribus nisi mors ipsorū p̄petua
atq̄ damnatio. Hoc autē est in quo euident̄ cō-
cordes cum demonibus. Hoc em̄ ipi semp̄ su-
per oīa volunt de p̄ctoribus. Preterea placi-
tum illud non est bonitatis: sed malignitatis.
Tu autē bonitas verissima et purissima es. Si
vero alie pene placent tibi: cur nulle alie sint:
nisi que faciunt ad emendationē et correctio-
nem peccatorum. Illis em̄ satisfic̄ de vindicta
gloriosa: de exterminio et expugnatione inimi-
corū tuorū: quos maxime odisti: vicz iniusti-
ciarū que sunt vitia et p̄ctā. Eisdē etiā satisfic̄
tibi de iure tuo: q̄ tibi p̄ illas plene et meliora-
tiua restituit: vel saltem ad restituendū p̄pa-
ratur: dum ad expulsionē iniustorū detentorū
p̄ eas litigat pariter et pugnat. Absit ergo a te
vt opprimas me opus tuū et consiliū impiorū
adiuues. Placent igit̄ nō inmerito pene peni-
tētiales quas et ego mihi p̄pter te amore tuo
irrogo: et ad hoc vt possim intendere: vt tante et
tales sint p̄ quas de vindicta tibi p̄ tuo b̄n̄pla-
cito satisfiat. Sola ergo peccata mea cū ip̄s
demonibus obstistant: mihiq̄ aduersant. et q̄-
niam excoīcata sunt atq̄ a cōione creatoris et
omniū sanctorū anathematizata: hoc ē sepa-
ta. Propter hoc ego enitor euitare ea: et fuge-
re ab eis. Quāto igit̄ forti⁹ tua sanctissima sp̄-
s b̄ndicenda iusticia nō cōicas eis: qui omni

um penarū atq̄ tormentorū instrumentis im-
pugnās ea. Et de templo sancto tuo tanq̄ ex-
coīcata eijcere nō cessas. In hoc em̄ dñationi
tue omnia tormentorū et penarū genera defer-
uiunt. Et nihil timore tuo nihil etiā punitiōe
illa vel debilitant vel cōpescūt vel proflus ex-
pellunt. Et hec attendens dñe misericōdie / me-
morabor iusticie tue solius. In his que dictu-
rus sum in p̄sentia coram te: et allegabo iustici-
am tuam solam p̄ me: qui p̄p̄iam meā iustici-
am et debitā conspicias nō habere. Dicam q̄
ius tuū in omnibus et p̄ omnia ego sum. et hoc iu-
re et debito creationis tue. Creasti me dñe ie-
su christe / deus meus / vnus ver⁹ ac sol⁹. Ius-
tum ego sum hereditarium: te em̄ constitu-
it deus pater heredē vniuersorū: p̄ quē fecit
et secula. Sicut tu ipse p̄ os apli tui testificat⁹
es in eplā eiusdem: ad heb. Tuus sum iure
amicitie et amoris ei⁹ qui te diligit deus pater
Per hanc em̄ tantā tāq̄ sincerā et p̄fectā ami-
citiam: necesse sunt omnia que patris sunt tua
esse. Omnium em̄ amicorū vere p̄fecteq̄ amā-
tium: necesse est esse cōmunia. Tuus etiam
sum iure et titulo emptionis. sicut p̄ eundem
Aplm̄ testificatus es dicentem. Empti estis
p̄cio magno. Et iterū. Qui dedit seipm̄ redē-
ptionē p̄ nobis p̄ eundem. Tu⁹ etiā sum iu-
re mercedis et retributionis: p̄ magnifico acce-
ptissimoq̄ obsequio: quod deo patri in sacra-
tissima p̄sona tua impendisti: tibi ab eodē p̄-
misso sicut ipsemet testatus est p̄ Esaiā dicēte
Pro eo q̄ tradidit in mortē animā suam: et cū
impis deputatus ē: videbit semen longeuū
et fortū diuidit spolia. Tuus etiā sum bello
iustissimo tibi acquisitus: illo vicz p̄lio de quo
ipse testificatus es dicēs ad patrē. Ele eccle-
sia tua loquēs ad eundē. Obumbrasti sup̄ ca-
put meū in die belli. Et tibi nāq̄ et ecclesie tue
rectissime congruit intellectus smonis isti⁹.
sup̄ caput tuū: et etiā sup̄ totū corpus tuū: ob-
umbravit deus pater in die belli: qui fuit dies
victoriosissime passionis: qua potestates ae-
reas debellasti: palam triumphans p̄ncipat⁹
et potestates in teipso. Hoc fuit p̄lium magnū
q̄ tu verus michael p̄liatus es: ibi cū dracone
scz antiquo serpēte: quo bello proiect⁹ ē de ce-
lo eccleie tue. Tu⁹ etiā sum iure sanctissime
adiudicatiois: q̄ tibi adiudicat⁹ suz i iudicio il-
lo: i q̄ tu ipse ore tuo sanctissimo dixisti. Nūc iudi-
cium est mundi: In ipā nāq̄ sacratissima inui-
ctoriosissima passione tua: cām tuā imo meaz
scz et aliorū credentiū allegabas: et orando et

remeritum offerendo pro nobis. propter quod iudicio sanctissimo dei patris adiudicati sumus diabolo. Et ideo abiectus est foras de possessione qua nos possidebat. adiudicati sumus tibi. qua propter intrasti possessionem nostri per sacramentum regenerationis plene obtinens possessionem nostri. Ius tuum etiam sum iure donationis: qua donatus dono tibi sum ad ipsam petitionem tuam qua dixisti ad patrem orans: non pro mundo rogo sed pro his qui credituri sunt per verbum eorum in me. De his ego sum per gratiam tuam. Vnde ego enim credo in te. quoniam fidentem in te. et peruenire enitor ut possim ad te. et in te. vix ut totus sim in te. sicut palmes in vite: sicut arbor plantata in terra benedicta. ut totus viuam ex te. duabus. scilicet quasi radicibus cordis mei radicatus infixus in te. ubi ex toto infugam vitale nutrimentum aie mee: ex quo viuam et tibi fructificem. quod est dicere fructus feram tibi delectabiles et placitos: et qui non pereant sed maneant. quia propter quod tuus est et ad te iure et ex debito pertinet. id multiplici iure plenissimeque liberare de manibus inimicorum tuorum. saluare atque defendere tueri ab eis debes. Si enim aliena iura eis quibus auferant iustissime restituas eis quorum iure sunt. quanto fortius hoc tibi ipsi debes. Te namque plurimi qui iniuriam patiuntur confidenter requirunt: ut iusticiam facias eis de inimicis suis iniuste: quique iniuste ab eis sunt ablata restituens spoliatis. Hoc inquit petunt a te tanquam iuris debitum petentibus. Quanto fortius igitur hoc tibi ipsi debes vix et tibi in iure tuo proprium. qualiter enim alii sperare poterunt a te: quod tibi ipsi facere noluerunt.

Deus vult ad eum reuersionem et plenariam satisfactionem. La. XIII

Mod si dixeris

z

q mihi quod indignissimum me feci donatione tua ac seruitute nobilissima. et ipsam possessionem quam in custodiendam. quam mihi excolendam: modis omnibus melioranda commiseras: ego dissipavi: et eousque deterioravi: ut pene inutilem eam tibi reddiderim. imo quod verissimum est: notam atque pernitiosam. cum de illa et pillam bellum tibi faciant vel fecerint tibi inimici tui. et mei usque prope. Utrum utique dicis domine de veritate. Ego enim respondeo. licet tibi non possim respondere vni per mille: nisi donationis tue dignatio fuit recuperare me. hoc enim facto: quicunque

dissipata sunt a me. in me ipso plene restituentur. et integre salua erunt tibi. per beneplacito etiam tuo erit tibi satisfactum et emendatum quicquid contra te peccaui. Non debes igitur causare dissipationem bonorum que mihi commisisti. neque alia quam pretendebas aduersum me. Nihil enim a me iure poteris petere: nisi plenam restitutionem. et gratam satisfactionem. Hec autem duo plene indubitanter tibi fient si plenam iustificationem mihi presteris. Hec enim continet indubitanter plenam conversionis sue reuersio ad te. Amplius domine misericordie iesu christe: neminem possibile est venire ad te. et nemini possibile est moueri a te: nisi a te. quicunque enim mouetur ad te: necesse est ut hoc ei deus a te. Quia igitur tibi soli hoc possibile est. a nullo alio debet. Si igitur ab aliquo debetur a te solo debet. et propter hoc a te solo requirendum est. Quod si dixeris. quia ipsi peccatores auertunt se a te rumpentes funiculos caritatis quibus a te trahebant. verum utique dicis quia veritas es. Retentio tamen peccatorum in te et reuocatio eorum ad te non est possibilis nisi tibi. Et sicut proprium est illis infirmitas et corruptio atque malignitas: quibus recedunt a te. Sic incogitabiliter amplius est tua fortitudo. et benignitas: quibus eos retineas in te et reuocas ad te. Abulso igitur forti decet fortitudinem tuam et benignitatem tuam: retentio eorum et reuocatio. quod infirmitatem et malignitatem eorum recessio a te. Amplius domine misericordie: quod moueor licet exiliter et infirmiter a te: non moueor sic nisi a te utique tractus a te. Utrumque utique me redire ad te. Volo et ego: vix ut veni loquar vellem. Infirmitas enim est velle meum et imperfectus et tanquam iacens. Sed tuum velle quod vis me venire ad te: est usqueque forte atque completum. Voluntati enim tue quod resistit. Uelle meum domine misericordie tale est de redeundo ad te: quod est et velle tuum de reuersione mea ad te. Si igitur vis perfectum esse velle meum. in hoc profice et tuum in eodem. Ego namque velle meum in pre ista nec perficere. nec adaugere possum: Tibi autem preestitum est perfectum. atque imperiosissimum velle tuum ad te. Igitur incipe perfectionem huius. et tunc erit mihi velle perfectum et completa iustificatio. Nec loquar sic de velle tuo domine de veritate: tanquam locum apud te habeat aliquid perfectionis et illo modo. de hoc enim per gratiam tuam plene edoctus sum a te. Uelle namque quod in me est: et quod tu es: nihil possibile est habere defectus vel imperfectionis. Tu autem nostri qualiter dixisti velle: ut peccator peruertat et viuat. Et qualiter dixit Paulus. quia tu vis omnes ho-

mines saluos fieri. proculdubio ad modū vo-
lentis. hoc est in multis signis et opationibus
te habens et nobis exhibens. ¶ Dñe iesu xpe
nōne tu venisti saluos facere pctōres: nonne
tu venisti querere et saluū facere quod perie-
rat: Queris igit me: et ego quero te. Tū igit
tur inuenire me: et inueniri a me. Occurrere
igit debes mihi: qui scis viam qua venias ad
me: et qua eundū ē mihi ad te: vt inueniam te
dñe iesu chiste. ¶ Nōne tu medicus es et sa-
nitatis atq; salutis auctor: et largitor largissi-
mus: videāt oculi sancti tui: vtrū istoz decen-
tius sit: te videlicet venire atq; descēdere ad
me egrū et adeo infirmū: vt nec ambulare pos-
sim ad te: nec etiam vertere me. An me ascē-
dere ad te. Ineffabili largitate pietatis et dul-
cedinis tue suscepisti istud salutiferū officiu
scz medicationis. qua ppter debitor es euidē-
ter sanatiōis: potissimū in illos qui sanari cu-
piunt et querunt. nōne ppter hoc confitenter
petebat a te Dauid: Miserere mei dñe quo-
niam infirmus sum. sana me dñe. Et alibi. Sa-
na aīam meā quia peccaui tibi. similiter Ihe-
remias. Sana me dñe et sanabor. Quis em̄ ē
a q nō iure et tanq; ex debito peti nō possit: vt
exequat et impleat susceptū officium. quia de-
bitor in hoc ipso sanctificationis et consecrati-
onis effectus es omnibus: qui sanctificari vel
consecrari cupiunt et querunt.

¶ Dominus pfecte sanat egrotum vel mi-
seretur peccatori. La. XV

B

Mod si respon

q deris mihi: quia exiliter et infirmi-
ter et p omem modū indigne cu-
pio et quero sanctificari et sacrari a te. Rñdeo
q hoc nō est nisi ex grauitate infirmitatis: q
q̄to maior est: proculdubio tanto maior ē in-
digetia atq; necessitas mihi medicinalis au-
xilij: et ppter hoc magis accelerandum reme-
dium. nō igit ppter hoc est mihi denegandū.
¶ Amplius q̄s ex medicis corpilibus aude-
at obijcere egro: petenti medicinale auxiliū.
indigentiam vel necessitatem illius: quis de-
negare deniq; audiat: ppter hoc infirmanti
cuicūq; medicinale auxiliū: q̄tū valet ad cor-
poris egritudinez. Q̄to igit amplius longe
debet esse a te: imo et est: vt nō ppter maiore
necessitatem vel indigentiam salutaris auxi-
lij: deneges mihi vel retardes salutis auxiliū
Quis em̄ ex medicis corpilibus silem opaz de-

dit humanis corpibus curandis: q̄s tu impen-
disti curandis aīabus nostris: qui et p̄ciosissi-
mum sanguinē tuū syrupū fecisti: ad curādas
febres vitiorū et peccatorū: ad extinguentes
ardores cōcupiscētiarū et aliarū pestilentium
passionū. Ip̄lam q̄s carnē viuificā tuam: rhy-
riacam nobis efficere dignatus es: ad effugā-
da venena mortifera vitiorū. Et vt ad verū
dicam ip̄a: vulnera tua medicamēta saluber-
rima fecisti vulnerū nostrorū. et ip̄am mortē
tuam curationē esse salutarem omnū egritu-
dinum spiritualiū nostrarū. ¶ Manifestū autē
est q nullus ex medicis corpilibus: adeo ha-
bet cordis parū vt cū sanitatē vel salutem su-
scepit curandam: q̄s magnitudo morbi retar-
dat ab impendendo medicamentū: q̄s requi-
rit infirmitas patientis. Lū igit apud om̄ipo-
tentissimam dñitē tuā: nō referat vel differat
q̄s grauis vel leuis sit morbus meus sp̄ialis:
q̄n eadem facilitate sanas et maximas medio-
cres et minimas. ¶ Nullo ergo modo vt ne-
cessariū vel decens est te differre sanationem
meā. p̄sertim cū manifestū sit te suscepisse cu-
ram saluationis. et mei et aliorū: quia te cupi-
unt et querunt sanari. Tu em̄ es qui sanas cō-
tritos corde et alligas contritiones eorū. Et
ppter hoc pos pphete tui Esaie dixisti. Pre-
cipitabit dñs in monte isto faciē vinculi colli-
gati: sup om̄es populos: et telam qua orditus
es sup vniuersas nationes p̄cipitabit mortē
sempiternū. Et iterū in die qua alligabit dñs
vulnus populi sui: et p̄cussuram plage eius sa-
nauit. ¶ Si dixeris. quia si me totū tibi tra-
derem: et iterū me cure tue cōmitterē statim
me saluum faceres. Respondeo tibi domine
miseriēcordie: quia si hoc expectaueris nun q̄s
me sanabis. hoc em̄ quādiu infirmus sum p
culdubio facere non possum. si tū hoc faceres
quis dubitet q̄n sanatus essem. ¶ Manifestū
est igitur te non debere expectare hoc a me:
q̄s mihi scis nō esse possibile. totum me trahē
ad te: et eripe me mihi ip̄s. totū quidem susci-
pes si totū me sanare est pietatis tue b̄nplacitū
Si em̄ me ip̄sum mihi dimiseris. cado. totusq;
deficio. ¶ Ampli⁹ nōne sic gaudiū ē iusto face-
re iudiciū. sic et m̄lto ampli⁹ gaudiū ē misicor-
di facere mīam. Quia igit iustissim⁹. non mi-
nus. imo multo amplius placet bonitati tue
facere mīam: q̄s facē iudiciū. Sic igit nō decet
iustū differre iudiciū in gūamē aut iudiciū pe-
tentis illud. Sic multo min⁹ decet te differre
mīam petēti illā: maxie i detrimētū et dispēdiū

L

Capitulum

meū. Tu autē vides: quia omnia ad nudū et liq-
dum intueris: quia ipsa dilatio p quam viuifi-
candus et sanandus sum: prelatio est mihi et
plongatio egritudinis et mortis mee. Tadiu-
em mortuus et sepultus in vitis meis et pctio
iaceo: qd diu viuificationē meā differens dñe mi-
sericordie: quo iure petebat dauid. Accelera
ut eruas me. Et iterū: ad adiuuandū me fe-
stina. Et alibi velociter exaudi me. Et qz tu
ipse mandatū dedisti p Salomonē dicēs. Ne
ptahas datū angustiat. Et iterū. Ne dicas
amico tuo cras dabo: cum statim possis. De-
bes seruare legē quā ipe statuit. Sicut et ipe
Dauid petebat a te dicens. Exurge dñe de
meus in pcepto quod mādasti: quod indubi-
tanter est pceptū de dilectione. Et ppter hoc
idem est: ac si tibi diceret. dilectionē pcor im-
pende et ostende: sicut et fecisti. Nonne nos p
ores dileximus te: et tu prior dilexisti nos: qm
nemo maiorem habet: nobis exhibuisti ostē-
disti: mortē crucis pferens amore nrī. Dñe
miscōie magna et multa habes contra me. et
mīta et magna potes excipe ptra me: et obijce
re mihi quo min⁹ debeas magnificare et miri-
ficare miscōiam tuā meū. Et in pmissis graui-
simas et pene innumerabiles offensas quib⁹
offendi. Ego autē replico contra offensas
peccatorū meorū sacrificiū qd obtulisti in ara
crucis p peccatis nostris et aliorū: vbi fuisti p
pitatio sufficiens p totū mūdi peccatis. qz
pter sicut ppitatio illa incogitabilis gratiosi-
tas: euacuauit pctā et offensas meas et aliorū
sic replicatio elidit sufficienter ac validissime
exceptionē: quaz contra me pponis de ipsis.
Qz si excipis contra me: de graui-
simis et innumerabilibus debitis meis: replico contra
hoc exceptionē et pugnamētū: qd in ipsa vi-
ctoriosissima passiōe tua fecisti p me et alijs de-
bitoribus. De hoc pugnamēto tui pte dixisti
que nō rapui tūc exoluebaz: ppter h cārat de
te omnis ecclesia sanctorū: qui p nobis eterno
patri ade debitū soluit. Et quia nō pro adam
solum piissime mortis illius suppliciu ptulisti:
imo etiam p omnibus: q sibi illud prodesse vo-
luerint: atqz curauerint: necnō p puulis omni-
bus: qui sacramento regenerationis et reno-
uationis sufficienti: decesserunt vel decedēt
in posterū in etate illa. Tu autē dñe miscōie
scis quia ego vn⁹ sum de numero illorū: q pas-
sionem tuā et mortē tuā prodesse sibi cupiunt
et querūt sibi. Igit debita mea tu soluisti. Cla-
rida igit est et sufficiens replicatio ista: solutio

nis et pugnamēti quod in cruce fecisti: con-
tra exceptionem debitorū ppositam. **C** **Q**
si dixeris cōtra me: quia mortē merui: nō solū
tempalem s eternalē: etiā et hoc modo iusti-
ciandus sum. Replico et cōtra hoc: quia iusti-
ficatus sum supplicio mortis: qd p me et alijs
peccatorib⁹ ptulisti: et mortuus morte illa: sic
testatus est Apłus tuus dicēs. Si vnus p om-
nibus mortuus est: q omnes mortui sunt: qua-
ppter et de iustificatione et de morte: quarum
debitor eram satis fecisti tui pte morte ipatua
et iustificatione quas dixisti: nō potes igit de ce-
tero mihi obijcere illa: cū iam sim mortu⁹ et iu-
stificatus sim iam in te: quēadmodū in vno p
pugnatore vincit totus vn⁹ exercit⁹: aut vin-
citur cum pro illo pugnet in exercitu: sic in te
chrīste dñe te vincēte p nob te reuera pugna-
toze nō omnes vincimus et triūpham⁹. Prin-
cipales et ptates in plio illo vt eos tu palā triū-
phasti in temetipso. Addo qd in te fideiussore
et sponsoze pro omnibus nobis: qd tum ad omnia
in qbus tenebamur vltra omnem sufficientiā
satisfactū est: incompatibiliter sup omnem esti-
mationē et cogitatū plus es tu q omnia illa q
peni seu exigi poterāt: a nobis omnibus. **Tu**
autē dedisti temetipsum redemptorē pro nob
et omnibus debitis nrīs et ppiationū pro omni-
bus peccatis nrīs. Tradisti etiā temetipsum
iustificandū pro nobis omnib⁹: et iniusticijs no-
stris: atqz suspendendū pro omnibus latroci-
nijs nostris. Nihil igit restat de omnibus quo-
rum debitores eramus: vel que a nobis de iu-
re peti poterant. **Q** si forte dicere volueris
quia de his solis qbus obligati eram⁹ satisfec-
ci vel satisfactum est p te. Rñdeo in hoc q in-
compatibiliter maiora exoluisti: q etiā omnia il-
la quibus aī baptismalē satisfactionem tene-
bamur: et q omnia recidiua incompatibiliter et i-
cogitabiliter: quia etiam pro illis satisfactum
ē p te et a te: de illis q nihil de cetero petere po-
tes a me: neqz p illis. **S**ed si forte illd obij-
cere volueris: quia adhuc reus sum omnium
illorū et debitor. Lū emī sanctitatē baptismalē
habeam: nec vere ac pfecte penitentia: verū
vtiqz dicis: sed hoc nō debet mihi obesse: cum
nō sit potestatis ac virtutis mee: vere atqz p-
fecte penitere: manifestū emī est: quia h op⁹
est omni potentissime vtutis tue: et ppter hoc
a te nō petendū est: nō aut tibi a me require-
dum: a me emī nō est requirendū villo modo:
qd nō possum. pferim cū hoc ipm q peniten-
tiā verā atqz pfectā mihi salutarē ac necessā

riam esse cognoscam: q̄ tam cupio ⁊ tam pe-
to a te: q̄ ad eam vtiq̄q̄ enitor: donū miscōie
tue magne sit. ¶ Quod si ⁊ illud mihi obijce-
re volueris: videlicet q̄ solutiones / siue paga-
menta / ⁊ satisfactiōes omnes q̄s p̄ me ⁊ alijs
p̄ctōribus fecisti ego irritaui et inutiles mihi
penitus / imo occasionaliter noxias reddidi.
¶ Clērū vtiq̄q̄ dices . s̄ p̄ hac ipsa irritatiōe ⁊ p̄
alijs om̄ibus si longe plures essent: ista paga-
mēta ⁊ satisfactiōes sufficiūt: quē ad modū dixi
⁊ de recidiuis p̄ctis. ¶ Et aut̄ ad vnū dicā ad
oīa antedicta et ad alia omnia que mihi obij-
cere potes p̄ iusticiā: dico q̄ p̄ me debet respō-
dere miscōia tua. ¶ Cloce em̄ miscōie tue dixisti
Euz qui venit ad me nō eiciā foras: et tu dñe
miscōie scis indubitan̄: q̄ ego venio ad te: p̄
ea quattuor q̄ p̄nomināui tibi qm̄ si vere ac p̄-
fecte penitēs eēm . p̄culdubio iā puenisse ⁊ ad
te ⁊ nō solū tecum / s̄ etiā in te eēm . nec suffi-
cit h̄ dicē imensitati miscōie tue: imo decet eā
facere atq̄ p̄ficere: vt ad te pueniat ⁊ ad te in-
tret quicūq̄ venit ad te ⁊ etiā trahi in funicu-
lis Adam / et in vinclis charitatis: sicut dixisti
⁊ p̄misti p̄ p̄phetā tuū Deee . xi . c . ¶ Ampli⁹
cū tot et tanta p̄ponat iusticia tua cōtra me /
et cōtra alios p̄ctōres: nunq̄d tacebit miscōia
tua: vt non loquat̄ p̄ p̄ctōribus: p̄ me s̄ et
alijs: Ip̄sa vtiq̄q̄ respōdebit p̄ me ⁊ alijs: que
hec sola facere scit ⁊ potest . voce nāq̄ illi⁹ di-
xisti . Ego sum q̄ deleo iniquitates tuas p̄-
pter me . Et alibi deleui vt nubē p̄ctā tua ⁊ q̄i
nebulā iniquitates tuas . Et p̄pter h̄ de te dixit
ali⁹ p̄pheta: deponet oēs iniquitates nostras:
⁊ p̄iciet i pfundū maris oīa p̄ctā n̄ra . ¶ Quia
igit̄ nec minoris sapiētie / nec minoris eloquē-
tie / nec min⁹ armata rationib⁹ et allegationi-
bus: est miscōia tua: que sola ē spes p̄ctōrū: q̄
iusticia tua . Ip̄sa q̄ ē que sola sp̄ ⁊ stat p̄ p̄ctō-
ribus: in illo sublimi diuinoq̄ cōsistorio . nō ē
mihi dubitādū: quin ipsa illic stat et alleget
p̄ p̄ctōrib⁹: ⁊ qm̄ semp obtineat p̄ quibuscūq̄
allegare voluerit . p̄sertim cuz om̄es allegatio-
nes eius irrefragabiliter valide stāt apud mi-
sericordissimū iudicē . Abanifestū nāq̄ ē mise-
ricordissimū iudicē a miscōia sua nūq̄ disside-
re vel discordare posse . Lū etiā adeo in prāte
sua est habere et solū p̄ his p̄ quib⁹ allegādū
vel interueniēdū duxerit iudicare . Incōpabi-
liter nāq̄ min⁹ ē: et incogitabiliter absolutio-
nē ab eis obtinē: quā vt ip̄e iudex misericordi-
mus nō solū patrociniū eorū eē: iudiciū p̄ter
q̄ supplicii debitū eis suscipiat: et etiā absol-

uat: que omnino eū fecisse interpellatiōe mi-
sericordie tue soli⁹: nullus fidelū ignorat.

De forma petitionis. La. XVI

Est hec autē

p cōsequens est petitionē formare /
misericordissimōq̄ iudici porrige
re: allegationes nāq̄ quas p̄misi de forma pe-
titionis / vel orōnis: inter alia ad duo potissi-
mum p̄tiles sunt: videlicet ad faciendum fi-
dem / de impetrādo quod peti⁹ . Et ad firmā-
dam fiduciam obtinendi . Sic em̄ docuit nos
Iacobus apl⁹ dicens . Postulet . aut̄ in fide
nihil hesitās . Petentibus em̄ om̄ibus debet
eē ⁊ fides om̄ino nō dubia: de sup̄abundantissi-
mis diuitijs pietatis ⁊ dulcedinis om̄ipoten-
tis dei . Similiter ⁊ fiducia nō hesitans fixa et
firma impetrandi: qd̄ ip̄e pie ac deuote petē-
tibus esse salutare cognouerat . ¶ Quid au-
tem petendū sit ip̄e misericors ⁊ b̄ndictus sal-
uator: ore suo sanctissimo in euangelio Joh̄
euidenter edocuit: dicens . Petite ⁊ accipie-
tis: vt gaudium vestrū plenū sit . Similiter et
sermōe illo quo dixit . Primū querite regnū
dei ⁊ iusticiā eius . Similiter ⁊ in oratiōe quā
apostolus ip̄semet docuit: seprē nobis esse pe-
tenda manifeste expressit . De quibus modo
nō est dicendū p̄ singula . Ip̄se etiā publican⁹
cui⁹ orationē ip̄se laudat . Nō parū orare volē-
tes instruxit: a longe stans ⁊ pcutiens pectus
suum caput oculosq̄ nō audens ad celum le-
uare dicebat . Deus p̄pitius esto mihi p̄ctōri .
Oratio quoq̄ illa Aristotel⁹: quā in lib̄ de es-
sentia pure bonitatis: ⁊ in fine illius libri fecit
se ⁊ posuisse dicē . Hunc inueni te o causa cau-
sarum: fac me tibi acceptabilem . Sic em̄ dixit
sedicē . ⁊ p̄culdubio om̄i fideli iugiter facien-
da est . Ip̄se x̄o sapiens ⁊ sanctissimus Aug⁹ .
ita exorabat in libro confessionū suarū dicēs .
Dñe da qd̄ iubēs . ⁊ iube quod vis . In lib̄ . x̄o
psalmoz orōnes optimas indubitāter docet
⁊ p̄cipue in tribus illis psalmis vicz . Abisere-
re mei deus fm̄ magnā miscōiam tuā . ⁊ c̄ . Ad
te dñe leuāui aīam meā . ⁊ c̄ . Inclina dñe aurē
tuā ⁊ exaudi me . Nec dubium in sacris elo-
quijs etiā ad modicū exercitatis: sacris ⁊ effi-
cacissimis orōnibus libz psalmoz esse refer-
tissimum . In alijs etiam sacris libris inueniū-
tur orōnes prophetarū . ⁊ quorūdam sapien-
tum necnō ⁊ aliarum sanctarū mulierū: de q̄
bus euidenter est videre intelligentib⁹: q̄ spi-

Capitulum

ritu sancto dictante. et edite et scripte sunt.

Conuenientissimum igitur est celestem ac diuinalem oratorem et aduocatum: prenomatos psalmos et predictas orationes tenere memoriter. Tullius namque latinorum orator ac rethor egregius: non erubuit duas nobilissimas orationes rethoricas demosthenis et eschini: et laudare et transferre de greco sermone in latinum. Jam quidem sibi difficilem latinitati vero putilem euidentem asseruit. Hanc utilitatem indubitanter oratoribus et rethoribus intendens: vel solis vel maxime.

Quot igitur magis oratores spirituales ac diuinales: orationes virorum sapientissimorum atque sanctissimorum: quas de ipso fonte spiritus sancti hauserunt: nobis exquirende ad imitandum sunt.

Item quoniam profundissime sunt et interdum difficilis intellectus: ponam tibi breues ac lucidissimas omnesque orationi intelligentissimas orationes: et dicam sic domino misericordie: fac me tibi seruum in omnibus acceptabilem. seruum tibi per omnia placentem: aufer a me radicem et ex toto quantumque bonitati tue displicet in me: et largiri mihi dona gratiarum tuarum: atque virtutum: quibus tibi totus et tecum viuam: videlicet ad regulam rectissime optimeque bonitatis tue. Auerte faciem tuam et oculos sanctissimos tuos: a tot et tantis vitiis meis et peccatis. Respice in me solus id quod tuum est: vicin in me quod tu solus fecisti: et non re spereris ad ea que ego in me feci. quoniam quod in me tu solus pulchrum et bonum feceras: deformavi horribiliter: deturpavi abominabiliter: inquinaui execrabiliter: puertini inuiose et corumeliose: ultra quam cogitare sufficiat. Et habens aduersus te largire obsecro mihi tanto peccatori veniam omnium culparum quas commisi: omniumque penarum quas merui: da gratie tue etiam mihi integritatem et plenitudinem: per quam tibi per omnia acceptabiliter et placite viuam: hinc et post hanc vitam: ereptus per te de omnibus angustiis et pressuris: liberatus ab omni seruitute corruptoris: beatissimus et gloriosus tecum pheniter cum electis et dilectis tuis regnem. **C**ontere et tribula in me et prosum extermina a me quicquid vel originali occupatione: vel ex abusu donorum et beneficiorum tuorum mihi turpiter et male apposui. Subuerte funditus quicquid me mali edificatum conspicias: auelle a me omnem plantationem diabolicam: omne quod ex originali corruptione: vel malicia in me succreuit: lauat munda me totaliter ab omnibus iniquitatis carnis et spiritus: reforma in me imaginem et similitudinem tuam: restitue me etiam naturali pulchritudini et rectitudini: redde etiam gratiositatem et specio-

sitatem que me iustificatione baptismali decorasti: redde mihi etiam et premaxillam vestem polimitam spirituale: ex omnibus videlicet virtutum et gratiarum pulcherrima varietate contextam: que ibi me vestisti et ornasti ad instar sponse preparate et ornate: tanto actali sponso: quantum et qualis tu es: videlicet rex regum et dominus dominantium. Ille fuit cultus et ornatus regius: que me preparasti in ipsaunctione: consecratione: et coronatione mea: que facte sunt mihi in ipsa sanctificatione baptismali. Ibi enim me filius adoptionis et gratie tue fecisti: et propter hoc regem et heredem regni. Ibi me in regem vixisti ac coronasti. Hanc preclaram hereditatem spreta: hoc preclaro regno pretempore tanto tanquam considerabili honore abiecto: instar vilissimi rabidi tam preciosis: tanquam speciosis vestimentis et ornamentis nudatus post diabolum nudus ad infernale patibulum currere non expaui: ipse siquidem dux est et rex hominum ribaldorum. Et propter hoc vilissimus et abiectissimus factus sum. Restitue me obsecro ad hanc tam sublimem gratiam ad optationis et filiationis tue: et ad instar nobilis hereditatis tue: atque ad honorem istius regis: restitue me nobilissime seruituti tue: ut tota vita mea: tota puerfatio mea: sit solum seruitium tuum totum me vindex tibi: totum me recupera et posside solus: sicut totus tuus super iure plenissimo: ac singularissimo: omni cogitatu de te: omni memoria bonitatis tue: omni auditu cuiuscunque: ex sanctissimis notationibus tuis: totus semper iradier: totus semper viuificer: totus semper inflammer: amore tuo sanctissimo atque viuifico: totus semper rapiar ad te: totus spiritus abstrahar ab omnibus alijs: totus ferar in te: conglutiner tibi et vniam vnitione purissimi: rectissimi: tibi que placidissimi amoris: nomen tuum sacratissimum: nomen tuum benedictum: nomen tuum gloriosum: sit semper oleum effusum in corde meo: me totum semper penetrans: semper pungens: semper sanans: totum me sanctificans: totum me rapiens in te: et in te. Illuminositate viuifica sapientie tue me totum constitue et incessanter conserua: ad cognoscendum et recognoscendum te vnum verum deum ac dominum omnium seculorum: vnum solum ac verum auctorem: vnum solum ac verum effectorem: vnum solum ac verum largitorem largissimum ac benignissimum omnium bonorum. Et ad cognoscendum et recognoscendum dignis benedictionibus: dignis gratiarum actionibus: dignis collaudationibus: dignis glorificationibus: et imensitate incommensabilis largitatis et beneficentie tue: infatigabili continuatione: in me licet tam ingrati tanquam malum semper perfusissimum: necnon ad cognoscenda

atq; recogitanda mala mea: que semper reddidi
 tot et tantis diuitijs bonitatis tue. tot et tantis
 magnalib⁹ pietatis et dulcedinis tue. Et qd⁹ e
 maioris infanie/ reddere nō dū ex toto cesso/
 cognoscere inq; et recognoscere tot et tanta ma
 la mea que facio/ que feci. que merui. et que
 me expectat nisi me oipotētissima benignissi
 ma dulcissimaq; miscōia tua liberauerit atq;
 sanauerit. ¶ Da inq; largissime misator ista
 cognoscere et recognoscere mihi debite peni
 tudinis dolorib⁹. da mihi bñdicte dñe gratiaz
 vere ac tibi placite cōpunctiōis: p quā displic
 ceam mihi. in cūctis ingratitudinib⁹/ abomi
 nationib⁹/ iniquitatib⁹ et iniustijs meis. ¶ Erub
 esca atq; confundar in cōspectu sancte et ve
 nerāde maiestatis tue/ confusione adducēte
 mihi gratiā tuā et gloriā: da mihi gratiā inter/
 ne ac vere penitudinis: p quā ex totis intimis
 meis/ recedā ab omnibus que displicēt bonita
 ti tue: et reuertar ad te dñm deū meū. adhe
 reāq; tibi dñio deo meo ex totis intimis meis
 cui adherere: ē vita mea/ sal⁹ mea/ gaudium
 meū totū: et solū bonū meū. ¶ Da mihi in cō
 spectu sancte et gloriose maiestatis tue semper
 apparere. semper loqui tibi. et semper cogitare de
 te. in timore et tremore: in dolore et pudore. in
 ira magna et indignatione aduersus memet
 ipm: semper cūctis ingratitudinib⁹/ et alijs vitijs
 meis et pctis. in fide tua saluberrima incessant
 me illumina/ viuifica/ scifica/ roboraz adauge
 timore tuo sanctissimo atq; purissimo/ me in
 cessanter sanctifica purifica/ custodi et conser
 ua. Et longe fac ab omnibus inquinamentis
 carnis et spiritus. Fac me declinare per ipsuz
 semper et fugere omnia contagia diabolica: et om
 nino omnia que displicēt bonitati tue/ spe tua
 saluberrima ac iucundissima/ me incessanter
 cōforta: et consolare me. incessanter erige et
 subleua ad te. incessanter letifica de te me. in
 cessanter firma in te faciens me inniti totalit⁹
 et singulariter miscōie tue magne. totaliter et
 singulariter. Da mihi de te semper lucifluos co
 gitatus: ac flāmeos. totum me semper splen
 dificantes. totum in te exhilarantes. totū in
 te rapientes. totum me conglutinātes et vni
 entes tibi vniōne purissimi rectissimi tibi q;
 placidissimi amoris. Desiderabilissimum ac
 gloriosissimum aduentum tuum: in quo om
 nis iniquitas opilabit os suum/ palam ac lu
 cidissime omnium oculis apparentem. omipo
 tentissime dñationis tue gloriā magnificē
 tissimā ac supēminentissimā. Iustissimū

ac tremendum iudicium tuum: in quo euide
 ter videbitur iusticie tue admirabilis ac iucū
 dissima pulchritudo. p vindictas iustissimas/
 quas daturus es in contumaces et rebelles q;
 charitatem vitatis tue recipe noluerunt: nec
 nō et in omnes nō contumaces pbs magnifi
 cas promissiones tuas. que omne desiderium
 supant et incogitabilis felicitatis tue gaudia/
 et pnia: que daturus es dilectis et electis tuis
 hec inq; omnia fac me expectare expectatio
 ne securā/ firma/ et iucunda. spem meā totū
 vite mee anchorā: figere in misericordia tua
 magna. fixatione firmissima. ita vt nulla pcella
 temptationis mee vnq; inde amoueatur. vt ab
 rumpat me totū fac pendere ad reditū tuū.
 sicut dixisti per prophetam. quia populus me
 us pendebat ad reditum tuum. Omnia desi
 deria mea dirige. erige et collige ad te totum:
 cor meū/ aggregaz constitue in sanctitate iu
 sticie tue. totū cor meum abstrabe et abrūpe/
 ab omnibus que displicent bonitati tue. Totū
 aggrega ad te/ a dispersione sua rape ad te/
 totū fige in te fixatione incorruptibili. ¶ Et vt
 ad vnum dicam da mihi plenam veniam et in
 tegram omnium culparū mearū atq; penarū:
 que mihi pro his iustissimo semper laudādo iu
 dicio tuo reddi merito pnt. Da mihi et gratiā
 tuam/ et conserua eam mihi: vt in illa me inue
 niat dies et hora exitus mei ex hoc mundo: p
 quā gratus et acceptus tibi p omnia in conspe
 ctu glorie tue gaudens veniam et secur⁹. Da
 mihi tunc salutem cum dilectis et electis tuis
 a te promissam et preparatam.

Confirmatio petitionis. Ca. XVII

Est hec aggregatio ^{rk}

p diar confirmationem ptis ipsius
 orantis: et dicam ea per que con
 firmetur vis exauditionis eidem in petitioni
 bus quas predixi. Dicam igitur dñe miseri
 cordie. non est alicui fidelium tuorum dubiū.
 qn placeant tibi orationes et deprecationes
 humilium et mansuetorum. sic docuisti sanctā
 illam mulierem Judith que loquens ad te di
 cebat. Dñe inquit tibi semper mansuetorū
 et humilium placuit oratio et deprecatio. Sed
 etiam in peccatoribus exorari voluisti. q ob
 lationes et sacrificia eisdem pro peccatis im
 posuisti. Illa etiam oratio in qua tu docuisti
 vt diceretur tibi. Dimitte nobis debita no
 stra et c. Qui sunt qui petūt sibi dimitti debita

Capitulum

sua/nisi debitorum: Et qui sunt debitorum: nisi peccatores. cum peccata debita eē: dubitari nō possint. Amplius ille qui clamabat ad te sicut tuipse narrasti p lucam euangelistam dicens. Deus ppiū esto mihi peccatori: qd erat nisi peccator. Et p hanc orationē teipso teste descendit iustificatus in domum suam. Amplius in euangelio. Matthei tuipse dixisti. Serue neq; omne debitum dimisi tibi qm rogasti me. Quālet igitur orationes peccatorū apud misericordiam tuā. alioqn non soluz illusorie sed etiā perniciose precepisses eis vt orarent te. Amplius si summus ille pontifex precepisset alicui dicens. hoc pete a me/ et dictaret ei petitionem suam. ipse precipere ei dicens. hanc porrigere mihi. si porrectam exaudire nollet. Nūquid non illusor et deceptor a petente merito reputari posset. Quia aut tu veritas es/ in qua in vltimate elongationis longe ē nō solum omnis illusio atq; deceptio: sed etiā quicqd falsitatis est atq; mendaciū. Tu inq; dñe ore tuo sacratissimo docuisti nos: q petere in oratione illa tua bñdicta que incipit pater noster. tu dictasti et formasti nobis petitionem illam seu orationem: tuipse pcepisti. vti nam porrigeremus tibi vel patri cui tu vnigenitus es. Nō em refert an/ tibi vel illi porrigatur. necesse igitur habes exaudire offerentes eam tibi. Alioqn nō solum illusorie vt predixi: sed etiā perniciose hoc pcepisses. Amplius nunquid hec est voluntas tua de me vt conuertar et viuam. et ego h accepto a te. Igitur peto id ipsum quod est voluntas tua quō potes mihi hoc denegare: quod ipsemet vis vt fiat. Amplius totū quod hic peto sanctificatio mea est. et hec est voluntas dei sanctificatione nostra. vt tuipse dixisti p apostolū tuū ad Thessal. iij. An potes hoc denegare mihi vtz vt voluntatem dei in me et de me nō facias. Amplius tuipsemet dixisti p Salomōnem in prouerbijs. Delicie mee eē cum filijs hominum. Et ego hoc solum peto a te: vt sis mecū p societatem perfectam: a te igitur peto id ipsum quod tu dicis delicias tuas esse. Amplius a te peto quod te prestare maxime delectat. Nihil em placet magis tibi facere in nob: q ipsa sanctificatio. qd inde euident apparet/ quia ipsa passio et mors tua tibi placuit. ppter sanctificationem nostrā. Quā ppter magis tibi placet ipsa sanctificatio nra. placuit autem tibi passio et mors tua eousq; vt dies passionis et mortis tue: dies leticie cordis

tui/ in ipsa sacra scriptura tua/ vocat' sit. In die inq; desponsationis eius: et in die leticie cordis eius. Amplius placuit tibi creatio et formatio mea. et nō placuit tibi nisi quia bona. qz ergo incompatibiliter maior est ista reformatio mea que nō est nisi iustificatio et sanctificatio mea incompatibiliter tibi magis placet reformatio ista sanctificationis mee/ q placuerit tibi ipsa formatio. Quā igit illam nō rogat' fecisti: gratuita sola bonitate tua. fac et ista reformationem tuam supabundantissima pietate bonitate et dulcedine tua. Tu em scis domine misericordie/ quia in malum meum nat' suz et istam formationē nō fecisti: nisi ppter istam reformationē. Ista igit sunt que confirmant ptem meā coram te. et que firmat spem meā in te. Addo aut ad cōfirmationē cause mee et pti. preces et supplicationes omnium ciuū celestium et singulorum: de quibus certum ē vnicuiq; fidelium: q nullus eorū vnq; apud te repulsam patit' sed et mihi certum est: quia preces et eorū supplicationes paratissime sunt in adiutorium meū apud te. Quod inde mihi certissimum est: quia ego qui vix stillam pmodicā pietatis habeo: nulli possum denegare pces meas apd misericordiam tuam: cui scirem illas pfuturas. Qz magis igit vnusquisq; eorū qui tanta charitate tua ardentes tanta pietate toti defluunt: mihi denegare pces suas et supplicationes nō poterunt. qui vident tātas miseras meas et paupertates. Et q ignore nō possunt qn exaudiant. et qn mihi veniam grām/ et gloriā/ etiam impetrēt. Quia igit omnes et singulos inuoco: omnibus et singulis supplico: vt pro me intercedant apd misericordiam tuā. qua ppter omnes et singuli: misericordiam tuā orant pro me. Quia igit nō decet gloriā magnificentie tue: tot et tātorū preces repellere. tot inq; et tātas tāq; venerabiles/ tāq; tibi caros intercessores repellere. Necesse est te miserere mihi et tribuere/ quod mecū ipsi petunt p me. alioqn qd vnq; psumere deberet orare te. Quis sperare deberet a te gratiam exauditionis: si tot et tanti oratores apud te grāiā nō inuenirēt. Amplius p ora pphetarum tuorū: multoties annuntiātū ē alijs peccatoribus. Clamauerūt iusti et dñs exaudiuit eos. Et iterū. Orones iustorum exaudiet dñs et multa alia hmoi. Lites aut omnes ciuitatis tue celestis nō solum iusti sed etiam iustissimi sunt. Impossibile est igit orones eorū apud te nō exaudiri. Qz si

fortasse
petentes
alijs hoc
qui ad p
trie po
ti pro p
tuū. I
ad plac
tuisti. I
pensio
busti
cuius
ribus:
Quod
orarem
renon
est alicu
vniq; in
Et quia
apud te
radicie
ratis. I
te sunt
ant p
merit
ri san
Sicu
sibile
Qua
fructu
phan
bus se
tue: vt
leris: et
dubio
for: tu
bus illi
gnific
pecca
croz
dire q
et reb
ppter
talibu
ad eun
pro eis
Del
iplos p
despici
querun
lent vt
in spū

fortasse mihi dicere volueris quia pro seipſis petentes: ſemp̄ exaudiunt iuſti: non aut̄ pro alijs: hoc veritas tua dñe miſcōdie nō patitur: qui ad preces moyſi dimiſiſti peccatum idola triē populo iſrael. Dixiſti em̄ ipſi moyſi oranti pro populo illo. Ecce dimiſi eis iuxta vbum tuum. Ipſos etiam ſacerdotes veteris legis ad placandū te / et orandū pro p̄p̄o illo conſtituiſti. In nouo etiam teſtamento vbi te perpenſorē atq; profuſiorem incomparabiliter tribuiſti et oſendiſti: tam crebro nos orare et docuiſti et p̄cepſti: nō ſolum p̄ amicis et bñfacto ribus: ſed etiam pro inimicis et perſequētib⁹. Quod nec fruſtra facere voluiſti: fruſtra aut̄ oraremus p̄ illis q̄tū ad ipſos / ſi nos exaudi renon velles pro eiſdem. Amplius aut̄ ofo eſt alicui⁹ gratie et meriti apud te: aut nō. eſt vtiq; incogitabilis et gratie et meriti apud te. Et quia nec meritoria nec gratioſa vnq; eſt apud te: niſi p̄pter gratioſitatem et meritum radicis ex qua eſt: videlicet charitatis et pietatis. Quia igit̄ ex eadem charitate et pietate ſunt oratiōes ad te: a quibuſcūq; iuſtis fi ant p̄ ſet alijs: neceſſe eſt vt eiſdem gratie et meriti ſint apud te. Eque ergo digni ſunt viri ſancti exaudiri apud te pro alijs vt pro ſe. Sicur igit̄ pro ſe preces eorū apud te impoſſibile eſt eē vacuas: ſic et p̄ces eorū pro alijs. Quare et pro me / potuerunt ne eſſe vacue a fructu exauditiōis p̄ces incliti martiris ſte phani: quas fundebat coram te p̄ lapidanti bus ſeipſuz. Abſit hoc ab imenſitate miſcōdie tue: vt tante pietatis et charitatis p̄ces repu leris: et vacuas eſſe p̄miſeris. Quod procul dubio te reuelante cognouit ſanctus confeſ ſor tuus et p̄ntifex Aug⁹. qui Paulum preci bus illius cōuerſum fuiſſe teſtaf. et a te tā ma gnifice viſitatū. Scio dñe miſcōdie mltos ex peccatorib⁹ impedire et q̄tū ad ſe ofones ſan ctorum euacuare: quod eſt dicere eas impe dire quo minus eis proſint. et hoc cōtumacia et rebellione: qua rebelles ſunt tuo lumini. q̄ p̄pter interdū phibes ſanctos tuos orare p talibus: ſicut q̄ndā hieremiā phibuſti dicēs ad eum. Noli orare p̄ p̄p̄o hoc. Nec assumes pro eis laudem et ofonē: qm̄ nō exaudiam te. De his mihi videt̄ eſſe non imerito q̄ ſcōs ipſos pſequunt̄. aſpernant̄: et ofones ipſoz deſpiciunt: auxiliūq; tuum: nec ſperāt / nec querunt / nec curāt / nec etiā volunt / vel vel lent vt pro eis p̄caref. Et iſti ſunt qui peccāt in ſp̄m ſc̄m. et ſp̄s blaſphemie eoruſq; ſubuer

tit eos atq; puerit: vt etiam ipſam gratiā tuam / et om̄ne auxiliū: quod eis impetrari vel pcurari poſſet oderunt et deteſtant̄. ¶ Ego aut̄ dñe miſcōdie p̄ gratiam tuā longe fact⁹ ſuz a tantis tāq; execrabilibus impietatib⁹. dili go em̄ et veneror ſanctos tuos. et bñ ſentio atq; conſido de meritis et p̄ciſus eorū / apd̄ mi ſericordiam tuā. deſidero em̄ et peto adiuua ri / meritis et p̄ciſus ipſoz apud miſcōdiam tuam. Et hec om̄ia magne benedictiones dul cedinis tue ſunt: in quibus p̄ueniſti me in debita largitiōe dulcedinis tue gratie. Et p̄pter hoc nō imerito ſpero de ſuffragijs. Scio em̄ q̄ honorari tibi placet in ipſis. Et quia di ligis venerationem eorum atq; remuneras. Quid em̄ dignius eſt remuneratione magni ficentie tue: q̄ veneratione ſanctorū et electorū et dilectorum tuorū. Quicq̄d em̄ eis obſequiū vel honoris p̄pter te impendit: nō min⁹ tibi impendit q̄ ipſis. Quia p̄pter obſequiū tuū et honor / eſt om̄is honor et obſequiū ipſorum. Quia p̄pter a te et remuneratione digniſſimū. Aherito igit̄ conſidendū eſt / et electos et dile ctos tuos delectari de veneratione et remuneratione hmōi. quia ergo nō parum eos hono rant qui eos inuocant in auxiliū tuum apd̄ miſcōdiam tuā. Neceſſe eſt vt inuocatio hmōi proſit eis apud illam magnifice. Nāq; de glo ria eorum ſentiunt: qui eos tante gratie apd̄ te eſſe credunt / q̄ ſuffragari peccatorib⁹ poſ ſint. ¶ Amplius que vel quāta vel qualis eēt miſcōdia tua: ſi electi et dilecti tui et peccatoruz reconciliationē / et reorū atq; damnandorum abſolutionē apud illaz impetrare nō poſſent. Quis em̄ tyrānus in hoibus eſt adeo ſeuus: vt hec amici eius apud ipm̄ nō poſſint. Nōdū em̄ audita ē adhuc ea ſeuicia in crudeliſſimis hoibus / quā amicorū gratia et interpellatio i aliquā ptem clementie flectere non potuerit. ¶ Magnifice igit̄ / q̄q; ſup̄abundanter ſen tiēdū ē atq; ſperādū de imenſitate miſcōdie tue p̄ctōrib⁹. Et de gratia vel de gratioſitate di lectorum et electorū tuorū corā te ſiue apd̄ te. vt nihil om̄ino vnq; eis deneges / qd̄ tibi da re deceat. Et ex hoc ſiliter arguo. q̄ et ipſi p̄ci bus peccatorū ſupplicantiū eis: aures miſeri cordie ſue nunq; claudunt. Alioqn̄ longe mi nor eēt et charitas et pietas eorū. Inſup̄ emi nentia illa et gloria patrie q̄ eēt (ne dicā ſcōrū et iuſtorum in via preſentis miſerie) imo etiā q̄ ſeuiffimorum tyrannorum q̄tūcunq; mo dica benignitas.

Oratio intercessionis beate Marie virginis. La. XVIII

Dibo te imo

etiam conueniā glorioſiſſima dei genitrix: quā matrem miſericordie et reginam pietatis vocat / imo clamat omnis eccleſia ſanctorum. An poteris denegare peccatoribus interpellatiōis tue gratiam: apud benedictum ac ſemper et ubiq; benedicendum deum ac dominum noſtrum ieſum chriſtum filium tuum. Tu inq; cui? gratiſſimas nunq; repulſam patitur. Cuius miſericordia nullū vnq; defuit. Cuius benigniſſima humilitas nullū vnq; deprecantem q̄tūcūq; peccatorem deſperit. Cleriſſime nanq; de te dixit deuotiſſimus ille: et laudem tuarum precum mirabilis ſanctus Berni. Clareuallēſis in-quiens. Sileat miſericordiam tuam xgo beata: ſi quis eſt qui inuocatam te vnq; in neceſſitatibus ſuis meminerit deſuiſſe. Totum ſiquidem quod habes gratie: totum quod habes glorie: et etiā hoc ipſuz q̄ es mater dei: ſi phas eſt dicere: peccatoribus debes. Omnia enim hec p̄p̄ peccatores tibi collata ſunt. Cui igit dubiū eē poteſt per hoc: qn preces tuas q̄te- cūq; neceſſarie eē p̄t̄: peccatoribus illis debeas. Nō denegabis ergo mihi: quod debes. qn potius ſupaddes: maiora mihi impendēs q̄ debeas. Et intendo maiori inſtantia ac deuotione orabis pro me: q̄ ego auderem petere: et maiora etiam impetrabis mihi q̄ petere preſumā. An poſſet hoc pati pietas illa / et dulcedo tua / que nullū vnq; defuit: vt denegares mihi in tanta neceſſitate auxilium. Et tā miſerabili tāq; periclitanti cauſe mee: miſericordie tue patrociniū. An falſe et inaniter vocat te omnis eccleſia ſanctorum: aduocatam ſuam / et miſerorum refugium. Abſit ergo a m̄e dei que fontē pietatis toti mundo pepit: vt cuiq; miſerorū ſue miſericordie ſubuentiōe vnq; denegeret. Innumeris exemplis magnificorū opoz miſericordie tue que opata es erga peccatores miſerrimos: docuiſti nos et perſuaſiſti de tua miſericordia cōfidere: de tua pietate ſperare et in om̄ibus neceſſitatibus noſtris ſub alis tue p̄tectionis fiducialiter confugere. An eſt miſericordie tue oneroſa multitudo ad te clamantium: an eſt aliquatenus diſſicilis gratioſitati tue impetratio: v̄l venie v̄l gratie q̄te cūq;. Scio dñā miſcōdie quia nihil

horū eſt apud te: qn poti? gaudiū eſt tibi ſuſfragari miſeris et reuocare gratioſiſſimis / ac ſemp̄ efficaciiſſimis precibus tuis periclitantes / et etiā periclitatos a perditione et perditionis periculis. Tu em̄ dulciſſima dei mater ſup om̄es angelos et hoies: noſti q̄tum placeat b̄ndicto filio tuo ſalus noſtra: q̄ p̄na q̄q; prompta ſit miſcōdia eius / ad ſaluandū nos. Noſti etiā q̄ta gloria ſit ei ſaluare p̄ditos: hec em̄ eſt gloria ſup om̄es alias. Inde eſt illi colaudatio b̄ndictio / et gratiarum actio atq; colaudatio ſup om̄ia alia bona que facit vel fecit vel facturū eſt. Nec mirū: cūq; miſcōdia ei? ſup om̄ia opa eius ſit. Ex his em̄ opibus maxime innotescit / plarga ac magnificentiſſima bonitas ipſius. Quia ergo ſup om̄es hoies et angelos diligis gloriā b̄ndicti filij tui: q̄ indubitanter maxima eſt / ei ex ſaluatione p̄ditoz maxime placet tibi p̄curare illā. Hoc autē em̄ petrare peccantibus gr̄am ipſius: his q̄ vitijs et peccatis ſuis offenſi ſunt illi. Quare reconciliatio peccatorū eſt maxime grata et placita. Dum ergo te exoro / vt me miſericordiſſimo filio tuo reconcilies: hoc proculdubio a te peto / qd maxime gratum atq; placitū tibi certifiſſime ſcio. Nō potes igit mihi denegare quod peto. Si em̄ denegares qd tibi placitiſſimum atq; gratiſſimum eſt / quid poſſet ſperari vnq; a te: vel ſup quo vnq; exoranda eēs domia mea dulciſſima. Amplius quia diſplicet vitia mea et p̄ctā: que ſunt offenſiones mee grauiffime: qd? offendi chariſſimū ac b̄ndictū filiū tuū: placet igit tibi p̄trariū earū. i. ex̄minationis. Quis autē dubitet reconciliatiōe meā ad ipm: p̄trariā eē offenſionib? meis qd? illuz offendi. Et etiā ex̄terminationē eſſe atq; deſtructionē illaz. Placet igit tibi reconciliatio mea ad b̄ndictū filiū tuū: p̄cura igit illā et impetra. Ampli? ois ecclia ſcōz vocat te mediatrix hoīz ad deū: et h̄ nec falſe nec vane. Officiū q̄ tuū ē mediā te inſponere inſ ipm et hoies / nō mediā qdē diuiſiōis: ſ? poti? reconciliatiōis. Quid autē iuſti? a te peti pōt: q̄ vt impleas officiū tuū. Quid deniq; m̄i digni? q̄ gl̄iam filij adaugere: et ad id ipm p̄pter qd mat̄ dei es totis ſtudijs ac virib? intedere: qz igit in h̄ et ad h̄ m̄r dei effecta es: in q̄ ē illd ad qd ip̄e ver? de? et hō et fili? tu? effect? ē. h̄ autē nō niſi p̄p̄ reconciliatiōe mūdi ad ipm: ſiquidē deuserat in chriſto mūdum ſibi reconciliās. Et vt ad vnū dicat: venit filius hominis q̄rere et ſaluū facere qd perierat. Sicut ipſemet

Capitulum

XIX

dixit. Et item apostolus. Fidelis sermo et omni acceptio dignus: quia venit iesus christus in hunc mundum saluos facere peccatores. Iustissimum igitur et dignissimum est ut tu dulcissima dei mater in hoc ipsum studiose ac vigilanter intendas. vnder propter quod tibi tantus honor accreuit et gloria: ut dei mater sis reginaque mundi et domina. hoc autem nullus fidelium ignorat esse recognitionem et salutem peccatorum. In hoc igitur intendat pietas et dulcedo tua deuotissimis et gratiosissimis et semper efficacissimis precibus et supplicationibus tuis. Frustra namque clamabimur ad ipsum te tacete. quoniam voces nostre nulle erunt coram eo vel apud ipsum: si tue nobis defuerint: imo si tuis adiute non fuerint. Aboueat ergo te gloria dei mater benignissima: misericordia tua que maior incogitabilior est omnibus virtutibus meis et peccatis. Absit a te dulcissima dei mater: ut plus possint apud te contra me vitia mea et peccata: quam possit misericordia tua pro me. Absit ut clamor eorum que implacabiliter semper odisti: preualeat clamori meorum obstruat aures misericordie tue. Absit ut omnia mala mea licet tot et tanta sint possint obstruere os sacratissimum tuum: et labia tua in quibus tanta gratia infusa est: concipere vel prohibere ne loquatur pro me. Absit ut possit suspendere te a tam salubri officio pietatis tue quo et aduocata es et mediatrix hominum. post filium tuum spes unica et refugium tutissimum miserorum. Et ne allegaueris iniusticiam qua indignissimum me confiteor omni auxilio pietatis tue: et omni respectione misericordie tue. Non enim phas est ut allegas pro iusticia contra me vel contra quemcumque alium. hoc enim est stare te pro iusticia contra misericordiam cui certissimum est et totum quo polles gratie et totum quo fulges glorie: ut illud precellentissimum omnium videlicet quod es mater dei te debere misereri. Absit a te igitur piissima dei mater ut vel in modico vel stes vel alleges. non enim hoc debes iusticie: ut vello modo dorum obsistas vel misericordie benedicti filii tui: ex qua sunt tibi quibuscumque predita es bona: vel misericordie proprie tue: videlicet que super omnia bona tua alia glorificat. Hec enim est: pro qua matrem dei te esse demonstras: et potissimum peccatoribus et miseris: qui per veniam et gloriam quas eis impetras: incessanter matrem dei te esse cognoscunt euidenter. Nulla enim creatura et tot et tanta et talia impetrare posset apud benedictum filium tuum miseris: quanta tu apud ipsum impetras eis deus. In quo proculdubio non tanquam ancilla sua: que indubitan-

ter es: sed tanquam matrem verissimam te honorat.

Amplius alijs matribus assimilari debet filius. te autem gloriosa domina decet assimilari benedicto filio tuo: et potissimum in ea virtute per quam se fecit filium tuum: et te matrem suam. Hec autem est misericordia propter hoc in misericordia es eidem filium. Accipe igitur est ut totam te possideat misericordia: et propter hoc nihil potes contra illam etiam de iusticia. ne steteris igitur pro iusticia contra illam. Et propter hoc ne allegaueris illam contra me: qui soli misericordie tue post filium tuum innitor: spero meam post illum totaliter in ipsa posui atque fixi. Ne allegaueris dulcissima dei mater: peccata mea contra me: qui misericordiam tuam allego contra ea. Absit ut stent in iudicio peccata mea contra misericordiam tuam: que omnibus virtutibus et peccatis super omnem cogitatum fortior est atque potentior. Absit ut reminiscaris ipsorum: de qua seruus tuus ille deuotissimus scilicet beatus Augustinus de te loquens dixit. Quia quotiens de peccatis agit nullam inquit prosum de itemerata dei genitrice volo fieri mentionem. Absit ut peccata vel alia audacia habeant apud te: que ad hoc et propter hoc mater dei effecta es: ut peccata tollerent et exterminarent. Auerte igitur aures misericordie tue a clamore ipsorum: et inclina eas ad clamorem meum. Absit a peccatis meis ista potestas: vix ut aures misericordie tue auertere possint a clamore meo: vel obstruere eas contra illum. Absit ab eis ut eorum possint officium misericordie tue: quod est misereri: prohibere contra me: vel aliquatenus retardare. Absit ut officium filio tuo placitum: et toti mundo tam salutare: tam necessarium / suspendere vello modo possint.

Conuertat se iterum peccator ad patrociniū iesu christi supplicans ut alleget per ipsum. La. XIX

Quissime ad te

refugio et recurro domine mi iesu christe qui primus es et per omnibus primatus te nens in benignitate et misericordia. Primus inquam et maximus incogitabiliter et incogitabiliter super omnes qui in circuitu tuo sunt super omnes vices exercitus pulcherrimorum / sublimiūque miliciarum tuarum: et super omnia sanctorum milia. quoniam enim et charitate inestimabiliter omnes ardeat: et pietate incogitabiliter defluat: nec scintilla tantum est omnium illorum charitatis ardor: ad caminum seu fornacem imense charitatis qua tu ardes in nos. nec stilla pro modica ad abyssalem illam pietatis tue dulcedinem: quam ostendis et exhibes pietatibus et reuertentibus ad te

Capitulum

Quis enim admirari vel etiam cogitare sufficiat
imensitatem misericordie tue quahomo pro peccatori-
bus factus es: moris pro eis: ac pro latrocinis eo-
rum suspendi dignatus es. Et ut ad unum di-
cam: seruus pro omnia misericordie factus es: et vena-
le mancipium. ut enim vulgo dicitur cum plenam quod
donationem in aliquo vult ostendere: dicit indu-
bitanter meus est ad suspendendum/ ad dilace-
randum/ et ad vendendum. Sic domine misericor-
die: misericordia tua donatione plenissima te posse-
dit: et adhuc possidet. Quia est namque hac serui-
tute/ tua nobilissima et hac donatione sua plenis-
sima in te. Et hoc in ipsa purissima sacratissima
que passione et morte tua. Ite enim est que in cru-
ce suspendit te et illi patibulo te affixit: que est
pietas que tibi mortem intulit: nisi misericordia tua.
Si enim torus mundus ferrum esset et inde cathe-
ne et vincula fabricate essent minimum capillum
capitis tui vel pilum alium ligare vel tenere non
posset. Cui igitur tanta virtus tantaque potentia/
vix ligandi/ tenendi/ crucifigendi/ occidendi/
attribuenda est: nisi benignissime misericordie tue
pro qua sola hec omnia pati pro nobis dignatus est:
et charitati illi pro quam nimiam vocat Apostolus: que
sic te nobis alligauerat et astrinxerat: ut homo
niam pati pro nobis potius velles: quam nos inferna-
li patibulo/ et morti eterne: gehenalibusque tor-
mentis iustissime cruciandos derelinquere.
Per istos igitur usus: manifestum est misericordiam
tuam in possessione esse omnimode seruitutis.
Et quam iure suo quod iniuste priuari non potest: a te
dico: quam adhuc plenissime possidet te. Et pro-
pter hoc eisdem modis et ad eadem liceret ei ut
adhuc te si opus esset. Ceterum mors tua vni-
ca sufficientissima fuit pro totius mundi peccatis
proptitatio: et etiam incogitabiliter superabundans:
sicut me tu ipse docuisti: pro gratiam tuam et minist-
erio meo multos alios. Hoc enim testificatus est
apostolus tuus Paulus ex te et parte in epistola ad Hebr-
eos. Una oblatio consummavit in sempiternum
sanctificator. Et quam quicunque pietas possidet
pauperum ac miserorum sunt: Necesse est etiam
ex hac causa te esse nostrum. Amplius nunquam
non dixit Esaias: ex te et parte de te ipso. Paruu-
lus natus est nobis. Et apostolus tuus Paulus ad
Romam. viii. Qui proprio filio suo non peperit: sed
pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo non etiam
cum illo nobis omnia donauit. Datus igitur es
nobis: et quam dare est suum accipientis facere. Pro-
pter hoc pro spiritu tuo dicebat Dauid. Benedicat nos
deus deus noster: hoc ius et hanc possessionem

insinuando addidit repetitionem huius nominis
deus pro phomen possessum: quod est noster. Et
aut factus es: ad omnem usum et utilitatem nostre
salutis. Datus enim es nobis in antidotum nos-
tre saluationis: in pabulum nostre refectionis
in sacrificium nostre reconciliationis: in sacra-
mentum nostre sanctificationis: in pugnatorum
nostre defensionis: in aduocatum nostre allega-
tionis: sicut tu ipse testatus es per Esaiam dicens.
Ego sum qui loquor iusticiam/ et pro pugnator
sum ad saluandum: loquendo iusticiam in iudi-
cio quod de nobis agit: iusticiam inquam non no-
stram sed tuam. Aduocatus noster es: et pro pu-
gnator es: ad saluandum: fuisti nobis ubi pala-
triumphasti in temetipso principatus et pote-
states in agone videlicet victoriosissime pas-
sionis tue ubi fortem diabolus viciisti atque li-
gasti. Datus es nobis et in sponsum nostre fe-
cundationis: tuus enim mundissimis ac castissi-
mis amplexibus: tuoque sacratissimo poculo quod
ad omne bonum steriles eram: ad omnem prolem
gratiarum donorum et virtutum atque ad omnem fructum
bonorum operum fecundamur. Datus es nobis
et in precium nostre redemptionis sicut dixisti per
os tui prophetam. Redemptionem misit dominus pro populo
suo. Datus es et in scutum nostre protectionis: si-
cut promissisti pro os ipsius dauid dicens. Scuto
circumdabit te veritas eius. Tu enim domine in cir-
cuium populi tui: ex hoc nunc et usque in seculum
Datus es nobis in coronam glorie: et sertum ex-
ultationis pro populo tuo: et hoc quidem finaliter. Et in
nouissimo datus es et in magistrum nostre eru-
ditionis: sicut tu ipsemet dixisti in euangelio.
Unus est magister vester christus. Datus es
nobis et in iudicem nostre remunerationis: sicut
dixit Esaias: ex persona patris clementissimi. De-
di eum ducem ac preceptorem gentibus. Datus es
nobis et in lucem spirituales ac salutaris illuminati-
onis: sicut dictum est per eundem Esaiam: ab ipso patre
misericordiarum. Dedi te in lucem gentium. Datus es
nobis et in regem nostre gubernationis: sicut tu
ipse dixisti per os Dauid de te ipso. Ego autem
constitutus sum rex ab eo super syon montem
sanctum eius. Datus es nobis et in sacerdotem
sive in pontificem: sicut dictum est ad te ab ipso pa-
tre misericordiarum. Tu es sacerdos in eternum secundum
ordinem melchisedech: ut sis nobis omnibus et
singulis in his que sunt ad deum: ut patet in om-
nibus sacerdotalibus officiis et pontificalibus.
Datus es nobis et in custodem: contra omnes of-
fensiones: insidias ceteraque vniuersa pericu-
la. Datus es nobis et in saluatores omnimode

saluationis: sicut pmissit de^o pater p^rprophe-
tam. Lamabūt ad dñm de facie tribulantis.
mittere eis saluatōrē rē. Recordare dñe mise-
ricordie quia in tot et tantis tanq³ salutare
v^lus datus es nobis et ad omnes illos noster
effectus. Et ppter hoc cōfidenter peto vt in
omnibus istis v^libus vtar te in salutē meā. Et
vt omnia officia ista adimpleas et exequaris p
me. Adimple igitur officiū aduocati pro me/
et allega causam meā. Aperi igitur os sacra-
tissimū tuum/ os bñdictū/ os gratiarū/ et alle-
ga cū thimiamate ineffabilis suauitatis. i. gra-
tiosissima interpellatiōe tua: tota sancti spiri-
tus apotheca semp flagrantissima. Allega istū
incogitabilis flagrantie incensum. deprecare
pro me. te nanq³ aperiente os illud bñdictū
tuum p^rme: obmutescēt omnes accusatores
et aduersarij. te prestante patrocinium cause
mee que cōsurgit ex aduerso. te/ stante p^rme
quis stabit aduersum te. dante vocē gratissi-
mam et gratiosissimā in cōspectu patris mise-
ricordiarū: vocem inq³ illam incompatib^le elo-
quijs angelorū. An prebebit pater misericō-
rum aures suas accusatoribus et aduersarijs
meis. et auertit illas ab incogitabili placore et
suauitate vocis tue. Absit hoc et ab imēitate
misericōdie ipsius/ atq³ amoris inestimabilis quo
diliget te. sed et q³ vides iuges offensas meas
quib³ iugiter offendi patrē misericōdiarū. Placa-
eum mihi iugi illo placabilissimo ei³ semper
acceptissimo: preciosissimi viuificiq³ corpis et
sanguinis tui sacrificio: quo placasti eū mun-
do in ara crucis: agnus imaculatus: agn³ dei
qui tollis peccata mūdi: offerens temetipsū
eidem in odorē suauitatis pro nobis: vbi pa-
cificasti p sanguine crucis tue: siue q³ in celis
siue que in terris sunt. Dñe misericōdie quāta
deuotione q³tiis grātiarū actiōibus: q³tiis piarū
lachrymarū p fluuijs: rememoranda semp³
recogitāda sunt tā stupēda tanq³ longe a me
rit³ n³is bñficia. Ego at miserrim³ atq³ vilissi-
mus: arido et frigido tenebrosissimoq³ corde
atq³ per omnia pauperrimo hec in p^rspectu mi-
sericordie tue/ vtrūq³ tñ recogito dulcissime
redēptor atq³ misericōdissime. saluatorq³ be-
nignissime: dñeq³ deus mi iesu chris^{te} qui nō
solū cause nostre patrocinij: sed etiā dānatō-
nis nostre iudiciū: pariterq³ supplicij: stupē-
da et largitate incogitabili pietatis et dulcedi-
nis tue suscepisti. Allega eaz incessanter: qui
vides accusatores nostros et aduersarios nō
cessare ab accusationibus nostris die et nocte

Qui vides q³tam materiā accusationum eis
dedimus. Et ego in plures atq³ grauior es in
numerabilib³ alijs in tot et tantis vitijs et pec-
catis cecidi et quod fere deterius ē: hec omnia
stupido et intensibili ac p omnia temerato cor-
de et audiuim³ et cogitauim³. Dñe misericōdie pro
istis ipsis delictis interpella: ne prestet impe-
dimentū miserationis quā peto. Dñe misericōdie
allega causam meā iusticia et sanctitate tua: q³
vides meas nullas eē/ qui vides aperte mea
mihi obesse: quod allegari possit. Dñe misericōdie
hec potest malignitas aduersariozū meozū:
vt nō cessent die ac nocte ab accusationibus
meis. Possit igitur hoc misericōdissima be-
nignitas tua apud te pro me: vt non cesses a
patrocinijs et suffragationibus meis. Dñe
misericōdie allega causāz meam sapiētia tua: qui
vides insipietias et ignorācias meas. et in orā-
do et in omnibus alijs: que ego dñe misericōdie alle-
ga eam gratiositate tua: que p semetip³ solā
sufficit impetrare mihi et omnibus alijs. omne
veniam. omne gratiā. omnē gloriā. et omne
bonum aliud. Et trasq³ istas diuicias dñe mi-
sericordie fac me sentire. ita videlicet vt hec
omnia et tu mihi impetres. et eadem ipse lar-
giaris. Dñe misericōdie non possint omnia mala
mea vitia et peccata. eoulsq³ cōtra me. et ppte-
rea exequaris officiū/ quod incogitabili pie-
tate suscepisti: hoc est aut officiū patroni et
aduocati. Nō possint dñe misericōdissime eo-
usq³: vt vel ad punctū hore cessare te faciant
ab interpellādo pro me: et ab allegatiōe cau-
se mee. alioq³ et incessanter et irreuocabiliter
in perditione et mortē eternā totus dilabor.
Absit vt pl³ possint cōtra me omnia mala mea
apud te: q³ misericōdia tua p me. absit vt pl³ pos-
sint obstruere os bñdictum/ et sanctissimū tu-
um: quo min³ loqueris p me. absit vt possint
suspēdere a patronali officio quod p pctorib³
suscepisti: et causā illozū allegādā et agendā co-
ram p^re misericōdiarū suscepisti. absit vt possint
te suspēdere a sacerdotali v^l pōtificiali officio:
quo et temetip³ obtulisti: hostiā in odorē sua-
uitatis et interpellare nō cesses/ sicut aposto-
lus tuus de te loquēs dixit. Qui paret vultui
dei p nobis. Et iterū. semp inueniem³ inter-
pellādū pro nobis. Dñe misericōdie tu ipse scis et
testis es/ q³ ex modica illa scintilla dilectiōis
quā habeo ad te et ad omnes hoies: et p modi-
ca illa scintilla pietatis quā dedisti i corde meo
q³ta cūq³ essent vitia et pcta cuiuscūq³: qui pe-
teret a me vt orarē p illo/ vt possent obstrue-

re os meū in pre illa nec suspendere organū
votis mee: qn̄ orarem pro eo misericordiam tuam
Absit igit̄ hoc vt possint pctā mea contra me
apud te: cui⁹ pietatis ⁊ dulcedinis nec nume-
Zrus ē nec mensura. Amplius non poterunt
om̄ia vitia ⁊ pctā mea prohibere vel auertere
quo minus in mortem te traderes pro eis p-
pitandis. Quō igit̄ poterūt pctā: vt nec eti-
am apies os tuum sacratissimū p me dñe mi-
sericordie. Qñ oderis pctā nostra: euident̄
ostendisti fidelibus tuis in ipso crucis tue vi-
ctoriosissimo mysterio: dum ea morte ip̄a tua
mortificari voluisti vt ea morerent̄. mori di-
gnatus es: q̄to facilius est tibi dicere pat̄ mi-
sericordiarū dimitte huic pctōi. Ampli⁹ an-
sum ego magis offensus tibi q̄ ipsi crucifixo-
res tui eēnt: dum te crucifigebant. p̄ ip̄is dñe
orasti cum hoc ip̄i non peterent a te ⁊ dixisti.
Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciūt.
Quō igit̄ denegabis mihi: imo vt euident̄
loquar: quō continebit se multitudo viscerū
tuorū sup me? Aut qualiter cōtinebis os bñ-
dictum tuū: ⁊ nō apies illud p me: qui nō te
crucifigo: sed veneror p gratiā tuā. qm̄ te oro
⁊ adoro. ⁊ a te vt possū ⁊ tu adiuuas. hoc ex-
posco dñe misericordie iam nō opus est vt moriar
iterū pro me ⁊ alijs peccatoribus. Satis ē no-
bis ad viuificationē nostrā pijsima interpel-
latio tua ⁊ oratio gratiosissima quam expelli
⁊ om̄ino nō exaudiri a patre misericordiarū impos-
sibile est. Adde illi pijsime passioni tue ⁊ mor-
ti: gratiosissimā interpellationē pro me ⁊ alijs
pctōribus te inuocantibus. Alioqn̄ nō solum
te inutiliter sed etiam supra modū noxie cru-
cem ⁊ mortē pro nobis sustinuisti. Et viuifica
illa saluberrimaq; mors tua: in pñiciē mortis
feram nobis vertit̄. Dñe misericordie nō sit: nō
tñ vacua a fructu nostre salutis: sacratissima
illa mors tua: sed etiam nō pmitas: vt sit no-
bis in augmentū mortis ⁊ pditionis. Dñe mi-
sericordie nō est opus vt fundas iterū precio-
sum viuificum sanguinem tuum: in absoluti-
onem ⁊ sanctificationē nostrā: sufficit nobis
vt fundas p̄ces flagratissime suauitatis ⁊ ir-
reparabilis gratiositatis in conspectu patris
misericordiarū pro nobis. An denegabis nobis p̄-
ces rogatus q̄ sanguinē propriū etiā nō roga-
tus tribuisti. Dñe misericordie ne patiaris frustra
te tot ⁊ tanta fecisse nobis ⁊ ptulisse p nobis
⁊ ne sustineas vllō mō vacua eē tam magnifi-
ca opa misericordie tue. Ne dimiseris impfectū sa-
lutis nostre tam gratū tāq; sibi sumptuosum.

negociū: cui hoc solum deest ad p̄fectum con-
sumationē siue cōsumatā p̄fectionē: vt aperi-
as os gratiarū / coram patre misericordiarū p me
⁊ alijs redire vtiq; conantibus. Quod si
forte dixeris mihi: quia illa beneficia tua ego
met mihi irrita feci ⁊ vacua. ⁊ isup̄ prouocaui
iustissimā iram tuam contra me. verū indubi-
tanter dicis Et qz prouocaui iram: misericordiam
peto. vt tu eaz auertas qui solus potes. q̄ntū
tu das ⁊ adiuuas exoro. tu em̄ es os ⁊ pax no-
stra ⁊ ppiciatio pro om̄ibus peccatis nostris
sufficiētissima: ⁊ sup̄abūdātissima. tu sol⁹ po-
tes nobis placare patrē misericordiarū: ⁊ te ipsū
⁊ sp̄m sanctū. qui solus per temetip̄m accedis
ad patrē misericordiarū: cui in te solo bñdictio pla-
cuit. qui in om̄ibus semp exaudiris ab ip̄o p
tua reuerentia.

Cōclusio petitiōis ⁊ p̄firmatiōis. La. XX

Est hec autes

p cōcludā. i. cōclusionē h̄mōi ōis
faciā. Et dicā inrogans te an ve-
lis misereri vel non. Qd si nō vis misereri cū
misereri vtiq; non possis nisi volēs. inutilis
imō nulla ē misericordia tua. cū misericordia eē non pos-
sit nisi voluntas miserēdi. Qd si vis misereri
sicut reuera non solū euidēs sed etiā necessa-
rium est. Interroga te dñe quibus ⁊ q̄lib⁹ Si
em̄ nō vis misereri nisi iustis ⁊ intēdo iustis. i. iā
iustificatis. confidēter dico qz illud non patit̄
veritas tua. illis em̄ q̄ iam iustificati sunt: an-
q̄ iusti eēnt misertus es. faciens eis hāc mise-
ricordiā videlicet vt eos iustificares. anteq̄
aut iustificarent̄ iusti nō erant. Unde igitur
eis iusticia: nisi de multitudine misericordie tue pre-
ueniētis eos et p̄donātis eis iusticiā. Cuius
nifestū igitur ē qz proculdubio misereri vis
non iustis: et misereri eis potissimū in hoc: qz
absq; meritis prestas eis vt iusti sint / cuz hoc
apud te non meruerūt. Interduz aut et illis
sup̄abūdātissime misereri. qui maxime iram
tuā prouocāt. quēadmodū misert⁹ es p̄ paulo
apostolo tuo: non solū misericordiam tuā nō que-
renti / vel etiā curanti. sed etiā iram tuā iustis-
simā implacabiliter puocāt. Dū em̄ te perse-
queret̄ totis studijs ⁊ virib⁹: enitēs extingue-
re nomē tuū ⁊ fidē: dū eēt sp̄rās minarū ⁊ ce-
dis in discipulos tuos. magnificētissime eum
vocaisti plenissime auertens eū ab iniusticijs
suis. p̄fecteq; conuertēs eū ad te / totaliterq;
iustificans. Quia igitur proculdubio vis

orari a pctōribus postulātib⁹ misericōdiam tuāz
qua indigent: hoc autē maxime ex gratia iusti
ficationis. Et sic igit^r vt pctōres a te petāt istā
misericōdiam. Et hoc ipm tu inspiras eis: et p^rero
gas: vtz vt petant a te misericōdiam: qua liberē
tur atq; mūdēt a miseris vitorū suorum et
peccatorū. Quā ppter manifestū est te velle
peccatoribus misereri: et potissimū illis qbus
hoc p^rogas: et plargiris: videlicet vt hoc desi
derent querāt et petant a te. Quia igit^r de
illis ego sū vn⁹: miseri vis et mihi: misere igit^r.

Excusatio proptie infirmitatis. La. XXI

Mod si dixeris

B

q mihi: quia illis misereri vis: qui toto
corde hoc exposcūt a te: mihi vō: et si
milibus meis quorū tam exigue/ tam exiles
tam aride/ tam frigide/ tam tenebrose sunt p
ces: nō vis misereri: hoc est misericōdiam impen
dere/ quā sic petimus: Rūdeo tibi in hoc dñe
misericōdie: quia nemo orat te ex toto corde: nisi
cui⁹ totum cor iam occupasti et repleuisti: et p
pter hoc totū cor illius iam possides. totūq;
traxisti ad te. Quā ppter totū ipm liberaisti:
a peccatis et vitijs: quā ppter totū iustificasti
totū tuā iusticia repleuisti. Amplius q to
to corde orat te: toto corde concupiscit/ et de
siderat te: quā ppter toto cor amat et diligit
te. Qualiter em totū cor ei⁹ inflāmares concu
piscētis tuis et desiderijs: nisi in illud iā mi
sisses ignē spū sancti: quē venisti mittere in
terrā. Et de quodixisti: qd volo nisi vt accen
datur. Amplius si ppter hoc nō velles mi
sereri qm exiguū et exiliter/ arideq; et frigide
exoraris vt miserearis. Si hāc causam dignā
et iustā iudicas/ phibitiōis tue misericōdie: q iu
stificas quos vis. Nō igit^r vis misereri: quoni
am ista causa nec amoueri/ nec auerti potest
p ipsos pctōres: pfectio em orōnis: quod est
dicere p quaz tibi merito placeat orō eousq;
vt eam exaudias: donū inestimabile ē miseri
cordie tue. Quā ppter inde solūmō nō exau
dis hmoi debiles et iualidas orōnes: quia de
sunt eis pfectiōes: que sunt dona magnifica
solū misericōdie tue. Quā igit^r nō pdonas/ vt sic ex
oreris: pculdubio nō vis misereri: quēadmo
dum exposceris. Et intendo/ non vis largiri
qd postularis: quā ppter vez ē qd pdir: qz p
culdubio nō vis misereri peccatibus qb⁹ non
das vt toto corde te pcent: et ppter hoc non
vis misereri pctōrib⁹: cū nunq; pctōrib⁹ hoc

largiris: vt te ex toto corde orent. Nō em pos
sibile est cor pctōris totaliter exorare te: et si
mul esse cor pctōris: quēadmodū nō ē possibi
le vt totū sit plenū grā deuotionis et orōnis.
et ex pceptis et vitijs occupatū. Quā ppter ma
nifestū est: quia vis orari a pctōrib⁹: et vis of
ferri tibi orōnes eorū. Nō autē vis offerri tibi
eas frustra vel in vacuū: vis eas igit^r exaudi
re. Amplius quā confidentia petit oīs ec
clesia scōz et dicit. Lōuerte nos deus salutar
noster: et auerte irā tuā a nobis. Nō em puer
sus est: qui conuerti petit: neq; ab offensa est:
q irā suā a se auerti pcat. Hec autē est orō/ quā
ab ipso spiritus scō tuo edocta ē ecclesia tua/ et
facere et offerre tibi. Nō autē orat te sic ecclesia
tua insipienter: neq; ita vt tibi displiceat ista
eius orō. Orari igit^r a pctōrib⁹ vt eos conuer
tas: et ab infestis: vt ab eis irā tuā auertis in
dubitanter placet tibi. Quicqd autē placet ti
bi vt petat a te: pculdubio placet et tibi: vt et
id largiaris petenti: pferim si ipm largiri ti
bi cedat ad gloriā et honorē: petenti vō expe
diat ad salutem. Nihil autē te ipso teste: ad ma
iorem cedit tibi gloriā. Nihil petentibus ma
gis ad salutē: q; pueri ad te: expedit et auerti
irā tuā ab eis. Hec ē igit^r cōfirmatio cause
mee corā te: hec firmitas ptis mee/ vtz beni
gnitas misericōdie tue: quā nō dubito te velle mi
sereri pctōrib⁹/ misericōdiam tuā petentib⁹/ atq;
desideratibus: vt eis des/ eousq; adiuues que
rentib⁹. Est et hec alia firmitas et confirma
tio ptis mee: q tuiple aduocatus es et ppitia
tio: qui es et iudex me⁹. Et ppter h/ nō ē pos
sibile vt patiaris cām meā piclitari/ in mani
bus tuis. Apud hoies em nō ē possibile vt ad
uocat⁹ fidelis et iust⁹: pmittat piclitari causaz
cui⁹ patrociniū suscepit. Et ē tertia firmi
tas/ et pfirmatio cause mee: qz scio te nec vel
le vinci/ nec posse. Nec ē possibile te succūbe
re in iudicio: q ppter nō ē possibile: vt ego ca
dam a cā mea te pstante ei patrociniū: et alle
gati illā: nec et tuipe (qd etiā cogitatu nephas
ē) vinci videaris. Et est q̄ta firmitas et cō
firmatio ptis mee: qz ipa allegatio tua sufficie
tissima: p orō ē vrgentissima: qz oīmōde ir
refragabilis psuasio ad obtinendā sententiā
absolutiōis/ et liberationis mee. Absit em ab
abyssali illa sapiētia tua/ et gratiositate incogi
tabili: vt allegatiōi tue resistat ab accusatori
bus et adūsarijs meis: vel vt ptra eū pnūciat
vel a te ipso vel alio iudice iustissimo. Et inten
do vela te: vela pte misericōdiar. Et q̄ta fir
D 2

Capitulum

mitas et confirmatio patris mee: quod ipsa allegatio tua iustificatio est cause mee. In eo enim ipso quod eam allegas iustificas illam et iustam efficis. Et hoc est quoniam iusticie tue: quicquid patris meis debeatur debet super omnia quam allegatio tua obtinere intendis. Et est sexta firmitas et confirmatio patris mee atque cause: ipsa gratiositas tua: quia eousque patri misericordiarum in te solo placuit: ut in omnibus semper exaudiaris apud illum. semper pro ipso placore tuo atque reuerentia. Quia propter quod tuumque odibilis/detestabilis et execrabilis sit causa mea: nihilominus in ore tuo benedictio in ore tuo sacratissimo et in labijs tuis quod tanta gratia diffusa est: est fauorabilis. Et est septima firmitas et confirmatio patris et cause mee: ipsa vereranda et reuerenda sanctitas tua: ad quam necesse habet respicere pater misericordiarum: propter quod ab ipsa ecclesia tua exorat et dicitur eidem ab ipsa. Respice in faciem christi tui: quam vicem opponit sanctissimis oculis tuis. et inponit horrificis atque monstrificis seditatibus et abominationibus nostris: et vultui clementissimi patris: tanquam oprensas eas et abscondens. ne illas intueatur. sicut legitur in libro sapientie. De preterita tua teget eos. Non enim solus filius sic nos tegit et opit. imo pater propter ipsum oprensas iniquitatem et abscondens sanctitatem suam: quam respiciens pater misericordiarum necesse est ut placat respiciat. Non enim possibile est ut in eam respiciat: nisi vultui sereno et propitio et iucundo. quod et ipse obsecro vicem ut faciem plenam gratiam charissimi ac benedicti virginis tui respicias: et a patris meis illam prostratus auertas. Abundi enim sunt oculi tui sancti domine: ut non videas mala. et respicere ad iniquitatem nisi cum ira et indignatione non poteris. Non igitur respexeris abominationes et execrationes horrificas et seditates: quod misereri potius eligis quam irasci. Sicut dicit ecclesia tua orans te. Respice igitur in faciem christi tui. cui placore ab ira tua mihi placeris: me vicem quod in me fecisti: quodque iure tuo plenissimo tuum est: in me placido sereno iucundo ac propitio vultu intuearis atque suscipias: gratia imo gratiositate et meritis illis: que non solum reconciliatio totius mundi sufficiunt imo etiam in infinitum superabundant et super omnem cogitatum.

Ad quid valeant predicta. Ca. XXII

Primaduerte

solenter et studiose: quod omnia verba hec que hic aggregavi tibi atque

congressi: de verbis petentibus sunt et ad deprecandum composita: que et si non sit possibile per ea moueri immobile per omniaque innumerabile deum potentia tamen mihi videntur esse et validissima ad mouendum ipsum recitantem vel meditantem illa. Ad mouendum inquam et preparamum: utrumque ad gratiam deuotionis et gratitudinis et largitatis et beneficentie incogitabilis dei. Similiter ad gratiam compunctionis: dum vitia et peccata per eas sic sugillant et aggerant et agrauant. Ipsaque benedictio creatoris et declarant et magnifice extolluntur: et quatenus possibile est numerant. Gloriosa tamen mihi videntur: ad gratiam interne ac de penitudinis puocandam et procurandam. Dum enim vultus illius et placor apud deum tam euidenter per ipsam ostendit. non est possibile ut ab agnoscantibus ipsam non desideret vel querat. Quis enim videre vel cognoscere possit gratiam istam: esse liberationem a carcere et vinculis horrificis vitiorum et peccatorum et non concupiscere vel non desiderare eam. Quis denique illam viuificationem et resuscitationem a morte pessima hominibus eam vel leuiter opinari possit et non amare et querere. Amplius: quoniam nihil magis ingerit dolorem: quam ipsa mala ipsaque detrimenta atque dispendia quod passus sumus vel patimur. et hoc quoniam videntur vel cogitantur. tu autem vides euidenter quod verba ista ante oculos cordis tui: mala omnia tua tibi ponunt et etiam in ipsos oculos tue mentis ingerunt et impingunt. Insensatum igitur et insensibile potest esse cor tuum: si dolore tibi tot et tanta mala tua non ingerunt. Amplius cum omnia vitia et peccata instar telorum cuspidis ex altera parte vel obtusa vel blanda sunt. ex altera vero acuta dureque ac dire vulnerant atque transfuerant. propter quod cum traiciunt et insigunt: sine dolore vti que et intrant et admittunt. Cum vero recogitant mala eorum: que hic vicem irrogant. sicut mors spiritualis culpe et mors gehennalis pene ceteraque tormenta que inferunt patientibus. tunc cuspides eorum vertunt in alas nostras. quod propter si viuax et fortis fuit recogitatio eorum: pungunt eas profunde et cum dolore saluberrimo compungunt eas. Et inde nominata est compunctio: tanquam vicem a cuspidibus et aculeis vitiorum et peccatorum ex omni parte profunda punctio. Et he sunt puncture: quod diabolum imo omnes cateruas demonum: de aiabus humanis exilire: totaque velocitate diffugere compellunt. Quod admodum enim puncture iste saluberrime: alas resiliere faciunt et effugere a vicibus et peccatis. Sicut demones ab aiab: hec enim est natura et consuetudo

vitiorū rēmonū: vt semp fugiāt / fugiētes se
 vt dicit sapiens in eccliaſtico .xxi. Quasi a fa-
 cie colubri fuge pctā. ⁊ si acceſſeris ad illa su-
 ſcipient te. ſequunt̄ eū ſequētes ſe / ⁊ fugiūt
 ab eis qui ea fugerint. eoſq; ſuſcipiunt: qui a
 ſeipſis eadem nō repellunt. Elide igit̄ h̄ mi-
 rabilia dei. qui de veneno mortifero vitiorū
 ⁊ pctōrū: euidenter phanc viā ſaluberrimā
 nobis ⁊ vitalem efficit medicinā. Et vt vulgo
 dicūt de buſone facit nobis ſalutare anthido-
 tum. ⁊ de ſerpente ſaluberrimā tyriacā. Jux-
 verbū poete quo dicit. Ululnus achilleo que
 qndā ferat hoſti. Ululneris auxiliū pelias ha-
 ſta tulit. Apparet aut̄ euidenter ex his tibi: q̄ p-
 pe eſt ſalus ⁊ ſanitas ſpūalis pctōrib⁹: cū ipſi
 morbi vulneraq; vitiorū ⁊ pctōrum: paratiſſi-
 mi ſunt fieri anthidota cōtra ſemetipſa. Et h̄
 eis dūtaxat qui adiutorio dei: cuſpides eorū
 ⁊ aculeos in ſevertere / ſeq; inde repercutere
 volunt. Et qđ eſt mirabilis: ipſiq; deo ſalua-
 tori nro glorioſius. quia maiores morbi / ma-
 ioraq; vulnera / in mai⁹ auxiliū ſalutis potē-
 tes ſunt. Qm̄ ſicut maiores habent cuſpides
 ⁊ aculeos ad pcutiendum aīas nras: ſic ma-
 gis efficaces ſunt ad eas cōpungendas: ⁊ ad
 cōpunctionis grām pcurandā. Holigit̄ de
 ſperare o peccator p magnitudine ⁊ multitu-
 dine vitiorū ⁊ pctōrū. ſed inuoca om̄ipoten-
 tiſſimum / miſericordiſſimū / atq; promptiſſi-
 mum adiutorē deū: qui nō ſolum medicus ē
 animarū noſtrarū: ſed etiā medicina ⁊ ſalus
 vt ip̄e op̄et ⁊ mirificet miſcōiam ſuā in te. Fa-
 ciatq; illa mirabilia: que ſoli ei poſſibilia ſunt.
 vicz vt de morte tua reuiuifcas. ⁊ vt de ipſis
 morbis tuis atq; vulneribus tibi ſalutem ⁊ ſa-
 nitatem eliciat. tantaq; ⁊ tot venena vitiorū
 ⁊ pctōrū: in tyriacā ſaluberrimā conuertat
 Et de tantis ſpinis ⁊ tribulis vuas: ex q̄b⁹ vi-
 num cōpūctionis exprimas tibi colligere lar-
 giat̄. Et de rubis iſtis ſpinat̄ ⁊ aculeoſiſſimis
 vuas h̄mōi vindemiare te faciat. Quod idu-
 bitanter faciet: ſi vitia tua ⁊ pctā: coram te ſp-
 fuerint: ſi ea iugiter mediteris. Nō em̄ potēſt
 tibi nō diſplicere: ne tu tibi ipſi in illis: ſi ea iu-
 giter recogites. Per hoc nāq; ſolum q nō be-
 ne aut plene vident̄: placent amatorib⁹ ſuis.
 Lū em̄ nō ſit turpitudine aut deformitas / aut
 ſeditas aut ferulētia adeo abominabil⁹ adeo
 horriſica: vt vitū vel pctm̄. pculdubio mani-
 feſtum eſt eam nō poſſe nō diſplicere intuen-
 ti illam ⁊ clare videnti. Qua ppter de illa re-
 criſtime verifiſimeq; dictū eſt. qui viderit te re-

ſiliet a te. Reminiſcere aut̄ debes: quicūq;
 cupis de vulneribus ⁊ morbis vitiorū tuorū
 ⁊ pctōrū haurire ſanitatē. iuxta illud qđ dictū
 ē p ap̄lin. de pctō damnauit pctm̄. quia de ip-
 ſis cum adiutorio diuine gr̄e eliciunt̄ aroma-
 ta mire virtutis decem vel plura: ex quib⁹ cō-
 ſicitur ⁊ condiſt iſta tyriaca ſalutiſere cōpū-
 ctionis. Quorū primū eſt timor gehennalis
 ſupplicij: quē admodū fur furtū ſuū inſpiciēs.
 ⁊ pvincendum ſe de illo certiffime ſciens: nō
 poteſt nō timere ſuſpēdiū. cuz de iuſticia iu-
 dicis / atq; potentia nulla ſit ei dubitatio. Sic
 ⁊ pctōr om̄is clare ac ſtudioſe peccata ſua ⁊ vi-
 tia ſua intuens: nō pōt nō timere gehennale
 ſupplicium. cum certiffimū ſit eidem ſe nō poſ-
 ſe latere: nec abſcōdi ab oculis iudicis / cūcta
 cernētis. Et ignorare non poſſit eā eſſe iu-
 ſticiam illius. q in die vltionis nō acquieſcet
 cuiuſq; p̄cibus. Nec accipiet p redemptione
 dona plurima. ppter quod dixi: quia neceſſe
 habet timere in primis. Et ob hanc cām dicūt
 timor inītiū ſapientie. Elicīt aut̄ ab ipſo pctō
 vel vitio: p hoc qđ eſt penale ſiue puniendū
 p iuſticiam dei: timor iminentis. Similiter p
 hoc q turpe elicit pudor / eodem modo q ip-
 ſum eſt iniuria: nobis vel a diabolo vel a nob
 ipſis irrogata. Elicīt ex hoc ira: que ſm̄ phi-
 loſophum eſt inquiſitor victorie: ſm̄ quoldā
 inquiſitor vltionis. ppter quod ⁊ dicta eſt ira
 aliqui appetitus vltionis. Hec ē igit̄ ira p quā
 ſibi ipſi irascit̄ penitens: volens cōtra ſeipſū
 vlcisci iniuriam ſiue contumeliā creatoris:
 ⁊ mortē p̄p̄iā. In quo manifeſtū eū executo-
 rem quēdā eſſe ⁊ miniſtrū diuine iuſticie: con-
 tra ſemetipſm̄. ppter quod certū eſt / ex ipſius
 ap̄li teſtimonio: ipm̄ penitēte liberū ⁊ imu-
 nem fieri ab ipſo iudicio diuine vltionis. Ita
 nāq; dicit ap̄lus. Q̄ ſi noſmetipſos diiudica-
 remus: nō vtiq; diiudicaremur. ſi em̄ vlcisce-
 remur in nobis dei iniurias ⁊ cōtumelias: q̄s
 eidē irrogauim⁹. Siliter ⁊ mortes p̄p̄ias ani-
 marū nrarū: nihil ſupeēt vel reſtaret diuine iu-
 ſticie in nob vltēri⁹ vlciscendū p eandē viam
 qz om̄e vitū ⁊ pctm̄ vuln⁹ ſpūale ē ſiue mor-
 bus. Elicīt ex eo dolor. vel p̄p̄ h̄ qm̄ dāniſicū
 ē ſiue dānoſum: eo q p̄ ipm̄ ⁊ p̄p̄ ipm̄ ⁊ grām
 ⁊ gloriā amittim⁹. Elicīt etiā ex eo dolor alte-
 rius generis ⁊ modi alteri⁹. Nō em̄ eiufdem
 generis ſunt dolor ex vulnere: ⁊ dolor ex dam-
 no. Bene aut̄ eſt penitēti ſi ex vtroq; genere
 dolore doleat. ſic tñ ⁊ quouſq; ⁊ quē admodū
 p̄dixi vt ſanitatē animi dolor h̄mōi / querere

virgeat: cureq; medicinali ipm subijci faciat. Sic et se habet de dolore q; eē debet ei ex amissione tantorū bonorū q; eē vicz et glorie. quem ad hoc sufficere arbitror: vt vere pñialis dicēdus sit: si ipm penitente ad recuperationē iporū tanto pposito incitet: vt fm consiliū ecclesie p eoz recuperatiōe laborare velit atq; pponat

Quid facit recognitio pctōrū. La. XXIII

2

Urta hūc mo

i dum: elicit ex ipso peccato / horroz tanq; ex mortifero iuxta testimonium qd audiuit in pcedentibus quod dictuz ē. Quasi a facie colubri fuge pctm. Venenata em vel venena potius / sunt omnia vitia et peccata. et ppter hoc qui ea attentius intuetur: resilit ab eis / quasi a mortiferis et venenatis Sic et odium ex ipsis vitijs et pctis elicit. cum q; inimica sint q; q; noxia peccatibus: stuaiose considerat. Et in alijs quidē hostib; ad cōcitandū cōtra eos in nobis odiū: sufficit aspectus eorum: cū credulitate / qua credunt inimici nobis: vel hostes eē. Et est intentio odij nocere. Odium aut istud nō quiescit vel cessat in q̄libet lesione vel nocumento: qd ex peccato irrogat. s; in solo exterminio et morte ipso Quia ppter cū eousq; inualuerit in penitente odiū hmoi: vt bellum contra pctā et vitia suscipiat: vel suscipe velit tanq; iuratus in mortem et exterminium iporū: pfecto odio indubitanter odit illa: pfecto inq; pfectione pñialis sufficientie. Nō em maius odiū requirit de in penitente / cōtra vitia et pctā: neq; maius bellum q; qd eximare illa et mortificare sufficiat

De pudore et erubescencia ex peccato. La pitulum XXIII

AB

Urta hūc mo

i dum: ex aspectu vel inspectu potius vitiorū et peccatorū: elicit ab eis pudor et verecūdia p hoc q; turpissima sūt vel qd est verius / turpitudines ultra modū erubescēde. ppter qd increpat ipe dñs deus aīam peccatricē: et potius peccatorē: qui peccare diu et multipliciter in oculis dei et hominum nō erubescit. ppter quod dicit ad eam p lheremiā pphetā. Fronis mulieris meretricis facta ē tibi: et erubescere nesciuit. Ibi autem est pudor tunc sufficiens penitenti q̄tuz capio: cū ad hoc ipm induxerit vt vitia sua et

omīa pctā abscondere ab oculis dei et hominum: p consilio ecclesie sit paratus. Cle illisq; pctm suū q̄si zodoma pdicauerunt nec absconderunt. Ubi sciendū est tibi. q; trib; mōis abscondit ignominia vitiorū et pctōrū. Primo discooperiēdo in cōfessione coram sacerdote Est igit cooptorū ipsius: ipa discooptio eiusdem p cōfessionē. Si em nos p cōfessionē sincerā sacerdotibus illa detegimus et reuelamus: illa deus p virtutem sacramēti cōfessionis abscondit ab oculis suis. Et q̄to studio sius illa detegimus et discoopimus: tanto studiosius ille ea coopit et abscondit. Et de h dictum est. Beati quorū remisse sunt iniquitates: et quorū tecta sunt peccata. Q̄to aut illa vel magis abscondimus vel negligentius in sacramento cōfessionis detegimus: tāto deus illa et manifestus / et in maiore confusione absconditū / illa nouissime reuelabit. Per eundē modū ex vitijs et pctis / ppter spurcitiam et fetulentiam iporū: elicit abominatio: q est fastidiū / siue appetitus vomendi. Hanc aut abominationē tūc sufficientē in penitentib; opinor eē: cum spūalem nauseā in his eousq; puocat: vt vomere ea velint atq; pponant. hic aut vomitus / ipa eorū cōfessio est. Spūaliter nāq; ea tanq; ore vomunt: cū poris cōfessionē foras et in manifesto corā sacerdote illa ponant. nec magis humores noxi / vel sordes: quecūq; ore vomentiū eiciunt / a vtre vel stomacho: q; vitia et pctā vomitu cōfessionis eiciunt a corde. Et h cū pfectio integra sincerāq; fuerit: et virtute sacerdotali clauis consecrata.

De indignatione a peccatis. La. XXIII

Urta hūc mo

i dū: elicit et indignatio ab ipsis peccatis et vitijs p iporū vtilitatem. nihil em vilius cogitari potest imo nulla ē vtilitas nisi hec. et nihil omnino vilescit nisi vitium et pctm. Quia igit vile nō solū est: sed parū vilius valet: imo multo fortius deualet: vt ita dicat. hoc est dicere qd nocet et minuit valorē habentis. A manifestū igit est vitium vel pctm nō solū viliissimū eē: s; etiā longe deterius ipsa vtilitate. Attendens igit ipa anima humana nobilitatem et dignitatē suā: attendēsq; ipam vilitatē vitiorū suoz et pctōrū: nō pōt nō indignari et sibi et illis: cū videat ea tā indigna dignitate sua Et nō solum imensurabiliter lon

ge esse a nobilitate sua: sed etiā contraria illi
 & corruptentia illā. Quia ppter abijcī illa a
 se confestim & fugit ab illis. Quēadmodum
 regina inclita & magnifici cordis / fugeret a lu
 panari: tanq̃ a loco regali dignitate indignis
 simo / fugeret inq̃ cū aspernatiōe & despectu
 Et hec est indignatio quā bñs hieronymus
 vocauit sanctā supbiā / quēadmodum si hō
 magnifici cordis projiciat a se vincula / vel cō
 pedes quib⁹ serui alligari solēt / aut opa ipsa
 feruilia facere dedignēt. Et scire tñ debes q̃
 indignatio interdū ira quedā est: & pōt pce
 dere ex supbia / & magnificentia cordis / q̃ in
 terdum sancta est: & sancta supbia nō inmerito
 nominat. Ex hac igit̃ erigit se & eleuat de oclad
 iutoris: imo eleuante mens humana sup vitia
 & peccata: conculcat ea spūaliter / aspernatio
 ne forti. Illud em̃ corde & quasi pedibus cor
 dis calcamus seu cōculcāmus: qd̃ despiciū⁹.
 Et indignatio ista sufficiens est ad pñiale iu
 stificationē: cū de imo subiectionis & seruitutis
 vitiorū & peccatorū eousq̃ erigit & exaltat pe
 nitentē: vt sub pedibus cordis vitia habeat
 pcta: forti aspernatiōe / cōculcans ea. Per
 viam eandem elicit artificio & virtute gratie
 deia vitijs & pctis: ipsa execratio eorū / p quā
 tanq̃ pphana / vel potius tanq̃ sanitati con
 traria: om̃imodeq̃ ei aduersantia & repugnā
 tia: longe eijciunt & projiciunt. Ita q̃ cor exe
 cratione hmoi pditū: om̃em attractū eorum
 tanq̃ sacrilegiū repellat a se. Et attractū vo
 co: nō solum desiderii iporū / vel dilectionez
 in ipsis / sed etiā cogitatū vel delectationē ip
 sorum. Illa nāq̃ execramus: que tanq̃ iniqua
 adeo contumeliosa a nobis repellimus. Iux̃
 qd̃ dictū ē. Execratio aut̃ pctorū cultura dei
 tanq̃ em̃ sacrilega & tanq̃ nefaria eā a se re
 pellunt: & ab ea tanq̃ impietate fugiūt. Hec
 aut̃ execratio ad pñiale iustificationē / tunc
 sufficiens est: cum ad hoc penitentē induxit
 vt a vitijs & peccatis se longe facere velit: tā
 q̃ ab his quibus nō solum grauissime offendi
 tur: sed etiā ab his qui ea faciunt: largissime
 sepat atq̃ repellit. Nouissime vero p eandē
 viam: elicit a vitijs & peccatis detestatio eoz
 p quam resiliūt ab eis quasi a maledicto & ana
 themate. Et tanq̃ ab his quib⁹ appropinquas
 om̃is: in dei maledictionē incidit anathema
 id est separationē ab ipso / & qd̃ om̃imō cōicare
 separi sit a deo. Lōicat aut̃ vitijs & pctis q̃ ea
 diligit: vel in se ipso recipit / vel sustinet / vt eti
 am cū in alio sustinet. De om̃i em̃ templo dei

expellēda sunt vitia & pcta: tanq̃ maledictio
 anathematizata. Et ppter hoc nec in se ea su
 stinere debet quis: vel in alio. Cū ipse & quilibet
 christianus templū dei factū sit. Hec igit̃
 sunt decem aromata que nominauit: ex q̃bus
 tyriaca sancte ac salutaris penitudinis confi
 citur & condit̃. Et de ipsis vitijs & peccatis ad
 iutorio diuino eliciunt seu colligunt. Iux̃ qd̃
 dicit ap̃lus: quia mittens deus filiū suū in si
 militudinem carnis peccati: de pctō damna
 uit peccatum. De ipso em̃ peccato in vere pe
 nitētib⁹ elicit damnationē peccati. Elicit em̃
 de illis vnū qd̃q̃ p̃nominatorū aromatu. per
 quorū vnū qd̃q̃ / om̃is vere penitens dānat
 p̃p̃riū in se pctm̃ / propter quod & sapientissi
 mus ille / & sanctus Dauid dicebat. Peccatū
 meū contra me est semp. Faciliū em̃ ē om̃i
 peccatori / semp habenti vitia sua & pctā con
 tra se: elicere inde ista aromata. Om̃e em̃ vi
 tiū & pctm̃: p̃metipm̃ & p sua vicz que ei ad
 herent: vel q̃ ex eo sequunt̃: semetipsūz dam
 nat & destruit: & per hec om̃ia vt non diligat
 & vt ab eo recedatur: magnis vocibus clamat
 de ipso peccato / testimonio veritatis arguit
 spiritus sanctus mundū: eliciens ex ipso pctō
 decem conclusiones istas: quibus & peccato
 ri simul cōcludit̃ & pctō. Pctm̃ igit̃ est ipsi spi
 ritui scō locus quasi dialecticus: vñ inferēs
 istas sententias siue cōclusiones p occasionē
 quādā elicit: & pctis simul & pctōib⁹ cōcludit̃.
 Et pctm̃ mediū ē spūiscō: ad om̃es conclusio
 nes istas inferendas. Bñ aut̃ agit tecū o pec
 cator: qui p istas cōclusiones eousq̃ artaris
 & eousq̃ tibi cōcludit̃: vt ad x̃itātē vite redi
 re cōpelleris: qui reditus seu reuersio non est
 nisi penitudo ip̃a: & sequela penitudinis: que
 pñia nominat̃. Clerum scire debes qd̃ dixi de
 cōclusionib⁹ istis: q̃ p similitudinē h̃ itelligo ad
 p̃clones disputatorias. Cōclusus em̃ dicit̃ qd̃
 vel cōclusus esse illi / in disputationibus hmoi
 qñ finibus x̃itatis vt ait Aug⁹ ita circūclusus
 ē: vt nullū ei pateat a x̃itātē refugiu / vel eua
 sio: qñ potius quocūq̃ se vertat: necē habet i
 illud incidere. Sic se habet & de ipsis vitijs et
 pctis: quia solerter ac diligenter intuentē ea
 pctōrē: ex om̃i pte sic artant atq̃ diffugāt: vt
 necesse habeat ab eis recedere: vel fugere: &
 in p̃nominatā x̃itātē incidere. Quapropter
 manifestū ē: necessariū ē ac saluberrimū pctō
 rib⁹ pctā sua & vitia corā oclis suis h̃re sp̃ inde
 cū adiutorio diuie gr̃e tot medicamēta salutis
 hauriri p̃r: tot aromata spūalia: q̃t nominauit

tibi. Et cum vnūquodque eorum attenderis studi-
osius ac intimius: inuenies nullū eē quod nō
aliquatenus ledat ac vulneret vitia et pecca-
ta: interdū aut etiam mortificet illa. Timor
enī cum fortis fuerit: expellit peccatū: sicut dicit
Eccl̃s. Nec solum expellit ipam opationē peccati
phibens eam eē in opatione: vel opante: sed
etiā ipam voluntatem opandi mortificat et ex-
tinguit. Sic se habet et de ira et de pudore: et
alijs p̃nominatis aromatibus: quia cū inua-
luerunt: aut ipa vitia aut peccatā debilitant: aut
propterea extinguunt: interdū etiā ipas cogita-
tiones a cordibus humanis phibeāt. Ita eti-
am vt nec cogitare nec peccare velit. Nec re-
putandū est tibi leue vel modicū: si motus et
opationes peccatorū et vitiorū cessant: propter de-
cem p̃nominatas dispositiōes. Multum enī
debilitatū est vitium: cum ad hoc redactum est
vt mouere nō possit peccatorem: nō solū ad
op̃ peccati: sed nec etiā ad voluntatē vel co-
gitationem ipsius. Manifestū est igit̃ tibi
ex omnibus his qm̃ decē iste dispositiōes attri-
tue sunt vel etiam attritiones quedā veteris
hoīs. Ex quibus si eousq̃ inualuerint: sequit̃
contritio eiusdem: que ē mortificatio et anul-
latio ipsius siue victoria. Iuxta consuetudi-
nem scripture que dixit. Lōtritos hostes po-
puli dei: cū ab ipso victi sunt. Quia p̃p̃ sum-
mope intendendū et vigilandū et modis omni-
bus puidendū et laborandū ē: vt iste disposi-
tiones: que pculdubio dei dona p̃ciosa atq̃
magnifica saluberrimaeq̃ sunt: ab ipso ipetren-
tur: qd̃ indubitanter fiet p iugem inspectionē
assiduāq̃ recogitationē impietatis atq̃ per-
nitiositatis/feditatis et turpitudinis/cetero-
rumq̃ malorū: que vel ipsa vitia et peccatā sunt:
vel p iustissimū dei iudiciū irrogāda sunt ipis
peccatoribus: ab eis dē recedere negligētib̃.

Quedam dispositiones corporis iuuantes
orare volentem. La. XXV

S

Boniam autē

q multa sunt que orōni adminiculā-
tur et validū etiā eidem p̃stent ad
iutoriū leuiāq̃ ipa sibi. Lōueniēs ē vt ea tibi
nominē et numerē. Dico igit̃ q vnū ex his est
positio seu dispositio corporis: qualis ē p̃stratio
ip̃ corporis: genuflectio eiusdē: expansio manu-
um: et eleuatio eorundē: siliter erectio oculorū
ad celū. Ihs enī nō ē dubiū: et vnoquoq̃ eorum
orationē adiuuari: vt deuotior et obnoxior sit.

propter qd̃ et ecclesia dei statuit et obseruat: vt i
missarū celebrationibus sacerdotes expansis
manibus orent. Presertim ab ea hora q̃ sur-
sum corda canit. Sit aut in rememorationes
dei ac dñi n̄i iesu christi q̃ expansis manibus
et semetip̃m et orationē suā in ara crucis obru-
lit: hui⁹ sacrificij et orōnis rememoratio et est/
et sit in missa. Quid ego aut video: illa dispo-
sitio corporis vnicuiq̃ in orōne sua et habenda
et cōseruanda est: p̃ quas adiuuari se maxime
sentit. Scio nāq̃ genuflectionē quibusdam
eē impedimētū orōni. Siliter et crebras genu-
flectiones/laboriose nāq̃ sunt: et propter h̃ de
cogitationib̃ nō nihil in se rapiūt. Et ob hāc
cām cor humanū ad deū totaliter colligi nō
sunt. propter qd̃ omnium dispositionū corpo-
ris mihi cōuenientior videt̃ esse accubitus: q̃
incubitus sub podiāculo alicui maxime ex parte
sinistra: magis enī quietat corpus magisq̃ li-
berū p̃mittit eē cor in cubitu h̃mōi. Quinimo
expedire mihi videt̃ orantibus: vt quieto cor-
pore ab omni molestia: et libero corde ab omni
mala distractione: seu solitudine sint in ora-
tione. sicut scriptū ē de iosophat. q̃ timore p-
territus: totū se cōtulit ad orandū dñm. Da-
uid aut̃ prudentissime intelligens: quia cogi-
tationes cor humanum rapiunt: interdū q̃si
violentia quadā. Interdū aut̃ et furant ipsū
etiam sibi ipsi: tanq̃ enī sibi ipsi p̃dit: si cogita-
tione aliqua auertit̃ ab ipa intēctione et atten-
tione orōnis: et nescit vbi sit aut quo deuen-
erit: propter quod dixi furant̃ cogitatiōes h̃mōi
cor humanū. Furant̃ inq̃ et surripiunt sibi ipsi
ita vt illa hora et vbi sit ignorat: et q̃ male: q̃q̃
indecenter se habeat: omnino nō videat. Et p-
propter hoc dixit. Nunc inuenit seru⁹ tuus cor su-
um vt oraret te orōne hac. Inuenit inq̃ tāq̃
p̃ditum prius. Quid enī aie rōnali indecenti-
us: q̃ q̃ ab ope cui summope insistentum est
eidem morfu musce vel pulicis rapiatur: et vt
ab ipso deo cui ex totis intimis suis adheren-
dum est: etiam tactu pedis vnus muscule ab-
rumpitur. Quid enī turpius q̃ neglecto tam
necessario/tanq̃ salutari opere: videlicet orō-
nis tam arduo tanq̃ discriminoso negocio:
causa videlicet qua de vita eius agitur: vt de
morte: effugiat: et recedat ad vitam: sequi
musculas cogitationum huiusmodi: eisq̃ cir-
cūferri ita vt de eis ludere videamur. Ihs sūt
aues quas Abrahā abigebat a sacrificio: nec
ignotum tibi eē debet orōnē eē sacrificiū iux-
modū quē doceberis i sequētib̃. Ihs sūt musce

Capitulum XXVI

morientes. que teste Salomone in ecclesia:
ste. c. vi. Perdunt suauitatem vnguenti. quod. s.
vnguentum est oro. Est enim oro vnguentum. sic fa-
ciam te scire in sequentibus omnes dolores cor-
dis mitigans. omnes morbos eiusdem vulnera
sanans. mira et incredibili suauitate perfundens
illud atque letificans. super omnia etiam aromata/
flagrantia. suauitas redolens et spirans. huiusmodi
autem suauitatem non dico meritum vel substantiam
perdunt muscule antedictae. Non enim patiuntur
cor antedicta suauitate perfundi. Nec ipsae ora-
tionem esse delectabilem aut iucundam. Et de his fa-
ciam tibi certitudinem in his que sequuntur
post hec. Tu igitur erubescere/abominare et ab-
horre non solum in sacrificio oronis sed etiam in
omni alio opere/muscarum huiusmodi agmina in corde
tuo sedere vel volitare. Nec tibi dici possit: quod
beelzebub es. quod interpretatur vir muscarum. Auerte
cor tuum a muscis huiusmodi. et ne exponas illud
comedendum et inquantandum eiusdem. sicut quibus-
dam moris est: qui tanta desidia atque ignauia
pigrescunt. ut ex muscare se. et muscas huiusmodi
a cordibus suis abigere vel non valeant vel non
velint. Et protegendum igitur est cor. et operien-
dum quod diu in egypto presentium tenebrarum atque
mortis viuimus a muscis huiusmodi. Egyptus namque
ista musca grauissima diuersi generis superabundat.
Qua propter quemadmodum decaluaris homi-
bus musce frales infeste sunt: et plurimum mo-
lestae. Sic nudis a sanctis cogitationibus et af-
fectionibus aiaibus: bellum continuum indixere
muscae iste spirituales. Aut igitur ex muscatorio at-
tentissime atque continue discipline: necesse ha-
bes muscas istas incessanter abigere: et te ab
impulsionibus earum defendere. Aut ca-
put tuum protegere atque semper tenere sanctam aliqua
et forti occupatione. Sola enim corda ociosa pa-
tenter exposita sunt inquantum et aculeis mu-
scarum huiusmodi. Reminiscere autem quia spiritus sanctus
abominatur et effugit cor muscosum. id est plenum
seu occupatum muscis huiusmodi. propter quod scriptum
est in libro Sapientiae. quod spiritus sanctus discipline au-
feret se a cogitationibus que sunt sine intel-
lectu. Manifestum etiam est tibi. omni homini dis-
plicere in habitaculo suo muscarum multitudi-
nem atque frequentiam. quanto magis spiritui sancto
displicet abominanda ista muscositas in cor-
de humano. quod est indubitate habitaculum
spiritui sancti baptismali/sanctificatione sacratum. Re-
misi etiam debes sermonis quem dixit de seipsa
sapientia eterna: que est christus dominus. Ego inquam
sapientia/habito in consilio et eruditus intersus

cogitationibus. Asperito etiam totis studiis et
viribus vacandum et insistendum est eruditus cogi-
tationibus unicuique fidelium: ut presentem habe-
at in corde suo christum dominum: qua presentia quid
salubrius: quid iucundius: quid beatius cogi-
tari poterit aie humane/illam vel modicum sentienti.

Peritio lachrymarum ex peccatorum recorda-
tione vel spiritualis mentis. La. XXVI

Et aliud adiu

torium validissimum: et inexpugna-
bile oronis lachrymositas vel la-
chrymarum profluuium. Dicit enim expositor lib-
thobie. quod oro dei lenit. lachryme vero cogunt
ipsum misereri. Lachrymosa igitur oro: non so-
lum placita seu placida est deo: imo etiam vio-
lenta in ipsum. cum ei cedere vel succubere ne-
cesse habeat: inuincibilis visque omnipoten-
tissima creatoris virtus. Qua propter tota dili-
gentia/totisque conatibus exquirede sunt lachry-
me orantibus. Et intendo quod sunt exquirende
duobus modis. viz et petende ab ipso actore et
largitore largissimo bonorum omnium deo. et mo-
dis quos tibi hic exponam procurande. Peten-
de siquidem ut donum gratuitum diuine bonitatis
Quemadmodum enim gaudium in spiritu sancto: est unum
de donis et fructibus spiritui sancti. Sic et donum
luctus siue lachrymarum piarum: nullatenus du-
bitandum est esse donum dei. Quemadmodum
igitur sicut audiisti in precedentibus ex verbis
beati Gregorii. quia ire dei tunc resistit: cum ipse
se qui irascitur opitulatur. Sic et ab eodem peten-
dum est omne adiutorium: per quod ire re-
sistatur eiusdem: et ex parte ac confidenter. Di-
cendum est ei. Domine misericordie qui misereri poti-
us eligis quam irasci: et cui spiritus magis placet perere
quam vlcisci. qui vis non solum ut resistat ire tue:
sed etiam teneri vis et teneri te facis ab eis quibus
das ut misericordiam tuam obnix deuo-
teque deprecantur. Da mihi illud validissimum con-
tra iram tuam adiutorium. id est piarum lachrymarum
profluuium. Impigra sacrificium orationis
mee: et irriga piarum lachrymarum aspersio-
nem: cui cogit etiam ad miserandum spiritui placitissi-
mum est. Da hac virtutem fortitudinem oroni mee quod
te teneat et auertat ab ira tua quod te placitet et
cogat etiam misereri. Da piarum et sanctarum
lachrymarum copiam: quod extinguat ire tue incendium
et ardores semper nostros. quod virtutis et pietatis merui
et ipsos ardores concupisceriarum et aliarum pesti-
um cordis mei. Domine misericordie: cui non quod se pla-

Capitulum

cent vel hi vel illi ardores. et cui semper placet
eorum extinctio. da capiti meo aquas. et oculis
meis fontem lachrymarum: quibus extingua-
tur ardores isti. sic petebat hieremias. Do-
mine misericordie que percussisti petras in de-
serto et fluxerunt aque. torrentes inundaue-
runt. pcutie cor meum quod et aruit. quod et obduru-
it in petra durissima. pcutie inquam gladio verbi
tui penetrabiliori omni gladio ancipiti. pcutie
inquam et transfige in intima. et trasuerbera in p-
fundissima sua: ut medullitus et ex totis inti-
mis suis doleat. tunc enim erumpent torrentes pi-
arum lachrymarum ac sanctarum. Domine misericordie ex-
pandi manus meas ad te. quoniam anima mea sic ter-
ra sine aqua tibi / sitiens scilicet imbre lachrymarum:
et exitus aquarum deducere per seipsam tota hoc
est per omnes partes vite sue: et per omnes etates
scilicet gradus et officia: in quibus non custodiuit
sacratissimam ac saluberrimam legem tuam. Domine
misericordie quot et quantis caris meis hominibus im-
pendi istud humanitatis officium: vix ut de
morte eorum dolerem inconsolabiliter. et ut mor-
tuos ipsos lugerem lachrymabiliter. Da obse-
cro ut mihi istud impendat coram te / ut vix de
ipsa morte mea spiritali que incomparabiliter mor-
tibus illis carorum meorum est deterior: magisque
luctuosa. Doleam per magnitudinem illius. et luctu
acerbissimo me ipsum / morte ista turpissima
mortuum / lugeam coram te. Domine misericordie que tur-
pe. quod indecens est et quod mihi penitus mortem
meam cogitare coram te / et me mortuum con-
spicere. animam meam scilicet in feretro seu sepulchro
corpis mei iacentem mortuam conspicerem. et hoc
corde tepido et nullo dolore tacto. atque siccis
oculis. quod est dicere nullis inde lachrymis per-
fluentibus. Domine misericordie / tanta duricia tantaque
ariditate oculorum / non possem intueri cadauer
alicuius ex caris meis. Unde igitur ista insensibi-
litas atque peruersitas cordis mei: ut cadauer
anime mee mortuum absque dolore acerbissimo
et luctu conspiciam. Et quod est ad cumulum
malorum meorum: tanto mihi magis dolendum
esset de morte anime mee: quanto minus de eadem do-
leo: tanto namque longius sum a vita et salute ip-
sius: quanto minus mortem et vulnera eius sentio
Et ego miserrimus tanto minus inde doleo:
et inde minus vel potius minime. cum inde ma-
xime dolendum esset. Domine misericordie. scio quod mor-
tuus: nec semetipsum vix mortuum: nec alium mor-
tuum lugere vix potest. Vix enim solorum
semper est lugere mortuos. quorum mortem siue
ipsum mortuos: vel vident vel audiunt mor-

tuos esse. Et hoc vix operatur in eis ipsa na-
turalis attinentia siue propinquitas. In hoc
igitur manifeste cognoscere debere me mor-
tuum esse. quod mortem meam non lugeam. In
comparabiliter enim plus sum mihi: quam aliquis
alius: quia propter incomparabiliter acerbius ip-
sum lugerem ex morte propria si in hoc permit-
terer. Lugerem inquam ex affectu vel affectione
gratie: quam quicunque ex caris meis affectione vel
propinquitate nature. Da domine misericordie
etiam dona gratie tue: ut cum video et mortem
meam: ut cum de illa doleam: sed dolore adeo
exili adeoque exiguo: ut non ex illo me viuam
vel viuere presumere audeam. Certissimum
tamen est mihi non vix quicquam extinctam esse gra-
tie tue vitam in me. sic enim videre: et sic dole-
re proculdubio vite est: licet exigue et exilis / et
vix vix vix exigue et exiliter / ad vitam ple-
ne gratie atque perfecte. Jam igitur cepisti in
tantum et totum viuificare me. Perfice obse-
cro domine misericordie tante pietatis atque
mihi necessarium inceptum: ne permittas in ip-
so cepto istius vite initio me suffocare. et in mor-
tem pristinam recidere. Vides in me aliquem
habitum iam tue inspirationis. Inspira vix te-
rius in me spiraculum vite tue. Insuffla in me
largius spiritum sanctum tuum. donec fiat in
animam perfecte viuente vitam gratie tue.
Perfice in me dolorem interiore quo sen-
tiam tot et tanta mea mala: que medullitus et
ex totis intimis meis in conspectu misericor-
die tue doleam. tunc enim erumpent ex corde
meo lachryme salutare: veri nominis vide-
licet de laceratione mentis mee. Unde enim
lachryme nominate sunt: quia de anima lace-
rata te percutiente scilicet et lacerante profluunt
Tu enim es domine qui sic vulneras et sic me
deris sic percutis. et manus tue sanant. Vul-
neras vix gladio acutissimo verbi tui men-
tem humanam: lacerans dolore penitudinis
et lachrymis sanas. Domine misericordie
dolore isto et lachrymis satisfaciens iusticie
tue: vindicta nobilissima qua me ipsum tor-
torem et lictorem meum atrocissimum effici-
as. Ita non frustra lacerem: quin potius to-
rum me comminuam et conteram. Nihil inte-
grum quod in omnibus que displicent boni-
tati tue permittas esse vel viuere in me: si-
cut David dixit. Et comminuam eos ut pul-
uerem ante faciem ventri. Hoc tamen est gra-
tia tua: et hoc est gratie tue virtus que gratia
dicitur. Sed cum dederis mihi lachrymarum huius

piarū pfluuiū. vt lutū platearū delebo inimi-
 cos illos. i. totam cateruā opationum/ locuti-
 onum/ affectionū/ et cogitationū. q̄ in me mi-
 litabāt aduersus aīaz meā. Quēadmodū enī
 inundatio pluuialis lutū de plateis emūdat
 et diluit ab illis. Sic inundatio lachrymarum
 mearū totā fetulentā vitiorū et pctorū meorū
 diluet/ et delebit omnesq̄ seditates vite mee.
 Omnes grad⁹ et officia que illis inq̄nata erāt
 emundabit. Renouabis in me miraculū p̄ fi-
 guram iucūdisimā et admirabilē. viz s̄bmer-
 sionis p̄pharaonis/ et totius exercitus illi⁹ s̄b-
 mergens in mari rubro. i. in aquis amarissi-
 mis lachrymarū mearū. om̄em istam miliciā
 diabolicā que militauerat aduersus animā. et
 om̄em istum exercitū sc̄z egyptiū. hoc ē tene-
 brarum et mortis reducens sup̄ eos aq̄s ma-
 ris. i. lachrymas copiosas et inundantes ama-
 rissime penitudinis. **D**ñe miscōie q̄ oīa ad
 nutū et liquidū intueris. an possum ego dedu-
 cere aquā de petra aridissima atq̄ durissima
 cordis mei? hoc enī ip̄e Moyses p̄posuit fi-
 lijs israel dicens. Audite rebelles et incredu-
 li. nunq̄d de petra ista poterimus vobis edu-
 cere aquas. Educere poterat utiq̄/ et potuit
 nō p̄ se neq̄ virtute sua. sed potuit et fecit per
 te dñe miscōie et p̄ om̄ipotentissimā virtutē tuā
 Sicut igit̄ affuisti Moysi seruo tuo/ et fecisti
 in eo et p̄ ip̄m grande illud miraculum/ q̄ edu-
 xisti aquā de petra/ et abierunt in sicco flumina
 Sic adesto mihi et opare p̄ me et in me ip̄so vir-
 tutem. cui⁹ illud miraculū figura pulcherriā
 fuit. p̄cute igit̄ dulcissime miserator meus pe-
 tram istam aridissimā et durissimā/ et fac in sic-
 co isto cordis mei abundanter abire flumina
 lachrymarū. Ne p̄cas obsecro a dira et dura p̄-
 cussione petre istī. que nō solū p̄cuti digna est
 sed etiā cōfringi atq̄ cōminui. **E**ffunde do-
 mine miscōie fluentia lachrymarū sup̄ aridam
 mentē meā. Sic p̄misisti p̄ Esa. p̄phetā tuū/ et
 fac etiā eam terrā irriguā quā cōspicis mise-
 rabilit̄ arentem. Da mihi irriguū istū/ imo
 da mihi vtrūq̄ irriguū sup̄ et inferius.
 vt nō solum ab inferiori. i. ab inferno et doleā
 et fleam. p̄ eo sc̄z q̄ me expectant tormenta in-
 fernalia. imo etiā p̄ amissione sup̄nozū gaudi-
 orum. i. celestīū. **F**ac eam obsecro sicut ortū
 irriguum cui⁹ aque nō deficiunt. ne deficiant
 cordi meo. **D**ñe miscōie riuū plax ac saluber-
 rimarum lachrymarū tādiu mihi sint saluta-
 res q̄ diu mihi prodesse p̄nt. q̄ diu tanta ē vir-
 tus earum et gratia/ ne referues obsecro gra-

tias eterni fletus: qui nulli prodesse poterūt.
 De quo fletu dixisti. Ubi erit fletus et stridor
 dentium. Da mihi fletū q̄ nō solū mihi saluta-
 ris est: tibi q̄ placitus: et irā tuā placans/ licet
 iustissimam. sed etiam beatitudo est. sicut tu:
 ipse testatus es dicens. Beati qui nūc fletis
 q̄m ridebitis. Da mihi lachrymas que semia
 sunt p̄hennī gaudiorū: in quibus qui nūc se
 minant: in exultatione metēt. Da mihi luctū
 p̄ quo daturus es gaudiū. Da mihi sp̄m me-
 rois: p̄ quo daturus es pallium laudis. **D**ñe
 miscōie da mihi sic p̄uidere infernū vt p̄uisio
 eius gratiā compunctionis mihi prouocet. h̄
 enī dixit de te doctus doctor magnus Greg⁹

Dñe miscōie magnifica et mirifica simul me-
 cum miscōiam tuam dulcissimā: iuxta modū
 quo eum magnificas et mirificas: cum latro-
 nibus et alijs sceleratis: qui cum vident se iux-
 ta modū delicti sui. sibi paratū incendiū vel
 aliud patibulum. p̄cidunt ad pedes iudicis/
 seu p̄fecti clamantes ad ip̄m p̄ vehementia
 timoris pariter et doloris de imminētī sibi mor-
 tis supplicio. Clamantes inq̄ nō solū obnixē-
 sed etiā supra modum diserte: flagitantes mi-
 sereri sibi iudicē. **D**ñe miscōie nullū habēt
 ibi doctorem: qui eos supplicare doceat et p̄re-
 cari. nō habent librū quem inspicientes/ acci-
 piant inde dissertitudinem illam de p̄catiōis.
 Nō est ibi fons vel puteus vel aliud vñ aquā
 hauriant lachrymarū: solum patibulū quod
 lignum aridum ē aspiciunt. solū incendiū vel
 aliud sibi paratum attendunt supplicīū. **I**nde
 accipiunt desiderabilissimā mihi et similibus
 mihi peccatorib⁹ de p̄candi dissertitudinem.
Inde hauriunt vbertatē largissimam lachry-
 marum. **I**nde placāt iudices suos. **I**nde dat̄
 eis plerūq̄ venia/ et ignoscūt eis merite mor-
 tis supplicīū. **F**ac mecū similem obsecro mise-
 ricordiam: vt de infernali patibulo: et de gehē-
 nali incendio: similem dissertitudinem accipiam
 et similem copiam lachrymarum p̄cidēs co-
 ram te supplicansq̄/ et ex totis p̄cordijs meis
 poscēs a te domine iesu christe: qui iudex me-
 us es: imo omnium viuorum iustissimus pa-
 riter et clementissimus. **P**oscēs inq̄/ vt igno-
 scas mihi et culpas quas cōmisi: et penas om-
 nes quas merui. mirifica mecum magnificaz
 misericordiam tuam in hoc. vt de ip̄so tam
 arido infernali patibulo colligam dignos fru-
 ctus penitentie/ de eternis flammis et tene-
 bris. aquas frigidissimas lachrymarum/ que
 omnes ardores concupiscentiarum mearū/

Capitulum

irarum/ odiorum/ et aliarum pestium quibus tam
damnabiliter arsi: totusque vastatus sum: extin-
guere preualeat. Da mihi de morte ista eter-
na et infernali viuiscere primo rem ipsi et do-
lorem: qui mihi esse debet pro eo quod eam tam mul-
tipliciter tamque execrabili merui. Da mihi
igne infernali extinguere ipsius incendia.

¶ Hec enim sunt gloriosa miracula omnipo-
tentissime virtutis et misericordie tue: quibus
de tanta tamque horrida morte eternali vitam eli-
cis penitentibus ut de tantis tamque formidan-
dis incendiis saluberrimum refrigerium pre-
stent sibi ipsi: mortem eternam conuertens eis
in eterne vite antidotum: per gratiam penitudi-
nis et ipsum ignem eternum in refrigerium et
extinctionem eiusdem salutare inde eis ef-
ficiens medicina. Sic domine misericordie mirificas
misericordias tuas in eos: quos per gratiam pe-
nitentis reuocas: reducis et conuertis ad te
Iste sunt misericordie mirificentie misericordiarum tuarum
quas petebat sapientissimus et illuminatus
a te sanctus David cum dicebat. Mirifica mise-
ricordias tuas qui saluos facis sperantes in
te. Quid enim mirificentius cogitari potest: quam
mortuorum seu morientium virtus adiutorium:
ut ipsa se ipsam vincat. Non enim refert an dicat
mors ipsa se vincere/ an penitentes mortem
ipsam morte mederi. Igitur domine misericordie per ip-
sam mortem infernalem: per eam moriturum: et ip-
so igne eterno: extinguas illum penitentibus
Ista domine misericordie tanta glorie tue tamque stupe-
da miracula atque magnalia. Placeat tibi ope-
rari in me. Aperi igitur oculos cordis mei: et illu-
mina eos: ut parata mihi iustissimo spem ac pro-
omnia laudando iudicio tuo supplicia videam
et intuear: cum debito timore pariter et dolo-
re: tunc enim verteret mihi in medicamenta sa-
lutis: tunc mors illa eterna erit mihi in vitam
et incendia in refrigerium: et ignis ille in extin-
guibilis in aqua frigidissimam. Domine misericordie
satis apparere potest mihi quia velata facie: et
velatis oculis ad infernale duorum suspendium
si tam prope positus illi patibulo: illud videre
non valeo. Si enim illud viderem: quomodo non omnia homini
bona mihi per illud occasionaliter fieret te ad-
iuuante: qui latronibus et alijs sceleratis fuit
per inspectionem falsi patibuli. Domine misericordie ele-
ua oculos meos ut reuelata facie intueri pos-
sim paratum mihi eternale supplicium: ut inde
colligam saluberrima illa medicamenta que dixi
Propter hoc enim et tu ipse rex solus et dominus san-
ctorum: tu laus et decus omnium: velari faciem

tuam et oculos tuos instar latronis passus es
ut nos spiritualiter et interioriter sic velatos et ad eter-
nale patibulum sic ductos reuelares: et reuela-
ta facie eterna supplicia ad que ducebamur vi-
deremus ut reuelata facie mirabilia. Dele-
getua consideraremur: et gloriam tuam reuela-
ta facie contemplaremur. De via illa scilicet qua
ducebamur ad infernale patibulum per nostras la-
tronumque aliorumque sceleribus subisti. Illumina
obsecro domine misericordie oculos cordis mei: ut vi-
dere tot et tanta mala culparum: et penarum me-
arum preualeam. Qui enim videt tot et tan-
ta mala cuiuscumque alterius non dolere et non luge-
re possunt: quanto fortius mea propria absque dolo-
re et luctu acerbissimo videre non potero.

Domine misericordie tu precepisti per prophetam tuum di-
cens unicuique peccatorum qui reuerti cupi-
at ad te: plangere faciem suam in cinerem. Hoc igitur quod iu-
bes me facere: et scis me non posse facere: nisi
munere magnifico misericordie tue prelargeris. Dabit
faciam sicut dicebat sanctus et doctus a te be-
atissimus Augustinus: dicens. Domine da quod iubes
et iube quod vis. Tu domine misericordie precepisti simi-
liter. Plange quasi virgo super spem puber-
tatis tue. Scio domine te docente: quia et incom-
parabiliter longe acerbior et plangens et luctus
congruit miserie mee tu enim es domine sponsus in-
fantie mee: qui animam meam in sacramento ba-
ptismi desponsasti: et illam regali matrimonio
honorasti: et exaltasti illam utique pauperrimam
vilissimam/ miserissimam/ omnique bono tunc indi-
gnissimam/ cuius matrimonium tam incliti tam no-
bilis: fidem non seruauit anima mea omni dam-
natione dignissima. Ruperit tibi sedus tam sub-
limis matrimonium: amisit te incogitabilis glo-
rie sponsum: adulterata post diabolum qui est
mors: et quod tanta tam sacrilegi adulterii impie-
tate non meruerim: quis illam expiare suffici-
at: que supplicia excogitari possunt: quibus illa
indigna non sint. Tu ergo domine misericordie cui adeo
placite sunt lachryme penitentium: tui adeo ac-
ceptus est luctus eorum: cui dolores interne
ac vere penitudinis: per peccatis et delictis eo-
rum satisfaciunt. Luctus iram iustissimam extin-
guunt et placent lachryme compunctionis eorum
dem. Da mihi obsecro dolores istos: da luctum
istum et lachrymas qui scis tenon posse placa-
ri mihi: et me non posse placare tibi: nisi donis
gratuitis misericordie tue. Nec posse redire ad am-
plissimum copiosissimum dulcissimumque finem
misericordie tue: nisi per hec mihi tam salubria/ tam
mihi necessaria/ tamque placita dona pietatis et

dulcedinis tue. Absit a te dñe misericordie vt dolores istos mihi deneges: qui eterna gaudia mihi promittis: et offers. Absit vt lachrymas istas saluberrimas petens: repulsam patiar: qui aqua vite et torrente phennis voluptatis mihi promittis: et ad illam me et p prophetas et p temetipm inuitare non cessas. Tu enim dixisti p prophetam tuum Esa. Omnes sitientes venite ad aquas etc. Ad aquas inq doctrinarum gratiaru et lachrymaru. Tui ore tuo sacratissimo in euangelio Johis dixisti. Qui sitit veniat ad me et bibat aqua vite gratis. Dñe misericordie si dolores istos denegas mihi: q fronte vel audacia sperabo a te eterne felicitatis gaudia. Si lachrymas amarissimas mihi prestare non dignaris: quales sperare potero vel audebo a te dulcissimas aquas torrentis voluptatis tue. Dñe misericordie istam sitim pñialiū lachrymaru tu dedisti mihi in corde meo. hanc esuriem panis similiter. Da igitur mihi saturari ex ipsis. Iste namq luctus quo esurio et sitio iusticia tua est: qua non solum iusticias sed etiam iustificas penitentes. Dñe misericordie tu pmissisti ore tuo sacratissimo in euangelio tuo esurientibus et sitientibus iusticia: qm ipsi saturabunt. Adimple in me pmissionem tuam: qui pdonasti mihi ista esuriem et sitim ista. Dñe misericordie: lachryme iste sunt vini cōpunctionis: hoc vino pota me: hoc pane lachrymaru pasc me. Tu enim es qui das escam esurientibz et non minus potum sitientibus. Tu enim pcepisti vnicuiq pascere esurientem: pota sitientem. Exurge dñe deus meus in hoc pcepto quod mandasti: et adimple illud in me. Fac mihi lachrymas istas panes die ac nocte: sicut fecisti Dauid ppter qd ipse dicebat. Fuit mihi lachryme mee panes die ac nocte: qd est dicere refectiones. Liba me pane lachrymaru et potum da mihi in lachrymis et in mēsurā magna utiqz largā et magna quippe ariditas mentis mee: magnā irrigationē requirit et magnis sordibus abludendus: magna copia lachrymaru opus et magno rum incendioz extinctio. Non nisi magnarum aquaru supēffusionibus effici pot. Clel da domine misericordie mihi potum in lachrymis: in mēsurā quacūqz siue qtracūqz bñplaciti tui. Uti deo me grauitē deliquisse et peccasse: cui denegas mihi potum in lachrymis in mēsurā: quē admodū fieri mos est in monasterijs vbi grauitē peccatibus monachis subtrahit mēsurā vini que vulgo dicit iusta. Dura et dura ē ista vindicta: qua tam grauitē infirmanti tā

periculose egrotanti subtrahis vel denegas hanc medicinam salutis et panem suauissimi odoris. Dñe misericordie si placet tibi dolores isti interne et de penitudinis: et si reputes eos vinctam iustā. Da eos mihi qm acerbos volueris. Da eos pfundissimos et intimos: ita vt si placeat tibi totus imoriar doloribus hmoi: totus dissoluatur et ab ea totus in lachrymas et hoc sit mihi consolatio de imensitate pietatis et dulcedinis tue: vt affligens me doloribz istis non pcas mihi vsq ad mortē corpis mei. Dñe misericordie non fuit a seculis pctor adeo scelerat adeo execrabilis: adeo bonitati tue odibilis: qn vna morte corpis fuisi eam cum amore et honore tuo sustineret: eaqz tibi offerret: omnia scelera sua atqz facinora non expiaret et iram tuā iustissimā quātacūqz aduersus eam excādesceret: non exstingueret et placeret. Domine misericordie hanc mortē non audeo mihi inferre nec manus mihi injicere: verūtm desiderio est mihi: si esset bñplacitū tuū in gladio vbi tui: totus confossus corde: totusqz vulneratus doloribus istis: viuificis pñalibus. s. p acerbitate eozū corpemorerer et corpus meū morte hmoi moreret. Accidit plerūqz domine misericordie vt moriantur hoies morte corpis. p dolozibus et tristitijs seculi hui. Utinam et mihi dare a te vt imorerer doloribus istis pñalibus tam tibi placitis: tam mihi salutaribus et necessarijs. Dñe misericordie mihi tam gratū fuit ppter bonitatem tuā desiderare mori: etiam p te morte corpis: que psecutorū gladijs inferretur: quāto igitur gratior tibi esse debet et ē indubitanter mors ista: quā desidero mihi inferri gladio vbi tui: cruciatulqz et dolores isti penititudinales. Et si igitur non est bñplacitum misericordie tue vt vsq in mortē corpis doleam doloribus istis: placeat obsecro pietati tue vt doleant vsq ad effusionem largissimā lachrymarum: et eozūqz vt exitus aquaru deducant oculi mei: quia non custodierunt legem tuam. Dñe misericordie da mihi sic cognoscere: sicqz iugiter intueri tot et tanta mala mea: detrimēta scz iparū viriū naturalū mearū: que abusi onibus ope et ita lese et vulnerate sunt. Detrimēta gratiarū tuarum que pilla amisi et extinxi in me: etiam detrimēta glorie eterne hereditatis ac felicitatis: quibus me exhereditaui: quibus me priuaui atqz totaliter spoliaui. Et ecce nudus: ligatis velatisqz oculis instar ribaldi vilissimi et latronis sceleratissimi: ducor ad infernale patibulū: qui rex coronas

Capitulū XXVII XXVIII

tus fueras in sacramēto baptisimi ad regnum
tū celestē / q̄ lugubre spectaclū facio de me
ip̄o om̄ib⁹ viris miscōie. imo etiā cunctis in q̄
rum cordibus vel modicam stillā tue pietatis
dedisti: q̄t et q̄tis derisōib⁹ demonū pareo.
q̄tis et q̄ asperis insultatiōib⁹ eorū expositus
sum: Insultare mihi nāq̄ merito et veracissi-
me possunt: mihi inq̄ miserrimo atq̄ vilissi-
mo dicētes. Ecce iste factus est sicut ynus ex
nobis. In hoc vtiq̄ q̄ tam vilissim⁹ aposto-
ta flāmis eternalib⁹ et tenebris cū ip̄is adiudi-
catus sum. Et qui dānabiliter associaui me ip̄-
sis in culpa apostasie. i. recessiōis a te / ordine
rectissimo associari eis debeo in pena dānati-
onis eterne. Hoc aut̄ pl⁹ habz apostasia mea
culpe: q̄ de sublimi gratie adoptiōis qua filiū
me adoptaueras: et de altitudie regni tui cele-
stis cui⁹ heredē me feceras: tam viliter tanq̄
turpiter deiecit⁹ / imo sp̄te cadēs in extremā
istam ignominiam et paup̄atē deueni. Quis
ista mala mea tot et tanta videre posset: absq̄
dolore compassionis / et lachrymis: nisi ip̄i q̄-
bus me associaui demones. vel qui ex pte eo-
rum per similem associationem effecti sunt.

Requirende sunt intercessionēs sanctoz
ad impetrationē lachrymarum. La. XXVII

Consiliū aut̄ ne

Cessariū ac saluberrimū est: vt cuz
vides p̄ temetip̄m solum impetra-
re nō posse / donū luctus et grām lachrymarū
hoc impetrare studeas sanctoz suffragiis.
Et potissime suffragiis gloriose marie Ma-
gdalene. necnō et beatissime illius marie egi-
ptiace: que istis donis tam magnifice. tanq̄
largiter dotate fuerunt. Hoc factū est tempe-
meo / vbi quidam magnus / cum doleret et cō-
quereret de ariditate cordis sui: eo q̄ aruisset
in eo fons lachrymarū: incidit cordi eius con-
siliū istud: viz vt iret ad sepulchrū glorio-
se dñe marie magdalene. Lūq̄ ibi p̄caret vt
fontē ei lachrymarū suis suffragiis impetra-
ret. quod p̄eam obtinuisse suis familiaribus
referebat. Debes etiā reminisci q̄ donū lu-
ctus siue fons lachrymarum: lauatorium ē in
claustrō spirituali: in q̄ sanctitatis regula ob-
seruat. Intolerabilis aut̄ est defectus in om̄i
claustrō: defectus lauatoz. Quia p̄pter obse-
crandus est tibi deus / qui solus edificator est
claustrī illius: vt ipse in claustrō tuo quod tu
ipse esse debes / vel cor tuuz: nō p̄mittat de cē

tam necessariam officinā. Et quod ip̄e eaz in
eodem edificet: p̄sertim cū ipse sit puritatis et
mundicie zelantissimus amator: que nisi per
lauatorium h̄mōi p̄seruari in isto claustrō nō
possunt. Obsecrandus ē etiā q̄tū pōt et q̄tuz
ip̄e dignatiōe sue pietatis et dulcedinis te ad-
iuuare voluerit: vt ip̄e tibi largiat in eo copi-
osas et indeficientes aquas. Reminisci etiam
debes de pena regulariū: cui⁹ tibi feci in p̄ce
dentibus mentionē: quibus auferē mensura
vini q̄ dicit iusta: nō tñ auferē aqua q̄tūq̄
deliquerit. nec dat eis panis nec cibis vllus
absq̄ potu saltem aque. Obsecra igit̄ ipsum
ne in te hunc intolerabilem rigorē sue seueri-
tatis exerceat. qui et claustralem disciplinam
et duriciam humanā excedat. Obsecrandus
est etiā vt in alijs penis si vindicta ei de te pla-
ceat. vindicet in te quecūq̄ vindicare volue-
rit: q̄ illis que longe te faciunt ab ip̄o et impe-
diunt / quo minus appropinques ad ip̄m. p̄se-
sertim cum ip̄e iubeat dicens. Appropinqua-
te deo et appropinquabit vobis. Hec aut̄ aridi-
tas ab aquis viz lachrymarū: phibet euidē-
ter appropinquare te ip̄si. sic aque lachrymaz
appropinquare te faciunt ad ip̄m et ip̄m ad te.

Et afflictio corporalis valet ad impetra-
tionem lachrymarum. La. XXVIII

Et aliud adiu

Corū orationi: grāde atq̄ fortissi-
mum: ipsa afflictio seu tribulatio /
de qua et p̄pter quā clamat ad deū: p̄pter q̄d
ab ip̄o sp̄s sancto edocti patres affligebāt se
cum oratiōibus suis impetrare vellent aliqd
magis a dño. quod adhuc seruat om̄is eccle-
sia scōrū: affligēs se ieiunijs / cilitijs / laborib⁹
et flagelloz etiam disciplinis: et alijs modis /
quos iustificatiōis gratia docere et fugere cō-
suevit. Et tribulatio p̄ qua vel contra quam
scz vt auertat clamatur ad dñm: in p̄mis ad-
iuuat orationē: qz facit vt eidem clamet ob-
nixius / sicut dicit beat⁹ Aug⁹. videlicet qz in
tribulatione obnixi⁹ clamatur. Causa aut̄ in
hoc ē qm̄ ipsa sua acerbitate incitat et incēdit
desideriū liberationis ab ea. Et p̄p̄ h̄ q̄to
maior / acerbiorve fuerit: tanto magis incen-
dit vel incitat desideriū hominū. Desideri-
um aut̄ impetrandi quod peti⁹. vox ē orōnis
et p̄pter hoc muta est et sine voce orō: q̄ deside-
riū nō habet h̄mōi. Et ideo tacet in orōne q̄
loq̄ videt multoties. Lū aut̄ vehemēs fuerit

hmoi desiderii erit clamor: quia ppter verus
 e sermo beatissimi Augⁱ. qui dixit: quia in tri
 bulatione clamat obnoxius. Ob hanc causaz
 dixit alibi. Idem bñs Aug^o. quia ppter hoc
 imittit deus tribulationes: vt tribulati clamet
 ad ipm: clamantes exaudiat: exauditi liberent
 liberati glorificent misericordissimū liberato
 rem deum. Quia ppter dixit idem sup euāge
 lium. Matthⁱ. quia tempestatem fecit oriri in
 mari: vt nauicula iactaret fluctibus: vt metu
 tempestatis territi discipuli excitaret dñm ie
 sum christū dormientē: et clamaret ad ipsū a
 facie tempestatis: exauditiq; et liberati glori
 ficarent ipm: sicut et tibi factū est. Scdo adiu
 uat ofonē afflictio: qm afflictio miseria ē. Abi
 seria vero: puocatrix est miserationis apud
 misericordissimū. ppter qd et miscdia dicit qd
 miseria cordis de alieno malo: qd pprie com
 passio noiaf quasi alienū cōfortiū passionis.
 Que qdē et si in deo locū nō habeat: qstuz ad
 effectum: quātū tñ ad effectū subuentiōis cō
 petit eidem quaten^o phas est. Subueniens
 em miserator deus tribularis. Hoc facit ipis
 qd socius tribulatiōis faceret si posset eisdem
 vicz liberans eos: vel tribulationē mitigans
 aut leniens ipis. Quia igit afflictio ppria in
 eis: qui aliū de tribulāt: addit ad miseriā ipo
 rum: addit et ad puocationē vt pdiri misera
 tionis. Et ppter hoc addit adiutoriū exauditi
 onis ipsius ofonis p quā miseria intēdit
 impetrari. Tercio qm ipsa afflictio propria:
 quedā ps est iustificationis: Recesse est vt p
 pter illā detrahatur miserator deus siue minu
 at de vindicta: quā irrogaturus erat: si ista af
 flictio nō esset. Nō quidē minuit aut detrahīt
 p quātitate afflictionis hmoi sed p largitate
 sua: fm largitatē et imensitatē misericordie sue. In
 ter dū etiā totā detrahīt initio afflictōis hmoi
 et sententiā dñatiōis iminentis totam reuo
 cat: totaq; penā minatā ignoscit: sicut manife
 stum est fecisse niniuitis: cū agerēt penitenti
 am ad pdicationem Jone pphete. Et Adani
 festū igit ē tibi phoc: qstū et qualiter afflictio
 ppria adiuuat ad ofonē adipetrandū misera
 tionē. Juxta hoc dixit Bernⁱ. Clareuallēs. Jō
 affligere se debet orans coram dño: vt parcat
 saltem flagellato: qd nō pccit iustificato: ac si di
 ceret: vt ipa flagellatio miscdiam puocet quā
 iusticia (quia nulla est) puocare nō pōt. Et Si
 quis aut querat de mugitib^o boum: et ciulati
 bus puulorū: et de afflictionib^o animaliz qd
 Passa sunt apud niniuitas: in q vel ppter qd

adiuuabant ofones niniuitarū. Rñdeo in h
 quia afflictioes erant hoim quorū erāt puuli
 et quorū erant aīalia. Causa aut in hoc ē qm et
 in filiis et in aīalibus suis ac rebus alijs: mani
 festum ē affligi patres et matres et rerū hmoi
 possessores. De ieiunio vero qstuz adiuuet
 ofonē: expressit beat^o Aug^o vbi dixit: q si vis
 orationē volare ad deū: fac ei duas alas: ieiu
 nium / et elemosynā: quarū igit altera alarū:
 adiuuet volucem ad volandū tñ: simili mō
 adiuuet ieiuniū ofonē ad volandū ad deum.
 volatus aut hmoi exauditiō est: nō em ascen
 dere dicuntur ofones: nisi quas exaudit de^o.

Quare ieiunio tanta efficacia tribuatur.
 Capitulum XXIX

libet aut que

stionem et admirationē nō leuem p
 pter quod sapientissimus et sanct^o
 Aug^o. Ieiunio tantā efficacā et virtutē hic at
 tribuit: vt eā elemosyne parificare videatur.
 Ale em due paris virtutis sunt: et equalis per
 omnia in omibus volatilib^o: et equale prestant
 eis adiutoriū ad volandū: nec potior ē in hoc
 ala dextera q sinistra: nec ecōuerso. Lū econ
 uerso se habeat in maiori pre hominū. Nō em
 equalis virtutis aut fortitudinis sunt dextera
 manus et sinistra in hominibus: imo in pluri
 bus dextera sinistram excedit. In solis xō il
 lis q vocant ambodextri qualis fuit bayorh
 gabaonite et p omnia eiusdē fortitudinis sunt:
 et ad opandū eiusdē adiutorij. Apłus aut di
 xit: i. ad Timoth^o. iij. quia pietas ad omnia va
 let: exercitatio aut ad modicū valet. Ieiuniū
 vero vna est de exercitationibus corporalibus
 quare nulla est compatio ieiunij ad pietatem
 quēadmodū nulla est eius quod est modicuz
 ad omnia. Rñdeo in hoc et dico verū esse. Hoc
 est veri nois et rōnis ieiunij: oblatio et sacrifi
 cium est pprij corporis: sicut euidenter testa
 tur apłus ad romanos. xij. dicens. Obsecro
 vos p miscdiam dei exhibeatis corpa vestra
 hostiā viuente: sanctam: deo placentē: prefer
 tim cū nō auaricie: sed miscdie ieiunat. Hoc
 aut est: cum ea que detrahunt corporibus de
 alementis: in christi paupē elemosinā: vel in
 alios vsus pios erogant. Nec videt esse veri
 nois: quo nō et aīa et corpus affligit. Nec mo
 dica ē afflictio anie humane: fames et sitis: qd
 inde manifestū ē: qz cū vehementer inualue
 rint: cogūt hoim comedere man^o suas: vel

alia de carnibus suis: que rape de ipso corpore suo poterint. Similiter et de vehementia sitis bibere enim proprium sanguinem vel urinas compellit. Afflictiones vero corporis esse ipsi ieiunium: attenuatio eiusdem corporis: que per pauca et moderata ieiunia fit: euidenter ostendit. Hoc autem non propterea dico quia ita ieiunandum: ut in hominibus sitis esuriens inualescat. Sed potius ut manifestum tibi fiat: quia veri nominis et rationis: ieiunium et sacrificium est ut dixi: et iustificatio quodammodo anime quam corporis. Et propter hoc efficax non meriti diocriter ad placandum iram iustissimam dei: et ad minuendum penas meritas seu debitas. Quotum enim quis vehementer se affligit pro suis vitis et peccatis: tanto minus in se ipso relinquit diuine iusticie puniendum. Quapropter cum semetipsum sufficienter iustificat: non eadeo ulterius iustificandus. Sicut docet apostolus. 1. Corinth. xj. dicens. quod si nosmetipsos diiudicarem: non utique diiudicaremur. Jam igitur declaratum est tibi per hoc: quatenus et qualiter alia altera orationis est ieiunium: videlicet ad impetrationem remissionis pene merite seu vindicte. Adiuuat etiam orationem ad volandum in sublime: diuine miserationis quam miserabiles efficit ieiunantem. Vnde quod dicit apostolus. quod exercitatio corporis ad modicum valet. Intelligendum est: ut exercitatio: et hoc est dicere per se. valet namque per se ad frangendum vires carnis: et ad reprimendos: et interdum extinguendos ardores concupiscentiarum carnalium. Et ad hoc efficax est valde ieiunium: quod ad modum subtractio lignorum ad extinguendum incendium. Sic dicitur: detrahe ligna foco si vis extinguere flamas. Et carnis mortificatio: vana dapes. Nec intelligas hic exercitationem corporis: nisi macerationem carnis: que fit non solum ieiuniis: sed etiam laboribus: et omnibus sanctis occupationibus. per se igitur in quantum exercitatio corporis: et per hoc quod exercitatio: ad hoc valet quod dixi: quod reuera modicum est cooperatione utilitatis pietatis. Pietas enim: id est misericordia et ad illud valet: et ad omnia alia que salutis sunt siue pertineant ad salutem. Nihil enim est: vel venie: vel gratie: vel glorie: quod pietas non impetret: sicut expressum legitur. Thobie. quoniam elemosina ab omni peccato et a morte liberat: et non patitur animam ire in tenebras. Et iterum. Non auertas faciem tuam a paupere: Ita enim fiet ut nec a te vertes facies domini. Elemosina namque non solum potest vel valet pro eum in quo est: vel facit illam: sed etiam pro eos quibus fit: valet etiam pro semetipso. Elemosyna enim pro illis quod ele-

mosyna est: habet fructus et utilitates mirabiles et mirificas: sicut est euidenter colligere ex testimoniis scripturarum. Quid vero philosophicas calumnias: que in scolasticis disputationibus non tam fructuose quam tumultuose audiuntur: pietatem intellexerunt in sermone permissio apostoli illa que theosebia nominat: et hoc indubitanter cultus deo debet: et acceptus nominat: que rectissime veneratio sanctorum: id est rex sanctorum: in quo premarum et principatum supereminetissimum obtinet creator benedictus: tanquam in primis et maxime venerandus. Deinde beatissima et gloriosissima dei genitrix: post hoc unusquisque sanctorum ac sanctarum in ordine suo. Nec demerent sacramenta sacramentalia sacramenta bona sua: et sacramenta vasa atque ornamenta. Et generaliter omnia quecumque benedictionibus pontificalibus sacrantur vel sanctificantur. Omnia namque hominibus tantumque sacra veneranda sunt.

Affiduitas orationis adiuuat nobilitatem. Ca. XXX

Et aliud for

etissimum orationis adiutorium. Et assiduitas: sicut testatur Iacobus ultimus. c. eple sue dicens: quia multum valet deprecatio iusti assidua. Et apostolus. 1. ad Thessal. Sine intermissione orate. Et ipsa veritas in euangelio luce: quoniam oportet semper orare: et non deficere. Qualiter autem orabimus semper. Impossibile enim manifestum est semper aliquem orare: qualiter possibile est dormientem orare cum dormit. Credo autem te hic audiuisse verba hominum: de quibus fuerunt qui dixerunt vitam omnem sanctorum: orationem esse: propter auctoritatem que dicit. Iustus non desinit orare: nisi cum desit iustus esse. Hoc autem non est dictum nisi per tropum: quo due res que idem vel equalia efficiunt: solent dici unum esse: iuxta sermonem apostoli. 1. ad Corinth. iij. Qui plantat et qui rigat unum sunt. Et intelligit unum in efficacia seu intellectu. Sic se habet de oratione iustorum: et de vita eorum. In effectu namque impetrationis apud deum unum et idem sunt. Eadem enim impetrant apud ipsum vitam sanctorum: et orationem eorum. Utique enim impetrat et veniam et gloriam et gratiam: et omne aliud bonum quod ipsis largitione diuina tribuit. Quodamque ex sanctis patribus: dixit se incessanter orare: pro eo quod vel ipse orabat in persona sua: vel pauperes quos labore manuum suarum sustentabat. Dicit igitur se orare cum pro ipso orabat. Et non est opus ut in explanationibus troporum et

✠ figuraz hmoi detineam te vltari? Ad illud igitur veniedum e quo oportet semp orare: z qua de causa. Dico igit q qdiu ferruz ardet z incendiū: tamdiu clamādū est contra ignē pro aqua. Et hoc euidenter vides in incendijs istis l'alibus. qdiu em ardet ignis/ q domus aliqua comburit: tādū continuat clamor eorum qui ad liberationem domus z extinctio- nem incendiū laborant/ vel alias satagunt. vbi est ergo in tota ecclesia dei domus i qua ignis vel ire vel luxurie vel alterius pestium hmoi nō incessanter grassat. Nō dubitas qn rarissime paucissimeq sint quibus deus pcat ab his doloribus: vel quas ab eis potius tue- atur. Quia ppter si velleuiter vel ad modicū aperueris oculos: z inspexeris in ciuitatem dei: videbis fere eam vbiqz varijs vastari in- incendijs hmoi iuxta cōminationē dñi p Esaiā dicentē. Relinquet filia syon sic ciuitas que vastat totz tantis incendijs. Deniqz tamdiu pugna cōmittitur: qdiu durat preliū: an nō resonandū est tubis cōtra hostes? Lāgores aū t turbarū nōne sunt clamores orationum. Amplius temptatio ē vita hominis super terram: et alia littera habet militia. Hoc aū nō nisi bellū. Si igit toro bello. i. toto tempe- duratiōis belli: vociferandū ē z tubis resonā- dum: nulla pte vite hui? vel grandis vel mo- dica: cessare licet nobis ab oratione. Qsi quis fortasse dixerit: qz clerici z sacerdotes: z inter hos potissimum claustrales: debitores sunt instantie istius: z continuationis oratio- num: cum eis ab alijs opationibus adeo par- catur: vt nihil aliud eis impositum sit. Et ipe l'hiero. expresse dicit: qz monachi officiū ē sua z alioz peccata deflere. Et generaliter ad h/ z propter hoc totus clerus cōstitut? sit: vt me- diator sit inter populum et deum: sicut et iuxta litteram: inter populum z altare loco medio stat in ecclesia. Ad hoc videlicet vt laudibus/ ofonibus/ z sacrificijs: nō solum iram dei pla- care studeant erga populū: sed etiam grām z gloriā eidem impetrare. Rñdeo in hoc. qd reuera instandū est ofoni/ z qstū pmittit ipsa (qua omnes pmimur z circūdamur) ifirmitas similiter et quantum alia officia permittunt: que nec minoris glorie sunt creatori: nec po- pulo minus necessaria sunt: sicut officium pre- dicationis/ sacramentationis. Officiū inter- dum iudicationis z pacificatiōis inter discor- des. Sunt z pter hec officiū disputandi cōtra

errores/ officium cōquirendi z fabricandi ar- ma spūalia cōtra hostes eccle dei. Officiūqz texendi retia: hoc est componēdi z scribendi sermones/ ad piscandum in mari magno et spatiofo mundi hui?: pro quibus vani homi- nes z imperiti telas aranearū texūt pro eis: nō solum inaniter sed etiā damnabiliter. Ip- sifqz auditoribus pnciose seipfos euiscerant dum ea vel docent vel pdicant/ quibus nō so- lum nō capiunt: sed etiam inflāmant. inter- dumqz fatigant. Et quod est: ad malozū om- nium cumulū: ipa aromata sacrozū eloquioz fastidiunt z abominant. eoulsq vt aures su- as ab eis prozsus auertant. Orat em sine i- termissione qui alia sibi officia imposita/ nec ppter orationē intermittit aut negligit: nec ppter alia ab oratione desistit. Orat igit sem- per z nō deficit: qui iuxta qd ei ab alijs officijs pmittit/ ofoni insistit. Propter qd z circūspe- cte adiecit veritas: oportet orare semp z non deficere. Sic em abundandū est nobis in ora- tione: ne alijs officijs deficiam? nec cogimur p exempla illa que de pugna z incendijs h ad- ducta sunt: in omni momēto tps instare ofoni cū alia nō min? ncēria vel salutaria vl salubria cū vacarē? ofoni ptnue. nō sufficient iplerē

Generaliter em cōstitutus est clerus: vt cu- stodiat iustificatiōes dei z mandata eius ex q- rat: sicut legit in ps. Et ij. Paralipo. iij. pce- pit rex ezechias populo habitanti in hierlm vt darēt partes sacerdotibus z leuitis: vt pos- sent vacare legi dñi. z subintelliges intelligē- de/ meditando/ implende/ z docende: sicut z ps. legitur: dedit regiones gentiū/ z labores populozū possiderunt: vt custodiant iustifi- cationes/ z legē eius exquirant. De claustra- libus vero siue regularibus/ quos comuni- ter religiosos dicimus: non est dubitandū qn summa cura debeat eis esse de dei laudibus/ oratiōibus/ z sacrificijs. His em tribus omnia officia religiosozū inseruiunt principaliter. Disciplina nāqz claustralis: que in capitu- lo exercetur: custos quidem est triū istozum. Siliter z sobrietas cibozum z potuū: que reli- giosis vindicta est: z in rectorijs eozū regu- lariter seruat: nō modicū nec leue adiumentū pstat trib? illis auidictis. Vlex lectionē ab ora- tione distinguere: non multuz curo. cū adeo sibi inuicem cōnexę sunt: vt lectio ofonē im- pugnet: z lectionem oratio illuminet. Qua propter arida z modice vel nullius resectio-

nis est oratio: quam lectio nō impugnet. et pa-
rum luminosa lectio: quā oratio nō illustrat.
Leterum lectio psalmoz: sacratissima atq;
pfundissima: pene tota orō est. Unde sic nec
veraciter psallit: qui psallendo nō orat: et intē-
do cui? psallere nō est orare. sic nec veraciter
legit psalmos. cui? legere orare nō est. Lon-
ge em̄ differūt ab inuicem psalmoz recitatio
et ipsorū vera lectio. Adedullata nāq; debet
ēē psalmodia: nudat ianis a duotidē psalmo-
rum recitatio: tumultus tñ ē strepitus la-
biorū. ppter quod dixit dñs Amos. v. Au-
fer a me tumultum carminū tuorum: et cātica
lire tue non exaudiam. Et putauerunt se ha-
bere vasa cantici. sicut Dauid. Etia dixi quia
vox orationis desiderii/ internū ē. Et ppter
hoc dicebat Dauid ad dñm/ desiderii cordis
eorum audiuit auris tua. Ex omnibus istis g
colligitur. q officii orandi non solū sed maxi-
me impositū ē clero: siue seculari siue reglari.
Et ppter hoc nec est necesse vt isti officio to-
taliter et singulariter se impendant. Assidui-
tas igitur orationis inculpabiliter seruatur:
cum tempe suo et loco/ saluisq; alijs officijs ei-
dem put decet insitit. Et intendo prout de-
cet. vt pinguis sit et medullata/ put doceber
insequētibz. Semper igitur orat et non defi-
cit: qui sic orat. quēadmodū quis semp dicē
ieiunare/ qui omni die vnica refectione con-
tentus ē. ¶ Si quis arguere velit semper
ieiunat igitur etiam cū cōmedit. concedi po-
test cōclusio. qz indubitanter dum cōmedit.
contentus ē refectione vna in die: et abstinet
a pluribus refectionibz. Sic semp orat iste/
et nō deficit ab orōne: qui statutis horis: hoc ē
ad orandum deputatis: orōne facit. Non em̄
deficit a quocūq; bono ope nec in defectum ē
opis illi? qui eam suo tempe et loco exercet.

De importunitate orandi. La. XXXI

Erūm quoniā

laudauit veritas in euāgelio im-
probitatem/ in oratione et impor-
tunitatem tanq; fortissima oratio
nis adiutoria. Sciendū est tibi q improbitas
in rogando: nō est nisi instantia tediosa siue
molesta ei/ qui rogat. et hoc ppter plixitatem
suā vel vebemētiā. Quidam em̄ sunt/ qui
pces suas nō solū offerunt eis quos p̄cantur.

sed etiā illas ipsis ingerunt et impingunt: qua
si pugnantes contra duriciē vel difficultatem
exauditionis: et tandē ipam impugnātes atq;
vincentes et grām seu bñficiū exauditionis
tedio interpellationis/ tanq; ab inimicis ex-
torquētes. Sicut in exemplo de vidua. cuius
petitionē exaudiuit iudex nō quia deū time-
ret ipse/ vel homines vereret ipse: sed quia mo-
lesta eidem erat vidua. sicut legit Luc. xviij.
Importunitas vero simul molestia est siue te-
diositas in interpellando siue rogando. Clez
importunus dicē quasi importunus quī ro-
gando nec loci nec tempis oportunitatē ser-
uat. et vbicūq; potest pces ingerit et impingit
ei quē rogat vbicūq; illū inueniat. vtz in mē-
sa siue in cubili/ siue in publico siue in secreto.
vel dicē importunus quasi in portu/ vel i por-
ta ita vt arceri inde nisi valde difficile potest.
Et a ianitoribus impulsiones multas et verbe-
ra sustinet: vt accedat vel appropinquet ei q
rogare intendit. Tu autem scis. quia omnia
ista molesta sunt valde magnatibus. Longe
aut sūt he et omnes alie molestie a pacatissima
et tranquillissima gloria creatoris. sed nec est
ab eo aliqd: tanq; eo inuito extorqueri. Om-
nia quippe largit plarga bonitas eius: nō so-
lum liberaliter sed etiam libet. Voluit igit
in exemplo illo de vidua. antedicta. et in exem-
plo de amico et tribus panib? quod legit Lu-
ce. xj. nos animare ad orōnis instantiā. Nihil
em̄ ei gratius offerri pōt a nobis: q pfecta ex
omnibus modis suis orō. Lausa aut in hoc est
abundantissima largitas bonitat. ipsi? p quā
querit in nobis occasiones miserēdi semper
nobis/ ac bñfaciendi. Adeo nāq; placet eidē
dare: vt ppter hoc omnia creauerit. volebat
em̄ habere/ et quibus daret. Angelos autem
et hoies in hoc specialiter creauit: vt daret eis
semetipm. ppter quod et tales eos creauit. q
ipsius capaces essent: nisi vitijs et peccatis eo-
usq; seiplos minoraissent et coangustiaissent.
vt diuine imensitatis om̄ino irreceptibiles et
icapibiles essent: sic et offensis cōtumeliarum
et iniuriarū innumerabiliū et inestimabiliū irā
eius iustissimā adeo cōtra seipos. puocau-
runt: vt iustissime sempq; ac p om̄ia laudādo
iudicio eius: reddenda sunt eis eterna suppli-
cia. p̄sertim atq; potissimū illis q culpis su-
is originalibus et actualib?: cōtumaciā obsti-
nationis et incorrigibilitatis p̄tinaciā addide-

rūt. Apparet igitur tibi si tū videre vis / et vales
 q̄tus sit placor q̄taq; gr̄a piarū ac deuotarū
 orationū coram deo / vel apud eum. dum per
 eas eidem p̄stat occasio id faciendi: p̄pter qd̄
 ei placuit ei om̄ia facere. et hoc est largiri quo
 nihil eo gratius esse potest. Et ob hanc cām
 gratiosissima est in conspectu eius humilitas
 Ipa em̄ semp querelosa est. semper mendica
 semp egena. dum hic viuūt. semp saccum suū
 vacuum eidem ostendens / et porrigens. sem
 perq; indigentē ac pauperrimā se ac clamās
 miseriaq; suas im̄sas et innumerabiles ocu
 lis pietatis ipsius ingerens. nō tam ostentās
 q̄ uehementi improbitatē et importunitati im
 pingens. iux̄ consuetudines trutanorū: q̄ sca
 bies suas et vlcera / mēbrozūq; suorū corrosio
 nes / nuditatē / ceterasq; miseria suas: tanta
 studiofate oculis spectantium ingerunt / et
 intueri illas eos cogunt. vt si nullo miseratione
 affectu in eo moueant. necesse tū habent
 aliquo bñficio oculos suos ab aspectu tā hor
 rificarum miseriaū redimere. Et habet ad
 huc aliud gr̄e singularis humilitas eius / vicz
 q̄ saccus eius ne hic impleri pōt donis largi
 tatis: nec paup̄tas eiusdem ditari. Causa aut̄
 in hoc est qm̄ quāto maiora amplioraq; dona
 recipit: tanto amplius ip̄a crescit. Et p̄pter h̄
 tanto amplius vacua et paup̄em se proclamat
 Ipa igitur quasi contendit cum imensitate
 diuiciarū / et beneficentie creatoris / et dicit au
 denter. imple saccum paup̄tatis et vacuitatis
 mee: si potes dñe deus meus. P̄pter h̄ igit̄
 vt p̄dixi / gratiosissima est humilitas in cōspe
 ctu creatoris: qm̄ occasiōes ei semp ministrat
 largiendi simul et ministrandi / donandi pariter
 et p̄donandi. sicut em̄ gaudiū est iusto face
 re iudiciū. vt legit̄ p̄rouerb. viij. Ita gau
 dium est largissimo ignoscere et largiri. qz igit̄
 sup̄ om̄em cogitatum est largitas creatoris.
 Ita sup̄ om̄em estimationem nostram est bo
 nitati eius placitum largiri. P̄pter hoc igit̄
 tur merito tam placite sunt ei occasiones lar
 giendi: quas ei humilitas subministrat.

¶ fides adiuvat orationem. Ca. XXXII

¶ Vbi vero fides

q̄ fons est orationis. sicut dixit san
 ctus et sapientissimus Augustin⁹.

¶ Manifestū tibi eē facile potest: rememoratio
 nem fidei / nō solum adiumentum esse oratio
 ni. sed et oratiōis gratiam ex ea et per eam mi
 ra affluentia redundare. Rememorandi igit̄
 sunt orare intendentibus atq; volentibus il
 li articuli fidei: qui maxime gratiam gratitu
 dinis et deuotionis in nobis excitant et incen
 dunt. Ibi autem sunt de mysterio incarnatio
 nis / passionis et mortis / necnon victoriosissi
 me resurrectionis eiusdem / atq; in celos glo
 riose ascensionis. Similiter et sacramenti al
 taris. in quo incogitabiliter larga atq; profu
 sa est in nos beneficentia ipsius. et inestimabi
 liter admiranda dignatio magnifice glorie ip
 sius. qui quotidie nō solum multorū / sed
 vicibus innumerabilibus / descendit de sum
 mo celorum: de altissimo solio glorie sue: i ma
 nus sacerdotum / mysterium illud altaris ri
 te celebrantium / descendit inq; ad inuocatio
 nes ecclesie sue que per ora sacerdotum fiūt
 in sacramento illo. Rememoranda igitur
 sunt officia ineffabilis pietatis charissimi et
 benedicti vnigeniti patris dei. propter illud
 venerandum sacramentum instituit / et que
 in eodem in omnibus missarum solennijs ad
 implet et perficit. Quorū primum est offi
 cium medicationis: quo medetur ecclesie san
 cte sue tyriacaviuifica sacratissime carnis sue
 et syrupo saluberrimo preciosissimi sangui
 nis. Secundum officium est sacramentati
 onis siue sanctificationis: q̄ officio nos emun
 dat ab omnibus inquinamentis carnis et spi
 ritus: et replet omni sanctitate et gratia.
 Tertium officium est recōciliationis quo
 per sacrificium corporis et sanguinis sui / pla
 cat nobis in mysterio illo patrem misericordi
 arum / et reconciliat nos eidem. Quartum
 officium est refectionis spiritualis: quo tam
 nobili / tanteq; suauitatis cibo et potu nos re
 ficat et satiat. extinguens in nobis famem et
 sitim mortiferas / carnalium et secularium de
 sideriorum.

¶ Cum quanta gratiarum actione est salutā
 dus dominus iesus in missa. Ca. XXXIII

¶ Ista quattuor

e or in omni missa ab ipso / tota deu
 otione. toto fletu cordis ab eo

Capitulum

dem exposcēda sunt. ita vt in ip̄a hora eleuati
onis dñici corp̄is p̄cidat corā eo cū gr̄arū acti
one deuotissimarū laudib⁹. Et dicat bñueneri
tu bñdicte saluator. et bñdicat tibi q̄cquid tibi
bñdicē p̄or. p̄ tot et tāt maḡlib⁹ pietatē et dulce
dinis tue. p̄ tot et tāt dignitatib⁹ magnificē
tie gl̄ie tue. p̄ tot et tāt tāq̄ magnificē donis/
icogitabil largitatē tue et bñficētie. Ecce oculi
tui sac̄tissimi vidēt ariditatē/ frigiditatē/ tene
brositatē/ vacuitatē oīmodā/ et paup̄ratē cor
diū n̄r̄orū. Ecce nō sufficim⁹ ad gr̄arū actiōes/
et bñdictiōes et collaudatiōes/ et gl̄ificationes
tuas. q̄n poti⁹ p̄ oīa deficim⁹ a debiti deuotiōe
et gratitudine etiam p̄ vnico aduentu tuo de
celis. pro vnica ascensione tua. sed nec totus
mundus regratiari tibi pro vna eius descen
sione et aduentu sufficeret/ q̄to minus igitur
p̄ quotidianis assiduisq̄ et idubitatē in nu
merabilibus. Nemo tibi satis gratus. satisq̄
deuotus esse potest. Tu ergo ne attenderis
et ne respereris ad tantos defectus nostros.
tātāq̄ paup̄ratē. s̄ respice poti⁹ ad supabun
dantissimas diuitias pietatē et dulcedinis tue
que te huc adduxerunt et de sup̄eminētissi
mo gl̄orie tue solio huc descendere te fecerūt
in manibus hui⁹ p̄sentis sacerdotis: qui tam
venerandū tāq̄ sac̄rū ministerium/ in nomi
ne tuo celebrat: posuerūt. tanq̄ oblationem
pat̄ri miscōiarū gratissimā et acceptissimā: vbi
offeris p̄ manus illius p̄ tota tua ecclesia/ et
ex p̄te ipsius. Inde obsecro/ page et admitte
officia ista imense miscōie tue. Inde opare in
nobis quattuor istas virtutes sac̄ratissimib⁹
mysteriis. Inde medere aīarū nostrarū vulne
ribus atq̄ languoribus. Inde fac nobis istaz
vitalē viuificāq̄ p̄ciosissimi corp̄is tyriacā vi
uificiq̄ sanguinis tui/ in medicinā/ in vitā/ et
salutem mentis et corp̄is. Placa nobis pat̄rē
miscōiarū hoc placabilissimo/ ei⁹ acceptissi
mo sacrificio: quo placasti eī nobis in ara cru
cis agnus imaculatus. Agnus dei qui tollis
peccata mūdi: offerens temetip̄m eidē hosti
am in odorē suauitatis pro nobis. Tūbi pacifi
casti p̄ sanguinem crucis tue: siue que in celis
siue que in fr̄is sūt. Dñe miscōie q̄ta deuoti
one/ quātis piarū lachrymarū p̄fluuiis/ reme
moranda ac iugiter recogitanda essent nob/
tam indebita nostris miseris. tam stupenda
tāq̄ excedentia oēm admirationē et oēm cogi
tatum bñficia: Tu igit q̄ vides/ q̄ longe nos
fecimus nostris vitis et peccatis: a tam neces

sariis/ tam salutaribus/ tam desiderabilibus
nobis tanq̄ bonitati tue gratis et acceptis do
nis. Adiuua in sup̄imp̄fectū nostrum. et supple
tam miserabiles defectus nostros: tāq̄ mor
tiferam paup̄ratē/ sup̄abundantissimis di
uitiis gratiositatis tue/ vicz gr̄arū actionib⁹
tuis. Emunda nos ab oīibus inquinamen
tis carnis et spiritus: et reple nos oīi sanctita
te et gratia/ et omnibus donis et virtutibus: q̄
bus tibi placet. seruitur et viuatur: ad placen
dum/ seruendum/ totaliterq̄ viuendum ma
iestati tue cum pat̄re misericordiarum et sp̄i
tus sancto. Hoc inq̄ fac p̄ virtutē venerandi/
tāq̄ ineffabilis sacramenti. quod et p̄pter hoc
tūpe instituiti: et celebrandū ecclesie tue san
cte tradidisti et precepisti. In quo mirificen
tissima x̄tus tua semper operatur. quod nul
la virtus nature. nulla potentia/ p̄ter sin
gularem illam et omnibus dominantissimam
ac supereminētissimam tuam operari p̄or.
vt panis ille materialis et vinum visibile: in sa
cratissimum corpus tuum/ et viuificum san
guinem tuum conuertatur/ quātā mirificam
operationem tuam/ soliq̄ omnipotentissime
virtuti tue possibilem: et te ductore et actore
te inspirate magnifico munere gratie tue cre
dimus et tenemus: que fides inter mirabilia
siue miracula tua/ mire virtutis et gratie tue
donum ē. ¶ Refice nos. satia et firma hoc pa
ne vite. id est. viuo et vero. hoc pane vite. id ē.
de te ip̄o/ qui de celo descendisti: panis viuus
ac verus qui das vitam mundo. et extingue
nobis omnem famem carnalium ac seculari
um desideriorum. Pota nos et inebria hoc pa
ne viuifico ac saluberrimo te ip̄so. et extingue
in nobis omnem ebrietatem vel potius insa
niam vitiorum et peccatorum. Hoc inq̄ ope
rare in nobis de te ip̄so. per ipsum viuificum
corpus tuum et sanguinem tuum p̄ciosissi
mum. Tu es enim domine misericordie/ in
temetip̄so/ et per temetip̄sum. quod est dice
re. inquātū deus es/ inquātū verbum summi
et eterni pat̄ris. cibus et potus et refectio vita
lis saluberrima/ et super omnem cogitatum
suauissima animarum nostrarū. Placet au
tem tibi vt in sacramento isto ineffabili sacra
tissimi corp̄is/ et viuifici sanguinis tui/ quos
pro nobis suscepisti. p̄stes nobis istam sacra
tissimam/ viuificamq̄ refectionem quā su
auitate ineffabili/ absq̄ signo et figura sacra
menti. Ipsa p̄ntia tue x̄tatis nuda et lucidis

suma angelis sanctis/ac beatissimis in celo/
in templo. s. sublimissimo/habitaculo glorie tue
largiris autem h. mirabiliter et misericordissime
consulis puerilitati et infantie animarum nostrarum
per signa ista sacramentalia. Non enim capaces sunt
imensitatis divinitatis tue/ut ipsa est et se exhibet
ad plenam fructualem/ciuius supne illius ac sup-
celestis hierusalem. Ideo namque strictum est adeo
modicum et angustum/os anime humane: quod est
intellectus ipius: in ista morte presentis miserie:
ut in illud per semetipsum nuda ac lucidissima in-
trare non possit. Et propter hoc/non est alicui hu-
mane in puulitate ut per diem per semetipsum gu-
stabilis sit de palato ipsius et ventre/ quia
non est in hac puulitate et angustia imensitatis
suavitatis et refectionis/ quia per semetipsum ciues
supnos reficit. Et propter hoc sub signis istis sa-
cramentalibus/ et per ipsam intrat quoquo modo
veritas viua/ et viuificans omnia. veritas inco-
gitabilis suavitatis. veritas abundantissime
satiatis et plenitudinis/ in animas nostras. Dila-
tabis autem et ora animarum nostrarum. fauces et
ventres. et profundabis ad sanctissimorum equa-
litatem/ et beatissimorum angelorum. Similiter et re-
ficies et satiabis/ ita ut non esuriam nec sitiam
amplius. hoc autem erit cum nuda ablatis om-
nibus signorum et figurarum velamentis. incogi-
tabili claritate manifestata se prebebit omnibus elec-
tis et dilectis tuis gloria tua sicut intellexit per
propheta tuus David cum dixit. Satiabor cum ap-
paruerit gloria tua. Tunc enim dilatato ore ple-
nis faucibus et ventre/ comedem te integrum
et illesum per omnia: quod comestioni spirituali totus spiritus
et integer comederis. Et hic igitur domine misericordie
da nobis aliquatenus licet per speculum et in eni-
gmata prouidere desiderabilissimam virtutem tuam.
et utcumque gustare bonitatem tue viuificam ac refi-
cientissimam suauitatem: ut amore sanctissimo
ac viuifico. concupiscentiaque castissima exarde-
scamus in pulchritudine/ et esurie et siti inex-
tinguibili. totis faucibus cordis inhiemus in
istam totius sotiatis et plenitudinis dulcissi-
mam viuificamque refectionem. hec enim beatissi-
ma fames/ et sitis desiderabilissima: que non so-
lum non minuit aut ullo modorum ledit animas
sic esurientes. quoniam potius ipsas hic sanat atque
uiuificat vita gratie tue. et ad vite eterne gloriam
eas non solum comparat: sed etiam a moribus vulneribus
peccatorum et vitiorum/ eas liberans: ipsas ad illam
incogitabili velocitate facit et currere et vola-
re. Domine misericordie mi iesu christe. Nonne tu vi-
ta es/ et fons vite iudicantissimus atque re-

dundantissimus. Nonne tu panis vite es/ et pa-
nis viuus qui de celo descendisti et das vitam
mundo: nonne igitur autem te mors animarum nostrarum
Fugiat quicquid mortiferum in nobis est de fa-
cie tua: et a presentia glorie tue/ per virtutem tam vene-
randam mysterij tui. Intra penetralia cordi-
um nostrorum/ et profundissima animarum nostrarum/
ibi habitare nobiscum. et presta ut in te adheream
tibi totaliter singulariter ac inseparabiliter in per-
petuum. Ibi sentiamus te vitam nostram. te san-
ctificationem inque eorumque ut omnia que displicent
bonitati tue nobis displiceant. ut ab omnibus
vitiis et peccatis nostris/ totos nos abstrahas
et abrumpas: totos nos trahas ad te/ imo to-
tos rapias: in te per glutinesque/ et vnias tibi vni-
one purissimi scissimi tibi que placitissimi amo-
ris. Domine mie iesu christe/ domine misericordie. nonne
tu panis es omne delectamentum et omnem sua-
uitatem saporum in te habens. sicut legitur in
libro Sapientie tue. Quanta igitur est corru-
ptio palati cordis mei: quatus error virtutis
mee: appetituum interiorum: quanta pueri-
tas gustus mei: qui in te nihil suauitatis inue-
nio nihil huius saporositatis sentio ex te. Quanta
magna est multitudo dulcedinis tue domine
sicut clamat cum admiratione propheta tuus
David. Et addit sapientissimus Augustinus qui ei
soli sapit quod palatum cordis non perdidit/ de fe-
bre iniquitatis. hec febris mi domine iesu christe
abstulit mihi palatum cordis/ et sensum perdul-
cis saporis tui. quo incogitabiliter bene sapio
omnibus illis/ quos ab ista febre tam mortife-
ra tamque piculosa liberas. Sana me domine/ quoniam in-
firmus sum. Et hoc est mihi indicium certissimum
infirmitatis istius mee tam profunde: quod tu non
sapis mihi: qui non solum es in vltimate suau-
tatis saporis et saporis: sed etiam fons abyssi
salis omnium deliciarum seu delectamento-
rum spiritualium. Domine mi iesu christe/ qui
in extremis vestigiis tuorum vestigiis. id
est odoribus scilicet et saporibus/ pulchritudini-
bus/ ceterisque rerum sensibilibus dispositioni-
bus/ inueniat misera anima mea tantos sapo-
res tantasque suauitates ut in vnaquaque ea-
rum totaliter se immergat: et eorumque/ ut inde
euacuare non valeat. In te vero abyssali fons
te suauitatis: nec stillam vnam suavis sapo-
ris inuenio. Accidit ergo mihi infaustitatis et
infortunij ridiculum/ valde et stupende per-
uersitatis malum: quod exprobratur inter-
dum aliquibus hominibus/ et dicitur eis: eo-
rum scilicet vnicuique/ adeo infaustus et infortunatus

es vt in toto mari stillam vnā aque inuenire
 si posset necd toto mari stillā modicā haurire
 Dñe mi iesu chiste q̄ p̄nitiosum / q̄ stupen-
 dum / q̄ q̄ p̄funduz ē chaos illud atq̄ mortif-
 ferū: qd̄ firmaui inter me et te. hoc est chaos
 vitiorū / p̄cōrū meorū: quod diuidit inter me
 et te / et odorem suauitatis tue venire non sint
 ad nares spūales cordis mei. Hec est nubes
 densissima atq̄ deterrima: quā opposuisti in-
 me et te. Ne transeat a fonte pietatis et dulce
 dinis tue ofo ad me. Et bñ obsistit nubes ista
 maledicta iustissimo iudicio tuo / hoc patiēte
 me / nisi largiris gratiam ofonis p̄ quā impe-
 trem a te / qui es dulcissimus et plargus mise-
 rator: veniāt gratiā quā desidero. Dele igit̄
 tuverus sol iusticie et intelligentie / nubē istā /
 tam tibi odibilem / tam mihi noxiā. Dissipet
 illam atq̄ diffugiat lux speciosissima / atq̄ dul-
 cissima miserationū tuarū: que lumen clarita-
 tis tue penetrare nō sinit intima cordis mei.
 Aufer dñe miscōie mortiferam istā diuisionē
 inter me et te: vt sentiā odorem suauitatis tue
 q̄ p̄cupiscētias in me generet eternas: sic fec̄
 in Johe euāgelista dilecto tuo. vt curram in
 odore vngentorū tuorū. Currā inq̄ ad te / et
 p̄currā viam mandatorū tuorū / que ducit ad
 te veritatē et viam veritatis: in qua nō est of-
 fendiculū erroris aut fallacie: i qua nemo la-
 bitur. in qua sola tutissime et absq̄ om̄i piculo
 ambulat. hanc mēsam sacratissimā / bene-
 dictam / venerabilissimā / et om̄ibus sanctis
 adorandā. hanc mēsam / opulentissimāq̄ refe-
 ctionem / ita vt in fortitudine illius ambulem
 tota quadragena vite istius / donec pueniāz
 ad montem dei. hoc est ad eminentissimā sub-
 limitatem beatitudinis et glorie: quā prepara-
 sti et promissisti dilectis et electis tuis. hīs et
 h̄mōi verbis vteris de consilio meo quotiens
 interres missarū solennijs. Solerter aut̄ attē-
 de / q̄ sub specie panis et vini tanq̄ sub signis
 et p̄ designationē x̄itatis veri panis et veri po-
 tus qui indubitanter christus est / ab aiabus
 nostris. vt p̄dixi tibi pro modo puulitatis in-
 fantie animarū nostrarū atq̄ tenebrositate
 p̄sentis noctis / vtcūq̄ capiēt et ad effectū spi-
 ritualis refectionis p̄cipiēt: q̄ in nuditate sua
 tanq̄ imensitate glorie sue atq̄ suauitat̄ ab
 animabus nostris / hic capi nō posset. Intro-
 ducunt igit̄ eā signa illa et species ille visibiles
 panis et vini / cōuenientissima designatione:
 cum p̄ se ip̄am et iuisibilis et insensibilis sit ani-
 mabus nostris. Nihilomin⁹ tñ p̄sentia sua at

q̄ x̄tute opat̄ refectionē spūalē animarū no-
 strarū. et hoc p̄ ip̄am x̄itatem corpis et sangui-
 nis dñi n̄ri iesu ch̄risti. q̄bus et esse voluit et de-
 dit hanc x̄tutē: vicz vt p̄ ip̄a refectione ista sp̄i-
 tualis p̄ficere. Et quia de isto sacramēto taz
 venerādo tanq̄ ineffabili: tibi in libro de sa-
 cramentis (put decuit et possibile fuit mihi) la-
 te diffuseq̄ tibi satisfactum est: Lōsulo q̄ten⁹
 tractatū illū diligenter solerterq̄ inspicias:
 vt plenaz fidē de illo habeas. nāq̄ illic ē fons
 indubitanter deuotissimarum orationum et
 obnixarum supplicationum.

Quedā p̄tinetia ad sup̄dicta. Ca. XXXIII

Tinam autem

et noscas et memoriter teneas mi-
 rabilia: que placuit deo ac saluato-
 ri nostro ostendere de isto sacramento. Qui-
 dam nāq̄ cōuersus ordinis Cisterciē. in ab-
 bacia Abiensī: eiusdē ordinis quotiens sacra-
 tissimam eucharistiam accipiebat: tanto gau-
 dio in eius acceptione p̄fundebat / q̄ in aera
 rapiebat spatio duorū pedū a terra: ibiq̄ sta-
 bat spatio circiter dimidie hore / nō alio fulci-
 mento sustentatus q̄ gaudio aī dicto. Quid
 ergo mirū si rapiendi sumus obuiā iam ch̄ri-
 sto dñio in aera / reuelata facie eius gloriāz in-
 tendentes: qñ iste tam modico lumine p̄sen-
 tie dei ac saluatoris n̄ri irradiatus: vtcūq̄ ra-
 piebat ab ipso in aera / et tenebat inibi ab eo-
 dem. Fuit et alius tempore meo eiusdem or-
 dinis monachus mihi notus / et familiaris mi-
 hi dilectus: qui tāte suauitatis odorē ex p̄xi-
 de in qua venerabilissima ac sacratissima eu-
 charistia reponebatur / et seruabatur sentie-
 bat: vt famen adeo vehementem de ip̄a p̄xi-
 de cōmedendi in eo excitauerat ardor hui⁹:
 q̄ ipsam p̄xidem eum comedere compulit.
 Operabatur et idem venerabilissimum sa-
 cramentum in eodem monacho / aliud me-
 moria dignissimum miraculum. quātocūq̄
 enim spatiosa esset ecclesia / et quicūq̄ habe-
 ret abdita receptacula: non poterat tamē ei
 abscondi benedictus saluator in sacramento
 isto. q̄ cito nāq̄ intrabat ecclesiā sentiebat odo-
 ris illius flagrantiam. quo odore perfusus et
 attractus accurrebat illuc cum festinatione /
 vbi illum esse tam stupendo odorū iudicio
 p̄sentiebat. Fiebat et aliud eidem: vt si
 quis eum intellige dominum creatorem et
 saluatorem transſerre vellet / et ab ipso loco

Capitulū XXXV XXXVI

ubi odor suauitatis eius illū esse indicauerat ad locum alium. hoc presatū monachū latere nō poterat statim enī dicebat. Ihinc recede-
bat dñs meus ac trāsīr: illuc iuit tanq̃ via ista trāsītu siue trāslatione ip̃i aromatisans effe-
cta ēēt. qđ r reuera fiebat. hāc tñ suauitatem odorū illi soli monacho sentire datum erat.

Quare deus laudauit importunitatē orā-
tis in euangelio luce Ca. XXXV

Trabitur autē

m fortassis aliquis: quam ob cau-
sam ipsa veritas laudauit impor-
tunitatē r importunitatē orantis in euangelio:
cum in oratiōe locū habere nō possit. Est enī
dei tranquillitas inultimate quietis pacacis-
sima: r inultimate inmutabilitatē ipturbatissi-
ma: q̃ ppter ad ip̃m nullo modo attingere pōt
molestia vlla vel tediōsitas. Nec min⁹ facile
nec iucundū est ei orare hac nocte incessantē.
q̃ orare hora vna vel vicesīter q̃ oraria mul-
tis: q̃ ab vno. Nō enī laborabat vllō modo in-
tendens ofōnibus nostris: vt fatiger eū. aut
vllō tediō afficiat ofōnis q̃tūcūq̃ instantia.
Nec vna hora magis oportuna est ad orādūz
ip̃i: q̃ alia. sicut accidit in regibus r alijs ma-
gnatib⁹: q̃ hoīes tñ sunt. qui vel occupati-
onibus vel tribulatiōib⁹ interdūz exorabiles
interdū vero difficiles ad exaudiendū rogan-
tibus inueniunt. Ppter hoc r quecūq̃ mul-
ti er sancta r inclusa nō audebat se dare in ora-
tionem. donec videret ei q̃ ordo Listerciē-
riū esset. ad laborē. qualiter inquebat atten-
deret vel intenderet ofōni misere vni⁹ mul-
titudine: tanta multitudo sanctorū magno-
rumq̃ viroū ad ip̃m clamāte qualiter tot/et
tāntis ip̃i loquētib⁹/intenderet voci mee.
Credebat igit mulier istū ordinē Listerciē-
riū vacare ab ofōne dum essent in labore: q̃ diū
aut in claustrō vel monasterio essent: ofōni-
bus r colloctionibus occupari. Errauit igit
tur indubitanter/ r modicū valde apprehen-
dit adhuc x̃turē omnipotentissimam creatoris.
Dico igit q̃ illis exemplis duobus p̃nomina-
tis/ de vidua videlicet r amico/ voluit nos in-
ducere misericordissimus saluator ad amoris
studiū r instantiā ofōnis. Et phocēz validis-
simū argumentū. Si enī instantia p̃cū vin-
cit duriciā iudicis/ vt viduā exaudiret. Et si
probitas amici h̃ potuit/ vt media nocte dor-
mientem ycinū excitaret r surgere faceret: r

ab eo quotquot panes habebat necessarios
obtineret: q̃to facilius a magnificētissimo et
misericordissimo deo obtineri i speranda sunt
om̃ia bona data. om̃ia salutaria/ om̃ia neces-
saria/ pie obnixe q̃ petentibus. Iudice nāq̃
illo obsistebat duricia cordis eius/ vidue p̃ci-
bus. In amico somnolentia p̃pria/ r puerorū
ipsius obsistere poterat: vt ip̃e sumpt⁹ siue ex-
pensas panum presertim si vel auarus erat/
vel nō eousq̃ abundans panibus. Apud pre-
largum autē r p̃diuītē deū r sup̃ om̃ē cogita-
tū nihil horum obsistit/ vel aduersat peten-
tibus. solū hoc ad exauditiōē eorum requi-
ritur: vt qua possunt instantia atq̃ deuotiōe
p̃cent. Nec ptereunda est hic astronomorū
confutatio atq̃ confusio: qui cū eligēdas ho-
ras/ adeundos p̃ncipes/ r porrigēdas eis p̃-
ces vel petitiones/ r docuerint r scripserint.
Nō ausi tñ fuerūt ṽ docere vel scribere q̃ ali-
qua hora infauista vel infortunata esset ad p̃-
candū deū/ vel ad quodcūq̃ seruitium im-
pendendū eidem. Et cū de hoc cum q̃busdā
modernis astronomis sermonē cōferrem: h̃
ip̃sum contexerunt/ vicz q̃ om̃is hora infau-
sta r fortunata esset ad seruiendum deo altis-
simo/ r ad exorandū r ad dep̃candū illū.
Et quia nec celi nec luminaria nec stelle de ta-
libus introuunt se. quod si adieciisset fmo-
ni suo/ quia dei seruitium est sup̃ virtutem ce-
lorū lunarium r stellarum/ r verissime hoc
dixissent: quod inde apparet euidenter q̃ dei
seruitium/ ip̃os dei seruitores/ adeo exaltat
r potentes efficit/ vt eis celestia illa subdita
sint r obediant. Quod euidenter ostensū ē
Josue. x. c. vbi p̃cipiente Josue seruo dei r di-
cente. Sol contra gabaon ne mouearis et lu-
na contra vallem haylon. r consequenter s̃
iungit. steteruntq̃ sol r luna rē. hoc aut igno-
rare non poterunt astronomi cum duplicata
sit dies sole stante super terram spatio duorū
dierum.

Q̃ in deo delectari r ei esse subditum ad-
iuuat orationem. Ca. XXXVI

Hinc p̃ref hec

n alia duo adiuvamenta fortissima
orationis subiungam: que spiri-
tus sanctus in p̃s docuit euidenter/ dicēs per
os Dauid. Delectare in dño r dabit tibi peti-
tiones cordis tui. Alterū vero quod sequit ē
subditus esto dño/ r ora eum. Vbi sciendū ē

tibi / q̄ nullo leuiori siue faciliiori p̄cio obtineri
pōt exauditiō petitionum cordis nostri / a mi
seratore deo / q̄ p hoc quod dicit hic delectan
do sc̄z in dño delectari nāq̄ in dño iam nō fa
cilimum est / sed etiā iucundissimū / et magis p̄
mūm q̄ meritū / nec labor est vllō modo / imo
quies valde suauitatis / et retributiō sup̄bū
dantissima molestiarū quas hic dilecti et ele
cti dei ppter deum patiunt̄ / vti nā aut̄ et h̄ do
cuiſſet sp̄s sanctus vel hic vel alibi delectari i
dño / hoc aut̄ nō est possibile cuiq̄ / nisi q̄ pala
tum cordis sanum et curatū habuerit a febre
iniquitatis / que sanitas et puritas nō est xtu
tis et elaborationis humane opus / sed omni
potentis virtutis creatoris p̄ciosissimū donū
et merces sanctorū / In patria em̄ sic dicit Boe
tius in libro de trinitate / delectatiō erit cibus
comparatiō vero laus p̄petua conditoris / hoc
quod dicit mihi p̄tereundū est / quia grandis
sermo ad illud explicandum requirit̄ / Nec ad
hoc mihi dicēdū occurrit / nisi q̄ egritudo ista
sp̄ialis interior / qua eousq̄ palatum cordis
in nobis corruptum vel infectum est / vt ipsuz
fontem suauitatis / deum in nobis sape probi
beat / desipere vel potius amarū sape cōpel
lat / Cognoscenda et recognoscenda est eti
am sanitas contraria / q̄tū dñs adiuuare di
gnabit̄ obnoxius exposcenda / Sentiebat em̄
dauid cū dicebat ad dñm / miserere mei deus
qm̄ infirmus sum / ac si medico p̄ssimo satis
esset infirmitatē pandere / eamq̄ corā ipso al
legare / Idem dicendum ē et in alio adiuto
rio / quo dicit subditus esto dño / Nec em̄ nre
virtutis aut possibilitatis est frangere sup̄biā
cordiū nostrorū / Nec abijcere iugum seruitu
tis vitiorum / quo q̄dū p̄mimur / quod est di
cere cui q̄dū subiecti sumus / deo subditi esse
nō possumus / Nemo em̄ pōt duobus domis
seruire / sicut dicit ip̄a veritas a bat̄h . vi . De
p̄candus igit̄ est / modis quib⁹ possum⁹ / oim̄
miserator deus largissimus / vt ip̄e a seruitute
vitiōrū turpissima / vilissima / nequissima / nos
liberet / et seruituti nobilissime sue nos totali
ter subijciat / totaliterq̄ possideat / sicut sui su
mus iure plenissimo et singularissimo / hec au
te duo adiutoria in potestate nostra sunt / vt
eavicz nobis p̄stent̄ / et illa habeamus / licet ex
nobis illa elicere per nos ipsos nō possumus /
p̄sto nanq̄ est nobis gratia dei / et nō solum of
fertur / imo nobis repugnātib⁹ pene ingerit̄ /
peneq̄ violenter impingitur / et de hoc multa
audiuisti in precedentibus .

De alijs septē adiutorijs oñis La . XXXVII

Vnt et alia se

Sptem adiutoria oñis / q̄b⁹ vox
acuit et ip̄a quodāmodo conditur
Primū illorum est clamor / secundū eiulatus
qui est vox puulorū ad patres et matres / vt
possunt vociferantium / vel pro absentia eorū
vel p defectu alementi / Itaq̄ faciendum ē no
bis pro sepiatione dei a nobis / vel potius no
stri ab ipso / Similiter et pro defectu vitalis ac
sp̄ialis alementi seu cuiuscūq̄ alterius q̄ su
stentatio vite nostre spiritualis indigeat / a fa
cie interdum cuiuscūq̄ rei terribilis / vel por
ci vel canis / vel bestie alterius eiulare cōsue
uerunt puuli / Sic et nobis faciēdū est a facie
peccati / tanq̄ a facie colubri / a facie leonis / et
a facie rumphee bis acute / sicut legit̄ Eccl̄ . xj .
quasi bis acuta oñis iniquitas / Et dētes ei⁹
dentes leonis interficiētes animas hominū .
Tertium est rugitus quasi a damno grauif
simo / sicut legitur de Esau q̄ supplantat⁹ a fra
tre hereditatē patris amisit q̄re irruguit cla
more magno / Et ip̄e Dauid / rugiebam a ge
mitu cordis mei / Debes aut̄ scire q̄ rugit⁹ p
pria vox turturis est et columbe / Quia ppter
quia nullum damnum compabile est amissio
ne vite / gratie / et hereditatis eterne / Nullus
rugitus compabilis est rugitui / qui est vel eē
debet penitentium / Et hoc ostendit Job i se
ipso dicens / quasi inundantis aque rugit⁹ me
us . xxx . c . Nō quia tempalem eousq̄ doleret
amisse substantiam / sed de amissione spiritu
aliū ita rugiebat / Quartū vero istorū adiuto
riorum planctus est / hic pprie p morte vel p
mortuis fieri solet / Peccator igitur q̄ se mor
tuum in peccatis videt / habet mortuū quem
plangat / semetip̄m videlicet / Plangat igitur
inq̄ planctu nulli compabili / Nihilomin⁹ em̄
et plangere debet christum dñm / sibi mortuū /
Abortuū inq̄ a corde suo / in quo habitare p
fidem et viuere debuit / Ipsaq̄ presentia sua /
vitam anime sue viuificare / Instar igit̄ marie
magdalene stare debet penitēs p̄cto ad mo
numentū plorans / Adonumētum autem si
ue sepulchrum ip̄a fouea / siue profunditas vi
tiorum et peccatorum est / Ad hanc debet sta
re / eamq̄ attentissime oculis cordis intueri /
Ibiq̄ plangere semetip̄m mortuum / et chri
stum dñm vt p̄dixi tibi / hoc ē a corde suo mor
tuū / sicut legit̄ de maria magdalena Job . xx .

Quintū est gemitus / hoc est resonantia ex
intimo dolore. ppter quod dixit Gregori⁹ qz
veraciter orare / est amarus in compunctioe
gemit⁹ / nō verba cōposita resonare. Sex-
tum ē suspiriū. ⁊ ē quasi fatigati animi / spira-
tio debilis ad formationem vocis non suffici-
ens. vnde suspiriū dictū est. quasi modica vel
diminuta spiratio. Et videt eē ex vehementi
desiderio aliqd obtinēdum: siue qd amissum
siue quid aliud. ppter quod vniuersaliter di-
cūt suspirare qd / vlt aspirare ad aliud. **S**ep-
timū xō est singultus qui inuehementē diuqz
dolentibus excitari solet. Concutit vebemē-
tia dolor: quousqz viscera / dolentiū / ac singul-
tus in eis. ppter hoc generetur in ventre / nā
inuenit plerūqz in eis qd cū dolore magno pe-
nitent: ⁊ est in ventre peccatorū vera designa-
tio quedā penitudinis. de hac etiā qd idem be-
ne dolet cogitauit. vel eo ipso tunctionib⁹ duro-
rū suppliciorū dignū se confiteb. Sūt autē iste
pcussiones pectorū. p eo qd cor humanū sede-
re habet in pectore. **P**ublican⁹ ille euangeli-
cus Luce. xviij. percutiebat pectus suū dicēs
Deus ppi⁹ esto mihi peccatori. Et de iā di-
ctis septez manifestū ē vnicuiqz / qd ad ofonē
adiuuant: ⁊ per ea deuotio ei⁹ occasionaliter
auget. Percussiones vero pectorū. grā pe-
nitutinis prouocant / similiter ⁊ augent. Im-
primū em vebementer qd cor talia cogitauit.
q talibus consensit q talia dignūz voluit sibi
esse duris ac diris pcussionibus. Insinuat eti-
am ipsum peccatorē iam rediisse ad cor suū
⁊ ppter hoc in uenire se / ⁊ videre in illo qd di-
gnū sit pcussionibus. Et hic quidē finē fa-
cio ptis prime tractatus istius: in qua agitur
de ofone / put ipsa est quodāmodo oratio res-
thorica: ⁊ partibus assimilantur eis.

Oratio sit quasi nuncius ad deum mis-
sus. Capitulum XXXVIII

Est hec igitur

Prosequamur alias similitudines /
⁊ compationes ofonis. Dico igit
in primis: quia ipsa ofo que est ad deum: ve-
lut quidā nuncius est / qui ad deū mittit: ⁊ ad
ipm intrat. sicut dicit brūs Aug⁹. super verbo
isto ps. Intret ofo in conspectu tuo. Dñe. di-
cit inqz his verbis. Adira inqz virtus ofonis:
que illuc intrat ad deū. quo caro puenire ne-
quit. Eccl. xxxv. Satis ipam esse euident nū-
cium fidelem / ac diligentem exprimit: vbi le-

gitur. Ofō humiliātis se / nubes penetrabit:
⁊ donec ppinquet nō consolabit: ⁊ nō descen-
dit donec pspexerit altissimus: vel obnubilā-
tium cogitationū. vel nubes ipas sanctorum
penetrabit / ad modū nunciū ingerentis ac i-
pingentis in mediū turbarum: ⁊ irrūpentis
eas vt appropinquet ei ad quē mittit. Et hoc
sonant illa verba. donec appropinquet nō cō-
solabit. Instar fidelis ⁊ strenui nunciū qd nec
requiē nec consolationē habet: donec puenit
ad illū ad quē mittit. Quēadmodū ille Elia-
zar dispensator domus Abiac: qui comedere
noluit donec locutus eēt sermōes suos. sicut
legit Gen. xxxiij. Et hoc est qd sequit in ser-
mone p̄dicto. Nō descendet donec aspexerit
altissimus. Ilic igit cōsideranda sunt nunciū
qui sint boni. omnia em hmōi reqrunt in ofo-
ne. Et primū illorū ponam / agilitatem ipsi
us nunciū. Nemo em sapiens in longinquam
regionē mittit nunciū: qui nō valeat ambula-
re. Ilic autē est vel qui iam infirmitate p̄mitur
vel facile lassatus deficit in via. quod euiden-
ter apparet in illo qui difficultate magna / ⁊ co-
natu magno ⁊ multo: vix tota vna septimana
ofonē dñicam dicere poterit. ita vt in vnaqz
die septimā ptem ipsius. hoc est vna de petiti-
onibus septem / que in ea cōtinent cum ma-
gna difficultate etiam diceret. Et hoc narra-
uit mihi sacerdos cui⁹ prochianus erat ⁊ qui
ab eo vix istud potuit extorquere vix qd salte
septimam ptem ofonis dñice vna quaqz die
diceret ⁊ sic totā ofonē dñicam in septimana
vna compleret. Cui similes multi sunt qui vix
incepta ofone statim ab ipa desistunt ⁊ defici-
unt: ipm ofonis laborē importabilem reputā-
tes. ⁊ velut onus grauissimū / illud statim proij-
cientes. Quibus quo ad ipsos p̄inet ⁊ q̄rū
in eis est. hoc est dicere ex pte ipsoz. hoc solū
video remediū vt paulatim assuescāt / ad ora-
tiones breuissimas: ⁊ deinde ad largiores. co-
nantibus em ad se / put p̄mittit eoz infirmi-
tas / nunqz deerit auxiliator deus. Quēad-
modum ⁊ in illo de quo primo feci mentionē
factū est: qui paulatim intm̄ robur ad penitē-
tiam agendā conualuit: vt ab ipso suo sacerdo-
te peteret: qd ei penitentiā q̄rūcunqz grauem
⁊ durā veller iniungeret. Non em solūmodo
leuis ad portandū facta erat ei p̄nā ois: sed
etiā desiderabilis ⁊ iucunda. Qd si qd grat
vñ nobis ista infirmitas orandi. qui bñ p̄diez
integrā fabulantes nō fatigamur / in f̄monib⁹
bus ociosis vel etiā noxijs / ⁊ etiā in f̄monib⁹

Capitulum

Oronū qui vtiq; salutare et iucundissimi sunt tanto labore affligimur: tamq; facile fatigamur. Rūdeo in hoc: q; sicut ascēsus corporalis admodū laboriosus ē nobis: et tam facile nos fatigat: ppter gravitatem corporū nostrorū sic etiā oō que ascēsus spūalis est in deum ppter originalis corruptiōis gravitatē: nos tm fatigat: et deijcit in defectum. Assuetudie tm et leuiter leuigat: hmoi gravitas presertim cum adiutorium gratie dei semp assit orantibus: et orare conatibus. Et est nunci⁹ hmoi qui in via spoliat a latronibus: interdū autē occidit. Latrones intelligo/improbos cogitationes/que se ooni ingerūt: et eam lachrymis pijs et sanctis desiderijs/etiā ipis cogitationibus et attentione spoliant. Ipamq; suavitatem vngenti: de qua in pcedentibus audiuiti/subripiunt vel etiam rapiunt violēter. Et hec sunt bona ipsius oronis/quibus in celesti consistorio pcurare debet: et expedire negotium orantis. Iheu quot nuncijs sic spoliati intrans/celeste illud consistoriū: ppter qd et minus bene ibi recipiunt: et difficilius expediunt negotia ipsorū: a quib⁹ mittunt. Depauperatus em nuncijs: a paupe missus videtur. Nec apparet etiā missus pro magnis vel arduis negocijs: negligit etiā negotium vel negotia sua: qui talem taliter mittit. Qui em sunt cordi negotia: que deferre debet iste nunci⁹ ad celestem curiam: solennē mittit nuncium ad illam: nō pauperem/vel pannosum: et q; nulli honori vel grē ibi habēdus videat. Ihec autē est solennitas nuncijs istius: apparatus scz/et ornatus: quem tibi pdixi vicz intentionis et attentionis desideriorū et aliorū/pque in precedentibus audiuiti ofonem adiuuari. An vero negotia ista p orationem gerenda et expedienda sunt: tam ardua tanq; magna sint: vt solennitatē nuncijs merito requirant. Abanifestum est ex his que petunt pcam: et ex ipso a quo petunt. Nulla nāq; negotia compabilia sunt negocijs veniarū/gratiarū et gloriarum: et hec p oronem pncipaliter intendunt. Negociū vero pacis reformande inter deum altissimū et eos p quibus orat: qtu sit quis ignorat. Quid dicam de negotio salutis: de negotio in quo tantis accusatiōibus ad mortem oratis agit: qualem aut qta oporteat eē nunciū/vel pcuratorē: p quem tantis accusatoribus et sup tantis accusationibus responderi oportet quis ignorat. Est em accusator in negotio isto ipē diabol⁹ et omnes angeli eius

qui non cessant nos accusare die ac nocte. sic legit Apocal: xij. Qui astucia nulla iuris peritorum prudentia compari potest. Et si quis dixerit: quia postq; causa orantis criminalis ē qm in ea in multis criminibus agit: cōtra ipsum: nō potest agi seu expediri p nunciū seu pcuratorē. Dico quia fm illam cōmunē ac regularem intelligentiā: verū est quod dixit: q; niam fm hoc pcurator: nec vox/nec verbū/nec responsio eius est contra quē agit criminaliter. Oratio autē et vox et verbū et responsio est orantis: qua ppter psonaliter comperet celesti ac diuinali consistorio: cui⁹ oō ibi ē/ac psonaliter/ac p semetipm se defendit: qui per oronē in illo consistorio accusationib⁹ resistit. Uoce nāq; ppria verbo et responsione sua p priam causam suā ibi defendit: et ibi est personalis pntia: vicz in cōspectu dei altissimi: vbi et ipsi et coram ipso loquit. Si vero quererēs a me: vñ et vbi accipiet ista solennitas nuncijs et vnde habebit nuncijs iste solennis. Rūdeo tibi/quia pater ipse misericōdiarū: qui toti generi humano tam misericōditer/tāq; mirabiliter prouidit de aduocato et ppugnatore/atq; interpellatore sempiterno: vicz de charissimo et bñdicto vnigenito suo deo: vicz ac dñō nro iesu christo: prouidebit et tibi de nuncio isto: et nuncijs solennitate: nisi ignauia et negligentia tua hoc impediuerit. De ignorantia quippe vñ impericia circa ea que oronis sunt nō erit excusatio: postq; que pcesserunt in hoc tractatu vel audiueris vel inspereris. Adiuuaberis q; nō parum ad impetrandū a patre misericōdiarū/nunciū istum solennē: si verbis potentibus et ad depcandū compositis quorū multa supra tibi in precedentibus aggregata et congesta sunt: vsus in conspectu eius fueris: ad petendū ab eo mun⁹ et grām oronis hui⁹ qm in eo et per ipm omnia salutaria tribuuntur qua ppter toto studio inuigilandū est: totisq; cordis conatibus expolcendū est: mun⁹ grāte deo oronis. Ipse em est qui et sol⁹ docet orare quos vult: et dat tam pciolum munus oronis. Quia ppter in ipso principio oronis: qtu ipse pater misericōdiarū adiuuare dignabit: dicendum est ei. Dñe deus pater misericōdiarū q scis: et mihi magno munere gratie tue scire dedisti nō esse auctorē: nō esse effectorē: nō esse largitorem alicui⁹ boni: nisi te. Dedisti etiam mihi scire donū oronis tante xrtutis/tāteq; gratiositatis esse apud te/vt in eo et cum eo omnia salutaria dona largiaris: omibus illis quibus

donū illud prestare: fuerit pietatis et dulcedi-
nis tue dignatio. Largire mihi donū istud in
eo placere in ea pfectione quibus tibi illud et
suscipere placeat: et omnia alia salutaria quae per
ipm petere mihi donaueris: concedas. sic mihi
tribue orare misericordiam tuam: ut audire me ti-
bi placeat: et in omnibus quae a misericordia tua peti-
ero exaudire. Scio enim te docente: quod nec alio
nec alio de potest mihi: vel esse vel venire tam
placitū tibi: tanquam efficaciter apud misericordiam tuā
donū. Debes etiam scire: quia fidelis ac per-
omnia laudabilis nunciū ē nō solū instare apud
iudicē: vel curie dñm: sed etiam sollicitare acces-
sores eiusdem: et assistentes omnes eidem dño
pro negotio seu negotijs: pro quibus ad curiam
illam missus ē: maxime autē illos qui maioris
gratie: maiorisque potestatis in curia illa esse co-
gnoueris. Super autē omnem admirationē et
mittentibus et nuncijs de quibus agit: et salubrit-
atē prout iliter. prout sum est in curia illa celesti: ubi
quod maxime possunt necessitatibus miserorum sub-
uenire et omnia negotia ibi habentia: maxime
prompti atque parati sunt et nuncios istos intro-
ducere ad regē: et dñm curie illius: eosque po-
tē et in omnibus adiuuare. Tales habet omnis
orans aduocatos et mediatores: quos nō ve-
nalitas: sed mera liberalitas: ad interceden-
dum inclinet: utpote quos taliter charitas et
pietas possidet et qui orantibus occasiones in-
uenire desiderēt adiuuandi. Accedit ad hec
et aliud dei collaudatio et admiratio dignis-
simū: quia nullus ē qui contradicat vel aduer-
setur negotiū propriū: vel aliene salutis agen-
tibus vel agere volentibus. Omnes enim idipm et
solum volunt: quod scilicet velle regē ac dñm om-
niū seculorum: qui vult omnes homines saluos fieri
et ad cognitionē vitæ venire. hanc enim con-
cordiā facit sublimibus suis omnipotentissimus
ille dñs seculorum sicut legit Job xxxv. Accedit
etiam et illud bonū: ad obtinendū fiduciā secu-
rissimā impetrandi: quod nullus ē ibi qui nō totus
ardeat charitate: totus nō disuatur pietate. Ac-
cedit et aliud quod nullus est ibi cuius intercessi-
onē vel deprecationē possibile sit ab altissimo re-
pelli. Et propter hoc in eadem mensura: neces-
se habent: precibus et supplicationibus nostris
semper anuere. Illud quoque non est hic pretere-
dum: quia maiori confidentia: qui maiores ibi
sunt exorari possunt: et debent: non solū quia
humiliores: sed etiam quia charitate et pietate
semper in omnes propensiores atque profusiores.

Quēadmodū igitur i curijs magnatū: qui nō
omnes sollicitant qui promoueri negotiū pos-
sunt et volunt: ac parati sunt: pro quo nunci-
us est ibi: merito ignarus et negligens aut infide-
lis reputandus est. Sic nuncijs est de quo agi-
tur: si vel vnum ex totis tantis adiutoribus in
curia illa dei altissimi: sollicitare pro negotijs
orantis obmiserit: de negligentia aut infideli-
tate merito arguendus erit. Docet nos et
ipsa ecclesia celesti imo diuino magisterio eru-
dita et edocta sic orare: quod est dicere: talem
hominem nuncium ad celestem curiam mittere:
qui omnes deo altissimo astantes: et singulos
pro nobis sollicitet. Ipsa namque orationibus suis
plerumque letanias adiungit: que sunt singu-
lorum sanctorum inuocationes: similiter et
omniū: propter quod et multi ex eis sigillatim
inuocantur: multi vero in generali: quoniam
non ē possibile ecclesie dei: nominare tot san-
ctorum milia sigillatim. Sollicitudo quoque
diligentia gerendi negotij in nuncio hoc po-
tissimū requiritur: quod ipsa arduositas: pe-
riculositasque negotij euidenter ostendit. Quid
ergo dici potest de nuncio: qui circūquaque va-
gat atque discurrit varietate cogitationū huc
illucque distractus: ac ventilatus: ac de ipso ne-
gocio pro quo mittitur: nec curat nec etiā co-
gitat: sed nūc in hispania castra edificat: nūc
in britaniam rapitur: nunc in almanā dissilit
et velut palea: variarum cogitationum flati-
bus dispergit. Iheu quot et quanti sunt sic ora-
tes. Laue igitur tibi omnis qui orare intendis
a nuncio hominū cuius negligentie similis aut
compabilis vix aut nunquam in vitis litteralibus
inuenitur. Est et nuncijs hominū qui et antequam
ad celeste consistoriū proueniat: imo statim
cepto itinere: vel ad modicum progressus: in
via moritur. Hic est oratio cuius intentio in
ipso orandi tempore vel momento extingui-
tur: et irruens alia intentio vel affectio: ad ali-
ud agendum et intendendum cor rapit. Ex-
empli gratia: accidit interdum: ut cum orare
quis ceperit: incidat cordi eius cogitatio de
pulchritudine mulieris: profundeturque in eo
quousque ipsum in consensum turpitudinis in-
clinat. Et eodem modo se habet de alijs con-
cupiscentijs. Nullum enim genus concupiscentie:
quod per cogitationes eiusque in cordibus
orantium profundari non possit. Obsecran-
dus igitur est omnipotens et misericors deus
ut dirigat nuncium istum ante conspectū suū

Capitulum

custodiat sanum et incolumem in ipso itinere: et etiam coram se. Nuncium istum totis astutie sue conatibus interficere intendit diabolus. utpote quod negocium nostre salutis implacabiliter spodit atque persequitur. Nec solum in via ut predictum tibi: sed etiam in ipso dei aspectu. Cuiusmodi est ipsa oratio que ante dei conspectum iam intravit: modo quo predictum est ibi extinguitur: de quo memini me ipsum exclamasse multotiens ad dominum: ut saltem in conspectu eius atque presentia esset orationi mee pax atque securitas: et ne pmitteret ullo modo eum coram se illam occidi: presertim cum nuncij qui ad illum destinantur: protectione eius atque custodia gaudere debeant: non solum ante illum: sed etiam in itinere siue in via. Petebat hoc satis evidenter propheta cum diceret. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Cum enim petebat eam dirigere ante conspectum dei: petebat etiam eam in via custodiri. Similiter cum ipsi dei conspectui eam oraret dirigere. Orabat etiam et cum hoc: eam ibi custodiri: ne intorqueretur vel distorteretur a rectitudine intentionis. Debes etiam scire cum his omnibus quia inuenit nuncius huiusmodi excommunicatus interdum: et propter hoc in celeste consistorium nullatenus admittetur: sicut legitur Proverbia. xxviii. Qui declinat aures suas ne audiant legem: oratio eius erit execrabilis. Quapropter nec in celum sacratissimum admittetur: nec a sacratissimis civibus celestibus recipietur: quam potius ut execrabilis excludatur et repellatur cum indignatione et execratione. propter hoc autem non immerito a verbis eius aures dei auertunt. Alibi etiam scriptum est. Maledicti qui declinant a mandatis tuis: quapropter maxime maledicti qui maxime declinant ab illis. Ibi autem sunt: qui nec etiam propinquare volunt ut illa audiant. Maxime enim se longe faciunt a mandatis dei: qui nec illa audiunt nec faciunt. Qui vero illa saltem audiunt nec faciunt: non tam longe a mandatis dei sunt. Cum ergo manifestum sit tibi: quia nuncius excommunicatus non impetret nisi super excommunicatione manifestum est et tibi: quoniam cum celeste illud consistorium: latere non possit talis excommunicatio talis nuncij: quia omnino iste nuncius ibi nec aliquid impetrabit nec audiet. Laue ergo tibi: ne deus eum pro excommunicato habens: verbis eius auditum communicare recuset: tunc enim est necesse: ut ipse

te excommunicatum habeat: et propter hoc auditus sui vel audientie sue communionem non immerito tibi denegat. utinam autem uertat quod formidanda sit: quod horrida excommunicatio ista: per quam nec verbum suum quibusdam communicat misericors deus: cum omni generi peccatorum verbum dei communicandum sit. Exceptis illis duntaxat quos canes et porcos vocat veritas. Matth. vii. utinam attendant et illi quibus tam studiose tanquam abundanter communicatur verbum dei: quia largitate gratie dei hoc ipsis fiat. Non enim facit taliter omni nationi: presertim cum expresse legatur Act. xvi. Quia prohiberi fuerunt apostoli a spiritulano: verbum dei predicare in asia. Laudandum est a fatuitate et stulticia nuncij istius. Fatuus enim est atque stultus nuncius: qui petit quod non est petendum: sicut dicit beatus Augustinus de illo qui petit a deo: ut occidat inimicum suum. Stultissime enim petit cum velit se esse iudicem inimici sui. Deum autem suum tortorem. Iudicem enim se gerit inimici sui: dum ipsum reum mortis diiudicat: proculdubio deum vult habere tortorem illius. Hoc autem quod inconueniens sit: quis non videat: dum in tam vili officio deum sibi seruire: vult: officio vicem carnificis seu tortoris: semetipsum autem in tam sublimi: tantique honoris officio: facto ipso collocat vicem iudicis presidentis. Est ibi et alia stulticia: sicut ibidem dicit idem Augustinus: quia vult homo huiusmodi: frangi pontem misericordie diuine: ne habeat inimicus eius: per quod reuerti possit ad deum. Hoc enim per mortem agitur impatis et improvisis peccatoribus: ut redire non possint ad dei misericordiam et gratiam: quam cum possint inuenire: querere contempserunt. Considera ergo arduam multitudinem: et magnitudinem negotiorum: que agenda habes in illa sublimi curia: et ne mittas verba tua per nuncium stultum. Expresse namque legitur Proverbia. xvi. Claudus pedibus: et iniquitatem bibens: qui mittit verba per nuncium stultum. Manifestus est tibi: quia claudus pedibus nec ad bona currere: nec ambulare: nec a malis fugere: nec declinare potest. Et propter hoc necesse habet bibere iniquitatem: hoc est penam iniquitatis sue. Huiusmodi autem nuncius cum sapiens fuerit: et bona procurat atque impetret mittenti se: et auertit mala ab eodem. Indulgentiam quoque et culpam et penam: nihilominus

Obtinet. Inuenitur et alia stulticia in nuncijs
hominum: qui cum ire debeant ad illam rhomam
veri. s. nominis sublimem atque dominantem: ce-
lestem scilicet curiam: vadunt alias: et ad ali-
os quam ad ipsam regem et dominum seculorum: et pe-
tunt ab eis que ab illo solo obtineri possunt.
Propter quod dicitur Eccli. vii. Noli quere-
re ab homine ducatum: nec a principe cathe-
dram honoris: a deo enim ista solo obtinenda sunt.
Nemo namque assumit sibi honorem: sed qui vo-
catur a deo tanquam aaron: sicut dicit Apostolus.
Nec dico ista propter hoc quod a deo petenda sunt
alicui talia: viris enim bonis: et petenda et pecu-
randa sunt honorum et potestatum sublimia.
Verum non ab ipsis sed ab alijs. Impuden-
tissima namque presumptio esset unicuique: quate-
nus excellens viro atque presumptuosa tur-
pitudine et intolerabilis dicere deo: petere: fac
me regem: fac me episcopum. Cum officiorum
hominum tanta sint: tanque periculosa onera: ut ne-
mo sapiens sit qui non ea potius reformidet quam de-
sideret: viri namque sanctissimi: non nisi tracti
siue coacti illa susceperunt: unicuique ergo ec-
clesiarum est desiderandus ac tota deuotio et
instantia appetendus: et a deo petendus pa-
stor bonus. Et quoniam ab hominibus plerumque pe-
tuntur: et a solis hominibus: atque per eos solos
obtinere sperantur: sit per iram dei maximam
atque semper iustissimam: ut deo permittente
et approbante: mali et apostoli ipsi reprobis loca subli-
mitatibus obtineant: propter quod ipse dicit Osee
ultimo. Dabo eis regem in ira mea: et auferam
in indignatione mea. In pena igitur grauissi-
mam et in vindictam iustissimam: preesse per-
mittuntur: qui prodesse nullo modo curant.
Et propter hoc per eundem prophetam dictum
est. Regnauerunt et non ex me. Principes ex-
titerunt: et non cognoui. Homines ergo dei ope-
ra manuum sunt: et idola surda et muta atque va-
nissima: et reputantur et vocantur: sicut expres-
se legitur Zach. ij. Reperitur et nuncius hominis
qui cum debeat volare in celum: currit ad ter-
ram. Et hec est oratio: que cum debeat petere
celestia: hoc est spiritualia bona et eterna: ter-
rena solummodo petit. Illuc enim tendit omnis
oratio: ubi est quod per eam petitur: et obti-
neri per eam intenditur: propter quod dixi/
nuncium hominis ad terram pergere: qui pro-
fiscisci debebat imo volare ad celum. Inuenit
et alia stulticia in nuncio hominis: quia a deo igna-
rus est et inscius ut celestis curie vires proflus
ignorer: et an habeat ibi contradictores et ad-

uersarios nec videat nec attendat: sed ipsas
voces aduersantium et contradicentium sibi
nec audiat nec intelligat. Iheu quor et quanti sunt
qui nobis orantibus: et veniam atque gloriam peten-
tibus aduersantur quorum unusquisque clamat in
aures dei omnipotentis. Contradico. In his
primi atque fortissimi contradictores atque ad-
uersarii nostri: sunt ipsa nostra vitia et peccata
quorum clamor usque in sublime celorum extolli-
tur: sicut Gen. xvi. legitur: ubi ex persona dei
omnipotentis dicitur. Clamor sodomorum asce-
dit ad me. Fortissimi isti contradictores: quoniam
primi et radicales sunt in aduersationibus et
contradictionibus istis: et eis cessantibus atque
tacentibus: omnes alij tacerent siue cessarent
penitus ab aduersationibus contra nos.

Secundi contradictores et aduersarii sunt
omnes exercitus pulcherrimarum sublimiumque
militiarum celestium. Similiter et omnium san-
ctorum: necnon et animarum: que occasione vi-
tiorum nostrorum et peccatorum in igne pur-
gatorij: vel in inferno etiam detinentur: toti-
que curie celesti inimici sumus: quod diu vitijs et
peccatis vel etiam mundo amici sumus: sicut
legitur Jacobi. iij. Quicumque voluerit esse ami-
cus seculi huius: inimicus constituitur dei.
Adherito igitur tanti amici dei: inimici nostri
sunt: quod diu inimici dei sumus. Amicus enim ini-
mici dei: inimicus est dei: quibus vero occasi-
onem vel peccandi vel perditionis dedimus:
et propter hoc in purgatorij igne vel flammis ge-
hennalibus detinentur. Quis dubitat quin
die ac nocte clamant contra nos et dicant: vin-
dica dñe sanguinem nostrum: sicut legitur Apo-
cal. viij. Que etiam si voce tam naturali quam spi-
rituali tacerent: ibi tamen cruciatus eorum acerbis-
simi ipsa veritate clamant ut predicti. Luz enim
redemptio anime vnus proprie diuicie sunt:
sicut legitur Proverb. xij. Qualiter putas
vel putare potes non clamare animas contra
clericos et sacerdotes qui redemptionem eo-
rum comedunt et in luxurijs suis infigunt nec
pro liberatione earum a tormentis et cruciati-
bus in quibus sunt satagunt. Tertij aduer-
sarii nostri atque contradictores contra nos in
curia illa sunt ipsi sancti: quibus iniuriamur
vel iniuriati sumus: et hoc vel in personis eo-
rum: blasphemantes contra eos nepharijs
iuramentis: quibus nec ipsi gloriose dei geni-
tricia multis nec patris in aliquo: nec defertur
vel in ecclesijs ipsorum. Et hoc duobus mo-
dis: siue cum ipsi ministri dei qui in illis deser-

Capitulum

niunt iniurijs quibuslibet/molestantur. Vel etiam ipsa loca deo dedicata et sanctis ipsis violantur. Vel ipsa bona temporalia ad sustentationem ministrorum/deo et sanctis illis oblata et consecrata vel diripiunt: vel ab ipsis modo quolibet minuuntur. ¶ An est aliquis adeo insipiens: ut deum ac dei filium opinari possit blasphemias gloriose ac charissime genitricis negligere ita/ut eas ut dignum et iustum est non vindicet? Quis hominum iniurias et contumelias matris sue equanimiter toleret: et si possit non vlciscat: quod non omnium aliarum matrum iniurie ac contumelie tolerari quoquo modo possint. Istius tamen benedictae semperque venerande matris blasphemie: omni gladio et igne: omnibus studiis et viribus exterminande et vindicande sunt. ¶ Illi quicunque sit: qui ignorat dei matrem in eo amore et honore apud boni dictissimum filium suum esse: ut honorantes eam honoret: et inhonorantes digna animi aduersione puniat. Non presumat aliquis deum vel dei filium/se posse habere propitium et beniuolum: qui benedictam matrem suam offensam vel aduersariam habuerit. Sic nec de dei gratia vel propitiatione cuiusque eorum / qui eius filio in celo vel ministrant vel assunt: aliquis presumere debeat vel sperare. ¶ Quartus aduersarius et contradictores nostri in curia illa celesti: demones ipsi sunt: sicut legitur Apocal. xij. Proiectus est accusator fratrum nostrorum: qui accusabat nos die ac nocte. ¶ Quintus et maximus atque fortissimus: deus ipse est qui semper accusat eos qui seipsos negligunt accusare: et semper excusat illos qui seipsos in conspectu ipsius: studiose et incessanter accusant. Boni igitur nuncij et fidelis/ac diligentis procuratoris est: aduersantes sibi et contradicentes in curia ista vel placare sibi et propitios efficere: vel eis silentium imponere vel illos congruis responsionibus atque defensionibus repellere: ne contra ipsum vllatenus audiantur. Et primis quidem et radicalibus aduersariis et contradictoribus: silentium imponit: cum occidunt siue mortificantur: et hoc in sola dei curia nobis non solum permittit: imo etiam conceditur/atque remuneratur: acceptatur in alijs curijs cum sub conducta et protectione iudicis litigantes sunt. Absit autem ut vitia et peccata sub dei precectione sint: cum per Apulum omnibus dicitur ad Col. iij. Mortificate membra vestra / quae sunt super terram. ¶ Amplius per hominum nuncium/orationem ad hoc directe intendit: ut per ipsos ad

uersarij et contradictores contra nos non solum audiant/vel admittant in isto spiritali iudicio: sed etiam ut inibi moriantur. Ipsa enim pia oratio: cum perfecta fuerit: mortificatrix est omnium vitiorum et peccatorum: sic orantis mortificatio autem eorum est per modos et vias quas totiens audiuit. Ipsa namque discretio ipsorum mors est eorumdem: cum recedit ab eis anima humana/sequens eisdem subtrahit/necesse habent ruere vel cadere: cum sustentamentum aliud non habeant/quam miseram animam ipsam: quae illa in semetipsa sustinet et supportat. Et non est opus ut enarrem tibi et enumerem hic modos destructionis et mortificationis ipsarum. ¶ Si vis igitur ut clamores non audiant/vel admittantur contra te: clama tu ex aduerso/et exalta in fortitudine vocem tuam contra ea: quanto enim fortius et altius contra ea clamaueris: tanto debilius erit clamor ipsorum: et minus exaudibilis/donec penitus obmutescat. Obmutescat autem prorsus/et sine omni voce erunt: cum toto corde clamaueris. Magnificandi igitur multiplicandi exaltandi que tibi sunt clamores orationum et confessionum: si vis aduersariis istis et contradictoribus silentium imponere. Clamores enim ipsorum: validis clamoribus hominum non solum retondunt/ut non audiant: sed omnino exterminant. Quapropter manifestum est quod tibi valide/quantumcumque audibiliter imo exaudibiliter apud deum clamant/contra illos: qui coram eo tacent a clamoribus orationum et confessionum. ¶ Validissime namque sunt coram domino deo accusationes aduersariorum hominum: contra illos qui non seipsos iugiter/confessionibus in conspectu eius accusant. Nulle autem prorsus et nulli vigoris et virtutis contra eos sunt qui se studiose in conspectu dei increpare et accusare non cessant. quod expressit nobis spiritus per os David dicens Dixi confitebor aduersum me iniusticiam meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Attendite anima mea et admire et lauda ex totis intimis tuis: super abundantissimam pietatis dei dulcedinem: qui solo proposito huius accusationis/vicque sit in confessione coram ipso: remittit statim impietatem peccati mei. Et propter hoc non solum modo silentium imposuit vitijs et peccatis contra ipsum David: sed etiam remisit ea: deleuit/prorsusque exterminauit. ¶ Si quis dixerit: non est mihi potestas aut virtus ad clamandum sic: vicque orationibus et confessionibus: cum adhuc corde mortuus sum. Et scriptum sit: qui non est in morte qui memor sit tui in inferno:

aut quis confitebitur tibi? Ahois autem et in
fernus: pculdubio status est peccatoris in p
fundo peccatorum suorum sepulchri: et adhuc in
eo iacentis/ac putrescentis. Sicut euidenter
legit Eccī. xviij. ante mortē inquit confitere
mortem inq; hmoi quā pdixi. ppter quod et
cōuenienter sequit. a mortuo em̄ quasi nihil
erit confessio. Om̄ino enī insensibilis corde
peccator efficit. p mortem istam. Et ppter hoc
nec videt nec sentit illa in quibus tot⁹ sepul
tus est. Quid igit factu eius opus est? quod
est illi consilium salutare: hoc est indubitatē
vt procuret qui clamēt pro eo. Et horum cla
matorū duo sunt genera. Primum est opa ip
sa misericordie. sicut expresse legitur Abacuc
j. quia lapis de pariete clamabat/ et lignū qd
est inter iuncturas edificiorum/ respondebat
quod et in bono et in malo intelligi potest. Pi
orum em̄ edificiorū et ligna et lapides clamāt/
in aures dei om̄ipotentis: pro edificatoribus
quēadmodū de rapinis et male acquisitis: edi
ficationes fiunt contra edificatores suos/ ad
dñm. sicut dicit Jacob⁹ in. iij. c. eplē sue. Au
rum vestrum et argentū eruginauit/ et erugo
eorum vobis erit in testimoniu. Quid aut vox
bonorum operū/ et etiam malorū: et magna et
valida sit. expresse legitur Sapient. iij. Exini
quis om̄es qui nascuntur testes sunt nequi
tie eorum interrogatione sua. Et alibi. Ipse i
terrogabit opa nostra. De hoc etiā alias au
diuisti in precedentibus. Bona igit opa no
stra et inter ea opa pietatis/ nō solum clamāt
pro oratoribus suis coram dño et ad ipsum. s
etiam pugnant sup scutum ad protegendum
iplos. Elemosyna namq; exorat ab omni ma
lo: et super scutum potentis/ ac super lanceas
aduersus inimicum tuum pugnabit. Sicut
legitur Eccī. xxiij. Alij clamatores efficacissi
mi atq; validissimi intercessores sancti siue q
hic militant: siue qui iam cum christo domino
regnant. Et hi inter eos validiores in conspe
ctu dei altissimi gratiosiores sunt. Propter h
igitur et commutatione bonorum temporali
um viroꝝ sanctorum qui adhuc in mundo
isto sunt: preces procurande tibi sunt. et etia
precibus et obsecrationibus emendande.
Quanto fortius igitur eorum qui cum chri
sto domino regnant et gloriātur. An times
ne tot et tantis clamantibus pro te: clamo
res vitiorum et peccatorum tuorum audiat
prelargus miserator deus? Absit. cum nihil
odiat miserator deus prelargus/ nisi vitia et

peccata. Absit/ vt ea audiat contra te: et tam
caros tāq; gratos intercessores tuos repel
lat. Sancti quoq; qui contra nos clamant:
ppter iniurias et cōumelias. placādi sūt em̄
datiōe cōumeliaz et iniuriarū/ q̄s eis irroga
uim⁹. Et nihilomin⁹ p̄cibus et supplicatiōibus
qualib⁹ et q̄tis possum⁹. Hoc aut docemur in
exemplo beati Genesij. qui priusq; orare pre
sumeret. p archidiacono/ quē in vita ista dile
xerat: placauit inclitā xginē et martyre agne
tam: et quendā alium sanctū: quibus ablatio
ne possessionū quarūdam/ iniuriatus fuit ar
chidiaconus ille in ecclesijs eorū. De aia
bus vero que tam in inferno q̄ in purgato
rio contra nos clamant: quid aliud nobis fa
ciendū est: nisi vt et per nosmetip̄os q̄tū nob
datur: pro liberatione ipsarū satagamus. Et
etiam per alios ad hoc ipsum laborem: em̄
dicantes eis aliorū suffragia: qui nostra illis
subtraximus. nec intelligas in hoc sermone
meo/ q̄ pro liberatione animarū que in infer
no detineri sciunt: preces faciente sint. s̄dū
hoc ignoratur: non est pigritandū q̄n pro eis
et cōiter p fidelib⁹ defunctis oib⁹/ suffragia fiāt
Scit em̄ de⁹ ōps q̄b⁹ pdesse vel possint vel de
beant. nec patietur aliquē eorū defraudari a
fructu/ quie i cōpetere potest ex huiusmodi
suffragijs. Laue aut tibi tota diligentia. ne
beatam et intemeratā dei genitricem aduer
sariam habeas villo modo: cuz impossibile sit
te placatum aut propitiū habere benedictū
filium eius: ipsa tibi offensa vel aduersante.
Ipsa quoq; tibi propitia vel fauente: impossi
bile similiter sit/ vllum ex omnibus militibus
celestibus/ vel quēq; ex tota illa ecclesia san
ctorū nō eē p̄pitiū et fauētē. Ipsa etiā apien
te/ os sacratissimū/ os gratiarū/ os b̄ndictū
suum/ ad loquēdū misericordissimo filio suo
pro te: omnis iniquitas tua/ et aduersariorum
suorum opilabit os suum. Omnes em̄ obmu
tescent. totaq; illa celestis curia: incipiente
ea loqui pro te: loquetur benignissimo mise
ratori filio eius. Qualiter autē placandus
sit ipse iudex vniuersorū/ et dominus noster
iesus christus: iam audiui in precedentib⁹. Ac
Et vnus modus eum placandi est: vt tu ipse
placatus sis proximis tuis. Ahemor igit esto
eius. quod legitur Eccī. xviij. Homo homini
seruat iram: et a deo querit medelaz. De hoc
et in eis q̄ p̄cesserunt. Et in tractatu de opib⁹
et mirabilibus virtutū. Et in caplo de miscōia
multū audiui. Abath. xvi. exp̄sse legit ex
f 4

Capitulum

verbis dñi. serue neq̃ omne debitum dimissi ti-
bi/ quoniā rogasti me. Ex quo expresse colli-
gitur q̃tū possunt et valent apud misericordi-
am dei preces etiaꝫ peccatorum. cum ex toto
corde ad ipsum clamauerint. Numerat etia-
am et nō īmerito inter stulticias et fatuitates
nunciū istū: q̃ ipsi negotijs licet arduissima
sint: nec curat nec cogitat/ nisi hoc soluz q̃ pe-
titionem nudam porrigit et offert deo omnis
ignorans. quid illa contineat/ et quid per eaz
petat. Et hec manifesta sunt in omnibus oran-
tibus/ qui labijs suis strepunt/ et tumultuant
in ecclesijs sola inania/ proꝫ ab eis que de-
siderare et per orōnem petere deberent con-
traria cogitantes: et de his que verba oratio-
num signant nihil omnino intelligentes/ q̃uis
aut ista magne stulticie et intolerabiles sint: nō
sunt tamē orationes hñi contemnende vel
abijciende. Iste em̃ sunt/ quēadmodum laici
litterarum. signari/ porrigentes et offerentes
summo pontifici petitiones suas in scriptis.
cum omnino ignorent quid in illis contineat:
et quid in ipsis vel per ipsas petatur. Sūmus
vero pontifex/ nō ad ignorantiam ipsorum/
sed ad petitionem respicit et attendit. Hec pa-
rum vel leue est q̃ per ignorantiam istam in-
terdum/ et orōni deperit et oranti. **T**ōm̃ em̃
modo et studiosius et obnixius q̃ illud qd etiā
non cogitatur. inuenitur: et cum eis que audi-
uisti in nuncio isto/ quam orationem dixi/ du-
plex est peruersitas. Prima est. quia sibi met
contradicit. Est em̃ rectitudo orationum cō-
uenientissima: vt orans eum/ om̃is/ manum
porrigat ad capiendum quod petit: ad queꝫ
dirigat sermonem petitionis. Et ita faciunt
om̃es mendicantes et elemosynaria benefi-
cia petentes. Abanū em̃ et voce in eum inten-
dunt/ a quo benefici sibi petunt. Tibi autē
notissimum est: quia manus in eam parteꝫ ex-
tenditur/ in quā tendit et opatio. Quia ppter
qui tantundem agit nisi opa diaboli: ad eum
habet extētam proculdubio manum suam.
Ab eo igitur petit impleri manum suam: cui
illam porrigit. Quia ppter contrarius est sibi
ipsi. Deuote et a deo petit beneficium: manuz
vero ad diabolum tendit qua peruersitate qd
intolerabilius estimari potest. **S**ecunda p-
uersitas est qualis in ludo fieri consueta est.
ludo inq̃ qui vulgariter vocatur ludus asini.
vbi ad ipsum emptorem dorso verso sermo di-
rigitur: et de precio asini cum eo tractatur. Di-
co igitur quia ad eam partem/ et ad eas res/

facies mētis obuerſa est: et ad eas respicit q̃s
cogitat/ vel de quibus. Ipsa em̃ cogitatio si-
ue cogitatus: mētis intuitus est siue aspectus.
qua ppter q̃ ipso momento orationis ad alia
mente intuetur/ vel aspicit: quasi dorso verso
ad deum: loquitur ipsi. quere vt ita dicat. as-
inum. Oratio igitur hñi et ridiculosa est/ et ip-
si deo contumeliosa. Quis em̃ fortasse iocose
aut illusorie cuiq̃ homini sic loquitur: vt dor-
sum ad ipsum habeat/ et faciē ad alia. Iste igitur
peruersitates in oratione sunt contrariā-
tes. seu contradictio eius ad semetipsum. et
ridiculositas illusoria contra deum. que am-
be/ in om̃i nuncio et procuratore/ q̃tū dedece-
at: q̃tūq̃ ipsum impediatur: nemo intelligens
ignorat. Defectus quoq̃ vocis et loquē-
q̃tū noceat negotijs que per nuncium ge-
renda sunt: manifestum est tibi. et iam audiui-
sti in precedentibus: quia vox orationis desi-
derium est. Et quia muta est oratio: que voce
caret hñi. Debilitas vero in desiderio/ si-
ue cupiditas: raucedo est in voce orationis.
Quarta ergo stulticia/ est nuncium mutū
aut raucum et sine voce audibili existentē/ ad
eam sublimē curiam mittere. presertim p tot
et tantis/ tanq̃ arduis negotijs: vt sunt nego-
tia animarum. Et quoniā iam edoctus es/ p
dei gratiam/ de oratione. quia ipsa est precio-
sissimum desiderabilissimum atq̃ magnificū
dei donum: presertim cum depurata est: et im-
munis ab imperfectionibus/ et alijs impedi-
mentis que audiuiſti. perfecta vero dispositi-
onibus q̃s per me in hoc tractatu audis: **N**ō
relinquitur tibi ignorare: q̃ a deo studiosissi-
me deuotissimeq̃ ac obnixē petenda est. cum
ipse solus auctor et doctor ipsius est/ atq̃ inſpi-
rator est.

De cantico peccatricis aie. La. XXXIX

Est hec prose

p quar tertiam perfectionem orati-
onis. per quā est cantio/ canticū
et cantilena. Abanifestū ē em̃. q̃ psalmi et can-
tica s̃m plurimuz sui/ orōnes sunt. Preterea
Esa. xliij. exp̃sse d̃r ad aīam peccatricē/ sume
citharā circū ciuitatē meretricis obliuioni tra-
dita. bñ cane/ frequēta cāticū vt memoria tui
sit. Eo nāq̃ ip̃o q̃ vocat eā meretricē: ip̃am eē
peccatricē clamat apte. Queāt ē cithara quā
sumē iubet: nisi cor hūilitate excauatū ac p̃fū-
datū: et bonaz cogitatōnū et affectōnū cordis

superius intēsum: ac preparatū ad resonādū
concentū quem audit. Et dixi cogitationū
seu affectionum: non audens dicere virtutū:
cum illas anima peccatrix non habeat. nec li-
bera potestate ipsius sit / vt illis tendat et pre-
paret os suum tanq̃ citharam. humilitatem
vero intellexit. De qua dicit Bernardus. q̃a
est humilitas quā veritas parit. Et alia hu-
militas quā charitas parit. Facile est autem
vnicuiq̃ peccatori deprimere cor suum / ac p
fundari sub mole vitiū et peccatorum suo-
rum: et euacuare ipsū atq̃ exinanire a bonis
virtutum / et bonis meritis. quod non est ali-
ud q̃ cognoscere vel recognoscere vacuita-
tem suam et paupertatē atq̃ sentire vacuum
a bonis / quibus deberet esse plenissimum.

Et proinde cogitationes bonas quibus se ac-
cusat peccator: ministrat ei conscientiam / si-
desq̃ etiam mortua sacratē doctrine. cui⁹ no-
stris temporibus tanta copia est Affectiones
quoq̃ bonas / quales sunt timor / pudor / ira /
et dolor / de quibus in precedentibus / decem
numerate sunt ipsa vitia et peccata: ea intue-
ri volentibus copiose ministrant. Et hoc de-
clarabo tibi: licet per occasionem hoc faciam.
Sunt namq̃ huiusmodi cogitationes et affe-
ctiones de benedictionibus dulcedinis: qui-
bus deus preuenit illos / quos ad gratiam pe-
nitentis illustrat et preparat. Si queratur
cuiusmodi cationem vel canticum / cantare
iubetur meriti ista. Respondetur q̃ cantio
ista vt plurimum habet lamentationem / et ve-
parum aut et vel modicū carminum. Decem
enī ille affectiones / quas prenumeraui tibi /
lamentatorie tantū sunt / et malorum que pec-
catores in seipsis spiritualiter patiuntur: ex-
pressorie. Et quoniā peccator / vere spiritua-
liter mortuus est / et malis suis obsessus et op-
pressus: que vox decet eū nisi lamentaria / et
malorū suorū expressoria: magnum autē ini-
tium vite est peccatori lamentari / et lugere se
ipsum. Et magna speratio atq̃ appropinqua-
tio ad resurrectionem et vitā: imo vite nouita-
tem que est vita gratie: qua. s. deo grate siue
gratiose viuatur. Et debes scire / quia quēad-
modum in citharis et alijs instrumentis / ma-
gnitudo concauitatis atq̃ profunditatis: re-
sonantiā adauget atq̃ dulcorat. Sic in citha-
ra cordis: humilitas quā predixi. q̃to enī siue
cogitationibus siue affectibus magis se humi-
lat et deprimat peccator: coram domino: tanto

ipsi gratius et acceptius resonat in oratiōe co-
ram ipso. Quēadmodū dicit beatus Ihero-
nimus. Nihil adeo deo displicet in peccatore: vt cer-
uix erecta post peccatum. ita nihil ei gratius
in eodem / q̃ curuatio vel humiliatio eiusde-
sub mole peccatorū. sicut legitur Baruth. j.
Anima que testis est magnitudine mali et in-
cedit curua et in infimis et oculi deficientes / et
anima esuriens: dat tibi dñs gloriā et iusticiā.
Q̃tū enī pro peccatis suis semetipm humili-
at / sub potenti manu dei: tñ sup seipm siue in
seipso deū exultat. Q̃tūq̃ semetipsum in
eis et pro eis despicit atq̃ viuificat. tantū in se
metipso deū honorat. Similiter et quātum se
metipsum confundit in peccatis suis / et pro il-
lis: tantū deū glorificat: tantūq̃ gloriā dat
deo in semetipso. Dat ei et iusticiā: cum se iniu-
ste contra ipsum egisse fatetur / et recognoscit.
Dat ei et iusticiā / cū vitia sua et peccata sibi
soli attribuit: non facto / nec constellationi /
nec ipsi deo contra eos qui naturā malā eum
creasse blasphemant. Et quosdam planetas
malos creatos fuisse / infaustosq̃ et infortuna-
tos / et ad nocendum naturaliter. id est. ipsa na-
tura sua potentes et prodesse nō valentes de-
lirant. Quēadmodū de Saturno et Albarte
astronomi fatidici / mentiti sunt et scripserūt.
Dat deo iusticiā qui se iustificatione et vltiōe
diuina / dignū esse constitetur. ipsumq̃ deū iu-
ste acturū secū predicat: si vitia sua et peccata
placeat vindicare. Curua incedit et in infimis
anima / que nec etiā audet oculos leuare ad
celū pre confusione. quia celo spreto eiusq̃ fe-
licitate / infernum et eius tormenta eis pretu-
lerit. In hac enī resonantiā. p̃ima chorda de-
bet resonare / fides. Et primum quattuor so-
nos siue voces de imēitate incogitabilis lar-
gitatis et beneficentie dei: vbi primus sonus ē
recogitatio beneficiorū / seu donorum nature.
Secundus recogitatio veniarum: quibus re-
misse sunt nobis tam culpe q̃ pene. Tertius
recogitatio gratiarum / per quas ad decore-
diuine similitudinis reformati sumus. Quar-
tus / recogitatio gloriarum / seu hereditatis
eternę: in qua ius hereditarium nobis in ba-
ptismo collatum est. Abuta sine voce atq̃ so-
no est / vel debilis et pene rupta chorda fidei:
que sonos istos incessanter non resonat. / et
idubitant in eis et apud illos sic resonat chor-
da fidei: quibus data est scientia salutis. p̃os-
sibile ē tñ tibi et aliter distinguere et affigere so-

Capitulum

nos fidei. vt primū ponat recogitatio singula-
ris illius ac stupendi beneficii / vicz incarnati-
onis ac passionis charissimi ac benedicti vni-
geniti filij dei. ¶ Deinde beneficiorum / que
per sacramenta nobis incessanter vel collata
sunt vel tribuuntur. In quibus sup omnem
admirationem / ē sacratissime eucharistie sa-
cramētum. ¶ Tertius recogitatio beneficii
doctrinarum et reuelationum / quibus erudi-
ti et docti sumus de secretis sapiētiālibus / de
quibus non fecit deus taliter omni nationi.
¶ Quartus sonus est recogitatio diuitiarū
patientie et longanimitatis dei: per quas tam
magnatos et malos / in tot et in tam malis / tā-
diu tam benigne / tam misericorditer / tā dul-
citer sustinet / et expectat: mirisq et ineffabili-
bus sibi soli notissimis vijs et modis: ad miseri-
cordiam suam et gratiam reuocare et reduce-
re / q̄tū in ipso est non cessat. Interdum autē
obstinatissimos et durissimos / et obduratissi-
mos / et omnino rebelles: conuertit ad se. id est
iustificat. Quid putas coraz deo cogitat: qui
ista negligit cogitare? Licet igitur chordam
vnā istius cithare fidem dixerim: non incō-
ueniēter tamē psalterium decachordum dici
potest. Decem vero ille affectiōes que tibi su-
perius nominare et numerare sunt: psalteriū
decachordum rectissime nominatur. in quo
tanto iucundius deo psallitur: quāto maiori
angustia cordis / decem illi soni resonāt in eo-
dem. Et ne mireris si fracta cithara / et nerui
debiles et non bene tensi: debitum et perfectū
concentum non reddunt vel resonant. Cor
confractum cithara fracta est. Confractum
inq̄ fractione de qua legitur Eccl̄. xxi. Cor fa-
tui quasi vas confractum / et omnem sapienti-
am non tenebit. Nerui debiles et pene rupti /
gratie preparatorie et benedictiones dulcedi-
nis: quidem quibus preuenit et preparat nos
dominus. preparat inq̄ ad gratiam peniten-
tialis iustificationis. Et sunt reuera initialia
quedam adiutoria ad illam. Ibi quattuorde-
cim soni / cum de cithara cordis sonuerunt: li-
cet debiles / licet exigui: auribus tamen mise-
ricordie dei / iucundum sonant: et ad ipsū im-
petrant: vt memoria sit meritricis obliuioni
tradite. Cū vero perfecta fuerit cithara cor-
dis: et neruis omnibus debitis conuenienter
preparatis et ordinatis: erit cor humanū psal-
terium iucundum / simul cū cithara / resonās
q̄ inferiori: hoc est pro liberatione a malis / et

etiam pro condemnatione impiorum / gratia
rum actiones / benedictiones / collaudatio-
nes / et glorificationes. A parte vero superio-
ri: pro omni largitione beneficiorum. Ihec ea
dem vel resonans a pre inferiori / dei iudiciū
iustissimum ac per omnia laudandum. A par-
te vero superiori misericordiam. A misericor-
dia namq dei super omnia opera eius est. sicut
legitur in ps̄. Et misericordia super exaltat i
iudicio: sicut legit Jacobi. j. propter hoc ergo
dictum est in ps̄. misericordiam et iusticiā can-
tabo tibi domine. In penitentibus et etiaz ad
penitentialem gratiam conantibus / conue-
nientissime sunt: omnibusq pijs viribus au-
ditu iucunde. Septem resonantie exteriores
quas preaudiuisti. scz gemitus / suspiria / eiu-
latus / et plactus / clamor qualis est vlulatus
deinde singultus / atq rugitus / an putas / su-
per omnem cogitationem et admirationem mi-
seratorem largissimum / deum continere pos-
se aures suas / aut auertere ab hmoi concen-
tibus? An putes aliquem in omnibus illis exer-
citibus / pulcherrimarum sublimiumq mili-
tiarum celestium: continere posse vocem ora-
tionis et deprecationis / qn q eā emittatur vt
prostituantibus? Sciendum autem est tibi
quia quēadmodum chorde seu nerui littera-
les / in cithara litterali / seu alio quocunq mu-
sico instrumento: binatim ordinantur atq ten-
duntur. et ppter hoc bini et bini resonant. Sic
et in cithara ista spiritali / virtutes omnes bi-
ne et bine inuicem connexe sunt: sibiq inuicē
adiuuant / sicut legitur de alis animalium se
inuicem tangentibus Ezch̄. j. Exempli gra-
tia amor bonorum et odium malorum: spes et
timor / continentia et abstinentia / magnificen-
tia et humilitas. et ad hunc modū se habet de
alijs. Et attende concordiam ipsarū ad in-
uicem. quia vnaqueq discordaret et male per
semetipsam sonaret / imo dissonaret nisi alte-
ra alteram moderaretur ac temperaret vlad
iuuaret. Manifestum est enim tibi qualis ab-
stinentia continentiam adiuuet. rumpit enī
neruus continentie aut vehementer debili-
tatur et deprimitur sonus eius: si abstinentia
illum non adiuuet et confortet. Notum est
vnicuiq nostrum qualiter comessatio et ebi-
etas repugnent continentie / aut interdum
extinguunt. Ceterum enim mero estuans / vt
dicit hieronymus. Facile spumat in libidine
Similiter et spes in presumptionem eleuaret

sonum suū: nisi eā timor repmeret et modera-
retur. Timor vero in desperationē rueret: ni-
si illū spes ab imo fulciret et sustentaret. sic hu-
militas in vilitatem abiectiois semetipsam
abijceret nisi illam magnificentia sustentaret.
Ipsa q̄ magnificētia: ne nimis ī altū prosiliat
et in supbiam se eleuet: ab humilitate p̄mitur
et in rectitudine sui ordinis retinet. sicut inue-
nies in amore et odio. Nō em̄ est possibile bo-
na laudabiliter p̄ omnia facere / custodire / nu-
trire / atq; defendere p̄ omnia amore bonorū.
nisi contra mala pugnet assidue: nisi eis resi-
statur viriliter: qđ p̄prie ac p̄ se odij est malo-
rum. Eodem modo nec mala impugnabunt
fortiter / nec resistēt eis viriliter: si amor bono-
rum ad h̄ non adiuuerit. Si em̄ bona nō amē-
tur: p̄ que malis resistit / et mala repelluntur:
nō est possibile vt contra ea laudabiliter pu-
gnetur. **S**i querat quis de ipsa fide: quam
v̄tutē habeat sociā et cōnexam: ac si quereret
de neruo fidei / quis ei neruus alius in ista cy-
thara associet? Eadem r̄ideo in hoc qđ discre-
ditas erroris et impietatis / est chorda: qđ si
dei cōiungit in cithara ista vt ex hac tam hor-
rifica detestatione / nō solum declinant erro-
res h̄mōi: sed etiam abijciunt. Et om̄is error
impietatis / tanq̄ venenū mortiferū abijcit p̄
v̄tutem istam atq; declinat et fugit et etiam ab-
horret. **E**t si quis aut̄ obijcere voluerit: quia
contrariorū eadem est disciplina / et idem sen-
sus. R̄ideo in hoc / quia alius motus est p̄se-
cutio erroris et impietatis / et odiū: alius inse-
cutio salutarium credulitatū / et amor ipsarū.
Et possibile est vt aliquis peritus sit in procu-
randis et educendis egritudinibus: omnino
in scius sanitatis procurande vel inducende
sicut manifestū est in bellatoribus multis / q̄
vulnerare et occidere doctissimi sunt. Sana-
re aut̄ et a morte suscitare p̄orsus ignorant.
Sic quoq; possibile est vt aliquis de veneficiis
acquirendorū: consiciendorū ac uendendorūq;
venenorū habeat peritiā / eorūq; porrigēdo-
rum astutiā: sanādi aut̄ a lesionibus earū nō
habeat licentiā. Causa aut̄ in hoc indubitan-
te esse potest / vt animo solo nocendi vel vni vel
pluribus studuerit / vt in talibus sit. Et aliud
de venenis scire nō curauerit: possibile nāq;
est vt solo odio alicui⁹ p̄sone vel aliquarū in-
ductus fuerit ad hoc: vt talia fieri veller. **L**uz
aut̄ psalmi cantiones vel cantica sint. **A**dani-
festū est qđ qui psallunt / vel psallentes audi-
unt saltare debent: quēadmodū lasciuu boies

et mulieres / ad auditum cantilenarū turpius
saltant / id est gestulationibus corporū suorū
rident modulationibus quas audiunt. sicut
dicit veritas **M**atth. ij. **L**ecinum⁹ vobis et nō
saltastis. lamentauimus vobis / et nō plorastis.
Saltationes igit̄ iste sunt motus sp̄iales: q̄-
bus moueri debemus / et ipsi psallentes et ps̄-
ab alijs audientes. **E**xempli gr̄a cum psalmi
distinctionē diuine iusticie et v̄tutis resonāt:
timore debet concuti cor et deo sum poni. **L**ū
aut̄ misericōdiam: debet spe erigi sursum. **L**ū aut̄
honorē et gloriā dei resonant: gaudio dilatari
vt de beatitudine p̄missa dilectorū et electorū
ipsius: desiderio et amore illius cor accendit.
Et p̄ viam istā currit res in om̄ibus psalmis et
psalmodijs. vt quid em̄ in ipso p̄ncipio psalmi
nominat tibi beatitudo / cū dicit. **B**eatus vir
nisi vt desiderio et amore in illam saltes vel in-
sileas. **D**einde p̄pter similit̄ causam denomi-
nat tibi virilitas. vt a puerilitate animi dissili-
as: et virilitatem tanq̄ p̄fectionē tibi debitam
concupiscas. **S**ic p̄pter eandem causam sub-
sequēter dicit tibi. **Q**ui nō abiit in consilio im-
piorum. miseria est quā beatitudo et virilitas
a se procul expellunt. **N**ominat ergo tibi sub
negatione: vt ab ea declines et fugias animo
atq; proposito: qui beatitudine et virtute tan-
q̄ inseparabiliter annexum ipsis / diligas et tene-
as. **N**ec dubites qđ cor p̄ omnia b̄i dispositum
et a seruitute corruptionis plene et p̄fecte libe-
rum ad auditum psalmodie congruentibus
illis motibus moueat. **A**lioq̄n qui vel psallūt
vel psallentes audiunt onos lyros sunt. id ē
asini ad lyram. qui cōcentui lyre vel cithare
nullo motu gestulationis respōdere norūt.
Causa autem in hoc est quia ipsam suauitatē
concentus huius non sentiunt. **I**heu qđ onos
lyros / et asinos insensibiles habet hodie san-
ctus **D**avid: imo spiritus sanctus ad citharā
suam et psalterium. qui nihil p̄orsus spiritua-
lis armonie ibi sentiunt. **N**ihil de his que per
psalmos spiritus sanctus omnibus loquitur /
intelligunt vel etiam cogitant. **E**t quod ē ma-
ioris absurditatis / ipsas voces psalmorum
ita ruditer: adeoq; inepte refecant et vocife-
rant: vt voces eorum a rudibus asinis differ-
re valde modicum videntur. **Q**uod ē de his
qui milicie clericalis stipendia tam auide cu-
piunt: qđ districte exigunt et quanta diligen-
tia nūmos ipos bladū et vinū qđ rōne h̄mōi mi-
licie sibi debere: ipudētissime aptissimeq; me-
tunt: qđ nō solū voce psallere negligunt corā

Capitulum

psalms: sed etiam psallentes impediunt. et pro sa-
cratissimis psalmis fabulis in choro resonant
utinā attendant / quia fures et latrones / et cō-
tra deum et contra animas quibus psallendo suf-
fragari debuerant se exhibent: dum sine cau-
sa stipendia percipiunt / vel quod maius est rapi-
unt. **¶** Propter hanc causam vix quod psalmo-
dia thesaurus est / continēs aurū et gemas di-
uitiarum spiritualiū. Et apotheca spūs sancti
est continēs aromata omnium donorum virtutum et
gratiarum. Statutum est in ecclesia dei / ut super
omnes scripturas / liber psalmodiū frequentet.
Nulla enim scriptura de veteribus / que mentē
humanā ita ditare et replere sufficiat. Nulla ē
medendis animarum languoribus / consolan-
dis / confortandis / et delectandis animabus
humanis adeo potens aut efficax. Sūt et mul-
te spūales virtutes et pprie: que alibi et docen-
de et discende sunt. Thesauri igitur tam precio-
si / tanque nobiles / a spū sancto psalmos et in
psalmis ostendunt. puocemur ad amorem et
desiderium ipsorum. Apotheca sancti spūs co-
ram nobis in eis apert et exponit: nō solum ad
medelas ut pōdixi: sed etiam ad delicias / quas
illi solum norunt quibus datur eas sentire.

Quid intelligat per vitulos labiorum. La. XL

2

Est hec prose

¶ Quar de oratione finis quod ipsa est vitu-
lus labiorum. Nihil enim aliud pos-
se videtur vitulus labiorum in ultimo. Osee ubi
dicit. Reddemus vitulos labiorum nostrorum
tui cōcordat. Apłus in ultimo ad Iheb. dicēs
Per ipm ergo offeramus hostiā laudis semp
deo. i. fructum labiorum confitentium nomini
eius. Abusue nāque ultra modum intelligentur
vituli labiorum / vituli labijs promissi. Dico
igitur quia in vitulo intinū est medulla / omnib⁹
alijs quod vituli sunt gustu suauior. Deinde car-
nes. tertio ossa. quarto pignudo. quinto pellis.
Et similiter in oratione intinū deoque placitissi-
mum ipsa pietas / orantis / intentio siue volū-
tas principalis obtinendi quod per orationem im-
petrari intendit. Et propter hoc qui absque intē-
tione orationem dicit vel recitat / ipsam potissima
sua parte mutilat et detruat. Cogitare igitur de-
bet apud semetipsum atque formare / quid ei per
orationem querendum vel petendum sit. Ad h
enim orandus est deus / ut veniam et gratiam / et
gloriam / et cetera bona data sua put ipse no-
uit expedire largiat orantibus. et his pro qui-

bus orat. **¶** Si quis nihil horum intendat per vo-
ciferationem orationis: strepit indubitanter et
tumultuat in ecclesia dei omnino a deo nihil pe-
tens. Quia propter nec orans est homo homini:
cum omnis oratio petitio sit / sicut in pcedētib⁹
audiuisti. Intende autem quia non est necesse /
ut omnis orans intendat certe et determinate
aliquid istorum que pcedi. Multi enim vniuer-
saliter vel generaliter / intendunt per orationes
bona data dei. nō cogitantes singulariter de
venia aut aliquo aliorum: quanto autem feruentior
fuerit intentio homini tanto erit medullata ma-
gis oratio / et ossa eius medulla pinguiori refer-
ta. Ossa vero in oratione / fortitudines sunt quod
bus sustentari et defendi habet oratio. **¶** Difficili-
mum quippe est muscas irruentium cogitatio-
num / ab oratione abigere: eaque impedimentis
omnibus depurare / depurataque seruare. Ab-
nifestum autem est tibi contra omnem difficulta-
tem / fortitudinem esse necessariā. sicut dicit
Aristoteles: quia virtus et ars circa difficilima sūt
¶ Necessaria est ut alia fortitudo / contra te-
dium plixitatis: a quo multi ex orantibus vin-
cuntur: qui vix inceptam orationem consumma-
re sufficiunt. Interdum autem et a cepta statim de-
sistunt. Est et alia fortitudo necessaria / con-
tra dilationem doni quod petit. Differt enim
deus interdum dare quod postulat ipsa dila-
tione cor preparantis et aptans ad recipiendum
sicut dicit Aug⁹ super illud ps. Concupiuit anima
mea desiderare iustificationes tuas in omni
tempore dicens ibi / quod ut tu voles implere sac-
cum vel ventrem / aliquo bono vel precioso: distē-
dis illum atque dilatas ut capatiorum ipsum ef-
ficias. Sic deus volens implere cor tuum / di-
stendit illud atque dilatat longo desiderio: ut ca-
patius id / eius quod petitur efficiat. Contra
moram igitur et dilationem istam: necessaria ē for-
tudo quedam: que proprio nomine longani-
mitas appellat. Est et alia fortitudo necessa-
ria contra iram quādam et impatientiam: qua mul-
ti eousque exagitant et deficiunt: ut vix pstra-
ti ad orationem / ab ea statim exurgat: pro eo quod gra-
tia orationis et deuotionis eis nō statim tribuit.
dicentes quid facerem hic aridus et frigidus
corde duro et vacuo ab omni gratia deuotionis.
Ibi pculdubio ignorant orationem et deuotionem
dona gratuita esse dei. et ut hoc ipsi addiscant
nō statim eam cum volunt obtinent. Insinuatur
igitur eis hoc: ut ea petere discant et assuescant
Interdum autem et contra difficultatem obtineant.
ipsa experientia edocent. quasi enim preda quādam

gratia orationis et deuotionis interdum rapitur a deo et de medio irruentium cogitationum duricieque cordis in quadam violentia eripitur. sicut dicit Seneca. vix datum predam putato. Improbitate igitur et importunitate vult a se eripi gratiam orationis misericors deus et ut obtenta gratior et carior habeatur. iuxta illud. Gratiores est fructus quam spes productionis edit.

P Est et alia fortitudo orationis et est quasi grauitas quedam contra leuitatem cordis. que tanta est in aliquibus stultis et indoctis. ut non permittat eos ea. uti nisi ad modicum et breue. cum illam adepti fuerint. tunc enim ab oratione surgunt cum in ea potissimum esset imorandum et potissimum insistentum eidem. hoc autem est quia cum datur eis gratia orationis abundans deuotione pinguis et lachrymis irrigua. cum tantis bonis eis utendum esset. imo cum tam bono sic impatientes sunt tanti boni. quod proculdubio est quedam felicitas. tunc namque datus est eis aduocatus gratiosissimus et eloquentissimus. de quo non immerito sperare possunt quod obtineat eis quicquid petunt. Ipsi autem tunc imponunt silentium et vocem eius interrumpunt. et cum gratiosorem et magis propitiam habet audientiam. atque cum efficacius allegat causam ipsorum. os eius obstruunt. imo quod deterius est. ipsum mortificant et extinguunt. Qui enim tunc orare desinit cum ei bene est in oratione et deuotione et lachrymis. orationem indubitanter mortificat et extinguit. etiam eo tempore quo utilius et efficacius eidem insisteret. Ille vero qui sentiens in semetipso paupertatem omnimodam et defectum deuotionis et lachrymarum. et propter hoc orare desinit. vel desistit. insanissimus pauper est. qui mendicare et panem ceteraque sibi necessaria querere differt. Diues enim indubitanter est qui gratia deuotionis et lachrymarum abundat.

Q Homo etiam homo est ea stulticia laborat. ut quia videt hauritorium suum vacuum. ad fontem vel fluuium probauriendam aquam ire contemnit paratus ire ut dicit et haurire cum hauritorium eius plenum viderit. aut senserit. Proculdubio stultus homo spiritus sanctus esse fontem orationis atque deuotionis et omnium gratiarum nescit. ipsum esse flumen cuius impetus lacerat ciuitatem dei. Ignorat insipientissimus cor suum esse hauritorium quod orando in fontem istum immergitur vel mittitur. ut inde gratiarum muneribus impleatur. Non videt quod orando ad fontem istum vel fluuium accedit. vel venit. vel potius ad cor iste fons vel fluuius attrahitur. sicut ipse spiritus sanctus per prophetam. nos docuit dicentem. Deus meus

apui et attraxi spiritum. Et est tertia stulticia huius qui frigiditatem cordis sui sentit. et ad caminum appropinquare non vult. Donec illud sentiat calefactum. Ignorans proculdubio spiritus sanctus fornacem esse et caminum spiritualis ardoris. vitalis et viuifici caloris. Ignorat etiam quia orando ad fornacem istam et caminum propinquat. Et in appropinquatione ipsius vicis. imo presentia corda primum tepescunt. deinde calescunt. tertio vero flammescunt. Quis adeo stultus est qui dicat sustinebo frigus istud mortiferum. longius a fornace. nec appropinquabo ad illam donec plene fuero calefactus. Cum autem perfecte calefactum me videro. appropinquabo ad illam. Et est quarta stulticia hominis huius. Ipse enim est quemadmodum stultissimus qui videt se ventre vacuum. et refecione admodum indigentem. mensamque refertissimam in conspectu suo positam et paratam. et dicere non erubescit non accedere ad mensam istam. donec ventre plenus fuero et opipare saturatus. Quid enim aliud est homo. cor habens gratia deuotionis vacuum. nisi homo ventre spirituali ab escis et potibus spiritualibus vacuo. Quis autem ignorat. nisi insipientissimus. in oratione ventre hominis cibis et potibus repleti spiritualibus. ipsumque hominem ibi spiritualiter satiari. Quia propter manifestum est. quia miserrimus erroneus est qui propter hoc ad mensam refecionis spiritualis. que est opulentia spiritus sancti. ad eam per orationem accedere negligit. quia se vacuum ab hominis alimentis sentit. similis est stulto qui fame se perire sentiens. ad mensam opiparam ut in ea comedet et reficiatur accedere contemnit. Est ergo negligentia hec et torpor infirmitas hominis que etiam viros religiosos interdum reuocat. et auertit. et in paupertate prenomina derinet. Irripenda igitur est aliqua fortitudine ista infirmitas. Quia ergo iste fortitudines quas nominavi tibi orationi necessarie sunt ut eam sustentent et fulciant. eamque fortem et robustam efficiant. non immerito ossa orationis vituli nominantur. hec sunt ossa medulla pie intentionis et orationis continetia. fortisque protectione custodientia. Carnes vero istius vituli. intellectus sunt et cogitationes. que verbis orationis signantur. Pinguedo vero carni hominis deuotio est. nec obsistit quod dicit Gregorius. super verbum illud per prophetam. holocaustum tuum pingue fiat. dicens. quia holocaustum pingue fit. cum bonum opus quod agit etiam lachrymis irrigatur. Lachryme namque non deuotio ipsa sunt. sed ex deuotione profluunt et procedunt. Pellis autem vituli istius. ipse preterit et series

Capitulum

verborum ofonis est/ quibus alia que dicta sunt continent/ et tanquam a pelle exteriori operiuntur. Pili quoque in vitulo isto/ strepitus est vocalis exterior. Tales reddere debemus vitulos labiorum nostrorum propter quod dominus est. Reddemus vitulos labiorum nostrorum. Sicut videtur. ut predictum est. Non enim propriè reddit nisi quod debet. Apparet igitur de omnibus que precesserunt/ de vitulo isto/ quod iniuriosi sumus deo/ etiam in illis per que iniurias irrogatas eidem emendare debemus. Quis enim non videt/ innumerabiles in ecclesia clericorum tam secularium quam etiam claustralium/ nec etiam pilos vitulorum istorum domino reddentes/ nec ea vocali strepitu in ecclesiis resonant/ sed tanquam in dormitorio medias matutinas/ aut etiam intergras dormiunt/ nunquam eas postmodum domino reddentes aut restituentes. Multi per vocibus ofonis/ vocibus inutilium fabulationum/ aut etiam amsecularium negotiorum in eis strepunt et tumultuant/ tractantes sibi iniuncta sua secularia/ et interdum negotiationes/ facientes perculdubio domum ofonis/ domum negociationis. Excrahilius autem est/ quod per laudibus et hymnis dei turpiliter loquuntur/ perphanant et polluant/ et ipsum dei seruitium/ et chorum diuinis honoribus et laudibus consecrati. Sunt et alii qui ut pellē vituli istius deo reddant/ totum in hoc studium suum conferunt/ nec vnam syllabam vel vnum iota de tota integritate verborum ofonis negligi permittentes. Et hoc utique bonum est/ nisi deum potioribus vituli istius defraudaret/ sed dum intellectus et signata verborum ofonis/ vel non habet vel non curent/ et si in altera pelle vicem deo satisfacere videant/ in reliquo tamen in carnibus non modicum sacrificium laudis detrahunt et detruncant. Multi delinquant circa adipem suum pinguedinem/ omnimode aridi et indeuoti orantes. cum offerre debeant vitulum saginatum. Clerici quoque de medulla istius vituli non curant/ et forsitan curare non norunt. Multi nec pellem verborum nec pilos exterioris vociferationis offerre curant/ vel dignantur. Dicit autem David ex persona recte offerentium. Holocausta medullata offeram tibi. Quis ex magnatibus hominum fraudes vel rapinas vel iniurias sibi fieri sustineret/ videlicet ut per vitulis medullatis et pinguibus/ ex medullatis/ ex carnatis/ macilentissimi/ et per omnem modum pinguedine carētes/ exossati/ decorati/ et nec pilos etiam habentes offerrentur? An non vides congregationes hominum orantium et tam apte vitulorum hominum sacrificia deo sbrabantur/ ne dicam spelūcas esse latronum/ sed magis

acies vel cuneos raptorum. Quis ignorat/ quod si ne causa accipiunt stipendia oratorie militie/ imo tanquam fures et raptores. Et propter hoc ad restitutionem omnium sic perceptorum teneri.

Quare per fumum thuris signat oratio/ et quid per puluerem pigmentarii. La. XLI

Docet nos spiritus

ritus sanctus per Joannem euangelistam Apocalypsis. ubi dicitur de vigintriquattuor senioribus/ qui habebant singuli citharas et phialas aureas plenas aromatatum que sunt ofones sanctorum. Et iterum eiusdem viginti. Stetit angelus ante altare habens thuribulum aureum in manu sua/ et data sunt ei incensa multa/ ut daret de ofonibus sanctorum super altare aureum/ quod est ante thronum dei/ et ascendit fumus incensorum sanctorum/ de manu angelicorum ad deum. Per David quoque docemur orationem incensum esse ubi dicitur. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo/ qua directione et ascensu ipsa quoque anima orantis ascendere dicitur in lib. canticozum. c. iij. ubi dicitur. Que est ista que ascendit per desertum sic virgula fumi/ ex aromatibus mirre et thuris/ et vniuersi pulueris pigmentarii. Virgula igitur fumi ofo est quod est indicat aromata mirre et thuris/ et vniuersi pulueris pigmentarii/ veteri quoque lege Exo. xxxi thymiamata fieri iussit sibi dominus ex quattuor aromatibus stacte/ onice/ galbani boni odoris/ et thure lucidissimo. Quia igitur hec quattuor tamen aromata nominantur ut ex eis conficiatur thymiamata/ per quod ofo rectissime intelligitur. Ibi vero nominantur mirra et thus/ et deinde expressit vniuersi pulueris pigmentarii. Colligitur euidenter quia oratio perfecta ex omnibus modis suis. Virgula fumi est/ qualem describit lib. Cantico. Quattuor vero illa aromata/ que moyses nominat quattuor virtutes que in ofone necesse valde sunt indubitanter signant/ sic apparebit tibi ex proprietatibus aromatatum illorum. Igitur autem que stione quid intelligi debeat/ hic puluis pigmentarius/ Virtutes enim nec frangende nec conterende sunt nec in puluerem redigende/ quoniam potius in omni integritate sua querende. Integritas namque carum et perfectio a deo plus diligitur/ quam minutie vel fragmenta ipsarum/ puluis autem pigmentarius/ unde erit nix ex pulmentis virtutum confractis atque contritis. Confractio vero et contritio virtutum quod est nisi mortificatio earum. Et si forte quis dixerit/ quia contritio

ista cordis ē aut intelligit h de corde nouo qd
in se creari petebat Dauid. qd vtiqz ē bonū z
scm. ppter hoc omni custodia seruādum. sicut
pcepit Salomon. Proverb. iij. Nō est igitur
frangendū aut conterendū. Si xō intelligit
hoc de corde veteri qd totū est ex mēbris viti
orum z pctōrū. qualiter cor hmōi contritum
erit puluis pigmentarius: qn potius puluis fe
tidissim⁹ z odoris pessimi. Debes igit scire
in hoc quia contritio nō ē sicut cōfractio aut
contritio corporalis: que indubitanter destru
ctio est eius quod confringit aut cōterit. sed
est subtilis examinatio z p singula discussio q
examinat/qualiter ipsa eloquia sacra z pfrin
gi z conteri dicunt. cū subtiliter z p singula di
scutiunt examinant z exponunt: integra tñ
remanent z omnino nihil lesionis passa. cū sic
cōfracta z contrita fuerint. Elitia vero z pec
cata/malleo verbi dei sic confringunt z con
terunt/ vt penitus destruant z annihilant. Cū
em̄ nō solum volūtas peccandi/ sed ipsa cogi
tatio etiā peccati/ sic confringit z conteritur
z nihil eorū prius remanet in eis/ qui vere
penitent. Contritio vero ista nihil lesionis in
fert/ vel suffert cordi contrito: qn potius lesi
ones vitiōrū z pctōrū in eo sanat. Nō frangi
tur igit cor/ sed fractum integrat z solidat/ z
fractiones ipsius atqz contritiones omnino
curat. Cōtritio igit ista diligens ē z subtilis ex
aminatio ac preparatio cordis: qua seipm sic
pscrutat: vt qdqd deo displicere in se inueni
rit atqz cognouerit: conterat atqz confringat
vt p dxi/ malleo verbi dei semetipm duriter i
omnibus z singulis male actis pcutens. qd est
dicere vsqz ad mortificationē/ omnimodamqz
destructionē eorū que in se punienda cogno
uerunt. Cor igit contritū dicit fm̄ duas inten
tiones/ vtz fm̄ se/ vel fm̄ ea que in ipso cōter
renda sunt z mortificanda. Cor em̄ intelligit
sensus z voluntas. z sensus cū erroneus est
tanqz periculosus cōterendus ē z mortifican
dus in pte ista. Sicut voluntas improba siue
puerfa est conterenda z mortificanda ē vita
vt nihil de puerfate sua viuere pmittatur in
ipso. Nō igit essentialiter cor. i. ipsa aīa conte
renda est/ sed fm̄ ea que in ipsa sunt/ vtz in
tellectū erroneū z puerfam volūtate. Hmōi
nanqz cōtritio nec frangit nec ledit in aliquo
animā humanā: qn potius lesionem ei⁹ z pla
gas grauissimas/ que sunt vitia z pctā/ sanat.
Iuxta modū igit hunc dictū est illud. Cor cō
tritum z humiliatū deus nō despiciet. Cui di

ctum est ppter hmōi contritionē/ que procul
dubio deo acceptissima est. Est em̄ sacrificiū
spūs contribulatus/ cum nō aliud sit contri
bulatio spūs/ qz contritio cordis. z hoc est di
cere p vitijz peccatis ipsis. Possibile nanqz
est ex zelo rectitudinis vel alia compassione/
dolore vehemētissimo cōtribulari spiritu cor
alterius. Puluis igit pigmentari⁹ dictus ē spi
ritus. quia quēadmodū in puluere pigmeta
rio ipsa puluerisatio/ nihil saporis vel odoris
pmittit latere in aromatibus. Sic pscrutatio
z examinatio/ nihil latere sinit vel in sacri elo
quijs vel in ipsis virtutibus. Tunc em̄ totus
sapor z totus odor/ virtusqz aromatū istorū
sentit/ cum iuxta qd p dxi eorum intimi z dili
genti pscrutatione examinant/ quod in sin
gulis est euidenter videre virtutibus. sic do
ctus es p me in tractatu de opibus z mirabili
bus virtutū. In expositionibus vero sacroz
eloquiorū: vides euident quod dixi/ put em̄
edicta z scripta sunt sacra eloquia/ aromata
integra sunt. Subtili aut z pscrutata inuesti
gatione exposita/ aromata cōtrita sunt atqz
puluerisata. Si qd aut dixerit ipsa vitia z pec
cata/ contritione z mortificatione quā predi
xi puluerem pigmentariū fieri/ lapidumqz et
odoriferū/ ppter hoc vicz: quia indubitatē
placita est deo mortificatio vitiōrū z pctōrū/
merito quis intentionē eius approbet. Lōbus
sit quoqz Ahoyses vitulū conflatilem contri
uitqz illum/ z redegit in puluerē/ z ipsum pul
uerem sparsit in aquā. Sicut copulatio seu fa
bricatio vituli z integritas ipsius/ deo displic
uit. sic cōfractio z contritio ipsius vt puluis/
eidem placuisse nō imerito dici pōt. Puluis
aut vitiōrū z peccatorū in aquā pfectiois sem
per mergendus est: tunc em̄ aqua confessio
nis vitia z peccata lauat z diluit: cū iuxta mo
dum ante dictū contritione fuerint contrita
z in puluerē redacta. Mortificationes igitur
vitiōrū odore suauitatis ad nares dei dirigūt
que vita sua z integritate odorem mortis in
mortē facientū z cōsentientū sparget. Odo
rem aut abominabilē z odibilem deo altissimo
Qua ppter p viam istā/ sicut animalū mors
in sacrificijs erat ei in odore suauitatis. Sicut vi
tiōrū z peccatorū contritio est puluis. Itā igit
declaratū est tibi phoc/ quia oī odoramen
tum est suauitatis/ nō solum ex parte aroma
tum vtroqz nominatorū/ sed ex parte vitiōrū
z peccatorum. Experientia nanqz docet oī o
nibus instātes qd nunqz subtilius/ nunqz per

Capitulum

scrutacius examinant sacra eloquia & virtutes
nihil melius / nihil intimius saporibus eorum
& odores sentiunt: quod in oratione & etiam per illam.
Sic dico de saporibus qui sunt amaritudines
vitiis & peccatorum. Et de fetoribus quod om-
nes bone nares offendunt. Dico inquit / quod uul-
gus melius pigmenta ista vel examinantur vel
sentiunt / quod in oratione & per illam. Ostendit autem
hoc miserator deus miraculo euidenterissimo /
videlicet quod oratio deuota / odoramentum suauitatis est /
in quadam sancta muliere & inclusa / que cum da-
bat se in orationem / cella eius flagrantia oratio-
nis / tota efficiebat aromatizans. Et hoc nar-
rauit mihi socius eius qui multoties odoris
istius flagrantiam sensit. Nec mirum si de contri-
tione aromatum spiritualium: spirat odor spiritua-
lis suauitatis: propter presentiam spiritus sancti: qui
non solum apotheca est omnium orationum spiritualium
sed etiam est apothecarius omnium hominum pi-
gmentorum / & aromatum auctor vnicus / & lar-
gitor benignissimus atque largissimus. Ipse eti-
am est pigmentarius / contritor hominum aroma-
tum / & confector hominum pulueris: quia propter non
est mirum / si de presentia illius tota domus in qua
hominum pigmenta conterit aromatizans efficit
quod ex presentia vnus solius angeli / multoti-
ens domus aromatizasse legunt in libro de mi-
raculis sanctorum. ¶ Quod autem virtutes in ora-
tione motus suos operantur & aromata virtuti-
odoribus suis pulueri illi pigmentario ingerunt
& immiscunt. Nec dubitandum tibi est fidem si-
ue fidei virtutem odorem suauitatis inestimabi-
lem / ad nares dei imo ad nares omnium & singu-
lorum qui sunt in curia illa celesti semper spar-
gere. Scriptum est enim in Ecclesiastico / quod bene-
placitum est & mansuetudo. Primum quoque sa-
crificium humani cordis / mactatio est sensus
humani & sapientie mundane. Fides autem
intellectum omnem extollentem se aduersus sci-
entiam dei: aut mortificat penitus: aut saltem
in captiuitatem illius redigit seu captiuat. Quod
si mors animalium innocentium: odorem su-
auitatis spirabat apud deum altissimum de sa-
crificiis hominum animalium: quomodo non potius de
morte tam venenati animalis: & de sapientia
humana non ascendit odor suauissimus ad na-
res dei altissimi: de corde hominum animalis imo-
lante? Et de captiuatione ista legis expressit /
I Corinthios x. In captiuatione inquit Apostolus re-
digentes omnem intellectum extollentem se
versus scientiam dei: redigentes inquit in obse-

quum Christo. Nec est tibi pretereundum quod tu in
sacramento altaris maxime odorifera es in pre-
ista fides & maxime victoriosa. Septem enim sa-
crificia offert tibi: tanquam septem ibi animalia
mactans atque mortificans: ne contra scientiam
dei que est ipsa fides in nobis ibi se erigat vel
extollant: & primum ipsos quinque sensus corpo-
ris. Cum enim visus ipse corporalis quantum in eo
est paratus esset contradicere & asserere pa-
nem purum esse: pureque materialem solummodo
in altari. Et negare ibi esse verum & viuificum
panem / quid de celo descendit: aut esse ibi ve-
rum corpus aut verum sanguinem dei: ac deus
ac saluatorem nostrum. Fides adeo mortifi-
cat vel saltem captiuat vel conculcat: ut om-
nino ab homini contradictione obmutescat. Et
si forsitan obmurmurat: murmure tamen debilissi-
mo / pressoque sub pedibus fidei / atque fortiter
calcato hec faciat. Similiter se habet de audi-
tu de gustu: de olfactu: & tactu: quod eadem for-
titudine atque victoriositate mactat eos fides
atque conculcat. Et propter hoc mortificatos ip-
sos / offert illos. In illo sacrificio corporis & san-
guinis dei mactat & imolat / calcat ac captiuat
sensus humanum interiore qui est intellectus.
Mactat inquit & captiuat cum omnibus contra-
dictionibus suis / & rationibus / quibus contra il-
lud murmurat sacramentum / et contra fidem
eiusdem. ¶ Secundo vero mactat errorem
omnium philosophorum & hereticorum cum omni-
bus contradictionibus & rationibus rationabi-
lissimis ipsorum. Propter quod dixi / quia multi-
plici flagrantia. I. septem sacrificiorum aroma-
tizat ibi fides: & tam multiplice victoria coro-
natur & glorificatur in sacramento isto. Facilis
autem est tibi via similis inueniendi & agno-
scendi in alijs virtutibus / in ipsa oratione cum per-
fecta fuerit ex omnibus suis. Cum enim oratio pro
inimicis ad deum funditur / placabilissimo sacri-
ficio paternum in eo odium / ab ipsa fraterni-
tate in ipsa mactatur atque calcatur: sic man-
suetudo & patientia nostra ibi mortificant / cum
in oratione incurrunt iniurie / quas passus est orans
& extinguit eas inibi mansuetudo seu patien-
tia ne iracundie incendium in anima orantis in-
flammet. Sic humilitas contra contumelias
quas sibi irrogatas orans in ipsa oratione reco-
gitat: pugnat ipsas easque mortificat: ut cor
vindican- dum simul cum eis captiuat / simul etiam
mactet. Eodem modo se habet & de aliorum
vitiis / cogitationibus / quibus antiquo ho-

stis tanq̃ viperis seminibus seminare ⁊ ingi-
gnere illa in ipsa orōne molitur. Vides igit̃
q̃ oratio est multiplicis laudis sacrificium: et
multiplicium sacrificiorum odoramentum.
hoc est cum perfecta fuerit ex omnibus mo-
dis: non est autem possibile subitam orationē
atq̃ breuissimam hec omnia habere. Colli-
gis autem euidenter ex predictis testimonijs
lib. Apocal. q̃ tantus placor est sanctis omni-
bus ⁊ angelis. ⁊ ⁊ animabus: q̃tus amor est
eis in orationes sanctorum ⁊ q̃ta delectatio
eisdem ex ipsis: cum phialas odoramentorū
istorum plenas in manibus suis teneat. Qd̃
vtriq̃ facere vident̃ inter orandū: tanq̃ illi in-
cessanter vel crebro nares illas purissimas at-
q̃ sanctissimas suas porrigētes ad odoramē-
ta hmoi. Vel ipsas phialas ppter suauitatez
odoramentorum crebro suis naribus applica-
tes: in quo mira virt̃ / magnificaq̃ laus ora-
tionis apparet: que de corde orantis tanq̃ de
apotheca spūs sancti: tanq̃ de cella pigmenta-
ria: sicut virgula sumi ex aromatibus mirthe
⁊ thuris: ⁊ vniuersi pulueris pigmentarij fla-
grantia: aromatizans ascendit in conspectu
dñi: ⁊ totam illam curiam suauitate sua reple-
at: ⁊ nares omnū inibi astantium reficiat et
delectet: quod est super omnia hec. Ipsis au-
tem naribus omnipotentis atq̃ sublimis dei/
delectabilem se ingerat ⁊ placorem. Juxta il-
lud quod legitur Gen. viij. de sacrificijs noe/
quia odoratus ē dñs odorem suauitatis. De-
bes aut̃ scire: quia benedictiones / gratiarū
actiones / collaudationes / glorificationes / et
cetera que hmoi sunt: odoris nomine in scri-
pturis frequentius signari solent. Fama q̃ ⁊
opinio cum bona est: odor vite in vitam. Luz
vero mala: odor mortis in mortem interdum
dicitur: sicut legitur expresse ad Corinth. vbi
legitur: quia christi bon⁹ odor sumus. Odor
vite in vitā: alijs odor mortis in mortem. At-
tendendum autem est tibi solerter ac studio-
se: quod audiisti in pcedentibus de lib. Apo-
cal. vicz quia stetit angelus iuxta aram tem-
pli: habens thuribulum aureum in manu sua
⁊ data sunt ei incensa multa: vt daret de orati-
onibus sanctorum super altare aureum: qd̃ ē
ante oculos dei. Nec est tibi dubitandum: q̃a
angelus iste est magni consilij angelus: q̃ chri-
stus dominus intelligitur. Et ipse est habens
thuribulum aureum in manu sua: id est: cor

omni excellentia donorum ⁊ gratiarum pre-
ciosissimum: ceterisq̃ omnibus supereminen-
tissimum: vt aurum ceteris metallis superē-
minet. Ihic iuxta aram templi stetit. Cū tem-
plum in illa celesti ciuitate non sit: sed potius
dominus deus est in ea templum: sicut dicit
Iohannes euangelista Apocal. vltimo. Et
templum non vidi in ea: dominus enim deus
omnipotens templum illius ē: et lucerna ei⁹
est agnus. Cum inq̃ templum non sit in ea:
per verba ista signatur nobis sedulum ac iu-
ge interpellandi officium: cui pro nobis inces-
santer assistit ipse sacerdos noster et pontifex
christus dominus noster. Ihic data sunt incē-
sa multa: id est: dona gratiarum multa: id est:
multitudine preeminentia: vtpote illi qui so-
lus sufficit interpellatione sua impetrare no-
bis omnia. Talem enim decuit imo necesse
erat propter inscrutabiles abyssos miseriarū
nostrarum: nobis esse pontificem: cuius pla-
cor et gratiositas per se sufficeret nobis impe-
trare omnem veniam: omnem gratiam: om-
nem gloriam: et omne aliud bonum: contra
quem nihil possent offensiones nostre: nihil
omnes accusationes vel allegationes diabo-
lice. Propter hoc sunt data christo domino:
incensa multa flagrantissimarum virtutum ⁊
gratiarum: vt tam sublimi pontificio seu sa-
cerdotio idoneus esset ac sufficientissimus.
¶ Sacerdotium ipsius vniuersale est: quod
est dicere super totam vniuersalem ecclesiam
absq̃ exemptione vlla: talem decebat etiam
tanto gregi pastorem pfici: qui tanta preemi-
nentia omnibus alijs precelleret: vt compa-
ratione ipsius omnes alijs essent greges: qui adeo
coruscans: adeo aromatizans: adeo placatu-
rus per omnia: adeoq̃ gratiosus ad patrem
misericordiarum accederet: vt eo aperiente
os suum sacratissimum: os benedictum: os
gratiarum: eoq̃ dante vocem interpellatio-
nis pro nobis: obmutescerent omnes accusa-
tores et aduersarij nostri: eo prestante patro-
cinium cause nostre: nullus auderet ex adu-
so consurgere: eoq̃ stante pro nobis: nullus
contra nos se presumere erigere. ¶ Quan-
tum ⁊ quante suauitatis odoramentum pa-
ras ex illa apotheca spiritus sancti: q̃ ipse met
christus domin⁹ est: pos ipsius sacratissimuz
ad nares pr̃is misericordiarū ascendere: quoties
pietatis ipsius dignatio est: illud p nobis ad

Capitulum

interpellandum apire. Interpellatio nanq[ue] ipsius thimiamma est incogitabilis suauitatis: utpote tota apotheca spūs sancti flagrantissimi. Quid ergo nobis cogitandum est: cū ipsa gloriosa deigenitrix / omniq[ue] illo milium beatissimorum sc[ilicet] angelorum et sanctarum animarum consortio / et felicitate / aperiant ora sua ad orandum pro nobis. q[ui]tus est sum[us] tot[us] et tantorū aromatum: q[ui]to suauissimorū odorum flagrantia replet tota illa aula celestis? An putas patrem misericordiarum attendere illa hora ad ferores vitiorū / et peccatorū illorū pro quibus orat? An putas illum velle respicere ad abominationes eorundem: cum tot et tanti gratiosi vultus militiarū / ac sanctarum animarum quas predixi apparent ante eum? An putas ipsum posse auertere oculos misericordie sue / et vultū clementie sue ab ipsis: q[ui] ppter beatum indubitanter / cuius orationis odoramentum tante suauitatis est / ut omnes nares curie celestis / ad id se aperiant: et ex illo reficiant. Beatior aut[em] si virgule fumi sui / de qua in p[re]cedentibus audiuit / addūtur in numerabiles illi et mēsi odores celestium odoramentorū / que predixi: ut inā innotescat orationibus q[ui]tos et q[ui]les adiutores / tāq[ue] promptos et paratos / et p[er] omnia voluntarios adiuuādū habent in curia illa sūmi regis: sed et quā placorem: sic est ipsius altissimi dei narib[us] et omnium ciuium celestium odoramentum pie ac deuote orōnis. q[ui]ta putas studiositate: q[ui]ntis conatibus / et si venalia essent q[ui]to p[re]cio et sumptibus / exquirerent et comparent aromata / de quibus odoramentū illud confiteretur.

¶ Elides igitur q[ui] p[er]niciosa sit ignorantia hec que tū bonū imo nos tāta negligere et amittere facit. Quod aut[em] sequit[ur] i[n] textu Apocalyp[si]s: ut daret de orōnibus sanctorū / daret materiam ipse christus dñs odoramentum propriū quod est laudis et gratiarū actionis de orationibus sanctorū. Ipse enī est cui[us] os sacratissimū atq[ue] bñdictum / sicut nō cessat a pijsimis et sp[iritu] efficacissimis interpellationibus pro nobis: sic nec a gratiarū actionibus de omnibus bñficijs / q[ui] p[er]stant nobis a patre misericordiarū.

Quid signat per altare aureū. Ca. XLII

¶ Quid autem se-

quitur / sup[er] altare aureum. ornatus est parabole. ¶ El altare aureum ipsemet est: quoniā ex ipso tanq[ue] ex altari placat

bilissimo / suscipit pater misericordiarum orationes et sacrificia sanctorum. Aliter etiam altare aureum / ipsa misericordia patris accipitur. Altare enī p[ro]pitiationis est: unde accepta efficiunt oblata. Et ipsa misericordia summi patris est / ex qua et p[er] quā accepta sunt ei / quecunq[ue] placabiliter et remunerabiliter eidem offeruntur a nob[is] p[ro] et illud. Data sunt ei incensa multa / aliter et nō incōuenient intelligi / vic[em] ut accipiat / data pro eo quod est attributa. Nanq[ue] dñs / q[ui]cunq[ue] recte sapiunt totaliter attribuunt: quecunq[ue] habent bona vel faciunt. Et ppter hoc ipsi viri sancti ipas orōnes suas christo dñs attribuunt. confitentes humiliter se et dono et impetratione eius accipe illas. ¶ Aliter etiam satis congruent intelligitur. Data sunt ei incensa multa: vide licet q[ui] recta et oblata ei tanq[ue] mediatori. s. ut ipse in quo soli patri. s. misericordiarum cōplacitum est offerat. De cui[us] ore vel manibus reculari nō possunt. Tanta quippe est gratiositas ipsius in conspectu dei patris. etiam fm quod homo est mediator dei et hominum: ut quecunq[ue] patri p[ro] ipsum offerunt: a nobis eidem grata sint et accepta. ¶ Quod attendēs et cognoscens omnis ecclesia / in omnibus orationibus quas ad deum patrem dirigit / adiungit semp[er] p[ro] dñm nostrum iesum christum. quas si diceret. et si nō p[ro] merita nostra / placere tibi potest oratio nostra vel deprecatio. ¶ Placeat tibi per ipsum quem inter te et nos mediator constituiti. ut per ipsum placita tibi fiat et accepta: que per nos tibi placere non possunt. Est igitur hic quemadmodum in curijs magnatū. sicut est videre in curia summi pontificis. quia cancellario vel vicecancellario offeruntur vel dantur petitiones: ut ipse porrigat eas sūmo pontifici: atq[ue] promoueat apud eum vel coram ipso. quoniam in hoc constitutus est mediator inter petentes et summum pontificem. Sic christus dñs mediator cōstitutus est inter totam vniuersalem ecclesiam et patrem misericordiarū. Et ppter hoc tradit ei omnis ecclesia sanctorum: oēs orōnes siue petitiones suas: offerendas deo patri misericordiarū et promouēdas apud ipm. Est igit[ur] dicere in orōnibus ecclesie: cum dicis. Concede nobis hoc p[ro] iesum christū dñm n[ost]rū. i. eo impetrāte: quoniā istud impetrare merita n[ost]ra nō sufficiunt: sed gratiositas eius in q[ui] solo tibi bñ complacuit: hoc impetrare potest et sufficit. ¶ Hilominus tamē ab ipso christo dñs n[ost]ro omnia

bona petenda et peti debet et sperari. Similiter a spiritu sancto: quoniam trinitas hec unus solus ac verus deus et dominus est: omnium seculorum unus ac verus auctor: unus solus et verus effector: unus verus ac solus largitor: largissimus ac benignissimus est omnium bonorum. Et si pater honorat in hoc quod orat a tota ecclesia sanctorum: in hoc quod orat quod prestat que petunt: honorat et filius in hoc quod per ipsum exorat pater ut largiatur. Ita honorat in quo filius ut mediator: et impetrator eorum. Nihilominus tamen et honorat et exorat ut unus auctor: unus effector: unusque largitor largissimus ac benignissimus: cum ipso patre et spiritu sancto: quoniam cum illis et cum utroque illorum et etiam per se: et in se est unus solus et verus deus. Quia vero factus est homo pro nobis: factusque nobis in eo quod homo: mediator: pontifex: et advocatus: pro ipsum tanquam mediatorem: pontificem et advocatum nostrum: apud patrem et semetipsum in eo quod deus est et spiritum sanctum petimus nobis omnia bona prestari per ipsum. Quia propter dant ei in celsa multa orationum: scilicet omnium que sunt a tota ecclesia sanctorum. Dant in quo ei sicut predicti tanquam mediatori pontifici et advocato: ut ipse eas porrigat et offerat patri misericordiarum: et promoveat apud ipsum gratiam exauditionis impetrando. Quia vero thymiana Exod. xxxi. ordo aromatizans intelligitur. Expediit et conveniens est ut docearis hic: quia ob causam in consecratione thymiamatis: quattuor tamen aromaticae species in consecratione seu in compositione ipsi assumuntur: ubi autem sunt stactes etonica galbanum boni odoris atque thus lucidissimum. Stacte autem gutta est arboris mirrhe sicut dicitur in illo loco expositum. In psalmo quoque dicitur mirrha et gutta et castia: quare igitur perpositionem cum dicitur mirrha addidit et gutta: cum nomine mirrhe lignum arboris mirrhe quod intelligeret: ac si diceret. Aliter non videtur lignum sed gutta que est gummi arboris illi. Ita autem didicisti alibi: quia gummi istud quod mirrha dicitur: consumptiva est putredinis et vermium. Et propter hoc corpora mortuorum ut a putredine et verminibus conserventur illela: mirrha conduntur. Quia igitur gratia compunctionis: et tota ferulenta siue spurcicia preterite vite exterminat: vermesque vitiorum et peccatorum mortificat et consumit. Ipsum etiam odorem suavitatis spirat: et odorem mentis isto seculo et omnino: scilicet merito primo ponitur gratia compunctionis: que offensas vitiorum et peccatorum tollit: et iram dei placat: quod nunc quod exaudit orantes donec eis placatus sit. Et quod mirrha litteralis odorem suavitatis habet:

at: expresse legitur Ecclesi. xlii. ubi dicitur: quasi mirrha electa dedi suavitatem odoris: ex persona Sapientie. Quia vero astreola parva est ad unguis humani magnitudine: propter hoc etonica dicitur quasi unguina: onis namque grece unguis dicitur latine: unde et sardonius de quo alibi. Sardonicem faciunt duo nomina sardonius et onix: est enim vere loquendo onix lapillus qui apud sardos reperitur: melius ergo onix diceretur quod onica. Et est onica vel onix boni odoris ut dicitur sicut et nonnulli pisciculi. In onice igitur intelligitur non immerito gratia humilitatis quod magnum locum in ordine tenet: sicut Ecclesi. xxxv. Oratio humiliantis senubes penetrabit etc. Et est ordo congruentissimus: ut gratiam compunctionis in qua est viva recognitio vitiorum et peccatorum comitem humilitas: quia nihil adeo displicet deo sicut dicit Hieronymus: sic ceruix erecta post peccatum. Galbanum vero idcirco potissimum boni odoris inde dictum videtur: quoniam mirifice virtutis est odor ipsius. Extinguit enim omnia venena draconum et serpentes arcet et diffugat. Ubi nihil rectius quam gratia benivolentie seu benignitatis intelligitur. Clenata namque peccata et vitia venenosa: vel potius venenata vitia et peccata malignitatis intelliguntur. Hoc autem est pro animo vel studio nocendi: sine qua nunquam sunt qualia sunt odium/ira/invidia et supbia/que sine iniuria et lesione proximorum nunquam in aliquo est. Avaricia que amore lucrorum adeo excecatur eos quos possidet: ut aliena detrimenta nec considerent nec reputent: quapropter noxia animalia siue maxime venenata reputandi sunt merito vel habendi. Causa autem in hoc evidenter est: quoniam tanquam pestilentes siue pestiferi alijs hominibus sunt. Quia igitur manifestum est benivolentia siue benignitate non solum studium nocendi sed etiam omne alienum exterminare ab his: in quibus merito galbanum ipsa intelligitur. Debes etiam scire quia peccata huiusmodi et vitia cruenta siue sanguinolenta dicenda sunt: et dicuntur ab eis qui in sacris doctrinis eruditi sunt. Nec mirum tibi videatur: si gratia ista locum habet magnum in oratione. Necessesse est enim benignos benignitate apud deum benignum invenire: quemadmodum et misericordes misericordiam: scriptum est preterea Ecclesiastici primo: quia quod beneplacitum est deo: si des est et mansuetudo. Benignitas autem non est nisi mansuetudo: licet ex alia causa

benignitas. ex alia aut mansuetudo nomine-
tur. hoc etiam nouit Ihesus que in oratione
sua dicebat ad dñm. Tu dñe cui mansuetorū
et humiliū semp placuit deprecatio. sicut legitur
Ab Ihesu. xliij. Solum errorem pietatis vene-
num intelligit. et venenata animalia heretici
consueuerunt haberi. Et intelligo hereticos
nō simpliciter nec per imperitiā seductos. et
in errores hereticorū prolapsos. tales enim nō
animalia venenata dicendi sunt. sed magis a
venenatis veneno percussa. Iheretici vero qui
venena errorum mortiferozū predicādo et su-
gerendo diffundūt. animalia venenata et ser-
pentes nequissimi cēsendi sunt. et merito no-
minandi. quia ppter fides ipsa merito. id est.
galbanū spūale accipiendum est. que et omnia
venena hñmōi et ab alijs in quibus est extermi-
nari. et in alijs etiā uiueret regnare q̄tū pōt. p-
hibet et auerit. Q̄tū aut locum fides in ora-
tionibus teneat. iam didicisti in epla Jacobi
iij. et eiusdē. c. j. Ubi dicit postulet aut in fide
nihil hesitans. Pietas autē ad omnia vitz bona
impetranda. et mala auertenda seu extermi-
nanda. recte intelligi potest galbanū spūale.
et orantibus pietate siue miscōia p̄ditis. pmit-
titur. **A**th. v. Non enim nisi stulte sperare vi-
petere miscōiam a deo potest. qui misericors
in alios nō fuerit. sicut legit **Eccē. xvij.** Iho-
mo homini seruat iram. et a deo petit medelā
Et Ath. xvij. Non igit oportuit te misere-
ri conseruis tuis. Ipsa quoq; veritas in euā-
gelio Luce expresse dicit. quod supest date ele-
mosynam. et ecce omnia munda sunt vob. Et
omnis ecclesia sanctorū cantat. sicut aqua ex-
tinguit ignem. ita elemosyna extinguit pct̄m
Et est galbanum istud spūale. id ē. misericor-
dia valde boni odoris. nō solum a pte erogā-
tis elemosynas. sed etiam a pte recipientium
qui miro affectu et deuotione bñdicunt largi-
toribus et misericorditer deū exorant pro eis.

De deuotiōe q̄ requirit in orōne. La. XLIII

Warta species

q aromaticā que in compositione ve-
nit thimiamatis istius. thus lucidis-
simum est. quod vocat libanum quod est di-
cere incensum album. vocat et incensum ma-
sculum. qm̄ in forma seu figura similitudine.
habet testiculū humani. vel potius masculum
thus dicit. id quod fortius est et maioris stru-
tis cum in omnibus aiantib⁹ mascula sunt po-

tiora et fortiora. unde et virgili⁹ verbenas ado-
le pingues et mascula thura. vñ et masculabi-
lis a persio dicit. Intellexit ergo moyses thus
lucidissimū. id est. purissimum qm̄ de purita-
te est ei luciditas. Thus istud nihil rectius in-
telligi pōt. q̄ in orōne deuotiō. Recte tibi dubi-
um est q̄tum valeat. et q̄tū condit. q̄tū cum
q̄ p omnia meliorat orationē deuotiō. Cum di-
cat auctoritas. quia qui in deuotus orat iudi-
cium contra se postulat. In ipsa vero deuoti-
one puritas. quid aliud intelligi potest. q̄ in
thure luciditas. Et iam audiuit q̄ noxia sit
in oratione impuritas. que est admixtio voli-
tantium cogitationum. que sunt mulce mo-
rientes. et perdunt suauitatē vngenti. sic au-
diuit in precedentibus ex verbis salomonis
in ecclesiastico. Et ista suauitas iucunditas ē
qua viri sancti in orationibus iucundantur.

De breuitate orationis. La. XLIII

Propter hoc di-

p cit beatus Bern. quia orō debet
esse brevis et pauca. nō q̄ prolixitas
et longitudo orōnis deo displiceant. nisi
vbi ipsa prolixitas alijs impedimentum etia
pstat orādī. sic notū ē de q̄busdā sacerdotib⁹
cereorū p̄scriptorib⁹ q̄ missas adeo longas faci-
unt q̄ tedio p̄lixitatis sue corda circūstantiū
a grā deuotiōis arefaciūt. Et ipam refectio-
nem spūalem quā in missis p̄cipere debēt. in
molestie amaritudinē eis vertūt. De his igit
pōt cōqueri p̄plus missis circūstans et dicere.
dederūt in escam meā fel. **¶** Stulticia igitur
huiusmodi hominū hec est. vt qui p pugillo de-
uotionis quod eis in missis tribuit totius po-
puli deuotionē deo auferūt. Et p tribus vel
quatuor vt ita dicam lachrymis compunctōis
vel deuotiōis. vasa magna. i. cor deuote ac la-
chrymose orantiū effundant. Ibi igitur bre-
uis debet esse oratio. vbi brevis eius deuotio
aliorū orationum. militat et deseruit. possunt
etiā et alie cause abbreviēde oratiōis fieri sic
infirmitas corporalis. multi enim in amētia et mor-
bum melancolicū. ppter oratiōes vel plōga-
tiones nimias inciderunt. Infirmitas etiam
spiritalis. causa fuit ap̄d aliquos. q̄ ipa ve-
hemētia deuotiōis adeo affliguntur. vt post-
modū octo vel q̄ndecim diebus vel pluribus
languere necessario habent. Interdū aut et
adeo rapiunt. vt mors. i. totalis sepatio aīaz
suarū. a corporibus non immerito timeat.

P Abbrevianda etiam oratio est publicis personis: hoc est platis: et curam aliorum siue temporalis seu spiritualis gerentibus. Plerumque enim non sine iniuria et detrimento graui subditorum prolongari non potest oratio platorum. Causa autem in hoc est: quoniam debitorum sunt subditis in multis: ratione officiorum suorum. Interdum enim iura sunt reddenda subditis: nec possunt eis differri sine graui dispendio vel spirituali vel temporalis. Quia propter illa hora: tempandum est a prolixitate orationis: sicut debet eis sacramenta: et alia innumera: que sicut auferri non possunt eis sine iniuria eorum: ita interdum nec differri. Vidi multos prolixitate missarum adeo obstinatos: ut potius eligerent missas hominum non audire: quam prolixitatis tante molestiam sustinere. Hic igitur videtur mihi intellectus: et ista intentio sermonis istius beati Bernardi. Quoadmodum enim dicit Tullius: quia nunquam nimis dicitur quod nunquam satis dicitur: mihi videtur quod nunquam nimis preterit seu prolongat orationem: quia nunquam deuota et pinguis oratio mihi videtur nimis posse esse nisi in casibus antedictis. Nunquam enim mens humana familiaris cum deo est: nunquam artius ei coniungitur in vita ista: nunquam lauius ex eo reficitur: quam in oratione. Nisi forsitan eiusdem speciei contemplationis: de qua et alias si deus deiderit vitam et spatium et gratiam ad hoc necessariam: desiderio est mihi et proposito scribere. Post hoc autem absoluam me a promisso illo quod in precedentibus promisi: videlicet de merito orationis: vbi dixi: quia mulce morientes possunt suauitatem vngenti non autem substantiam: vel meritum principale: hoc tamen promissum: quia oratio et vngentum est: et propter hoc habet virtutem sanatiuam. Ad medicinam enim conficiuntur vngenta ista hominum et multarum infirmitatum sanitas per ea prestat. Non est autem morbus vel vulnus vel lepra villa spiritualis: cui per vngentum orationis deus non medeat. Conficiuntur et vngenta ad sanctificationem: sicut expressit legitur Exo. xxxi. de oleo vunctionis: quod ex quattuor aromaticis speciebus et oleo oliuarum confici precepit dominus. Iste autem sunt species ille videlicet: mirra prima electa: cinnamomum: calamus: et casta. Et intelligo quia casta ista est lignea: videlicet que est rubij coloris: boni saporis pariter et odoris. Hoc igitur oleo vunctionis caput aaron in consecratione ipsius perfundebatur: sicut crismate et oleo sancto perfunduntur manus et capita pontificum hodie in ecclesia dei. Nihil enim efficacius ad prestandum gratiam sanctificationis: quam oratio: per illam enim san-

ctificatur in ecclesia dei: quecumque in ea sanctificatur. Quia propter ad ipsas animas orantium virtuosissimam illam esse efficacissimamque manifestum est. Si enim in ea que foris sunt: hoc est extra animam: ministri sanctificationis: eorumque potest oratio: ut omnia sanctificata per illam sanctificentur: quanto fortius in animabus: in quibus est et ex quibus exiit et preceat ad deum: in gratia sanctificationis efficaciter. Conficiuntur vngenta ad nitorem et candorem corporum: quis autem ignorat qui vel ad modicam virtuositatem orationis apprehenderit: quantum nitorem: quantum de decore: per virtutem orationis prestat digne et deuote orantibus. Que anima humana adeo tenebrosa: adeo deformis est: ut illam oratio non splendificet et decoret. Siunt et vngenta ad conseruationem corrupti-
R onis: sicut apparet euidenter tibi in his vngentis quibus conduntur corpora mortuorum. Ad hoc enim vngentum hominum fit: ut a putredinibus et vermibus illesa conseruentur. Manifestum est autem orationem frequentantibus: et gratia deuotionis in eadem habentibus: virtutem istam: consumptiuam spiritualiter orationem non abesse. Non enim possibile est assidue orantibus: vermes vitiorum et peccatorum putredinemque corruptionis spiritualis nocere posse. Similiter non est dubitandum: quia nec durare in eisdem possunt. Et si quidem in eos irruant virtute orationis extinguunt. Conficiuntur et vngenta ad odorem suauitatis atque fragrantiam. Et iam audisti ex testimoniis lib. Apocal. quod odor suauitatis flagrat in aula celesti ex orationibus sanctorum: etiam qui adhuc in terra peregrinant. Quanta igitur credenda est fragrantia esse ex orationibus sanctorum: qui iam cum christo domino regnant: quibus tanta est affluentia aromatum spiritualium: ex quibus odoramenta orationum conficiuntur. Potissimum autem ex orationibus dei ac saluatoris domini nostri iesu christi: qui secundum quod est: homo: apotheca est omnium aromatum: omnia alia donorum videlicet et gratiarum atque virtutum incogitabili precellentia transcendentium. Qualem autem quanta putas esse fragrantiam orationis gloriose genitricis eiusdem: quotiens pietatis et dulcedinis eius dignatio est exorare christum: ac benedictum suum filium: per nobis. Quod si per singulos sanctos angelos et beatas animas considerationem hominum feceris: inestimabile et incogitabile fragrantiam: ex aggregatione omnium celestium orationum certissime esse vel aspirare certissime cognosces.
T De merito vero orationis de quo mentionem feci: sciendum est: quod duplex est videlicet principale et secundarium. Et principale quidem est remuneratio:
b

nis seu felicitatis eterne. Et intendo illud pncipale esse: quia ad ipm et ppter ipm omnia alia merita tribuunt. Et ad hpa charitas: q rardix e oim meritoru pncipaliter donat. Lu ergo ofo e ex hac radice: merito isto nunq fraudat sed ei semp debet. Ihui nqz radice rati one meritoria est ofo pncipaliter et pprie felicitatis eterne. Scdaria vero merita sunt conseruatio gre: augmentu ipsius: et remissio vel diminutio pene merite: omiaq alia bona data: que in ofone ab vniuersali datore bonoru obtinent. Et h sunt que pncipali merito: feruor ofonis: puritas et deuotio lachrymaruqz pfluua supaddunt. Quia igit volutantes et irruetes mulce: i. cogitationes prauae: in oratu cordibus cam et radice meriti principalis qua pnominaui no extinguit siue mortificat. Ido nec pncipale pmiu auferut. Causa em pmanente illesa et integra hmoi: necesse est et ei effectum pmanere. Sciendu est etiā tibi: quia de secundarijs meritis: ex affectibz ofonis est diffugatio demonu: et diminutio potestatis ipsorum.

Quare viri sancti difficile habent gratiaz deuotionis. La. XLV

¶

Mod si quis in

q terroget quare viri sanctissimi vix et tam raro: gratia deuotionis et piaruz lachrymaru irriguu habet. Pctores xpo spurcissimi et imanissimi: facile habet eas interdū. Rūdeo in h: qm admiranda ē mirabiliterqz laudanda dei nri miscdia: que tam indignis: tam promptā tāq paratā se exhibet. atqz adiutoria quibz tanti pctores ad gram iustificationis siue conuersionis adiuuent: tam benigne eis de tāq facile largit. Ihac puto ee cam: vitz vt cariora illa habeat et soli gre illa attri buant. iuxta sermonē beati Augustini dicentis: quia christu non nouit q alij q gre dei aliquid attribuit. Debes tū scire cū his: quia immanitas sceleru: et monstruositas pctoz: occasionē nō modicā dat timori dei et erubescentie et alijs qbusdā donis. Puritas xpo pscietie et virtutū fiducia: securitatē interdū generat i electis. Et ppter hoc nō nunq gaudiū tribuit. De gaudio certū est tibi: quia merore cordis et luctu excludit. Nec pterreundū ē tibi exemplum qd ad hoc inducere cōsueui: vitz de piris et pomis: alijsqz fructibz qbusdā vmes i se habentibz: quia maiore suauitatis odore spi

rant qz fructz suauissimi et illesi. Cermes em calore suo adiuuant calorem naturalem in eis: ppter qd facili maturescit: et odorez debitum spargunt verminosi fructus. Sic et aliquotiens horifica atqz monstrifica vitia et pctā adiuuant timore: horrore et verecūdiā: et irā ipaz ad irascendū contra semetipm: ex qb gra in terne penitudinis et odoramentoru oratiōis non modicum adiuuantur.

De merito illius orationis in qua non cogitat actu quis de deo. La. XLVI

¶ Quis autem

quesierit qualis sit vel durat meritum ofonis: q agminibz muscarum morientiu refertissima est: et strepitu earundē tumultuosa: qualiter eterne remunerationis pmiu p ofonē aliqz mereri pōt? In q nec de deo nec de pmiu hmoi cogitauit/ aut actu etiam curat. Rūdeo in h: quia si cū pegrinatiōe qua qd visitat limina scōz/ meret suffragia eorum/ de qb in pposito solo vel initio cogitauit. Nō em facile ē/ nec vnqz credo euenisse/ aliqē ex hmoi pegrinantibz p passus singulos de suffragijs scōz ad quoru ecclias vlt memorias pegrinant cogitasse. Possibile aut ē vt nec vno pūcto tps de eis cogitet ex illis. Occupant em et labore itinerationis/ et sollicitudine necessarioru ad illā/ et alijs irruetibz et emergētibz. Ceterū quia volūtas siue intentio obrinendi suffragia hmoi/ causa ē et radix totius pegrinationis illi: tota meritoria ē illis pegrinatio ipsoru. Et exemplū euidentis similitudinis/ in lapide qui iacit/ vel sagitta q trahit arcu. Nō em cogitat iaciēs de singulis pibus spaci/ qd lapis ille vlt sagitta trāserit: Sic igit vni impulsui/ debet totius illius spaci trāsit/ et singulariū ptiū illi: cū nec de illis actor/ vel tractor/ nec de aliq eorum cogitauit. Sic vni impulsui volūtatē siue intentionis/ ei q pegrinat/ debet totus motus pegrinationis/ et singule ptes ipsi/ licet neqz de illis neqz de aliqua earū pegrin ille cogitauerit. Et ppter h totus motus ille meritorius ē eidē. Sic dicō de ofone et pibus ipsi/ qm pme ac pncipali voluntati/ ex qua ofo cepta ē: licet mēs oratōis ad alia euaget/ et alia in cor ei irruant vlt imergāt: pter intētiōē ipsi et cogitatu. Ofo tū tota pme volūtatē et intentionē attribuitur et ei. Et ppter h ex illa/ et pillā meritoria iudicat. Omis em opatio ex radice voluntatis

ex qua est: vel bona vel mala: vel meritoria vel
alterius modi iudicanda est. Iuxta simones
Ambrosii dicentis: quia non attendit deus quod sit
ex quo et quod intendis tamen facis. Qui simo-
nes intelligendi sunt in eis opibus: que ex ra-
dicibus intentionum et voluntatum mutari possunt:
quod dico propter illas que in semetipsis male
sunt: sicut est fornicari: furari: adulterari: que
nulla bonitate radice bene efficiunt. Fac ad
hoc idem sermo beati Gregorii quo dicit: quia
nihil habet viriditatis ramus boni operis: nisi
procefferit de radice charitatis. Debes autem re-
minisci eorum que dixi tibi de cogitationibus:
et alijs in corda orantium irruentibus: quia nisi
radicem: hoc est principalem voluntatem: et hec
est intentio: mortificauerint et ipsam oronem
sibi rapuerint: ita ut ex eis et ab eis procedat me-
ritum oronis principale: scilicet auferre non possunt.
Cuius autem in hoc est: quoniam radix et causa meriti: que prin-
cipalis voluntas est: siue intentio illela quod sit
ad essentiam suam permanet cum ipsis.

De igne et gladio qui debet esse in sacrifi-
cio orationis. La. XLVII

Est hec quo-

nam oratio est sacrificium et oblatio
deo acceptissima: que deo in omni
ecclesia sanctorum offertur: ad ipsum placandum et re-
conciliandum ei totum dei populum. Prosequar
de ipsa dispositione et perfectione que sunt con-
uenientes ei: per hoc quod ipsa est sacrificium. Et
iam quidem notum est tibi ex alijs: quia sacrificium
est oblatio deo sacrata atque dicata sacrans si-
ue sanctificans etiam ipsum offerentem: que etiam
hac intentione semper offertur: videlicet ut ipse offe-
rens: per illam deo sacretur siue sanctificetur. Quod si
quis querat: quid per hunc sacrificium deo sacre-
tur vel sanctificetur. Respondeo quod cor humanum si-
ue mens humana in primis et maxime: et inter
de hoc de oratione que ad placandum deum offertur
a quo atque ad hoc ut ipse offerens reconcilie-
tur ei per illam. Iuxta illud quod dictum est. Sa-
crificium deo spiritus contribulatus. Et de orationibus
que pro alijs sacrificandis offeruntur licet decem-
tissimum atque congruentissimum sit interdum: ut
cum sacrificio contribulati spiritus offerantur. Possunt
tamen a viris sanctis quod conscientiam non habent
quod sit in eis aliquid mactatum siue mortificandum
solo desiderio et intentione impetrandi sanctifi-
cationem: offerri sanctificationem earum rerum qua-
rum sanctificatio per orones illas intenditur. Et

querit utrum ab his que mactata vident in se
vitia quicquid: vel peccata non satis puenienter of-
feruntur absque sacrificio quod predestinatum: quo scilicet mactetur
illa et mortificentur vel in ipsis orationibus vel
ante. Neque enim ad sacra mysteria cuiusque tali ac-
cedendum est absque preparatione huius sacrificii
tionis et sacrificij. Propter hoc dictum est in psalmo. Di-
rigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo
Similiter et illud. Eleuatio manuum mearum
dne sacrificium vespertinum. Que reuera sacri-
ficio est: sicut coram te sacrificium vespertinum: quod in
lege veteri pinguius erat sacrificio matutino.
Et quoniam animalia in lege veteri in omnibus sa-
crificijs mactabantur igne et gladio: volens of-
ferre sacrificium oronis: necesse debet habere
re ignem et gladium: sicut legitur Gen. xxij. quod imo-
laturus abraam filium: portabat secum ignem et
gladium. Mactatur igitur cor tuum: quod est dicere
mactatur animalia vitiorum et animalium bru-
talium in corde tuo: accinge te gladio: adhi-
be tibi ignem. Et intelligo ignem spirituale quod vel ire
vel desiderij est. Quod si quesieris a me: vnum vel
vbi accipiam ignem istum: Stultissima dico quod
stitione ista. Hoc enim est ac si quereretur: vnum vel ob-
quam cum irascaris animalibus venenatissimis
atque nocentissimis atque pestilentissimis. Quis
videt colubem vel bufonem: quesiuit vnum hoc
vnum irasci isti colubem vel bufoni: presertim si ab
ipso vel morsu vel veneno usque ad mortem le-
sus est. Quis vnum ad hanc inopiam deuenit
ut ita ira deesset ei contra hec. Absit atque stul-
tissime irascaris vnicuique pulci vel musce pro
lesione permodica atque leuissima: que nec etiam
lesio dici potest. Et per lesionibus mortiferis et mor-
tem eternam irrogantibus: non vides vnum vel qua-
de causa miserendum sit tibi: tam noxijs tanque
pestilentibus beluis. Quis vnum defectum istum
passus est non solum miserabiliter sed inauditum et
intolerabilem saltem: ut ira ei deesset in hostes
suos seuissimos et in placabilissimos. Quis vnum
quod auditus est medicans iram hominum: quoniam potius con-
traria audient et videant incessanter: impla-
cables et permodum omnem inexecrabiles inue-
niunt homines in hostes suos. Et si quoniam audient
importabili difficultate et laboribus interceden-
tium grauissimis vix induci possunt ad pacem. Quis
illi hostes sunt vilissimorum ac vilipendendorum
nocumtorum. Isti autem hostes spirituales super
omnem compactionem imo super omnem cogitatum
maiorum lesionum et nocumtorum sunt contra te.
De his precepit tibi dominus deus: per apostolum in iij.
Col. ut ea mortifices dicentes. Mortificate mem-
bra

Capitulum

Abra vestra que sup̄ terrā sunt / fornicationem
imundiciā. rē. Tulaūt cum tam iustā cām ha-
beas vicz dei p̄ceptū districtissimū: queris vñ
vel ob quā cām irascaris tā atrocibus / tanq̄
seuis hostib⁹ tuis. Stupenda patientia tua /
si ea videre / vel de ipsis cogitare potes / et
nō totus statim exandescere in eos / tātoq̄
furore iracundie tue irruere in ipsos. Ista p̄-
culdubio est diabolica patientia / et sol⁹ diabo-
lus illā te docuit. vt beluas hmōi seuissimas /
que die ac nocte a deuoratione eius non ces-
sant absq̄ vlla rebellionē et contradictione
sustineas. Clā tibi ista par maledicta / vt con-
tinuum bellum et capitale hmōi / hostiū cōtra
te ferre potes. Et qd̄ ē sup̄ admirationē atq̄
stuporē: vt eas et hospitio foueas: et ipenetrā-
libus atq̄ intimis domus tue. id est. cōscien-
tie hospitio foueas: pascas: nutrias: pregas:
et defendas: omnibus inimicis eorū factus ini-
micus. Istud nāq̄ generale est / vt amatores
oīm vitiōrū et pctōrū: in pugnatōres ipsoꝝ /
vicz doctores / predicatorēs / implacabiliter
adiāt et inorabiliter psequētur. An accepisti
hoc ex sacratissimo illo mandato euangelico
vicz Matth. v. diligite inimicos v̄os / bñfa-
facite his qui oderūt vos. Hoc indubitanter
tu facis de inimicis / qui gladio oīm. et igne p̄-
sequēdi et exterminādi sunt. Ista patientia et
bñficientia alijs inimicis debet. Istis vero ni-
hil / nisi ignis et gladi⁹ / et oīmōda exterminatio
Auerte pacē / patiētiam / et benificētiam istā p̄
omnem modū hmōi inimicis tuis: in eis em̄
nutris / in eis cōseruas / custodis / et protegis
mortem tuā. Quēadmodū ligna arida q̄ de
ip̄a substantia sua nutriūt / ignē deuorāt illa:
Respice miserrime et insanissime: ad damna
inestimabilia q̄ iam pass⁹ es ab eis. Et primo
ip̄am exheredationē tuā a p̄claro ac inclito
regno celozū. et a p̄ desiderabili gloria heredi-
tatis illius: a sublimitate et nobilis regni: in
illud exiliū paup̄tatis et miserie deiecerūt te /
et pastozē porcorū fecerūt te. Ipsi nāq̄ porci
infernales sunt / quos incessanter de sangui-
ne tuo pascis et morte. Ihi sunt de quibus dicit
Job. Quicomedunt / non dormiūt. Respice
miser ad cōtumelias et ignominias. Spectacu-
lum em̄ obprobriū te fecerūt omnibus inimicis
tuis: et assiduis derisib⁹ eoz te exposuerūt.
Ihi sunt demones qui irridere te se et subana-
re nō cessāt q̄ ab altitudine tate glie. In igno-
miniosissimam vilitatē deiecerunt te: q̄eras
adunatus collaudatiōi et adiurationi omniū

militiarū celestium. nunc pareas obprobrijs
et irrisionibus vilissimozū infernaliū canum.
Attende stultissime qualiter depauperauerit
te: qui etiam nudū atq̄ miserrimum te fece-
runt vestimentis p̄ciosissimis atq̄ speciosissi-
mis: imo regalibus: quibus in sacramēto ba-
ptismi te deus vestierat: decorauerat: et exor-
nauerat spoliauerunt: turpitudine vitiōrum
et ignominia abominabili atq̄ horifica totū
operuerunt atq̄ repleuerūt. Recordare mi-
ser quotiens et in q̄tā iracundiā exarsisti cōtra
iniuriatores tuos: et hoc p̄ vilissimis ac vilipē-
dissimis iniurijs et damnis. Nec ad modicum
irascaris his qui tibi grauissimas et intolerabi-
les iniurias has intulerūt. vbi meruerūt ap̄d
te istam grām vt ingrassari eis liceat in te: vsq̄
in extremas iniurias et cōtumelias: et vsq̄
in extrema dāna et supplicia. vñ tibi in ea: siue er-
ga ea deo tā odibil: tibi dānabilis tāq̄ mortis
fera patientia. Irascaris inquit Aug⁹. seruo
tuo ne peccet amplius. Irascere igit et tibi p̄-
si ne pecces amplius. Quasi iniurie et cōtume-
lie damnaq̄ ab amicis illata grau⁹ ferri p̄sue-
uerunt: q̄to grauius ferenda sunt mala tot et
tanta: que tuipe tibi irrogasti. Amplius q̄
nemo potest adeo debitor vñ obligat⁹ ēē tibi:
vt tuipe es / debitor in q̄ pacis et amoris. Ne-
mo igit adeo inimicosus ēē pōt tibi q̄cunq̄ et
q̄taciūq̄ mala irriganda / vt tuipe es tibi. q̄-
to nāq̄ qui maior debitor est / alicui i bonis
q̄buscūq̄: tanto magis iniuriosus est eidē ir-
rogādo cōtraria. Quā p̄pter vex est qd̄ dixi
quia nemo potest eousq̄ iniuriosus esse tibi:
vt tuipe es. Nemo igit pōt te magis puoca-
re contra te q̄ tuipe puocaueris te cōtra te.
Insurge igit insanissime contra teip̄m: et ira-
scere tibi p̄si. Irascere inq̄ vsq̄ ad mortem. i-
vite mortificationē et extinctionē: qui tam in-
iuriosus: tam damnosus: tam pestilens con-
tra temetipsum vixisti. Exurge igit et exter-
mina penitusq̄ consume in teip̄so: q̄cqd̄ ē vi-
te istius tam neq̄: et p̄sertim ipsos fontes et ra-
dices sicut sunt vitia et peccata. irascere igitur
ipsis de quibus nihil cogitare potest aliud: ni-
si q̄ ira oīm et vltione dignissima sunt. **A**mplius
cū nihil te adeo puocare possit: adeo
tibi nocere: vt ista tibi nocuerunt: quibus vel
qualibus reseruas iram tuam: si ista in pace
dimittis. Aut igit extermina ea incendio: ne
aut ipsa incendia sua eternis flāmis exurant
te. Ip̄a em̄ sunt pabulum et nutrimenta ignis
eterni sibi met. Quid loquar de demonibus

qui phmōi satellites suos/te in abyſſos miſe-
riarum in quibus es deiecerūt: et te in ipſis ca-
ptiuū detinent/et oppreſſum: atq; miſerabiliter
deuictum atq; concluſum/tam durum tanq;
durum bellū ab eis ſuſtines: tanta damna/tā-
tas iniurias et cōtumelias: nec ab eis q̄cūq; ſpe-
rare potes/niſi eterna ſupplicia. ¶ Attende
q̄ta dementia tam ppitius es eis/tam paciſ-
cus et patiens in eos imo tam ſedulus tam of-
cioſus ſeruitor eorū: tam promptus obeditor
omnibus mandatis ipſorum: et vt ad vnū dicā
tor: tores tuiſpūs et carnifer imaniſſimus. Hē
ſeruiū qd a te iugiter expetūt. Hec ſunt iuſ-
ſa que cōtinue tibi imperant: vt nō ſolū quaſ-
cūq; inimicitias ipſorū contra teipſum exer-
ceas: ſed etiā crudeliſſimā carnificinā tuiſpū
vt de ſanguine tuo viuū de teipſo/mēbris tu-
is/et mēbrorum officijs ipſos aſſidue paſcas:
cum voracitas eorum inſatiabilis et inexplē-
bilis ſit. ¶ Cōſidera q̄ palpabiles ſunt tenebre
tue q̄ta inſania tua: q̄ omnem brutālē deſipien-
tiam incompatibiliter excedis. Qd em animal
brutum inueniri pōt morti ſue ppitium/et de-
uorantibus ſe vt ei poſſibile eſt/nō irāſcens:
eidem/ p̄ viribus nō rebellans. Si tot et tante
puocationes: ignē iracūdie contra ſemetip-
ſas et contra puocatores/ignē ire in te nō ac-
cendunt/et illum tibi copioſe nō ſubminiſtrāt.
Nō ſolum hoīs ſed etiā bruti animalis nomi-
natione indignus habēdus es. Neq; em viſ
irāſcibilis in te eſſe putanda eſt: niſi vel peni-
tus exterminata/vel adeo oppreſſa et ſuffoca-
ta/vt de ſalute ipſius nō imerito deſperetur.

De igne ſacrificij orationis. La. XLVIII

Ignis vero ſa-

i crificio iſti neceſſarius/ignis ē di-
uini amoris/ſiue cuiuſcūq; boni et
ſancti amoris: ſiue ſit charitas depurata illa
vicz viuifica atq; dei dilectio/que nihil mor-
tiferū/nihil peccati mortalis ſecū patit in p-
prio ſubiecto/ſiue ſit alius ſanctus ac bonus
amor/quo bona diligunt et mala odiant. Hoc
aut dico/quia charitatem iſtam que eſt vita/
lis atq; viuificus calor/gelitudinem vitiorū
et peccatorū diſſoluens penit? et omnino exter-
minans nō in omnibus/qui ſe ad grām iuſtifi-
cationis preparant: ſtatim inuenit: qn poti?
pcedit illum amor quidā pparatori? parans
ei viā/et aptans cor humanū ad recipiendum
ipſum: quēadmodū quedā calefactio pcedit

arſionem. Nec dubiū eſt qn calefactio hmōi
ligna pparat exiccando: et frigiditatem ab eis
fugando: atq; vtcūq; calefacienda. Sicut vi-
des in lignis viridibus vel aqua aſperſis: que
nō ſtatim vt in ſtrūe componunt/et igni adhi-
bent ardent: ſed poſtq; phmōi calefactionez
vt p̄dixi pparata fuerint et aptata: et eouſq; ca-
lefacta vt arſionē recipiant. Sic euidenter ē vi-
dere in illis: qui conſiliū beati Gregorij ſequē-
tes: faciunt quicqd boni poſſunt: vt deus illu-
ſtret corda eorū ad penitentia. Quapropter
amor eſt eis et deſiderium penitentie: cū eam
tam ſtudioſe querant: et ad illam obtinendā
ſe pparent vt poſſunt et a dei miſcōdia adiuuan-
tur. Huius autem dilectionis ignis: q̄cūq;
mortiferū in anima humana eſt: virtute ſua cō-
ſumit atq; mortificat. Et de ipſa fornace ſpūs
ſancti ſolius emicat benignitas ipſi? largitio
one ſua gratuita ſaluberrima ac p̄ omnia libe-
raliſſima: qua ppter ab imenſitate et benificē-
tia eius petenda eſt totis viribus: totaq; de-
uotione: cum aliunde obtineri nō poſſit. Le-
terū amores alij: qui et ſi nec vitales nec viuifi-
ci ad vitam gratie tamen preparāt et aptāt
corda in quib? ſunt: ac multipliciter adiuuāt
in idipſum procurari poſſe facili? videri p̄t.
Et primū quidem inſpectione ac meditatione
ſacrarum ſcripturarum. Ignitum enim ē elo-
quium dei vehementer et carbones deſolato-
rij: ſunt ſacra eloquia: nec poteſt diu i eis ver-
ſari cor humanum: qn ab eis amore dei vtcū-
q; caleſcat. Et hec debet eſſe potiſſima inten-
tio meditantium in lege dei: vicz vt inde ſaltē
pparatorie recaleſcant. Tandem vero et ſi-
naliter et inardeant et flāmaſcant. Ex quo ma-
niſeſtum eſt multos ſcholares et doctores the-
ologos: qui tanto numero annorum iactan-
tes ſe ſacris ſtudijs inundaffe: et in ſcolis the-
ologicis cōmoratos: corda non in ſacris elo-
quijs habuiſſe: ſed aurib? vt ait Apulei? phi-
loſophus: et non anima philoſophatos fuiſſe:
ad ſimilitudinem ſerpentum qui quotiens in
aquis natant: caput extra aquam ſemper te-
neant: licet toto reſiduo corporis diuerſi na-
tant. Ibi ſunt ſalamandre diabolice: que tan-
tis ſacrorum eloquiorum ignibus: nec ad mo-
dicum caleſcere poſſunt: ne dicaz ardere. In
hos igitur fruſtra tantis aſſiduiſq; doctrina-
rum ſacrarum flatibus inſufflent ſacri docto-
res: quēadmodum enim in carbones extin-
ctos: et ligna viridia et aq̄s aſperſa fruſtra ſuf-
flatur: cum in eis nulla ſcintilla ſubexiſtat ſan-

et ita. Possibile tamen est et plerūq; sit gratia dei faciente: ut huiusmodi homines vel meditatione sacrorum eloquiorum: vel auditu calefiant et inflammentur propter quod dictū est. carbonēs succensī sunt ab eo. Carbonēs inq; qui prius extincti et gelidierāt. Insufflauit enim christus dñs in apostolos dicens. Accipite spiritum sanctum. Sicut narrat Job. in ultimo ca. lib. sui. Nec dubitandum est illos in sufflatione huiusmodi: vel calefactos fuisse: vel calorem sancte dilectionis in eis fuisse. Manifestum igitur est ex his omnibus. quia intendentibus calefieri calore isto salutari: ea de scripturis sacris ad medicinam ipsis eligenda sunt: quā maxime igne spiritus sancti flammescunt. Et hoc est quod docet Gregorius super Ezech. dicens quia cum ad charitatem incendendam accendendam et inflammandam aut in nobis aut in alijs incendimus: verba in nobis ad hoc eligenda sunt: cui omne quo loquitur igne charitatis vaporatur.

Que valeant ad accendendum vel nutriendum ignem orationis predicti. La. XLIX

Allet permultū

ad hoc consideratio iugis atq; rememoratio incogitabilis largitatis et beneficentie creatoris infatigabili continuatione imo semper profusissima. Manifestum est id esse beneficia ad calefaciendum cor amore benefactoris quod sunt torres et ignes omniaq; ignita ad calefaciendum corpus calore corporali. Quis enim eorum obfrigit ut vel leui ac modico beneficio in largitorem ipsius aliquo amore non calefcat. Quis igitur abscondere se potest a calore dei. i. misericordia ipsius qui cognoscat se incessanter obui beneficijs eius preferatim intellecta imensitate illorum. Primum igitur recogitanda sunt calefieri vel alios calefacere cupientibus et intendentibus beneficia nature qualia sunt esse et vita atq; ea ex quibus vivimus et sumus. Que quanto amplius diliguntur: tanto in amore sui largitoris maiori dilectione calefaciunt cognoscētes. Quia igitur super beneficia naturalia omnia ista diliguntur / vel amore pregrandi amari faciunt deum datorē omnium ipsorum: vel proculdubio ignoratur / deus eē dator eorum. Ex quo manifestum est / quod modica vel nulla sit fides et scientia dei / in maiori pre hominū. Non enim potest stare ista fides vel scientia dei / qua cognoscitur vel creditur actor

et dator / esse ipsius / esse nostri. et vite cum isto mortifero gelicidio: quod ex minoribus beneficijs omnimode solueretur. Si enim non est possibile alicui credere vel scire quod aliquis alterum oculorum ei vel dederit vel reddiderit: quā caleat amore magno datoris vel redditoris huiusmodi: qualiter possibile erit ut tanta puer sitas cor humanum peruerterit: ut tam longe magnorum beneficiorum: ut sunt esse et vita: deum auctorem et datorē cognoscat et ipsius non diligat. Amplius cum unusquisque hominum non sit nisi quasi quidam aceruus et congeries quedam donorum et beneficiorum dei proculdubio non est unusquisque nostrum nisi aceruus ignium et rogi ardentissimi / ex tot et tantis ignibus / quot et quāta sunt beneficia dei / congesta et aggregata in nobis et ex ignibus sunt eē et vita et membra singula et vires naturales / bonaq; anime naturalia. similis bona corporis. Quapropter flammis et ignibus maior est rogi iste in vno quoque nostrum: quā fuit fornax illa babilonica / maior inq; super omnem proportionem et comparisonem. Inuenit igitur unusquisque in se fornacem incomparabiliter maiorem ignium et flammarum: quā fuerit illa babilonica. Quapropter in semetipso inuenit unusquisque non solum unde caleat amore largitoris tantorum bonorum: sed etiam unde totus ardeat et flammescat. Et intēdo ardore naturalis amoris: quā recognitio bonorum naturalium petit. attende hic frigiditatem diabolicam: quia rogi totus frigidus et tanti ignes et flammæ existunt in vno quoque homine: qui amore creatoris adhuc frigent. Quid ulterius dicam tibi o homo / inaudite pene et incogitabilis peruersitatis. Tu ipse ignis es totaliter / et fornax imensarum ignium et flammarum / et tamen frigidus. Quis usque adhuc tempora audiuit / vel cogitauit / ignem congelasse. Factum igitur est in te diabolicum istud miraculum. ex quo apparet. quod sicut ex luce visibili est / vel procedit calor sensibilis. sic ex luce spirituali / que est fides seu scientia dei: qua creditur et scitur actor et largitor / vnicus esse bonorum omnium / est vel procedit calor ille spiritualis / videlicet amor in deum / et intēdo amor naturalis. Si consideraueris ipsa beneficia dei gratuita: remissionem videlicet peccatorum debitarum. remissionem culparum commissarum. emundationem ab inquinamentis vitiorum et peccatorum. reformationem et decorationem animarum humanarum / per do

Capitulum

L

na virtutum. que sunt pulchritudines et perfectiones animarum nostrarum. gratia qua nos de imo/ imo de extremo vilissime turpissimeque seruitutis/ in sublimitatem tante nobilitatis inaltauit: ut filios dei nos efficeret et heredes. Ipsam quoque hereditatem eternam/ que est regnum preinclitum et preclarum. Inuenies vnumquodque istorum esse maius incomparabiliter beneficium omnibus antedictis. Quasi alijs omnibus calere amore creatoris forsitan non poruisti ab his tot et tantis ignibus: et incomparabiliter maioribus qua frigiditate vel gelicidio te defendes vel abscondes. Sed in hoc ipso eandem dico causam esse huiusmodi/ tam mortifere congelationis tue videlicet extinctionem lucis fidei/ et scientie dei/ siue defectum. Non enim possibile est hanc lucem fidei et sapientiam dei/ radiare super cor humanum/ et non inflammare illud ardoribus saluberrimis. Ad hec igitur totis studiis inuigilandum est nobis/ totis virium animarum nostrarum conatibus petendum: ut illa luce fidei atque scientia dei perfundamur/ et irradiemur. alioquin in medijs tot et tantis/ frigore morimur. Et quod magis est stupendum et diabolicum miraculum congelamur. Quid dicam de donis et beneficijs dei que omnem estimationem nostram omnemque humanum et etiam angelicum exuperant cogitatum. An non est ipse dei filius donum dei et beneficium incogitabili largitate diuine misericordie et gratie/ nobis singulis et omnibus datum. Quot autem modis et quibus/ et ad quos fructus et utilitates/ audiuit in precedentibus. An non ipse spiritus sanctus donum est/ et quantum est in misericordia et largitate omnibus nobis et singulis donans. Similiter et ipse pater misericordiarum semetipsum dedit nobis ad omnem usum necessarium. Semetipsum dedit nobis in creatorem et in conseruatorem et protectorem/ in deum et patrem: que sunt dona excedentia omnem estimationem. Similiter in regem et rectorem/ in refugium ad omnem necessitatem. Dedit seipsum nobis finaliter atque iouissime obtinendum/ ad plenam gratie fruitionem. Non enim modica aut levis est promissio illa quam fecit nobis per Ezechielem prophetam dicentem. Ero illorum deus. Pregrandis enim gloria est ipsum habere deum: sicut habere patrem. habere namque ipsum deum/ est habere sponsum/ et spiritali matrimonio illi esse coniugatum. Unde alibi debes

esse doctus/ quia tota illa gloria semperque adoranda et veneranda trinitas/ merces est ac premium totum/ quod et solum bonum omnium scientiarum intelligentium quantum in ea est. Quod dico propter illas que iustissime semper ac per omnia laudanda iudicia ipsius tantum donum non adi piscuntur. Et vides igitur euidenter quia non prunarum minutis neque ignium scintillis/ sed montibus igneis. Hoc est ingentibus et vniuersis beneficijs te non solum circūdedit diuine largitas bonitatis: sed etiam ex illis te condidit mirabiliter et struxit. Et ut predixi rogamus imo fornacem imensam tam grandium flammarum et ignium te fecit. Et tu queris a me dicens unde accipiam ignem vel calorem: quo caleam dilectione in deum. Et ego viceversa interrogo te: qualiter effugies ardores istos/ et flammam tam grandes beneficiorum dei: ubi te abscondes a tantis istis ardoribus. Nec enim effugere potes temetipsum/ nec elongari a temetipso: qui ut dixi rogamus tam gratus es/ imo fornax immensa.

De memoria beneficiorum diuinorum.

Capitulum

L

Quoniam bre-

uis forsitan intellectus tuus/ eorumque ut altitudinem et imensitatem tantorum beneficiorum attingere forte plene non possit: faciam rememorationem minorum beneficiorum: que quidem quicquid intellectus facile apprehendat. Respice igitur et attende in obsequio creaturarum: que tam officiose tam sedule in numeris obsequijs tibi seruiunt. Et primum sanctorum et beatorum angelorum. quorum officia et obsequia que nobis incessanter impendunt: in tractatu singulari de ipsis declaravi nominavi et numeravi tibi. Et ut de alijs taceam: quis satis admirari laudareque sufficit fortissimam vigilantissimamque custodiam. qua nos incessanter custodiunt: malignos spiritus arcetes a nobis et conpescetes eos: ne per voto sue malignitatis in nos seuiant: absterrentes eos et diffugantes a nobis: interdum autem religantes. Deinde quod a deo iniurius est adeoque negligens salutis sue quod a deo ingratus et in deuotus: qui non attendit beniuolentiam ipsorum erga nos: per quam et orationes nostras offerre deo altissimo/ et suas ipsis adiacere non cessant. Quis inquit attendens/ non agnoscat incogitabilem pietatem et dulcedinem creatoris diuicias erga nos. quoniam tam fideles

Capitulum

tam industrios: tam diligentes mediatores inter se et nos: nobis dedit. Nec enim cessat sollicitudo eorum apud deum pro nobis nec circa nos in omnibus que et nobis necessaria esse vel salutaria conspiciunt. Et idem de sanctis et beatis animabus tibi est sciendum: et quantum ad officium interpellationis pro nobis. Unde quis cause sue periculum et negotiorum que expedire habet coram deo arduum et multitudinem aduertens: tam necessario: tanquam salutarium auxiliorum: datorem deum exinde non amare possit? Quis denique sanctorum labores: studia et dolores: quos pro nobis ad dei gratiam adducunt subierunt et sustinuerunt: apostoli sancti martyres et confessores: omnesque doctores meditando. scribendo. predicando. et multi ex ipsis: tormenta immania passi sunt: vel leuiter cogitet: et non in ipsum datorem tantorum adiutorum et adiutoriorum saltem amore debite gratitudinis ut cumque caleseat: et hec spiritualia beneficia sunt.

Et propterea procedam ad temporalia: quorum amor tam facile attrahit. alligat. captiuat. inebriat. et interdum usque ad insaniam concitat. Attendat qualiter misericordissimus creator totum celum inclinat in obsequia tua. Et hoc manifestissime conspicitur in obsequiis solis et lune: que tibi die ac nocte lumen ministrant aliisque tam multa seruicia: que philosophis naturalibus solis nota sunt. tamen tibi incessanter impendunt. in sole velut seruum strenuissimum. seruum per omnia impigrum tam mane surgentem singulis diebus ad illuminandum. et interdo mane summe diluculo ad ministrandum lumen tibi in gressibus et in omnibus operationibus tuis. similiter et equo tuo et omnibus animalibus tuis. Seruit igitur tibi sol euidenter: quasi seruus lucernam preferens ante te: ostendens tibi discrimina viarum: ne in eis cespites aut corruas: vel etiam offendas: ad regendas et dirigendas vias operibus tuis. que nec bene nec recte nisi in lumen fieri possunt. Preterea occulta beneficia. que per stellas et planetas nobis incessanter prestantur. que paucissimis etiam sapientibus nota sunt. Respice in aera: et cogita de ventis: qualiter aera interdum serenant. Nubes interdum inde diffugantes: et nubila. Interdum autem nubes aggregant tanquam vasa aquatica: et aquis plena quasi circumuertes ea humeris suis: ad ministrandum aquam et ad irrigandum agros tuos et vineas ortos

et prata. nec non ad ipsum aera humectandum et tempandum: qui inde salubrior fit hominibus: et ad expirationes et respirationes conuenientior. Ipsa etiam commotione et exagitatione ventorum: aer ipse depuratur. et ad vitam hominum animaliumque spirantium et respirantium conseruanda fit aptior. Nec pretereas utilitates quas venti prestant nauibus: tam marinis quam fluuialibus. sed et molendinorum que solo vento molunt utilitas negligenda non est. Deinde respice in aquas: primum in fluctus qui sunt pisces: et non sufficies numerare vel estimare comoditates et utilitates que per aquas tibi prestatur in fluctibus antedictis. Deinde respice utilitates euectionum. naualium. et molendinorum aquarum abluionum. irrigationum. potationum et condimentorum in pulmentis. et occurret tibi tanta magnitudo tanta multitudo utilitatum quibus tibi seruiunt aque: ut in numeratione et mensuratione earum deficere necesse habeas. Post hec considera terram et videbis tanquam quoddam creatoris promptuarium et thesaurarium. diuiciarum innumera bilium et inensarum. Ex ea enim ut ex quodam promptuario creatoris: et victus et vestitus: et inhabitatio siue tectum nobis assidue ministratur. Ex ea enim sunt et fruges et fructus olera herbe legumina. Ex ea enim sunt et carnes animalium quibus vescimur et nutri mur. Ex ea enim sunt linum et canapium ad nos vestiendos. Ex ea generantur animalia quorum lana et pellibus plumis induimur. Ex ea sunt lapides et ligna et sabulum de quibus nobis habitacula fabricantur. Quis autem medicinas que de terra gignuntur enumeret? Quis innumeras metallorum gemmarum lapidum preciosorum marinarumque estimare sufficiat? Quis olei liquores. balsami. lactis et vini et omnia genera gummi memoriter teneat? Quis multitudinem venarum terre. varietatemque lapidum earum: vel dinoscere vel numerare potuerit? Adhuc igitur terram dei promptuarium ad escas et vestimenta que nobis inde ad ministrat nomen. Quantum vero ad diuicias auri et argenti: gemmarum ceterorumque omnium que homines diuicias vocant: non minus recte thesaurum diuiciarum eiusdem creatoris vocauit: cum in ea tot et tanti diuiciarum huiusmodi thesauri repositi et absconditi sunt ab ipso creatore. Nec tibi pretereundum est quantum et optimis visibus et utilitatibus humanis aia:

lia deferuunt. et alia / qdā euectionibus / alia
equitationibus. alia agriculturis / et alia in oi
bus et poñia in vsibus hominū et utilitatibus
et viuunt et moriunt. Ita vt carnes. lane et pel
les cornua et dentes. et ipe etiā supfluitates: a
varijs utilitatibus nō vacarent. Quis enim
nō videt ex dentibus elephantorū et cornibus
bubulorū mira ornamenta et instrumenta fie
ri. Clides de lignis et arborib⁹ q̄ multiplici
cedunt / dolant / sculpanē / in varias utilita
tes et vsus hominū. et alia quidem exuruntur
ne frigorū supfluitas noceat hoibus. Alia ap
tant in edificia / vt sint nobis in tectum habi
tatiōis et in munimē ptectionis a pluuijs et vē
tis niuib⁹ atq; grādinibus. Tantis igit tor
mentis suis / laceratiōibus scilicet / exustiōibus /
ad omnes iniurias / aeris expositionib⁹ / nobis
seruiūt ligna siluarū. Ligna vero domestica
tanta varietate fructuū. Ligna xō et arbusta
aromatica tāta virtuositate medicamentorū
ac odorametorū. Hec em̄ omnia diligēt et in
tuenti cōsideratiōe cōsiderāt / apparet eui
denter prelarga bñficientia creatoris / que tā
ta imensitate a multitudine beneficiorū et do
norum suorum ex omni pte nos obruit / pascit.
vestit. circūdat munit et protegit contra omnia
incomoda et nocumēta: vulnerū / egritudinū
et infirmitatū corporaliū. et despūalibus inco
modis taceam. Si quis rex magn⁹ regnū to
tum et singulas regni partes. omnesq; magna
tes / aliosq; vniuersos subditos suos / tuis ob
sequijs onorasset. Ita vt omnia et singula que
de regno ipsius sunt. omnesq; et singuli subditi
sui / obsequijs tuis die ac nocte inuigilarent.
An possis te continere ab amore illius. Et sic
facit et fecit vnicuiq; nostrū incessanter domi
nus deus noster. Nec em̄ cuiq; de his que in
celo vel de celo sunt in pte ista pepercit. Nihil
omniū istorū que eius sunt a seruitijs nostris
voluit esse imune: quia nullū ex angelicarum
militiarū exercitu. Nullā ex sanctis et beatissi
mis aiabus. nullam ex stellis luminarib⁹. Ad
hunc modū curre poñia / quicqd est a sumo
celo vsq; ad deorsum / seruire nobis facit. si tñ
hoc dignamur. Ipse etiā infernus nō ē exem
ptus a seruitute nostra / vel seruitijs / dñi et no
bis sicut terrore et horrore incutiens a malis in
numeris nos custodit / atq; bona nostra nob
conseruat: que si nō esset timor ipsius minime
durarent in nobis. Alias etiā tortor noster ē /
et vindex omniū iniuriarū et cōtumeliarū no
bis irrogatarū vindictas in omnes iniuriato

res nostros tam iustas tātasq; exercēs: vt ni
hil sit qd vltra eas de inimicis nris requat iu
sticia. neq; etia ira nostra. Que non seruicia
nobis impendat purgatorius ignis / vel loc⁹
ipse noiē suo ipemet indicat euidenter. dum
quicqd purgandū inuenit in aiabus hinc ex
euntibus / et ad patrie celestis felicitatē pgen
tibus / purificat et elimat: mūdans illas claris
simas lucidissimasq; deo representans remune
ratori. De terris ventis et maribus / et alijs eo
compēdio tibi satis factum ē: vt sup hoc qcq;
vltius nō requas. Quid dicam et de ipso
creatore / qui est trinitas gloriosa / vñ⁹ verus
ac solus deus / pater filius et spū sanctus / qui
nec sib⁹ ipsi in pte ista vel pepercit vñq; / vel pcit
qd euidenter apparet in spūalibus bñficijs: q̄
sunt illuminationes / iustificationes / mūdati
ones / decorationes / custoditiones / pectio
nes et defensiones animarū nrarū: a qb⁹ nūq;
vacat incogitabilis pietatis sue dignatio. An
potes aliquid cogitare / quod cor humanum
in amore benefactoris inducere posset: qd di
uina bonitas erga nos negligat / vlt obmittat
Addam aut et aliam cōsiderationē: que vti
nam nunq; recedat a memoria tua. Respice
in vniuersitatem et apparebit / quia ipa est in
numerabilis multitudo ministrorū / seu serui
entium varia dona et xenia / tanq; ex pmpu
ario quodā diuine largitatis et beneficentie / ti
bi deferentium et offerentium atq; pstanti
um. Que quia vt pdixi et ostendi / ignes sunt
et flāme ad calefaciendū cor humanū / amore
largitoris ipsorum. Si interrogaueris vnde
veniunt / vel quo vadunt. quo tendunt vñqd
intendunt ipsa. In veritate respondebunt ti
bi / quia nos sumus innumerabilis multitu
do miserationum dei / portantes ignem et flā
mas / ad calefaciendum cor humanum / fri
gore mortifero congelatum / et penitus extin
ctum. nec tamen tot et tanti ignes flamme: ge
licidium eius adhuc dissoluere sufficiunt.
Addam et aliam considerationē in qua nō
modicum est ammirationis nostriq; doloris
et confusionis. Dico ergo / respice mundum
vniuersum / et videbis ipsum totum arden
tem atq; flammantem largitate et beneficē
tia creatoris. Ex omni parte illius micant
flamme donorum et beneficiorum creatoris:
sicut euidenter vides ex precedentib⁹. Qua
propter manifestum est totū mundum / siue
vniūsz creaturarū oīsz / etiā cū ipso creatore
fornacē esse totaliter ardentē et vñdq; flāmā

Capitulum

tem. Quia propter de mirabilibus diabolicis p
grande miraculuz nō solū q̄ tanta fornax nō
te calefacit: sed etiā q̄ in medio ei⁹ posīt⁹ non
totus ea conflagras. Attende igit̄ insanissi-
mum cor humanū / vbi te posuit creator bñdi-
ctus vicin medio tot⁹ tantorū igniū īmen-
se fornacis. Quia propter nō solū calere te volu-
it ex tot⁹ tantis ignibus ⁊ flāmis / sed etiā ar-
dere ⁊ eē ignitū. propter quod de lucifero dcm̄
est Ezech. xviij. quia ip̄e erat in medio lapidū
ignitorū / angelorū. s. qui pl̄arga benificētia
creatoris igniti erāt: nō solum calentes amo-
re ipsius / sed etiā ardentes atq; flāmātes in
illū. Dicā adhuc ⁊ vulgare prouerbiū quo dī-
ci solet. Qui obruit me aduertat me. quod ē
dicere / capit ⁊ ad se trahit. hoc insanissimum
cor humanū tibi dīci pōt. quia tot muneribus
⁊ tantis obruit te deus ex om̄i pte ⁊ tū tu non
admittis vel capis vt te attrahat / ⁊ ad se tra-
hat. Interrogo te etiā adhuc: qđ peccauit de-
us aduersum te / vteum diligere vel nō velis
vel nō valeas: nec tanta fornace tot⁹ tanto-
rum igniū calefieri posses amore ipsius. Sz
vt de donis ⁊ bñficijs istius taceā: qualiter de-
fendas te ab īmensitate bonitatis ⁊ pulchri-
tudinis ipsius: illa velut camin⁹ incogitabilis
ardoris / totā ciuitatē celestem īflāmat atq;
conflagrat. Inde ardet om̄is exercitus mili-
ciarū celestīū / ⁊ om̄is scōꝝ ecclesia. i. beatissi-
marū aīarū que ibi iam recepte ⁊ glōrificate
sunt. Attende q̄ bonitatē ⁊ pulchritudinem
dei tibi predicat incessanter vniuersitas crea-
turarū. quē admodū ⁊ in ipsa ecclesia canitur
Quē terra pontus ⁊ ethra colūt / adorāt p̄di-
cant. Dic queso que mulier a deo refrigidata
vel maleficiata esse pōt: vt iuuenē sponsūz di-
ligere noller: si die ac nocte p̄dicaret sibi boni-
tas ⁊ pulchritudo ipsius. Glide igit̄ q̄ mortifi-
fera est infrigidatio tua: q̄ stupendū gelicidi-
um / vel vt verius loquar / q̄ validū diabolicū
istud maleficium quo ita maleficiat⁹ es: vt tot⁹
⁊ tantis dei bonitate ⁊ speciositate incessan-
ter nullo amore in eum caleas p̄fertim cū in-
numerabilibus ⁊ īestimabilibus bñficijs vt
cor tuum iugiter se ingerat ⁊ impugnat. Dic
interrogo te / si venalis est amor tuus: quem
emprore aliū queris q̄ deum: expectas: quic-
quid mundus dare potest p amore tuo. hoc
est dicere vt amet a te / compatione eorum q̄
iam dedit deus / ⁊ iam cōtinue dare nō cessat /
atq; eorum que promittit ⁊ pparauit diligen-
tibus se: nulla sunt. Si vero liberalis atq; gra-

tuitus est amor tu⁹. An est aliquid amore tuo
dignum / vel bonitate vel pulchritudine: com-
paratione dei. Imo vt vulgariter loquar / in
om̄ibus alijs perdit amor / in eo solo digne et
per om̄ia laudabiliter collocatur. Sz si amor
tuus nisi p vim ⁊ violentiam extorqueri pōt
a te: nec sic fugere vel abscondere te a calore
ipsius. Attende minas. considera / errores.
vide ipsum gladio euaginato supereminētē
capiti tuo: ⁊ mortē anime ⁊ corpis intonantē.
vide eterna supplicia ⁊ ardores sempiternos
quibus te traditurum cōminatur: si non eum
amaueris. Que mulier si talia ei fierent vel
interpretarentur / cum allegaret violentiam
⁊ per illā nō se excusaret si quis de amore illi⁹
culparet eam. Omnibus autem huiusmodi
violentijs longe fortior est assidua predicatio
bonitatis ⁊ pulchritudinis dei: largitate beni-
ficentie ipsius ⁊ infatigabili continuatione in
vnūquenq; nostrum profusissima. Accedunt
⁊ ad hoc non parue virtutes efficacie: diuine
patientie ⁊ longanimitatis ipsius / quib⁹ tam
malos ⁊ ingratos in tot⁹ tantis malis vitio-
rum ⁊ peccatorum tam diu tam benigne tam
misericorditer tā dulciter sustinet ⁊ expectat
Ab hisq; ⁊ ineffabilibus sibiq; soli notissimis
modis / ⁊ vijs: ad miscōiam ⁊ gratiā reuocare
⁊ reducere non cessat. Aggrega igitur h om̄-
nia. ⁊ inuenies per hoc: quia nullum patet tibi
refugium ab amore dei. Non etiam est ex-
cogitare latibulum / vbi te abscondere posses
a calore eius. Et quia cuiuscunq; modi vlti-
mationis sit amor tuus: necesse est vt in euz te
inclines: ⁊ ei te conglutinet ⁊ vniat. siue enīz
liberalitas sit quod est ad donandum: siue ve-
nalis quod est dicere ad vendendum: siue p
extorsiones ⁊ violentiam suam acquisibilis:
non potest ipsum auertere a deo. Cum om̄es
accusationes ⁊ om̄ia prouocatoria siue incē-
tua amoris incomparabiliter maiora et forti-
ora sint / pro eo: q̄ vix alia cogitari possunt.
Non est igitur tibi effugium vel euasio. nisi ef-
fugium vel euasionem huiusmodi ab amore
scilicet ipsius / extremum vocas periculum.
Et est simile / si quis dicat illum euasisse / qui
extremum atq; supremum incurrit periculū
et latronem euasisse cum perferat suspendi-
um. Ad vltimum autem ponam quod est. Ab
omnibus procuratorijs atq; omnib⁹ incenti-
uis illis fortissimū. Et h īdubitātē ē amor il-
le nimius ⁊ incogitabilis: quo ip̄e prior dile-
xit nos. Omnium enī incentiuorum ⁊ calefa-

ctiuorum: maximum est ignis. Amor autem quod dileximus ignis est. Quia propter ad calefaciendam et inflammandam corda nostra conuenientissimus. Ignis enim igne et longe conuenienter et longe efficacius quam alijs accendit. Ego docebo te amatorium subaudis medicamentum sine carmine sine veneficio. Si vis amari: ama. propter hoc ipsum dicebat ad eum David. Exurge domine deus in precepto quod mandasti. quod est dicere. Adimple tu illud. Et hoc est preceptum charitatis siue dilectionis. et tunc synagoga pleborum circumdabit te. Cum enim ostendit imo exhibuit euidentissime in semetipso: quia diligebat genus humanum. tunc factus est et ille dilectus hominum et aggregati sunt ad eum. eius uniti unitione amoris. hoc est ignis. a quo neque homo neque aliud aial se abscondit. Omnes enim homines diligunt diligentes. et omne aial diligit a quo diligit. Et hoc est quod ipsemet dicit in euangelio luce. Ignem veni mittere in terram. quod volo: nisi ut accendatur. Ignem istum. hoc est singulare istud et stupendum beneficium: ne separet illud a corde tuo. Ipse namque aduentu suo. ignem siue dilectionis erga nos ostendendum misit in corda hominum. Et licet hoc ipsum omni largitate beneficentie siue sicut dixi fecerit et faciat incessanter. hoc tamen in singulari et incogitabili inmensitatis beneficio incarnationis siue vicem passionis et mortis. hoc incompatibiliter et incogitabiliter et magnificentius fecit et efficacius. Hunc ignem igitur applica cordi tuo. iungi recogitatione ipsius: et tene incessanter per memoriam tenacissimam in corde tuo. et non effugies ne dicam calorem. sed etiam huius sancti amoris saluberrimi viuifici ac iucundissimi incendijs. Ne proijcias a corde tuo cito ignem: sicut moris est stultissimis hominibus. Sed quemadmodum cum vis vel lignum vel candelam accendere. radium coniunctum igni tenes illud. vel in ipso igne donec accensum fuerit. Non enim tam cito tactu ligna ignis vel calent vel ardent. Sic nec cor humanum cito cogitat. flammam istam diuine beneficentie: cito calere ex illa necesse habet. sed per mortem. hoc est per mortuam applicationem. paulatim calefit et tandem incendit. Causa autem in hoc. quoniam necesse est profundari in intima cordis credulitate huius beneficii. donec illud inhereat et quasi radice in ipsis. Debes etiam hic attendere magnitudinem ignis istius. de quo ipsa veritas in euangelio dixit. maiorem hac dilectionem nemo habet. Quia propter isto igne dilectionis. nullum malum. Et igitur manifestum est. quia facile calefit vel etiam accendetur et cor humanum: si diu illi applicaretur atque

coniungeretur. Et intendo si diu per cogitatum et memoriam in illo teneretur. Ex quo manifestum tibi esse debet. quod salutaris. quod necessaria est iugiter recogitatio diuine passionis. incarnationis. et mortis. et similiter sacratissime eucharistie. Quamque efficacis rememoratio iugiter recogitatio ipsius. Quia nos diligit. quod tam crebro singulis diebus cum tantis muneribus nos visitat intelligentibus euidenter ostendit. Et propter hoc in illo tam venerando mysterio. ignem sacratissimi amoris sui mittere venit in terram. Ipso magnitudine namque beneficii. imo per inmensitatem in illo tam venerando mysterio. ignem inmensum siue dilectionis cordibus nostris ingerit et immittit.

De gladio spirituali quod debet mactari anima in oratione vel meditatione. Ca. LI.

Est hec autem

pro aggrediar etiam gladium tibi dare: vel potius illum unde accipias ministrare. Gladius igitur iste spiritus est siue spiritualis. vicem verbum dei. sicut legitur ad Eph. ultimo. Gladius iste penetrabilior est omni gladio ancipiti. sicut legitur ad Hebr. iiij. huius acumen et penetrabilitas ex dolore penitentie et profundatione ipsius cognoscitur atque sentitur. Quia propter de sacris omnibus eloquijs. illa ad transfodiendum cor. conscindendum et ad lacerandum eligenda sunt: que cor maxime penetrant et conscindunt. maximeque dolorem intimum penitentie ingerunt. Hec autem quantum capio. efficacius hoc faciunt: que mala vitiorum et peccatorum nostrorum ostendunt et aggrogant. Et intendo mala et que ipsa sunt. vel propter illa nobis iam irrogata sunt: vel imminet ex ordine diuine iusticie in futuro iudicio. Inter mala igitur. hoc primum tibi nominabo: mortem pessimam peccatorum. que vitam ipsam extinguit gratie. vel potius ipsa est extinctio gratie eius. Et hec que animam humanam a deo separat: qui est vita beatissima animarum humanarum. que tanto perniciosior est: quanto gratia prestantior est quam natura. tantoque magis timenda: quanto ipsa vita gratie amabilior est quam vita nature. Sacra igitur eloquia: que mortem istam tibi indicant vel ostendunt. proculdubio istam mortem pessimam ac perniciosissimam ingerunt ac impingunt in penetralibus cordis tui. Unde igitur dolor cordi tuo incuti vel ingeri potest: si mors ista cordi tuo dolorem non ingerit.

Capitulum

Presertim cum mors etiā corporalis q̄ nec vera mors est / nec mortis nomine etiā digna. Qd̄ euidentis iudiciū ē / extinctū in eis esse vitale atq; viuificū calorē bone dilectiōis cū flā me turpiū desideriorū cor eorū totaliter occupauerint atq; repleuerint. Qua ppter verū est qd̄ dixi tibi. quia semiuuū hmoi sunt hoīes / et unusquisq; eorū ē hō q̄ incidit in latrones / q̄ spoliauerūt eū. et plagis impositis abierunt semiuuū relicto. q̄q; et vita hmoi dici nō possit / q̄ mortē in aīa humana secū patit. Lōparatiōe tñ eorū q̄ obcecati sunt omnino vñ ignorantia vel incredulitate / hmoi hoīes quātū ē ex pte xtutis intellectiue nō imerito viuere dicendi sunt. Logita igit̄ et recogita mortem istam / et opare cū auxilio diuine virtutis / grē p mortē istā mortificans eā in semetipā. et per semetipā de morte ipsa vitā eliciens. Illaz em̄ inuenies nō solū mortē tuā / sed etiā mortem suū ipsius. Dic igit̄ in te ipso / vicz in corde tuo. Dñe deus vita mea / non solū dator vite mee: q̄s ē reus mortis mee tam male tam turpis: quis intulit mortem tuā: nisi ego? Quis me separaret a te / nō em̄ tu discessisti a me prior sed ego discessi a te. Nō em̄ deseruisti me / sed ego deserui te / vita mea Abiēs aut̄ post gñitatem cordis mei pessimi / verti ad te dorsum et recessi a te / abiens post cōcupiscentias meas turpissimas atq; vilissimas. Ego ipe feci diuisionem ipam mortis / vel poti⁹ mortē int̄ me et te. Ego interposui chaos tetrū et horriferrum inter me et te / et vitā meā / abyssum. s. vitiōz et pctōz meorū. Ego sum q̄ me auerti a lumine tuo viuo: et a luce viuifica tua / et immisi me imo me imersi et ingessi potius in vmbra mortis / et in tenebras vitiōz et pctōz meorū. Ego sum q̄ in me extinxī vitā grē tue / et mortem xtute baptismalis sanctificatiōis / in me mortificatam / viuificaui. imo sepissime p sensus mortiferos / q̄b⁹ p̄senti subiectiōib⁹ mortiferis / ego mortē istā deletā / de solio liberi arbitrii mei / et de regno q̄ regnabā me p̄cipitās exaltaui / et restitui in regnū p̄stinū. Ego sum q̄ pstratā illā erexi / et exurgere feci in resurrectionem diabolicā. Ego sum qui hausi voluptates venenatas: quarū hastu vitā grē tue nō mirū si extincta ē in me / nō solū hauriebat venena hui⁹ / sed etiā inebriabā me illis / et sepe vsq; ad nauseā replebam me illis. Ego sum qui instar apri infanissimi irruētis in gladium venatorū / impingebam me in gladios transfodientes aīam meā. Omnia nāq; cūcupis-

bilis gladii flāmei et igniti sunt: ad transfodientes aīas hoīm insensatorū. Quoties quesui vt viderē cōcupiscibilia / q̄tēs exquesui gladios istos vt in eis me impingerem / et in eos tanq; aper infanissim⁹ toto impetu me darē: imo p̄cipitarē. Scio dñe de⁹ meus scio nūc te reuelante et docēte: linguas hoīm esse plenas veneno mortifero. sicut docuit apl⁹ tu⁹ Iacobus. Scio eas esse gladios acutissimos iacula et sagittas mortiferas. sic docuisti me p Salomonē. Proverb. xxvj. Dñe deus me⁹ q̄tens exposui me sagittis istis gladiis et iaculis cōfodiendū. Adhuc inq; corporalis vñ carnalis carorū tuorū tñ dolorē tibi ingerat vt vix de p̄solationē recipias: qua insensibilitate mortē istā spūalē ac pessimā absq; sensu doloris int̄mi sustines. Dices vtq; mihi: quia mors spūritualis ista adeo mortificat cor humanū: vt sentiri seipm nō sinat. Et ppter h nō videt eē mirum: si mortuū cor: morte ista spūali: nec ipaz mortē nec aliud de incōmodis spūalibus sentiat. Clere vtq; dicis et verū dicis: sed remini sci debes: quia vba dei spūs et vita sunt. sic dicē X̄tas Job. vi. Audiui et etiā in p̄cedētib⁹ qz illa ē xtus mirifica verbi dei: vt etiā mortui illud audiāt. Iazar⁹ illud audiuit q̄ quadriduanus putrescebat in tumulo: Ea ē impietas vocis dei vt mortui illi obediant. sicut apparet de ipso Lazaro: qui vocat⁹ noīe saluatoris cū eēt mortuus obediuit eidem. Iussus nāq; venire foras de tumulo statim prodijt ex illo: q̄ uis ligat⁹ pedib⁹ et manib⁹ institis. Qd̄ diu igitur mortu⁹ ē hac pessima morte pctōz: vocem dei nō audit. qñ aut̄ audire incipit illū. t̄cito et aliq̄ modo uiuit. Nō aut̄ vita gratie: q̄ mortem omnino extinguere et exterminare sufficit. Et ppter hoc semiuuū hmoi pctōz: vocat dñs in euāgelio Luce. x. I. habet em̄ indubitātē aliqd̄ vite q̄ mortē suā in qua fuit: vel etiā ē adhuc vtq; videt et cōspicit. Plus aut̄ habet vite si vel ad modicum dolet de morte hmoi. p̄l⁹ etiā si de ea etiā vñ leuif erubescit. plus etiā si mortē hmoi irascit. p̄lerūq; em̄ p̄us lumē aliqd̄ salutaris cogitatiōis respicit vius interior q̄ affect⁹ recipiat aliqd̄ vite spūalis. Et h ē qd̄ dicit Aug⁹ sup ps. vicz q̄ puolat intellect⁹. et sequit tard⁹ affect⁹. Et intēdo qz puolat intellect⁹ ad vidēdū mortē istā vitiōz et pctōz vtq; iacet aut̄ adhuc mortu⁹ affectus. Et in ipso tyro q̄ renouat⁹ et iuuenescit: et cū ipso spolio pelis sue vetustate deponit. verū circa oculos incipit ei fieri ista renouatio.

quoniam pellem vetusta in de circa oculos p-
mum eijcit et deponit. Sic fit etiam in multis pec-
catoribus/ quia renouatio sanitas spiritua-
lis/ vel vita potius incipit eis in oculis cordis
Et de illa vidua quam petrus Ap[osto]lus suscita-
uit in actibus apostolorum/ vic[er]e doctas/ q[uod] ipsa
primum aperuit oculos/ et viso petro resedit.
Euidens est autem in multis litteratis/ littera-
tis inq[ue] in sacris litteris/ vt videtur q[uod] aliquid
vite spiritualis habet in oculis cordis/ cu[m] vi-
res motiuas. i. affectus/ corruptissimos ha-
bent prorsusq[ue] mortificatas. Neq[ue] em[en]t scintil-
la vitalis caloris/ qui e[st] amor honestatis et ali-
oru[m] que p[ro]pter de[um] diligenda sunt. nec aliq[ua] etia[m]
minima scintilla calet in eis/ cu[m] nihil omnino
diligat de his/ que ad honestate[m] p[er]tine[n]t. Con-
traria vero. i. vicio[rum] suoru[m] voluptates et tur-
pitudines/ totis desiderijs concupiscant/ et to-
tis studijs acq[ui]runt. Adijciunt etia[m] ad cumul[um]
maloru[m] suoru[m] vt et honestate[m] et decoru[m] moru[m] lau-
dabiliu[m]. qua[m] in se extingunt atq[ue] radicit[us] extir-
pauerunt/ ta[m]to in alijs odio p[er]sequunt[ur] vt nec
verbu[m] de illa audire nisi molestissime possint.
Quoties scire volui et inquisiui etiam quid
de me diceret hoies. nescieba[m] d[omi]ne quia fmo-
nes laudatiu[m] molliti erat sup[er] oleu[m]. n[on] scia[n]t te
reuelate scio q[uod] hui[us] fmo[n]is iacula sunt mollita
sunt transfigetia corda stultoru[m]. Scio d[omi]ne et n[un]c
te docete. q[uod] fmo[n]es detrahentiu[m] iacula sellita
sunt. Ista iacula et illa no[n] declinaui/ s[ed] etia[m] eis
transfodiendi cor meu[m] insanissime et viciu[m] inu-
merabilib[us] exposui. et iacula h[uius]modi q[uod] aia n[on] a
transfigeret q[ui]es exq[ui]uerat. tu scis d[omi]ne de me
us. Scio tu te docete/ q[uod] fmo[n]es adulationu[m]
et detractionu[m] flat[us] v[er]to[rum] pestilenti[ssimo]rum
sunt validissimi/ ad extinguendu[m] lucerna[m] scita-
tis et g[ra]tie tue/ q[ui]es exposui eam flatib[us] h[uius]modi.
Quid g[er]miru[m] si extincta e[st] pleru[m]q[ue] flat[us] istos
vt cor meu[m] p[er]flaret p[er]curauit et q[ui]siui. Ego igi-
ter ego ipe sum reus/ tot et tanta[m] extinctionu[m] vite
mee q[ui] viueba[m] ex g[ra]tia tua. ve mihi q[uod] afflat[us] istos
vel v[er]o exq[ui]siui/ vel v[er]o amauit/ vel sustinuit
mihi extinctio[n]e[m] viuifice lucerne g[ra]tie tue. i. mor-
tem sp[irit]uale[m] aie mee. docuisti me d[omi]ne de me p[er]
Salomonem p[ro]uerb. xvij. q[uod] sic in igne p[ro]bat[ur]
auru[m] et in coflatorio argenti. sic ho[m]o p[ro]bat[ur] ore
laudatiu[m]. Hoc igi-
ter docuisti me q[uod] ignis vehe-
mentissimi ardoris sunt v[er]ba laudatiu[m]. h[uius]modi d[omi]ne ne-
scieba[m]. p[ro]p[ter] h[oc] ad instar furiosi vel poti[us] de-
moniaci/ in igne istu[m] q[ui]es poterat inieci me
Quid igi-
ter miru[m] si miserrima aia mea/ in tantis
ardorib[us] sepe incedio perijt. Si oia bona mea

tatis ardorib[us] exusta sunt et consumpta sunt/ no[n]
ta[m] mihi ad iracundia[m] q[uod] vt ait Greg[orius] a te ipe edo-
ctus/ velut pestis tota[m] me[m]te[m] degradat. Et d[omi]ne
q[uod] verissime dici potuisset/ q[uod] velut icedu[m] aia[m]
tota[m] vastat nihil ex bonis g[ra]tie tue prorsus re-
linquens. Quid p[er]seque[re] de singulis vitijs meis
et p[er]ctis q[uod] b[ea]t[us] velut immanissimis beluis deuora-
du[m] me tradidi. q[uod] em[en]t ex h[uius]modi beluis de misera
aia mea no[n] e[st] satiata. Ego miserrim[us] et insanissi-
mus q[ui]si o[mn]es iuitassem oib[us]q[ue] p[er]uicacu[m] p[re]para-
sem. Et q[ui]si dixissem v[er]bis tuis/ q[uod] posuisti i[n] ore
Esa. p[ro]p[ter] h[oc] vniuse bestie salt[em] couenite ad de-
uorandu[m]. Sicoib[us] p[er]curatione[m] opulenti[ssima]z
de aia mea et p[re]parauit et feci. hec q[uod] d[omi]ne dicenda
sunt ab hoie h[uius]modi p[er]sciam/ q[uod] o[mn]i genere vicio[rum]
et p[er]cto[rum] se maculauerit. T[er]c[us] aut[em] e[st] p[er]cto[rum] q[ui]t[us]
capio/ qui no[n] multas catheruas demonu[m] de
aia sua sp[irit]ualit[er] pauerit. mltasq[ue] eis p[er]uicia de il-
lis fecerit. Du[m] me laudabant/ q[uod] facieba[m] d[omi]ne
de me. Aliquid no[n] flatu oris mei lucernam
scitatis tue extingueba[m]. et cor meu[m] lapide. s[ed] q[ui]n
da[m] sp[irit]u scilicet ipsemet insans extingueba[m]. An mor-
ti no[n] sp[irit]u patuerit fenestre dom[us] mee. i. oculi
sunt et aures. p[er] para fuit lingua mea ad stulti-
loqua[m] et maliloqua[m] q[uod] b[ea]t[us] aia[m] extingueret. p[er] pa-
rate man[us] mee ceteraq[ue] me[m]bra corp[or]is mei ad
exhibendu[m] se arma iniquitatis p[er]cto[rum]. p[er] plenu[m]
fuit os meu[m] sp[irit]u amaritudie et dolo. Quis v[er]o
mihi q[uod] displiceret locut[us] e[st] et no[n] paratissimu[m]
ac copiosissimu[m] me inuenit ad r[ati]ficandu[m] ei deteri-
ora. ac si ad v[er]suras grauissimas recipem/ q[ui]cu[m]
q[uod] mihi bona v[er]ba mala diceba[n]t vel fieba[n]. D[omi]ne
de me q[ui]to maiora q[ui]to plura q[ui]to deteriora
reddidi maledicentib[us] mihi et malefacientib[us] si
reddere potui talia. sin aut[em] volui. D[omi]ne de me
v[er]u[m] mihi tanta p[er]nit[us] tanta mihi p[ro]p[ter]tudo in
o[mn]i genere mort[is] aie mee. v[er]u[m] mihi amores et de-
sideria cuiuscunq[ue] mort[is] aie mee. cui furiosa fu-
it tanta volu[n]tas. fuit inq[ue] transfodiendi se in o[mn]em
igne[m] et aqua[m] et in o[mn]em mort[is] piculu[m]. D[omi]ne de me
us vita mea et sal[us] mea q[uod] videba[m] in te vel sen-
tieba[m] ex te/ vt tantis studijs/ tantis insanissimu[m]
desiderio[rum] ardorib[us] q[ui]reret discedere a te/ et in
morte[m] mea[m] ire. D[omi]ne de me delicie tue sunt ec-
cu[m] filijs ho[m]inu[m] delicie tue erat ec[ce] mecu[m]. Ego
no[n] discedeba[m] ac fugieba[m] ac si mors mea ec[ce] ec-
tecum/ et mortifera insequabar/ et ad ea currebam
eisq[ue] adhuc ibereo si ipa v[er]ba ec[ce] v[er]ba adhuc
in vita mea. Lamabat ad te sc[ilicet] David. Ne
discedas a me. ne discesseris a me/ ne elonge-
ris a me. p[ro]culdubio cognoscebat te e[ss]e vita[m]
sua[m] cui[us] discessum et elongatione[m] sic se forma-

Capitulum

dare ostendebat. Si ppter qd dicebat ne discedas a me. An ē h possibile vt inēstras pietatē / et dulcedinis tue pmitrat h / vt discedas a qd cūq; vt deseras ipm. tu em dixisti iā pluries ego p m et nouissim in decessu. p m es em in diligendo et adherendo atq; appropinquando nob. Non em deseras nos / nisi p us desert es a nob: solummodo postq; nos elongauerim a te. sic dixit ip os David. Ecce qui elongat se a te pibit. Quid g q clamat scūs David. ne discedas a me: ne discesseris a me. et ne elongeris a me. Cū h nunq; sit pssime volūtatis tue / vicz vt nos alij deseras vel relinqs. h inq; clamabat: vt tu ipm p uares: et vt ipm se abicere nō permitteres. Ac si diceret. Conserua me mihi / et me tibi. Nisi em custodieris ciuitatē: frustrabit q custodit eā. Quid g dñe de me decepit me. qd illisit mihi. qd suavit mihi tā infelix cōmertiū / tā mortiferā cōmutationē / vt te vitam et gloriā cōmutarē / in mortē pessimā istā. vt. s. te vitā meā et salutē desererē / et mortē istā vilissimā atq; turpissimā amplecterer. Dñe de me non erat voluptas nec illa vtiq; veris ac verōnis: s fallax et fallacia / et ab ebriodormiēte somniata. p m igit inebriauit me / et soporauit cogitatio tēptatiōis: lebiatū dñe et dormiēte. facile fuit in istud tā fantasticiū tā noxie illusionis illicere: ppter h vigilatissime pcepisti dñe de me. p m differt dormiens a mortuo. Nihil em sensus habet aut viriū. ligatus ē sensus interior et oēs vires corporis. Dñe de in istā ipotentiā duxi me / vt nihil possum horadormitiōis et somniatiōis isti. p m hostē v aduersariū meū. Elies qd ex vtutib et donis tuis habebā / et arma etiā pieci: nec auxiliū tuū inuocaui / q p mptissim adiutor es oib in uocantib te in xitate. Hoc vtiq; facē debuisses et anq; irrueret in me ista tēptatio / et in ipo etiam tēptatiōis initio. Ego dñe miserrim atq; vilissim et oī bono idignissim: oī dñatiōe et morte dignissim: oīno me auita te et in istū infernalē lethēū / fluuiū voluptatis mortifere me imersi / dñe de me ac si dñe voluptas esset q me ad lethargiā spūalē istā iduxit. In illa cōparatiōe suauitatis tue / et cōpassiōe iucundissimē ac viuifice societat / et habitatiōis tue. Absit em vt ait tāt et sapiētissim Aug. vt tanta delectatio sit in vitis / qta in vtutib. Si placuit voluptas: vbi eā infanissim qrebā: vbi q rere illā debebā: nisi in te fonte vniū suauitatis incogitabilis. Miserrim ego et infanissim corrupti palatū cordis mei. infeci ipm / et idui

ipm spurcitia somneitat isti: et illusorie voluptat. Desijt g mihi sape dñe / ac pura et ppetua bonitas: desijt mihi sape multitudo dulcedis tue dñe. Quia sic dicit brūs Aug. dñe h expo nens / ei soli sapit q palatū cordis nō pdidit: s febre iniquitat. In h pfundū mortis mee dimer si: et nō pcipiebā q in eis sūt. Cū ipū pdit erā: et de illo viuebā: spūalis exitebā: et diuindicabā oīa. tūc nō erat carni vel diabolo loc deceptiōis vel illusionis. Tūc em dñe vigilās erā inter. Vigilia dñe: somnia nō solū nō admittit: s etiā prorsus eximiat et excludit. tūc certissimū erat mihi: verissimā purissimā viuificāq; et super oēm cogitatū eē bonitatē tue suauitatem et oēm aliū etiā si dñe eēt abominationē eē horrificā. Sic me infanissim ipse in mortē dedit: extingues in me spm vite. i. inspirationē sanctissimā: q ex te viuebā. Et ex hinc factū ē mihi vt mors ipa mea delectabilis mihi sit: et placeat mihi. Tūc vita q tibi pūctissim adherēbā: mihi nō solū molesta s tolerabi is sit. q pueritate q maior infania cogitari possit: dñe deus me. Si supbia mors mea ē: p quēcūq; extramisi ipm. q mors turpior et vilior ē aut ridiculofitate ei compabilis. Cū em sola vita hūi iatiōnis nre sub oipotēti manu tua / nos tibi sola pūgat et societ. p m occludubio supbia ē q nos a te separat: q vita dñe ac btrā es aīaz nostrarum. Quid em supbire ē nisi supire: qd ē de imo futuris: vltimēq; subiectiōis q deo subesse debem in sublime xissimū ac falsissimū q alijs hoibus supeē volum ac pesse. q qd ridiculosi cogitari pōt. ppter qd sapiēter ait sapiēs Seneca dicens. Si videres murē vniū dñari ceteris murib risum teneres. Quia ppter cū nihil ampli bz vniū hō: qtu ē ex natura et cōditiōe sue speciei q alijs alioz: p m ius et legē nature ē: vt velit alijs hoib dñari. Et si qd sciētie vel prātis vel alteri cuiuscūq; excellentie cuiq; a creatore donatū ē ei: alijs in eo fuisse tenetur et nullaten appropiare sibi illd debet. Quare manifestū ē: furti illū reū effici: q tale donū qd idubitant publicū ē: sibi soli appropiare psumit. Cū hū aut exēplū euidentissimū i visu auditu. et in vno quoq; officioz alioz qd mēbra singula pdita sunt. Nō em licet vel possibile ē naturalit oculis appropiare visum sibi q vtiq; dat ē eis vel poti ipositi tanq; officio. nō ppter se s ppter totū hoīem atq; totū corpus vt dicit Greg. sup Ezech. Quia sic h et de lumine scie. qz nulli ex sapiētib ppter se solū datū ē: s ppter corp ecclesie dei. Dispensatio igitur

I sola luminis isti tradita ē unicuique ex doctoribus sacris. Quia ppter manifestū ē qđi furti imo tam execrabilis sacrilegiū rei sunt. qđ lumē scie diuinalis sibi appropriare psumūt. Puto at hāc eē cām ppter quā perijt plerūq; sapiētia a sapiētibus. et intellectus prudētū vel prudētie potius abscondit. qđ benignissim⁹ de⁹ in oib⁹ donis suis. vult hñe prudētes et largos atq; liberales dispensatores. nō sacrilegos et auaros raptōres. Nō igit mirū ē si furib⁹ et latronib⁹ tā p̄ciosa dona sua cōicare vel credē non vult de⁹. Itā em̄ doctum ex pabolis euāgelicis. qđ suis fidelib⁹ multiplicat dñs talēta tradita. Manifeste igit video te illumināte dñe de⁹ me⁹. qđ iuste deseris supbiētes in donis tuis. et vtentes his tanq; suis. Desereris ab eis pro eo qđ supbiūt ptra te. supbiūt a dispēlatiōe donōrū tuorū sibi tradita. In dominiū imo in rapinā vsurpare appropriatiōis. in qđ nō solū tibi iniuriant mysteriū tue dispēlatiōis abijcientes. s; etiā toto corpi ecclesie. cui bona oīa p rapinā sacrilegā sibi vsurpāt et appropriāt. Ibi in abbatiā dei in qđ christ⁹ dñs de⁹ abbas ē. in qđ scōrū cōis regula ē et cōicatio sc̄spūs vniēdi officii. Proprietarij sunt effecti. et nō cōicātes bona oīa. et sic ex cōicatis tā ipie cōicātes. ex cōicatis sunt et a cōione viui corporis mystici tui. qđ ecclesia seipos sua pueritate reddūt alienos. Et ppter hāc vitā quā de cōione sanctissimi corporis hui⁹ accipiebāt. et picipiebāt. sibi meritis auferētes. mēbra qđ a p̄prio corpe separata. ipa separatiōe moriunt et arescūt. Et a te igit vitā x̄a aīarū de⁹ me⁹. et a corpe sacratissime ecclesie tue. quā spūs tu⁹ viuificat et regit me se parauit ista supbia. piter et auaricia. Quia ppter dñe de⁹ me⁹ si feci istud. et si ē iniquitas hec in manib⁹ meis. Ego solū sum actor mortis mee et ver⁹ homicida mei ipsi⁹. qđ iusta ē dānatio dñe de⁹ me⁹ dānatio supboz. et qđ rectū et qđ equū. qđ p oīa laudādū iudiciū tuū de ip sis. Quia iusta desertio. qđ eos deseris et sibi meritis relinquis. Magna ē ira tua. dñe de⁹ me⁹ si hūp̄sis dimittis. neq; em̄ sanior pōt eē furiosus inimicis. qđ ipe sibi sit. Nō pōt ei eē furiosus insidiator. nec vigilātor. pcurator mortis. qđ ipe dñe de⁹ me⁹. Nō pōt furiosus carnifici crudeliori tradit. qđ ipe sic suis mēib⁹ pessimis seuissimisq; tradit. ē furiosus sibi ipsi sic relictus. Domine de⁹ qđ vidit vel videre potest infanias deserentiū te. et recedentiū a te. nisi cui tu ipse illuminaueris. easq; reuelaueris. dñe de⁹ me⁹ qđ amara ē mors ista. qđ se a te vi-

ta abrupit. tā obcecatisimā aīa furiosa. cuius amaritudo si sentiret. nemo in illā se injiceret. Nemo a te lucidissimā vitā abrumpe se vellet. vel etiā se posset. Quis em̄ gustare pōt vt ait scūs Job qđ gustatū asserat mortē. Talia sūt mortifere voluptates. aliāq; venena. qđ insipientissimis aīab⁹ ppinat diabol⁹. Dñe deus me⁹ si sentire pōt amaritudo mortis qđ eā nō horret. qđ eam viriū suarū conatib⁹ nō declinaret et fugeret. Dñe de⁹ me⁹ si sentiret presentie tue suauitas. et inhabitatiōis tue. i aīa bus in qđ es viuifica luciditas. qđ se a te abrumpe et separi pateret. Hec igit ē mors p̄cōrum pessima. qđ qđq; aīas peccantiū mortificat vt sensus in eis spūales. et ppter hoc seipaz cū amarissima sit atq; durissima. sentire non sinat. Dñe de⁹ me⁹ credūt se suauiter viuere qđ tā amara acerbissimaq; morte hmoi vī moriunt vel moriunt. Dñe de⁹ me⁹ ista mors me trāssigit atq; trāsuerberat. gladi⁹ viuific⁹ xbi tui et mētis viscerib⁹ meis illā infigit. dum ipam in cor meū tā patenter impungit. Dñe de⁹ me⁹ qđ desiderabiliter oipotētis x̄tutis et p̄dulcis misericōdie tue ē miraculū. cū gladio xbi tui mortē istā p eandē ipam mortificas. expellis. atq; diffugas ab aīabus. qđ supabundantissime pietatis tue dignatiōi placet viuificare. Sufficere deberet et supabundare etiā mors ista ad abstergendos et diffugādos p̄cōres. Sufficere deberet gladi⁹ acutissim⁹ ac viuific⁹ xbi tui. ad trāssigēda et digladiāda cor. da sic mortua. Clex qm̄ docuit ille scūs et sapiētissim⁹ Greg⁹. qđ grām cōpūctiōis puocat. atq; pcurat. pūisio inferni. tēptabo gladiū tuū acutere morte illa. et malis illis nouissimis penalitatis illi⁹ incogitabilis. Dico igit o infanissime p̄cōr. qđ nō dū discedis a morte ista tua pessima. nō dū reuerteris ad deū. beatissimā vitā. iū cū dissimāq; salutē tuā. qđ demētia nō times a facie gladij. quā vibrauit sup te oipotētissim⁹. qđ capiti tuo impēdit. A qđ nō ē possibile p̄tectiōis armaturā eē. neq; vllū efugium. qđ te nō trāsuerberat. et in frustra concidit cor tuū. timore horribili et terrore inassecrabili. An oblit⁹ es qđ ex ore sedētis in throno vel regno oīūz seculorū. p̄cedit gladi⁹ ab vtraq; pte acutus. qđ ē dicere. et aīam et corp⁹ morte ppetua trāssigens. p̄cedit inq; iam digladiatur. siue cesurus. Ihic est gladius elimatus vt splendeat ad instar fulguris. et acutus vt cedat victimas. Iux̄ sermonē Ezech. p̄cedit igit incompatibiliter maiore rapidi-

Capitulum

tate/ q̄s fulgur: descēdit sup te vibratiōe oīpo-
tentis dei/ manus dei feriētis. Et nec duzti/
more cōcideris: ne dū dolore scinderis: q̄ au-
datia v̄l securitate spectas sagittas arc⁹ diui-
ni iudici/ contra te extēssimi v̄l intēssimi.
Si q̄dē arcū suū tetendit dñs de⁹/ et parauit il-
lū: et in ea paut vasa mortis eterne: q̄ sunt se-
tentie iustissimi iudici ipsi⁹/ mortē irrogātes
etnā/ omib⁹ illis q̄ nō fugerūt a facie arc⁹ isti-
us. Si q̄dē metuētib⁹ se/ dedit signatiōē vt
fugiāt a facie arc⁹ isti⁹. Ego em̄ clamo tibi q̄s-
tū possum: declina/ fuge/ sagittas istas/ p̄tra
q̄s nulla est armatura p̄tectiōis: a q̄b⁹ sola de-
clinatiōe et fuga effugit. Quis hoīm v̄l etiā
aīaliū eousq̄ vsq̄ desipuit v̄l insaniuit: vt tā-
q̄ signū ad sagittā posuit/ sagittas expectare
auderet? Quis gladiū capiti suo impēdēs nō
expauit? et p̄sertim gladiū tā fortē feriētis dei/
tā dīre cōcidētem nō expauit? An ignoras o
miser/ omī dānatione et morte dignissime qz
nō ē tibi defensio v̄l euasio/ v̄l adiutorii con-
tra dei feriētis vindictā. Et qz nō tibi p̄tectio
v̄l refugiu ē cōtra irā ipi⁹. An ignoras q̄s hor-
rendū sit incidere in man⁹ dei viuētis et irati/
iuxta p̄monē Ap̄l: Nō times ignē illū eternū
flāmas inextinguibiles/ et ardores sempiter-
nos: de q̄b⁹ dicit dñs p̄ Esaiā. Quis ex vob⁹
habitare poterit cū ardorib⁹ sempiternis: ter-
ribilis nanq̄ ē expectatio iudici/ et emulatio
ignis q̄ cōsumptura ē aduersarios. sicut dicit
Ap̄ls ad Iheb. xvi. Si terribil⁹ ē et vnde ē tibi
ab ea securitas. aperi oculos cordis tui o mi-
ser/ et vide qz nō solū minā tibi infern⁹ inten-
tas tibi omīa tormēta sua. s̄ etiā omīpotēs de⁹
minā et de se et de creatura sua et etiā de toto
mūdo Sapient. v. Vbi em̄ expresse legi⁹ de om-
nipotēti deo. qz accipiet armaturā scel⁹ illi⁹/
et armabit creaturā ad vltionē inimicorū. indu-
et p̄ thorace iusticiā: et accipiet p̄ galea iudici
um certū/ scutū inexpugnabile/ eq̄tatē acuit
diram. irā in lancea: cū pugnabit cū illo orbis
terrarū cōtra insensatos. Et multa alia ibi de
his euidenter minā/ vicz de creaturis q̄ ad vl-
ciscēdas iniurias et cōtumelias q̄s insensati et
impij irrogauerūt creatori. Creature arma-
būtur. et excādescēt aduersus eos. sicut legi⁹
Sapient. xvi. vbi dicit. qz creatura tibi factori
seruies: excādescit intormētū aduersus impi-
os. Ihec ē pluuia belli/ de q̄ dixit sapiēs et sār⁹
Job: donec pluat sup illū deus bellū suū. Ti-
mes a scintilla p̄modica ignis corporalis: et non
times ab ardorib⁹ imēsis et sempiternis. times

a morsu pulicis vni⁹: et nō times ab ira que cō-
sumptura ē aduersarios. Nūc miser time et fu-
ge/ dum et timere saluberrimū ē et fugere tibi
possibile. Et patet tibi ille copiosissim⁹ miserī
cordie dei sinus/ aut tutissimū dei refugium.
¶ Si dixeris mihi: nō possum timere/ vbi v̄l
vnde accipiā v̄l inueniā. Rñdeo tibi et repli-
co cōtra te. vbi inuenisti v̄l vbi accepisti secu-
ritatē q̄si liber/ et immunis sis a vetusta ira. Cū
ista maxime terribilia sunt iter mala penalia:
q̄ demētia dicere potes qz nō tibi timor ē a fa-
cie illoz. An nō innatū ē homib⁹/ et alijs aīali-
b⁹ timere et fugere a facie maloz sibi iminētū
et p̄sertim mortis/ et mortē iherētū. Ihec em̄ vis
nature ē/ qz vicz natura omīa aīalia docuit ti-
mere/ scz fugere a noxijs atq̄ penalibus/ et a
morte potissimuz. ¶ Si adeo penalia adeoq̄
noxia mala: timorē tibi incutere nō sufficiūt:
icuriāt tibi pudorē saltē/ ob p̄briū illud sempi-
ternū/ qd nulla obliuio delebit. Ingerat ti-
bi cōfusiōē spectaculū illud ignominie/ et cō-
fusiōis vniūsal: in q̄ omēs feditates tue/ om-
nes turpitudines tue/ oīa pudēda tua/ qd ē di-
cere oīa ea q̄ aspect⁹ tibi erubescēd⁹ ē pate-
būt/ oīm viuoz et mortuoz oculis. Erubescē
saltē i cōspectu iūmicorū tuoz appere taz villis:
tā ignominiosus et despectabil⁹. ¶ Quid loquar
de curia toti⁹ celestis cōspectui/ et innumerabi-
liū exercitū. s̄ et toti⁹ ecclie scōz q̄ cū christo
regnaturi sunt. Adiser et insaniissime/ q̄ ipudē-
tia ferre poteris/ p̄ cōfusiōē tñ et tātē ignomi-
nie spectaclū. Ip̄m v̄o aspectū terrificū omī-
potētis iudici/ qualis poteris sustinere: q̄ mō-
vix ferre potes facie sacerdotis vni⁹: audien-
tis in p̄fessiōe p̄ctā tua. In aspectu nāq̄ iudi-
cis illi⁹ euidenter videb imēstatē magnitudi-
num/ abominationū/ iniquitatū et iusticiarum
mōstrificasq̄ et horribiles voluptates et fed-
itates tuas: q̄ in nocte p̄ntis vite etiā a diligen-
tissimis p̄scrutatorib⁹ suis inq̄site sunt. Tāta
nāq̄ erit tūc claritas iudici/ vt p̄ imēstatē
sua: oīa p̄ctā n̄ra et vitia lucidissime videātur.
¶ Deniq̄ attēde q̄tū erit tormētū itueri vul-
tum illū terrificū irati iudici. q̄n ip̄e scissim⁹ et
sapiētissim⁹ Job: petebat abscondi i inferno. do-
nec p̄trāsierit furor. ira vicz q̄ apparebit i vul-
tu illi⁹: dū sederit in iudicio: ferēs snias et ne
dānationis in ipios et reprobos. A facie ei⁹ pe-
tebat abscondi iob i inferno: vel ne vidēt adō
terrificū vultū ei⁹: vel ne videret ab eo. Eius
aspect⁹ oī fulmie incompatibil⁹ terribilior est.
sc̄ d̄ p̄ p̄pham Malach. Et q̄s stabit ad vi-

dendū est. Ignis siquē in cōspectu ei⁹ exarde
scet et in circuitu ei⁹ tēpestas valida/ rapiens
in abyssū certissimā infernalē/ et submergēs ī
mari amaritudinū eternarū/ omnes illos q̄ in
pte sinistra corā iudice repient. Ihs et hmoi.
tātis malis et iam iāq̄ q̄ hora nec scis nec pu-
tas tibi imminētib⁹: exacue xba dei/ q̄b⁹ oīa
ista reprobis oīb⁹ cōmīant. Ihs iugit cōtēde
cōcide et digladiā duriciā cordis tui. Oblatu-
rus igit pie et scē oīonis sacrificiū ignē et gla-
diū tibi assume ex his et hmoi/ sine q̄b⁹ vix aut
nunq̄ cremat aut inactat in ofone cor huma-
num. Forsitan aut et alio pcutiēte alioq̄ inflā-
mante et facili⁹ et citi⁹ imolab hmoi sacrificiū.
Sūt em sacri doctores q̄ nozūt dire et dure p-
cutere in gladio isto: et istos ignes accendere
in cordib⁹ auditorū. Cōsilio aut meo tuīpe p-
temetipm faciens in pte ista qd poteris: et ni-
hilomin⁹ auxilijs sacrorū doctorū et p̄dicatoz
iuxta quod dixi vteris.

De lucta anime in oratione. La. LII

Est hec prose

p. q̄r i ofone q̄ ei accidit: p̄b q̄ ipaē
lucta cū deo seu p̄tra deū. Et h in
sinuatū ē nob in lucta Jacob: q̄ luctat⁹ ē cū vi-
ro seu angelo in q̄ ei apparebat de⁹. sic legitur
Gen. xxxij. q̄ lucta extorsit ab eo si fas ē dicere
bñdictionē. pp̄ qd d̄r ibi. qz dixit de⁹ ipi iacob
Qz si aduersus deū fortis fuisti: q̄to magis ad-
uersus hoīes p̄ualebis. Nec p̄teritū est tibi
q̄ lucta ista de nocte facta fuisse scribit. p̄pter
qd/ cessante auroz dixit angel⁹ ad iacob. Di-
mitte me qz iā auroz ē. Lā aut in h ē. qz nor
sue nocturnū tps cōueniēti⁹ tps ē ofoni siue
lucte: q̄ luctādū ē q̄si cū deo in ofone. Et hui⁹
due sunt cause. l. q̄es/ et solitudo. Quies qdē
qz ofo cor liberū/ et q̄etū requirit ab alijs actib⁹
et occupationib⁹. sic sc̄ptū ē de rege Josaphat
q̄ timore p̄terit⁹ totū se p̄tulit ad orādū dñm
Hō em corde dimidio aut q̄libet modo p̄rito/
orād⁹ ē de⁹. Exēplo Salomonis Sapient. ca-
vij. Ex totis p̄cordijs meis dixi/ da mihi sedi-
um tuaz assitricē sapiam. Et David. Llama-
ui i toto corde meo exaudi me dñe. Neq̄ em
fortissimū p̄tra deū luctari nisi totis virib⁹ cō-
ueniēs ē. Nec tu ignoras/ qz ad compatiōē
fortitudinis dei altissimi: nulle sunt vires hu-
mane. Hō em ē fortitudo p̄tra deū. sic dicit Sa-
lomō i lib. p̄rou. Tote igit vires tue collige
de atq̄ corrigēde tibi sūt si vis fortis ēē i lucta

hmoi cōtra deū. Sic et solitudo lucte isti: vic-
oīis cōueniētissima ē. Ip̄e em h docuit i euā-
gelio Matth. vj. Ubi docet nos orare in ab-
scondito et clauso cubiculo. nō solū pp̄ h vt
inanis gloria declinet: s̄ etiā ne corda n̄ra ra-
pian ad se/ q̄ circūstāt et nos nob excutiant.
Sic dicit Seneca de seip̄o. Hodie inq̄t miscōie
sunt. nemo pulsar ad ostiū meū/ nemo corti-
nam meā trahit. Nihil q̄pe nobis facili⁹ ex-
cutit: q̄ nos ipsi: nihil relinq̄t nos facili⁹: nihil
p̄rariat nob/ q̄ cor nostrū. Hic ḡ reminiscen-
dum ē tibi/ eoz q̄ audisti de luctandi pitia seu
astutia et de ipa fortitudine. Quidā em in ista
lucta et vix ea ceptra statim cadūt/ et deiciunt
deficiētes: nihil laboriosi⁹ et molesti⁹ reputā-
tes q̄ ipm orare. Causa aut in h ē/ leuitas et
lubricitas cordis eoz: ignorātiāq̄ paup̄tatis
atq̄ defectus: necnō et bonoz q̄ p̄ ofonē obri-
nent atq̄ maloz q̄ pillā auertūt. Quib⁹ ma-
lis accedit et illa alia ignorātia: qua nesciunt
impitri: deū paratū eē ad audiēdū desideria et
voces supplicantiū. Quis em eozq̄ fatuus
vel idignās ē/ vt deo p̄bete aures/ nō ei tota
auditate loq̄ veller. Saluberrimū aut p̄siliū
ē/ ofoni assuescere/ et cor suū ab hmoi leuita-
te et lubricitate auertere. atq̄ ad stabilitatem
reducere. Ip̄a nāq̄ luctādū assuetudine/ mi-
rabiliter adiunat ḡa luctatiōis isti⁹. p̄resta-
tur etiā robur p̄eā ad luctandū. In p̄cedēti-
bus dō vbi de ofone inq̄tū vitulus labiozū ē
locut⁹ suz/ et exposui tibi sex fortitudines ofo-
nis: tanq̄ qdā vi ossa vituli hui⁹. De pitia q̄
et astutia luctādū tria didicim⁹ a sensu et expe-
rientia. Quozū primū est eleuatio adūfarij
sup humeros p̄p̄ios. Lū em luctator eozq̄
potuit/ vt aduersariū suū sup humeros leua-
uit: facile ē ei portare ipm atq̄ deicere. Hoc
aut nō fit nisi p̄ humiliationē: q̄ semetipm sup-
ponit luctator adūfario siue supponit eundez
sibi. Quo artificio sp̄ vtendū in lucta ista. pro-
pter h igit videt dictū. humiliamini sub potē-
ti manu dei/ h artificio vsus fuit rex Achas:
fuit ei/ qz dimitteret posteriora ei⁹ et nō relin-
queret de stirpe ei⁹ mingentē ad parietē. Re-
currebit igit statim ad artificiū illd qd humili-
tatis ē p̄p̄iū. humiliavit em se in p̄spectu dñi
Et pp̄ h si fas ē dicere/ in lucta ofonis vidit
dñm. pp̄ qd dixit dñs. qz humiliat⁹ ē in p̄spectu
meo rex achas: nō inducā malū h qd locutus
sum p̄tra achā in dieb⁹ suis. Hāc astutiā infi-
nuauit nobis Ec̄cs. in p̄mōe quē in p̄cedenti-
13

Capitulum

bus audiuiti / quo dñs ē. oñs humiliat / se. rē.
Sic igit nosmetipsos exaltādo ruim⁹: sic deū
exaltādo ⁊ nosmetipsos humiliādo: qñ sup ip-
sum in lucta ista exaltamur: ⁊ victores ei⁹ effi-
cimur. Nō em̄ alia via ē vel artificiū subijciēdi
nob deū: qñ subijciēdo nos eidem: qñ ad sub-
iectionē obediētie nō incōueniēt refert. Effi-
ciē em̄ deus oēs obediēs obediētib⁹ sibi sicut
scriptū ē. de Josue in libro eiusdē. Steterunt
igit sol et luna deo obediēti voci hōis. Ip̄sa
etia⁹ veritas in euāgelio. dic. In qua mēsurā
mēsi fuerit. metiet⁹ ⁊ vob. Et exp̄sse bt̄is ac sa-
piētissim⁹ Amb. qz nulli⁹ vnq̄erit de⁹ possessio
nisi q̄ ip̄i dei fuerit possessio. Ampli⁹ nōne ex-
presse dic. Ap̄lus ad Rōm. ix. dico christū ie-
sū fuisse mīstruz circumcisiōis iudaici p̄li rē.
Quid āt ē dicere aliō mīstrū / qñ seruū v̄l fuit
tem / ⁊ defuit⁹ ip̄i q̄b⁹ ⁊ fuit nob ⁊ officio
sissime fuit pat⁹ est. In fmonib⁹ exhortatio
nū ad p̄los sepe oñdi / ex ip̄is testimonijs sc̄p-
turaz: qz nō ē fuitium sp̄iale / q̄ indigere pos-
sum⁹: qñ ip̄e nob impēdere dedignē. qñ po-
ti⁹ ⁊ interdum remittētib⁹ multa iugit ac qñ
violēt impigit. Sc̄da astutia in ope luctatio-
nis / ē suplatatio. p̄ quā v̄l pes elubricat⁹: v̄l s̄b-
stramētum siue sustētacm cui pede v̄l v̄troq̄
v̄l altero initebat s̄strahit. Lū ḡ cōtra te vi-
tijs tuis / ⁊ p̄ctis solis initat cōtra te: ⁊ aduer-
set tibi dñs de⁹: subtrahē illi supodiāclā ista
⁊ cadē nccē habebit. Quā p̄p̄ m̄ifestus est /
qz q̄cūq̄ in ofone sic cum christo luctat⁹: v̄t vi-
tia ⁊ p̄ctā inibi deserat: supodiāclm ei subtra-
hit: ⁊ p̄p̄ h̄ ip̄m cadē cogit. Nō habet em̄ v̄l
fuit: nō habz fulcimētum q̄ sustētē cōtra nos
cū ista ei defuerint / q̄ qdē statim v̄t volum⁹ ea
defūt. Ip̄sa em̄ vitia n̄ra ⁊ p̄ctā: si ea nos ei sub-
traxerim⁹: statim nō solū ruunt sed etiā pere-
unt. Nō habet em̄ fundamētū vel sustētamē-
tum / nisi nos ipsos. Accidēs em̄ nō stat / nisi p̄
subiectū vel sustinēs ip̄m. Tercia astutia i
opatione luctatiōis ē ip̄a fatigatio aduersarij
⁊ astutia ista vtunt⁹ plerūq̄ / qui agiles ⁊ expe-
diti corpe: p̄tra corpulētos ⁊ ponderosos cor-
pore luctatores sunt. Et h̄mōi astutia nō qui
dem p̄ defectū lassitudinis valet / cōtra fortis-
simū deū: s̄ p̄ quādā silitudinē. tanq̄ em̄ fati-
garet clamorib⁹ orantiū. tanq̄ deficeret qua-
si nō valēs eis resistere / cedit ⁊ succūbit eis dē.
¶ Exi inq̄ cito dñs ad lōth de sodomis. Non
em̄ potero ibi q̄cūq̄ facere. donec exiueris in-
de. tanq̄ p̄ntia sua oñipotētissimā virtutē crea-

toris ligatā teneret. Et etiā orāti moysi / p̄po-
pulo q̄ peccauerat orādo vitulū: dixit dñs / di-
misi eis iuxta v̄bū tuū. tanq̄ ip̄m v̄bū tuū eēt
mibi regula opandi quā mibi trāsgredi nō li-
ceret. v̄l mādātū v̄gentissimū qd̄ p̄teriri nō
possem. Silt aut̄ cauendū ē tibi in lucta ista:
ne debili aut fragili fundamēto aut fulcimen-
to imitari. qd̄ ille p̄culdubio facit / q̄ de meri-
tis suis cōfidit. ⁊ tanq̄ meritis suis debita pe-
tit / in ofone dona dei. Et hic ē idubitatē pes
supbie / de quo petebat David dicēs. Nō ve-
niat mibi pes supbie. quo null⁹ fragilior aut i
firmior inueniri potest. Si vis ḡ firmiter sta-
re ⁊ indeijcibilis in lucta ista: innitere dño. cō-
fide in ip̄o. qz vt mons syon q̄ habitat in hie-
rusalem nō cōmouebit in eternū. sic q̄ cōfidit
in dño. amplius etiā subleuant⁹. sic dicit Salo-
mon in p̄rovi. Qui cōfidit in diuitijs suis cor-
ruet. Nimirū qz vanitas ⁊ mēdaciū sūt. Qui
aut̄ sperat in dño subleuabit. Quis em̄ spera-
uit in te ⁊ cōfusus ē. sic dicit Ec̄s. Job v̄o ad-
mirāde cōfidētie. si occidit inq̄t me / sperabo
in eo. verūtū in cōspectu illi⁹ vias meas argu-
am. Et ip̄e erit saluator me⁹. David v̄o bea-
te ac fortissime sp̄i dicebat. Dñs firmamen-
tum meū. Et itē. Si exurgat aduersum me
plū in hoc sperabo. p̄per modū igit oñem si
b̄tcaueat a ruina ⁊ lapsu: q̄ totū se i deū p̄icit
⁊ totus ei pondere p̄fidētie sue incūbit. Pro-
pter qd̄ dicit Aug⁹. Solus vincit q̄ de se nō p̄-
sumit. Necesse ē vt de victoria nihil sibi p̄s ar-
roget / v̄l ascribat: qñ poti⁹ nccē ē vt solū deū
actore ⁊ largitore illi⁹ cōstituat. Accidit etiā
plerūq̄ in certamine luctatorio: vt alter luctā-
tium / alterum etiā suo pondere solo deijciat.
Fit aut̄ ⁊ in ista sp̄iali lucta ad silitudinē ⁊ p̄-
portionē illi⁹ hoc ip̄m. quēadmodū em̄ q̄ solis
viribus suis aut meritis innitit⁹: dei auxilio et
virib⁹ seipm̄ p̄uat atq̄ d̄stituit. Si q̄s d̄ se ip̄so
totaliter diffidit ⁊ soli gr̄e atq̄ m̄scōie dei ad-
iutorū ⁊ virtutez in se aduocat / ⁊ trahit: ita vt
deus ei deesse nequeat. p̄p̄ h̄ dixit sapiens ⁊
sc̄s Aug⁹. Secure projice te in deū. nō eniz
crudelis ē / vt seipm̄ tibi subtrahat / ⁊ te cade-
re p̄mittat. Sicut igit nō ē possibile misericor-
dissimo deo: crudelē esse in aliquē / q̄ in miseri-
cordia ip̄i sperat. Sic nō ē possibile vt se s̄b-
trahat alicui / q̄ se in illū projiciat. Facta inq̄t
David cogitatū tuū in dño. Et iterū. j. p̄p̄. j.
Oñem sollicitudinē vestrā projiciēs in eū
sciēs qm̄ ip̄i cura ē de vob. p̄per hāc igit viā

erit dñs tecū in lucta ista. impossibile igitur te
cadere sub eo. Si enim quicquid habearis viriū / et te
adiūctis sibi dei adiutorio et virib⁹: necesse est ut
eo fortior efficiaris. Qui si etiā nihil habueris
viriū a pte tua: nō tñ eo eris infirmior / cū ee-
dem vires et tibi et illi sint. Nemo autē dubitat
cui⁹ a pte sua aliquid viriū eē h est a pte libe-
ri arbitrii. Et ppter h oīs ecclesia scōrū / celesti
magisterio erudita et instituta: dicit deus ad-
iuua me: qñ nihil de se possit. Nō adiuuari pe-
teret de dō s poti⁹ totū ab ipso fieri qd fieri vel-
let. Et h ē qd dicit Aug⁹ sup lib. psalmozum
Qui petit adiuuari: aliquid de se facit. alio-
qn diceret pculdubio totū fac de⁹. nihil proz
sus mihi refuās siue relinquēs faciēdū. ppter
qd dicit Aplos. Operatores dei sumus. valet et
in ista lucta dei mirabilis astutia vel prudētia
poti⁹ virtutis humiliat⁹: q dum a se totā victo-
rie glām prozsis excutit / et nihil in ea iurba-
bere se sincerissime cōfitef corā illo se deo to-
tū attribuit et ascribit. Et ppter h totū certamē
in ipm impigit. idē em ex nccitate debet labor
certamis / et honor victorie. Qua ppter dū dic-
glā et honor victorie isti tua ē: dicit eidē p cō-
sequēs igit et vtr certamis tua ē labor ipi. Et
hoc ē dicere. luctare g et vince ipe cū tibi solide
beaf glā victorie: et tua sit iure plenissimo et
singulari / tibi soli debet et ipa victoria / et tua ē
iure plenissimo et singulari. Qua ppter et ipa lu-
cta. luctare igit cōtra temetipm mecū et pro
me. Qd si dicerēs. qd ergo tuiple facis de te
siue pte / si lucta ista tota mea ē? Rñdeo i hoc
qz ipa cooperatio mea q est cooperatio liberi arbi-
trii dñs etiā donū tuū eē. Omne nāq bonū / siue
grē / siue nature / siue glorie / siue fortune siue
corpis donū tuū ē. h etiā ipm qd grē tue appli-
co meū liberū arbitriū: et q eo vtor / et ipa tua
impat / donū silitur tuū ē et op⁹ atq bñficiū.
Qua ppter nō imerito dixi / quia lucta ista tota
tua est / totaq eius victoria.

Quomodo deus per luctam oratiōis vinctur. La.

LIII

Est hec autes

pcedā ad psequēdū dñs orone / fm
qd ipa ē pugna cōtra armatū om-
nipotentissimū atqz inuictissimū deū. Et faci-
am te scire / qz orone vincit caput ligat arma-
qz sua omnia ei auferunt. et ab ipso orate capti-
uus inde ducit et qd diu vult ipe orans / in vin-

culis ab eodem tenetur ipe fortissimus deus
Quia igit iam audisti ex pcedentibus in lib.
Sapien. quia ipse acuet diram irā suā in lan-
ceam. Manifestum est tibi quia vna ex arma-
turis eius. dira ira eius est. Et quia ipsa est
lancea ipsius. In ista igitur pugna primū frā-
genda est lancea ipsius. Qd qualiter fiat do-
cet te Salomon in prouerb. xv. vbi dicit tibi
Quia responsio mollis frangit iram. Que
autem responsio mollior excogitari posset /
contra iram ipsius: q reatus confessio: q pe-
ne minate siue vindicte laudatio: q miseri-
cordie humilis et deuota postulatio. Qua
propter qui sic in oratione se habet: sicut q lo-
quitur ad dominum: proculdubio frangit irā
ipsius. Ipsemet namq dicit Abattb xvj. Ser-
ue neqz / nunquid omne debitum dimisi tibi
quoniam rogasti me? Quis autem dubitat
remissionem / omnimodam fractionē ire cē
iudicis quātumcūq irati. Non enim potest
ex ira siue per iram quicqz contra peccatores
postq totum remisit eisdem. Sicut neqz p
lanceam confractam siue contritam. Addi-
sce et pone in intumum cordis tui / peritiam
istam et prouidentiam: per quam diram dei
lanceam / et confringere scias et possis.

Alia armatura eiusdem. torax est. et hec est
iusticia. sicut legitur in eodem capitulo vbi
dicitur. Accipiet pro thorace iusticiam. hanc
etiam armaturam eidem auferre potes: si
iusticia te indueris / vel armaueris contra eū
Iam autem edoctus es ex his que precesse-
runt: quia penitudo siue penitētia iusticia est
et qz iusticia qdā ē p quā penitēs semetipm iu-
stificat / accusando se et alligando contra se / et
testificando contra se / et sentenciando con-
tra se: quod est dicere condemnando se / et re-
um eterne dānatiōis pñciādo se. Deinde
torquēdo se cruciatib⁹ penitudis / et dolorib⁹
cōpūctiōis. Te igit in orone / thorace iusticie
isti armato: necesse ē deū iusticiā suā dponē: et in-
erimē abhuiusmodi iusticia se penit⁹ exhibere
Nihil em habet iusticia eius cōtra sic iustifica-
tos. Et si quid cōtra eos aggrederef / et iuste
et inique hoc facer. Quoniam fm hoc iusticia
sua iustos impugnaret et iusticie pro viribus
impendentes et operam dantes molestarer.
Amplius potest iste salua iusticia iustis non fa-
uere? Ampli⁹ fm h iusticia bellū hret cōtra se?
Iusticia nāq quā pnominaui / studiosissime
pugnat cōtra iusticias: quoniam et ptra omnia
vitia et pctā / q sunt et inimica maxime iusticie

Capitulum

dei. Quare in pre ista / ex pre iusticie ē ista iusticia / ⁊ ppugnatrix illi? ptra capitales inimicos eiusdē. Non pōt igit iusticia dei pugnare cōtra illā / neq; aduersarij vllō modoz eiusdē. Quia ppf nō pōt eē armatura aliq ptra illam. **S**is em armatura ptra illuz ē illūq; pugnat / cui? hostē armat. Tertia xō armatura dei iudiciū rectū ē. ⁊ galea ē ipf. sic in eodez caplo legit vbi dī. Et accipiet p galea iudiciū rectū. Tu g diiudica teipm / iudicio recto de q dī in ps. Iusticia ⁊ iudiciū correctio sedis tue. Et itez. i. ad Corinth. xj. Q si nosmetipsos diiudicarem? nō vtiq; diiudicaremur. Assume tibi igit iudiciū rectū istud. ⁊ tunc ociose vel superuacue assumer illō sibi dīs. qd neq; decet sapientissimā ei? bonitatē. Neq; etiā possibile ē qd ociosum vel inutile eē apd ipm. Amplius te assumēte hmoi iudiciū nihil ei iudicādū relinquit in te. sic audiuit ex testimonio apli j. Ad Corinth. xj. dicēs. Q si nosmetipsos diiudicarem? nō vtiq; diiudicaremur. Quia ppter te faciente de temetipō hmoi iudiciū. necesse habet ipm deponere in pre ista officium iudicātis / seu iudiciū rectū. Quare q cito assumis tibi iudiciū hmoi faciēdū tibi de temet ipso. tū cito auferas ei galeā istā suā. Quarta armatura eiusdē ē eqtas. sic in eodē caplo legit. Sumet scutū in expugnabile eqtatez. Si igit vis ei auferre scutū istud: depone iniquitates tuas. qd est dicere desere eas / ⁊ abstulisti deo scutū istud vbi em nulla ē iniquitas. nulla ē dō armatura ncēria ptra iniquitates. Q igit eqtas nō armat eū nisi ptra iniquitates: nec possibile ē vt armet ptra eas nisi equitate: qz equitas nō armat eū nisi contra iniquitates. Manifestū ē de positis iniquitatib? tuis: deū nō posse hēre scutū hmoi ptra te. Quia ppf in ista pugna ofonis absq; scuto illū facies: si ab iniquitatib? tuis auersus fueris. Tlez ē qd dicit sanct? Job de eo. Iniquitatē pponit contra me. De cōfidentia innocentie ⁊ bone pscie sue h dicit: intelligēs deum nō posse scutum eqtatis sue abscondere v? opponere: nisi ptra iniquitates eoz / a qb? imūnē penit? ⁊ nuduz se sentiebat sanct? iste. Ac si g intēderet quia scutum istud deerat deo ptra ipm dicit. eqtatem proponat ptra me. q si dicet. armet se scuto hmoi si habet. Quia xō gladium ⁊ pharetram ex vtraq; pte acutuz in ps legit habere. Et arcum ipm tetendisse / gladium vibrasse: expse legit: nō sunt pterem de hste due armature. Sciēdum igit tibi arcuz dei / nō ē nisi

iudiciū ipi? ⁊ in eo velut chordā eē miam siue pietatē ipi? lignum xō fortissimum: rectitudine iusticie ipf. Quēadmoduz g in arcu literali siue materiali p chordā / lignum a rectitudine sua flectit et curuat: sic iusticie diuine rigor / a meritis penis siue vindictis vltra q cogitare sufficiam? tpat atq; lenit. Sagitte at q ex arcu isto emittunt siue traiciunt. snie iudiciarie sunt. nulla armatura protectionis repellibiles seu retrosuz reueribiles. Sic legit de sagitta Jonathe. q nunq; puer sa ē retrosum. Et itelligo de nouissimis iudicijs sententijs: ptra q; nec appellatio / nec supplicatio qd poterit. Alie nāq; h psum snie vel elidunt vel euacuant. Et modis qb? he sunt in smōib? exhortationum popularium cessant p me audire potes vt de alijs taceā. Et quēadmodum arc? qto magis p chordā curuat: tāto forti? sagittas traicit / ⁊ duri? pcutit. Sic illos qb? maior sit miscōia / siue tolerādo / siue alias bñfaciēdo: intēsa ē: duriores snie iudicijs emittunt. Quia g vt pdixi / arc? iste ē iudiciū. ⁊ iā audiuiti qd eidē auferas arcum suum. Q si ad h intēdere sciueris ⁊ volueris vt arcum istum pfringas. h pculdubio facies: tibi iusticie rectitudinē ptra teipm assumpsēris. Te em rigore iusticie ptra temetipm exerceat: nihil ei de rigore illo reliqst. Quare vel arcum istum cōfregisti / vel ipm deo abstulisti. Chordā siqdē miscōie ipi? nō ē op? tibi vt vel rumpas / vel minuas / vel aliquatenus leuas. Illa ē em q in pugna ista te maxime adiuvat / ⁊ p quā solā in ea stas ⁊ pugnas. Gladi? xō ex ore sedētis in throno ex vtraq; pte acutus exiens: snia ipa quā ore suo sacratissimo locut? est: in extremo iudicio rectissime itelligit. Que ppf h gladi? ex vtraq; pte acut? dī qm istar gladij acutissimi / ⁊ aiām ⁊ corp? morte eterna pemptur? ē. hunc igit gladiuz eidem auferas: si gladium penitudis / aut discipline ptra temetipm assumis: ⁊ vindicare in temet ipso: q; irrogasti deo iniurias ⁊ ptumelias virilr pponis atq; disponis. Neq; em habebit q te pcutiat. si te pcutiētē viderit ex zelo pnia lis iusticie temetipm. Cōfident igit dicit: mitte gladium in vaginā tuā. qz ego euaginaui meuz. Pores ⁊ palā viā auferre eidē gladium istuz: dicēs ei: qz gladi? vltiois siue dānationis: gladi? ē sol? iusticie. Nec in eo potes pcutere. ⁊ nisi vbi potes. Fox at siue iudiciuz pniale: fox ē ⁊ iudiciuz mie. Ego at in h foro ⁊ iudicio certo experior. Quia ppf nihil ad

te ex vindicta vel ultione exercenda in me: et
 nihil ad te de gladio aduersum me. Aderito
 igit tibi dice pot miscdia mitte gladiu tuu i va
 gina: qz null e loc gladio cora me: nulla eniz
 ex ore meo pcedit vndiqz snia pdenationis: s
 absolutiois: remissiois: et liberatiois sp. Alia
 etiā via auferes sibi gladiu vindicte et vltiois
 Et h idubitant si gladiu tuu hmoi a teipo ab
 stuleris. Et intedo si vindicare iniurias tuas
 et ptu meliasn alios nolueris. In ea qpe me
 sura: qz mesus fueris remetiet tibi. Et iterum
 Bti misericordes: qm ipi miscdiam psequent.
 Qui vo vindicari vult: a dno inueniet vindi
 ctam: sic legit Eccl. xvij. Et itez Ahar. xxvj.
 Des q gladiu accipiet gladio pibit. Quicuqz
 qm gladiu iniuriaru ppriaz vindicta acci
 piunt: gladio diuine vltiois pibit. Lurialit q
 et qtu videt satis pacifice iducit ops de: ad
 deponedu gladiu vltiois: cu sola depositione
 gladij tui ad h iducit. In q oib alijs manife
 stū ē: q benignū q pacificū q beneficū habe
 rem? deū si tria ista in nob obfauarem? sic em
 de dictū ē ad ipm. Lū scō scūs eris: et cū viro i
 nocete inocēs eris. Ita cū pacifico pacific?
 cū benigno benign? cū bñficis sp bñficēssim
 mus ē dñs: sic et cū misericordib? misericors. Ju
 rta modū istū dico tibi: et de lancea ipi. qz lan
 cea tua: q vtiqz ira tua ē: in teipo pfregeris: v
 qlibet mō ipotentē reddideris irā dei: q iustis
 sime vibz abiat ptra te pfriges. Et si pprie ire
 incēdiū in teipo extinxeris: facies idez et p h de
 ira dei. Nūquid ait ps. Exardescit velut ignis
 ira tua. Exardescit vtiqz si nostrā nō extinxe
 rim? Et reminiscere: qz istis duob? mōis: bel
 la potissimū agunt circa hoies: igne vitz gla
 dio. Qua ppf iermes et ad bella penit? ipotē
 tes sūt: qb? desunt ignis et gladi? Si vis igit
 oipotētissimū deū iermē porsus efficē: et im
 bellē oīno ptra tereddē: aufer ei ignē istum et
 gladiū: p vias qz oīdi tibi. Et intedo aufer a
 temetipso ignē ire: et gladiū q idē ē: et vtrūqz a
 deo abstulisti: inermis apparebit: et inermis se
 exhibebit in ofone aduersum te: si inermis ei
 h ē hmoi armis oīno carēs occurreris. Qua
 ppf nō iminebit tibi bellū ptra eū: s frui pace
 h et beniuolētia ipi? tibi licebit. Debes autē re
 minisci: qtiēs officiū ofonis vel aggredier? vel
 assumis ptra deū: te intrare capū certaminis
 et plū te cū eo siue aduersus eū cōmittere: p
 pter qd qcuqz bellū ineūt siue plari volunt:
 dei adiutoriu pmo iuocāt: sciētes qd celo for
 titudo et victoria ē. Et ob hāc etiā cām hore di

uini officiū: q et ofones sunt: idubitant icipiūt
 ab inuocatiōe diuini adiutorij. q ē. De? i ad
 iutoriu meū intede. Et q euidēter apparet: qz
 qcuqz in diuinis officijs hmoi qd ē dicere lau
 dib? et sacrificijs oblatiōib? et obsecratiōib? cō
 secrati sunt: bellatores ptra deū: et ppugnato
 res p toto dei iplo siue ecclesia ipsius pstituti
 sūt: qd et ipa tonsura clericalis euidēt ofidit:
 cū manifesta tonsura pugilū sit et ppugnato
 rū. Est etiā signū et insigne corone: q p victo
 riam certaminū hmoi pia fiducia sp debet p
 sumere: nec diffidere: nec desperare de ea: p
 pter ifirmitatē suā: et oipotētissimā creatoris
 fortitudinē: cū ipemet sp vinci vult i hmoi cer
 taminib?: et adiutorē fortissimū se pbeat: forti
 ter ac legitime in eis agētib? ppf qd mira fi
 ducia petit vnusquisqz eoz et dic. De? in adiu
 toriu meū intede: ac si diceret: in ista hora: vel
 oratiōe: in hipo certamine qd ptra te aggre
 dior vel in eo. Scio em me in illo certamine ni
 hil posse ptra te facere: nisi adiutorio tuo ag
 grediar pugnā cōtra irā iustissimā tuā p iplo
 tuo vel vnoqz ex illo. Scio scptū ē: veracissi
 me de te p scm et sapiētissimū Job dicētē. De?
 cui? ire nemo resistere poterit. Scio me non
 posse in certamine isto victoriā adipisci virib?
 meis: s p solat me scūs et sapiēs Breg? dicens
 q ire dei tūc resistit cū ipe q irascit opitulatur
 Qua ppf vacue eēt et porsus iutiles omēs
 ofones q oīs ecclie scōz p placāda ira dei iu
 stissima sūt. Qd siqz qstierit: cuiusmodi adiu
 toriu a deo petit cū ei of. De? in adiutorium
 meū intede. Rūdeo in h: qz gfa deuotiōis et
 ofonis. Hoc em ē adiutoriu q de? ptra semet
 ipsum maxime adiuuat orantē: et h ē scutū in
 expugnabile: q deuote orātes: et se et illos p q
 bus orāt ab ira dei ptegūt et defendūt. Propf
 qd ofo of scutum in lib. Sapient. xvij. vbi le
 gitur: q parās hō sine qrela propositōes fidei
 siue scutū ofonū et: proinde igit et circūspecte
 incipit ecclia ofones hmoi: petēs in pms gra
 tiā sic orādī: vt de? nccē habeat exaudire: hec
 aut nccitas nō ē violētie: nō ipulsiōis: aut co
 actiōis: s inundātis gratuita largitate bñficē
 tie. Apparet at tibi ex his qsta sit stulticia: qsta
 ignauia qsta negligētia clericorū: q cū officio
 orandi psecrati sunt: et addicti: orare addisce
 rez scire non curant. Silis qz ignauia vel ne
 gligentia in nullo genere hoīuz inuenit. Ne
 mo em profitei aliqd officiū cui? nō velit stu
 deat hē ptiā: pter clericos solos: q clericalis
 officiū: tāq salutaris tāq honorabilis ignorā:

Capitulum

nam nec verentur nec metuant nec erubescunt
 Quia do clerici regulares pmissit orone officia
 ca in h e vt forma oradi in euangelio traditam
 fuerit sic reuera dignu z iustu e vt alijs ofoni-
 bus ea se petere ondat q ipa ofone oflica pe-
 tere diuino magisterio edocti sunt. Admo-
 nendi igit sunt z modis omnib exhortadi at-
 q docendi q clerici sunt vt fieri volut vt sue
 professiois officiu discat agere z poia lauda-
 biliter adimplere. Quis em pugil siue propu-
 gnator pugillatoriā arte ignorare no erube-
 scat z addiscere no studeat vt lhora. Lude-
 re q nescit capestribus abstinet armis. Quis
 etiā veller ee patron z aduocat in causis vi-
 lissimis tpaliu z rethoricā illā secularē p quā
 sciat cās hmōi allegare se ignorare no dole-
 at. Leges q qd ad defensionē z iustificationē
 cāz hmōi qd suscipit adducat no studiosissi-
 me exqrat. Et qdē leges hmōi arma sua vo-
 cant aduocati seculares z inermes etiā se fa-
 tent si legib istis armati no fuerint. Sic legi-
 bus z allegatiōib pscriptis armat pugnā
 istā aggredere ptra deū quē tā fortiter arma-
 tū ee ptra te audis. Et sic p dixi deponē tu ar-
 ma ire atq vindicte ptra iniuriatores tuos.
 Depone ignē z gladiū auidictos z inuenies
 inermē deū z ad pugnādū cōtra te impatuz
 ac proorsus imbellē. Quid restat tibi de deo fa-
 ciendū nisi vt ipm inermē iā z victū vincas si
 ueliges z in vinctis teneas artissimeq iua-
 sibile apō te custodias. Pone igit temetipm
 in vinctis illi in qb ē alligatura salutaris si-
 cut dicit Ecclesiasticus. Ligare funiculis adā z vin-
 culis charitatis illi qb te trahat ad se z p se.
 Et ecce iā ipm ligasti z posuisti in vinctis tuis
 Usualit em z vulgarit of mulier hē virū in
 vinctis suis q eā fortit amat z cuz amor so-
 lus vinctū sit q cor humanū ligari z teneri pōt
 Sic ē vinctū q sol de ligari pōt atq teneri
 propi h dicit lex in lib. Deut. Dns de tu pglu-
 tinat ē p ib tuis z adamauit eos. Q si vis
 scire cū te de habuerit in vinctis suis habē-
 bis eū z tu in vinctis tuis. Testificat tibi ipe
 met. Proverb. viij. Ego diligētes me diligo.
 Quid aut aliud ē nisi q in vinctis meis ha-
 buero. Q si quis a me qlit b efficere vel pro-
 curare potero iā satisfeci i eis q pcesserūt vbi
 docui te de igne sacrificij ofonis vñ illū conq-
 reres z accipies q qd no solū stulta s etiā insa-
 nissima merito videri dz qstio ista sic z ibidez
 dixi tibi. Incompabilis em magis difficile vide-
 ri dz vnicuiq qlit se teneri poterit ab amore

creatoris vitz q min est diligat qñ vñ vlqlit
 ipm amet. Nec em timēdū ē vt dicit Aug. i lib.
 de doctrina christiana vt de agnit no diliga-
 tur si em ista minuta imo etiā extrema atq
 vilissima bonozū dei q vtiq tpalia sūt sua il-
 la minima bonitate atq pulchritudine ita in-
 flāmat amore suo eos q ea vñ ad modicū co-
 gnoscūt z rapiūt ea totaliter in se qd putan-
 dū ē facē creator optim vel pulcherrim de
 cognitiōib z inspectiōib suis. Postq at ad
 hāc tā nobilis triūphi gloriā tā inclite pde ca-
 ptionē se diuina grā extulerit adhibe oēm cu-
 stodiā ne euadat z ne effugiat pda ista man-
 tuas. Qui fuit sic comedit fruct z custos
 dñi sui gloriabit. Tene igit nec dimittas sic di-
 cit spōsa in cantic. tenui nec dimittā. In eo qd
 pe effugiet a te oē bonū quē admodū sole re-
 cedēte ab hemispherio nro cum eo recedit et
 tota radiositas z tot calor serenitas cordis
 tui totaq pulchritudo grāz z virtutū qb mēs
 tua illustrabat euāescit z nox sola tenebro-
 sa atq in mēte tua relinquit. Q si dixeris si
 possum tenere fortissimū z oipotētissimū etiā
 pictū oculi inuitū vere vtiq dicit si ipe q capi
 voluerit a te z teneri vult a te nec reputat ca-
 ptionē carcerariā ptriberniū tuū z cohabi-
 tationē suā imo delicias suas sic ipemet testa-
 tur. Provi. viij. dices. Delicie mee ee cū filiis
 hoim. Nō artat est vñ molestat ligatura hmōi
 cū nihil adeo ei placeat i nob vt vinctū amo-
 ris q ei astringimur. Oia qpe alia bona nra
 ei placēt z oia amat custodit pstat adauget
 atq remunerat ppi istd. Oia em bona q fec-
 nob oia mala q p nob sustinē dignat ē fecit
 sustinuit ppi istd. Qua ppi manifestū sit q qd
 to fortior fuit ligatura hmōi qtoqz astrictior
 tāto erit ei acceptior. Laue igit toris studiis
 z virib ne rūpas vinctū istd qm fractura
 ista nō ipm ligaret s poti fugaret a te z aufer-
 ret illū tibi cū tota seqla bonoz q debet i ha-
 bitatiōe z pntia ipi. Assume igit incessant vin-
 culū istd z pstrige illd arti. Nec at facies am-
 pli z apli meditādo i mirabilib ei q fecit fa-
 cere nō desistit pillā em inotescat potētia sa-
 piētia bonitas pulchritudo z plarga bñficē-
 tia ipi qb oib amabile se exhibet z calozē
 vitalē dīcōnis sue diffundit i oēs itelligibiliter
 cognoscētes ipm Ampli aut z ppi i eos q stu-
 diosiores sūt iuestigatiōe magliū z meditatiōe
 mirabilium ipi. Nonne enim sine causa di-
 cebat propheta de se meditabar in omnibus
 opibus tuis z adinuētiōib tuis exercitabar

Et alibi: delectasti me dñe in factura tua. Et
 eñ si pulchritudo et mirificetia plimū habeat
 in seipso admiratiōis et dilectiōis: et hñ maxi
 me delectabilis ē q̄ ineffabilis ē suauitatis cōcē
 tu velut carne qdā pulcherrimorū gestorū
 diuinorū tota resonat creatorē. Silt in hñ ma
 xime speciosa et interi⁹ aspectib⁹ iucūda q̄ pul
 chritudinē vtrūq̄ creatoris q̄ hñ cogitabilē si
 militudinē repitāt. Dñe de⁹ et saluator meus
 quē nō reputares dirū ac crudelissimū: i quē
 si q̄s q̄tūcūq̄ gūit peccasset: si offerret se ca
 ptioni et vinculis ipsi⁹: vt in captiuitate hui⁹
 torq̄ret ipm q̄rū et q̄lū velle: si in q̄s hñ recusa
 ret: hoc igit⁹ Dñe misericōdie cogita de temetip
 so. Scio siqdē me gūissime peccasse cōtra te
 cū offero me captiuitati tue et vinculis: vt ibi
 me ponas ibi me detineas atq̄ custodias nec
 solū offero s̄ horrore et peto. Absit a te misera
 tor et misericors dñs: vt nō benigniorē te mihi
 exhibeas: quā multi duri et crudeles hoīes se
 mihi exhiberēt: si in eos peccasset et hñdō eis
 satisfactiōē offerre: nec abijcias mihi d̄ capti
 one ista et vinculis istis qd̄q̄. Scio nāq̄ igit⁹ q̄
 captio ista et vinculario sunt tibi oib⁹ alijs ḡti
 ores. Nō igit⁹ d̄ obeē mihi ad iueniēdū miām
 tuā q̄ talē captiōē eligo. Sic nec ip̄a pp̄ hñ re
 pelli nec reculari debet a te qm̄ tibi placatissi
 ma ē. In hac captiōe et in hñdō vinculis me po
 ne et detine: ibiq̄ tracta q̄d̄re vel dure volue
 ris. Ibi me torque p̄ oīni beneplacito volūta
 tis tue. Et si dixeris mihi: q̄ in astutia loqr̄
 hñ vīz q̄ scio mihi nō posse eē bonū nisi i captio
 nib⁹ et vinculis tuis sim: et qm̄ scio hñ mihi face
 res: et ego captū te hñem et tenerē silt in vincu
 lis meis. Rñdeo dñe misericōdie vix ē qd̄ dicis: q̄
 q̄ prudētia: q̄ astutia vocāda sit scia q̄ sic lo
 quor p̄fertim cū vtrūq̄ istorū placeat bonita
 ti tue. Accedit aut̄ tertiū glia tua siue honor:
 q̄ tāta mirificetia tue misericōdie me reuocas ad
 te et liberas pctōres. Et tu ipse testis es q̄ oīa
 intueris ad nudū et lucidissimū: q̄ glia tua et
 honor in intentiōe mea ē in pte ista. Et ego iā
 in proximo dixi tibi q̄ delicie tue sunt captio
 ista et alligatio tua.

De mirificetia et virtutib⁹ ofonis. La. LIII

Est hec iuxta

pmissa et ordinē pmissum loqr̄ aliq̄
 de mirificetia et virtutib⁹ ofonis: vt
 p̄ ad amorē et studiū ofonis et accēdaris ar
 nus: et puoceris efficac⁹. Debes igit⁹ remini

sci illoz q̄ in ip̄o tractat⁹ illi⁹ initio audisti vicz
 q̄ oīs scificatio: oīs bñdictio: q̄ p̄ viros scōs fit
 p̄ ofonē fit. Ipa etiā mirifica trāsmutatio pa
 nis et vini in corp⁹ et sanguinē dñi ac redēptō
 ris n̄rī: p̄ ofonē fit: q̄ oīs ecclia scōz petit dicēs
 vt nob corp⁹ et sanguis fiat dñi n̄rī iesu xpī: q̄
 p̄ die q̄s pateret. Et Sanctificatio q̄s baptis
 malis q̄ ē regeneratio et renouatio aīaz q̄ nī
 hil in mūdo mirabilē vel salubrē vel magnifi
 cēt⁹ aīe vī glios⁹ in tota rerū vniūsitāte fieri
 pōt p̄ ofonē indubitan⁹ fit. Hec em̄ forma x̄
 bozū q̄ dīc baptisator. Baptiso te in noīe p̄ris
 et filij et spūs scī. Et of hñs intētū vel intētionez
 baptiso te noīatim inuocatis p̄re et filio et spi
 ritu scō ad te regenerādū et renouādū. Et sci
 endū q̄ illozū q̄pe soloz ē ista x̄ et p̄tās. q̄ si
 volueris intelligere in noīe illoz: i. x̄tute: re
 ctus ē et christianissim⁹ intellect⁹. Et erit sen
 sus hic. Baptiso te a. in noīe. i. in x̄tute ipsius
 p̄ris et filij et spūs scī. Neq̄ em̄ in alia vel paliaz
 x̄tute fieri pōt tā mirifica mutatio. Siue autē
 intelligas in x̄tute inuocata siue inuocatorum
 p̄ris et filij et spūs scī rectissime itelligas i vtroq̄
 sensu forma illoz x̄boz ofo ē vī inuocatio vel
 ipi⁹ trinitas vel x̄tutis eiusdē. Iuxta modū
 illū cōsidera singula sacramētoz et qd̄ mirificē
 tie et x̄tutis habeat bñdictio et absolutio sacra
 mētalīs q̄ vtrūq̄ ofo tēplū ē in ip̄o sacro p̄fessio
 nis et sentiunt cōfiteres et signis euidentib⁹
 hec sepius experiunt sacerdotes. Et hec est
 virtus christi clauium et manū sacerdotaliū
 potestas mirifica quā in consecratione sua p̄
 ipsam sacram vñctionem olei sancti percipi
 unt p̄ ipsam orationē pontificaliē que est hec.
 Consecrēt que sumus dñe manus ista et san
 ctificeris p̄ illam vñctionem et nostram bene
 dictionem vt quecūq̄ recte benedixerint be
 nedicta sint: et quecūq̄ sanctificauerint san
 ctificentur. Amen. Et est alia mirificetia x̄
 tutis ofonis qua ire dei resistit cui nemo resi
 stere potest sicut audiūsti in p̄cedentibus ex
 sermonibus sancti Job de qua dicit p̄s. quis
 nouit potestatem ire tue et p̄ timore tuo iram
 tuam dinumerare. Cui etiam et aliud mirificū
 quia non solum virtute ofonis placatur ira
 illa omnipotentissimi dei sed etiam impetrat
 ab ip̄o et gratia quā nobis concedat deus tri
 nus et vnus p̄ infinita secula seculorū. Amen.

Explicit Rethorica diuina de ora
 tione domini Guilermi pariensis.

